

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన సభ కార్యకలాపాలు
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
DEBATES

**అధికార నివేదిక
OFFICIAL REPORT**

శుక్రవారం, సెప్టెంబరు 05, 2014
FRIDAY, THE 05TH SEPTEMBER, 2014

14వ శా.స. 2 వ సమావేశం, వాల్యూం-4 నంబరు-2
14TH L.A. II – SESSION, VOL—4 NO.-2

శక సంవత్సరం-1936, భోద్రపద -14
14-Bhadrapada, 1936 – S.E.

శాసన సభ సచివాలయం
పబ్లిక్ గార్డెన్స్
హైదరాబాదు- 500 004.

**LEGISLATURE SECRETARIAT
PUBLIC GARDENS, NAMPALLY
HYDERABAD - 500 004.**

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన సభ

ప్రధాన అధికారులు

సభాపతి	:	డా. కోడెల శివప్రసాదరావు
ఉప సభాపతి	:	శ్రీ మండలి బుద్ధప్రసాద్
కార్యదర్శి(ఇంచార్ట)	:	శ్రీ కె.సత్యనారాయణ రావు
ఉప కార్యదర్శులు	:	శ్రీ పి.బాలకృష్ణమాచార్యులు శ్రీ ఎం. విజయరాజు
సహాయ కార్యదర్శులు	:	శ్రీ పి.వి.సుబ్బారెడ్డి శ్రీ కె.రాజకుమార్ శ్రీ మతి ఆర్.వనితారాణి శ్రీ పి.నరసింహ శ్రీ బి.కమలాకర్ డా. వై.కామేశ్వరి శ్రీ ఇ. సంజీవరావు శ్రీ కె.వెంకటేశ్వరరావు శ్రీ డి.జగన్మహాన్‌రావు శ్రీ బి.ప్రభాకర్‌రావు
చీఫ్ రిపోర్టర్	:	శ్రీ శ్రీనివాస్ అల్లాడి

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ చర్చలు

అధికార నివేదిక

(14వ శాసన సభ)
(రెండవ సమావేశము : పదనాల్గప రోజు)

పుత్రవారం, సెప్టెంబరు 05, 2014
సభ టీ.గం.09.00.లకు ప్రారంభమైనది
(గౌ. సభాపతి అధ్యక్ష స్థానములో ఉన్నారు)

విషయ సూచిక

		పుట సంఖ్య
1.	సభ సమావేశం (ఇ.గం.9.00.)	 5
2.	నక్షత్రపు గుర్తు గల ప్రశ్నలు మరియు సమాధానాలు	 5-43
3.	స్వాల్పవ్యవధి ప్రశ్నలు-సమాధానాలు	 44-49
4.	సభ సమక్షములో ఉంచిన పత్రములు	 50
5.	ఆర్థిక పద్ధతిలు-సభకు సమర్పణ	..... 50&51
6.	సభ కార్యక్రమం	..... 51- 53
7.	ప్రభుత్వ బిల్లులు సభలో ప్రవేశం, చర్చ, మరియు సభ ఆమోదం	 53-74
8.	ప్రభుత్వ పద్ధతిపై చర్చ మరియు సభ ఆమోదం	 74-180
9.	సభ వాయిదా	 180

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ శాసన సభ
14వ శాసన సభ, 2వ సమావేశము
షుక్రవారం, 5వ తేది, సెప్టెంబర్, 2014
* * *

**(సభ ఉదయం 9.00 గంటలకు సమావేశమైనది. గౌరవ సభాపతి అధ్యక్ష స్థానంలో
 ఉన్నారు.)**

సమావేశమైన సభలు - సమాధానాలు

**MR.SPEAKER: Question Hour. Question No.10
 Minister for Municipal Administration & Urban Development.**

Q.No.10 (121)

సర్పుతీ

బోండా ఉమహేశ్వర రావు, శ్రీ గడ్డి రామోహార్ణ, ఎం.ఎల్.ఎ.లు

అ) చెత్త డంపింగు యార్డు లేకపోవడం కారణంగా విజయవాడ నగరంలోని ప్రజలు ఇఖ్యందులను ఎదుర్కొంటున్న విషయం ప్రభుత్వం దృష్టికి వచ్చిందా?

ఆ) ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం తీసుకునే చర్య ఏమిటి?

ఇ) అయితే, ఆ వివరాలేమిటి?

పురపాలక పరిపాలన, పట్టణాభివృద్ధి శాఖా మంత్రి శ్రీ పి. నారాయణః

అ) అవునండీ.

ఆ) 2000, ఘన వ్యాపారాల యాజమాన్యత, నిర్వహణ నియమావళి ప్రకారం చెత్త డంపింగు యార్డును సమకూర్చడానికి చర్యను తీసుకోవడమపుతుంది.

ఇ) 3 ఎకరాల 96 సెంట్లు కోసం పాతపాడు గ్రామం వద్ద ఒక ప్రైవేటు పార్టీ క్వారీపిట్ లో 2000, ఘన వ్యాపారాల యాజమాన్యత, నిర్వహణ నియమావళి ప్రకారంగా పైంటిఫిక్ ల్యాండ్ ఫిల్ కోసం విజయవాడ మునిసిపలు కార్బోరేషన్ ఒక అవగాహన

ఒప్పందాన్ని కుదుర్చుకున్నది. భూమి ఫీల్డ్ కోసం పైంటిఫిక్ విధానంలో క్వారిఫిట్సు రూపొందించడమయింది. ఇటీవలి కాలం వరకు దానినే ఉపయోగించడమవుతున్నది. ప్రస్తుతం, జాకంపూడి వద్ద 1 ఎకరం 94 సెంట్లు, సింగ్ నగర్ వద్ద 10.00 ఎకరాల విస్తరణలో చెత్తను డంపింగ్ చేయడమవుతున్నది. డంపింగు యార్డును సమకూర్చడానికి, నున్న గ్రామం వద్ద 100 ఎకరాల 34 సెంట్లు భూమిని సేకరించాలని ప్రతిపాదించడమయింది. దిమాండ్పై 12వ ఆర్థిక క్లీఫ్ గ్రాంటు నుండి రూ.9.015 కోట్ల మొత్తాన్ని విజయవాడలోని రెవెన్యూ డివిజినల్ అధికారికి డిపాజిటు చేయడమయింది. 100 ఎకరాల 34 సెంట్లు ప్రతిపాదిత భూమిలో 71 ఎకరాల 54 సెంట్లు అటవీ శాఖకు చెందినది. మిగిలిన 28 ఎకరాల 80 సెంట్లు ప్రైవేటు పార్టీకి చెందినది. ఈ విషయాలు ఆ విధంగా ఉండగా, కొంతమంది యజమానులు డబ్బుపి.నెం. 23743ను దాఖలు చేశారు. డబ్బుపి.ని పరిష్కరించేంత వరకు ఫీర్యాదురులను తోలగించరాదని గౌరవ హైకోర్టు మధ్యంతర ఉత్తరవులను జారీ చేసింది.

పై పర్యవసానాల కారణంగా, మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ అధికారులు, రెవెన్యూ అధికారులు ఈ క్రింది స్థలాలను డంపింగు యార్డులుగా వినియోగించుకోవడానికి గుర్తించారు. ఈ ప్రతిపాదనలు వివిధ దశలలో ఉన్నాయి. అవేమంటే:

1. జి. కొండారు మండలం, కడిమి పొత్తువరం గ్రామం వద్ద 7.00 ఎకరాలు.
2. ఆగిరిపల్లి మండలం, తోతపల్లి గ్రామం వద్ద 6 ఎకరాల 76 సెంట్లు.
3. కొండపల్లి వద్ద 20.00 ఎకరాలు.
4. ఆగిరిపల్లి మండలం, అడవినెక్కులం గ్రామం వద్ద 330 ఎకరాలు.
5. పొతపాడు గ్రామం వద్ద 22 ఎకరాల 71 సెంట్లు ప్రైవేటు మెట్ట భూమి.
6. గన్వపరం మండలం, కొండపాపులారు వద్ద 30.00 ఎకరాలు.

శ్రీ బొండా ఉమామోహనర రావు(విజయవాడ సెంట్లు): అధ్యక్ష, గత ప్రభుత్వాలు పట్టించుకోవడం వల్ల నా కాన్సెట్టుయిస్టులో చాలా సమస్యలు వచ్చాయి. విజయవాడలోని సింగ్ నగర్లో ఈ చెత్తను వేయడం వల్ల అక్కడి ప్రజలు వాసనతో చాలా ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. అక్కడి గార్ఫేజ్ డంపింగ్ యార్డును తరలించడానికి ప్రయత్నాలు చేస్తున్నట్లు మంత్రి గారు తమ సమాధానంలో చెప్పడం జరిగింది. అయితే దానిని యుద్ధ ప్రాతిపదిక మీద జరపాల్సిన అవసరముంది. గతంలో పొతపాడు, నున్న గ్రామాల దగ్గర ఏర్పాటు చేయడానికి గాను జిల్లా కలెక్టర్ దగ్గర తొమ్మిది కోట్ల రూపాయలు డిపాజిట్ చేయడం జరిగింది. అయితే అక్కడి ల్యాండ్ ధరలు పెరిగిపోవడం వల్ల ముందు ఒప్పుకున్న ధరకు ఆ ల్యాండ్ ఇవ్వలేమని

దాని యజమానులు చెప్పినందువల్ల ఆ ప్రపోజల్ ఆగిపోయింది. ఇప్పటికైనా మంత్రి గారు చెప్పిన విధంగా జాకంపూడి దగ్గర కాని, ఆగిరిపల్లి వద్ద గాని లేదా మంత్రి గారు పేర్కొన్న ఏడారిలో అయినా సరే దానిని తప్పనిసరిగా ఏర్పాటు చేయాల్సిన అవసరమున్నది. విజయవాడలో చెత్త డంపింగ్ యార్చును ఏర్పాటు చేయలేకపోయినందువల్ల ప్రజలకు అనేక ఇబ్బందులు వస్తున్నాయి. పైగా నిన్ననే ముఖ్యమంత్రి గారు కేపిటల్ సిటీ గురించి ప్రకటించిన తరువాత దానికి మరింత ఆవశ్యకత ఏర్పడున్నది. అంతేగాకుండా ఇవ్వాళ పెరిగిపోయిన ఆధునిక టెక్నాలజీ నేపథ్యంలో కొత్తగా వచ్చిన జర్మన్ టెక్నాలజీ, జపాన్ టెక్నాలజీ లాంటి కంపెనీలు ఆధునిక వేస్ట్ మేనేజ్మెంట్ ద్వారా పవర్ ప్లాంట్సును కూడా ఏర్పాటు చేసుకునే సౌలభ్యాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని కేవలం స్థలం ఇస్తే చాలు జీరో పర్సెంట్ షైనాస్పెట్ మొత్తం మేమే ఖర్చు పెట్టుకొని జీరో పొల్యూప్సన్ తో వాటిని ఏర్పాటు చేస్తామన్న ప్రపోజల్స్ తో అలాంటి కొన్ని కంపెనీలు ముందుకొచ్చినా సంబంధిత అధికారుల వద్ద, కమీషనర్ దగ్గర ఆ ప్రపోజల్స్ కేవలం అధికారుల నిర్లక్ష్యం వల్ల అక్కడే ఆగిపోయాయి. ఇది ఒక విజయవాడకే సంబంధించినది కాదు. అన్ని చోట్లా ఇలాంటి సమస్యలున్నాయి. విజయవాడ నగరంలో చెత్తను కూడా వేరేచోటికి తరలించలేని దుర్భాగ్య పరిస్థితులను దృష్టిలో పెట్టుకొని మంత్రి గారు విజయవాడ నగరానికి సంబంధించిన డంపింగ్ యార్చుకు సంబంధించిన స్థల సేకరణ తక్షణమే జరిపి వేస్ట్ మేనేజ్మెంట్ పవర్ ప్లాంట్సును త్వరలోనే ఏర్పాటు చేయాలని మీ ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ గంగారావు మొహన్ రావు(విజయవాడం ఈస్ట్): అధ్యక్షు, ఇది రాష్ట్రమంతటా పున్న సమయ, దీనిపై సరైన విధానంలో నిర్ణయం తీసుకోకపోతే పరోక్షంగా వ్యాధులకు కారణమై పట్టిక పోల్ట్ మీద ప్రభావం చూపిస్తుంది. ఈ రోజున జర్మన్ లేదా జపాన్ తదితర దేశాలకు సంబంధించిన అధునాతన టెక్నాలజీల ద్వారా వేస్ట్ ను రీ-యుటైలైజ్ చేయడం ద్వారా తక్కువ వేస్ట్ వస్తుందని, పొల్యూప్సన్ కూడా వుండదని చాలా కంపెనీలు చెబుతున్నాయి. మీం మంత్రి గారికి చెప్పిదేమంటే ఆయా కంపెనీలను సంప్రదించి వారి కోఆర్డినేషన్ తో వారికి కావలసిన స్థలాలను ఇప్పడం ద్వారా వాళ్ల యొక్క పెట్టుబడులతోనే పవర్ ప్లాంట్ పరిశ్రమలను ఏర్పాటు చేయడానికి చొరవ తీసుకోవాలని మీ ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ పినారాయణ(మునిసిపల్ శాఖ మంత్రి): అధ్యక్షు, కచ్చితంగా వేస్ట్ మేనేజ్మెంట్ పవర్ ప్లాంట్ నిర్మాణం కొరకు పరోక్ష్ చేస్తున్నాము. వారు చెప్పినట్లు విజయవాడ నగరానికి ప్రస్తుతమున్న డంపింగ్ యార్చులు చాలా చిన్నవి కాబట్టి అని సరిపోవడం లేదు. వీలైనంతపరకు వారడిగినట్లుగా డంపింగ్ యార్చులను తరలించడానికి చర్యలు తీసుకుంటాము. ఇప్పుడు మీం పవర్స్ వేస్ట్ అరు స్థలాలలో మొదట డంపింగ్ యార్చులను ఏర్పాటు చేస్తాము. రెండోది వారు చెప్పినట్లుగా వేస్ట్ మేనేజ్మెంట్ పవర్ ప్లాంట్సు కూడా పరువ్య చేస్తాము.

శ్రీ కోటంరెడ్డి శ్రీధర్‌రెడ్డి(నెల్లూరు రూర్లీ): అధ్యక్షా, డంపింగ్ యార్డుల సమస్య రాష్ట్రం మొత్తం మీద అనేక నగరాలలో, పట్టణాలలో వుండే సమస్య. ముఖ్యంగా నెల్లూరు నగరంలో అయితే పరిస్థితి అత్యంత దారుణంగా వుంది. పైగా అది మునిసిపల్ మంత్రి గారి సాంత కార్పోరేషన్. నెల్లూరు నగరంలోని డంపింగ్ యార్డును దొంతలి అనే గ్రామం దగ్గర పెట్టారు. ఆ గ్రామంలోని ప్రజల పరిస్థితి ఎలా వుందంటే అక్కడ మొత్తం ఈగలు ముసురుతుండడం వల్ల వాళ్ల భోజనం చెయ్యాలన్నా, స్వాసు చెయ్యాలన్నా చెయ్యలేని పరిస్థితులున్నాయి. అంత దారుణమైన పరిస్థితులున్నాయి. అందువల్ల నేను చేప్పేదేమంటే జీరో పొల్యూషన్, జీరో పర్సెంట్ పైనాన్సియల్ బద్దేన్, ఈ రెండు కాకుండా స్థానిక సంస్థలకు మేమే డబ్బులిస్తాం, మేమే విద్యుత్ ఉత్పత్తి చేస్తాం మాకు ప్రభుత్వాలు ఇవ్వాల్సింది కేవలం స్థలం మాత్రమే అంటూ ఇటీవల అనేక సంస్థలు ముందుకొచ్చాయి. ఈ విషయం మీద మంత్రి గారు ఒక స్పష్టమైన ప్రకటన చేయాలని, ముఖ్యంగా నెల్లూరు నగరం దొంతలి డంపింగ్ యార్డుపై ఒక ప్రకటన చేయాలని నేను మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను. అట్లాగే ఈ పథకాన్ని రాష్ట్రవ్యాప్తంగా అమలు చేసినట్లయితే స్థానికసంస్థలకు డబ్బులు వస్తాయి. జీరో పర్సెంట్ పైనాన్సియల్ బద్దేన్ వుంటుంది, వేస్తే మేనేజ్‌మెంటు కూడా జరుగుతుంది కాబట్టి దీని మీద తక్షణమే చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పల్లా శ్రీనివాసరావు(గాజువాక): అధ్యక్షా సమస్యారం. మా గాజువాక మునిసిపాలిటీలోనూ, అలాగే విశాఖపట్టం మునిసిపల్ కార్పోరేషన్లోనూ డంపింగ్ యార్డుల సమస్య వుంది. ముఖ్యంగా మునిసిపల్ కార్పోరేషన్ వారు ఏమి చేస్తున్నారంటే డంపింగ్ యార్డులను సౌత్ వెస్ట్ డైరెక్షన్లో సిటీకి పెట్టడం వల్ల గాలి ఎక్కువగా వీచి అది సిటీపైకి వస్తుంది. దానివల్ల స్కూల్ వస్తుంది. దానికోసం టెక్నికల్గా ఒక టీమ్‌ను వేసి స్కూల్ రాకుండా దాని డైరెక్షన్ మార్పి వేరే చోటు పెట్టాల్సిన అవసరముంది. అదేవిధంగా డంపింగ్ యార్డు ఏర్పాటు చేసేటప్పుడు వర్షం వచ్చినప్పుడు ఎక్కువ స్కూల్ వస్తుంది కాబట్టి 20 అడుగులతో ఒక గోడ కట్టినట్లయితే స్కూల్ బయటికి వెళ్లకుండా కవర్ చేయగలిగే విధంగా వుంటుంది. దానిపై ఫీజిబిలిటీ స్టడీ చేస్తే బాగుంటుందని నా ఉధ్వేశం మీ ద్వారా సభకు తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ వసమాడి వెంకటేశ్వరరావు(కాకినాడ సిబీ): అధ్యక్షా, డంపింగ్ యార్డుల సమస్య రాష్ట్రవ్యాప్తంగా ఉంది. ఈ రోజున ఒక్క పట్టణానికి డంపింగ్ యార్డుకోసం కనీసం 25 నుంచి 30 ఎకరాల స్థలం కావాలి. ఈ రోజుల్లో అంత భూమి లభ్యత లేదు కాబట్టి సమస్యత్వకంగా ఉంది. మా జిల్లాలోని కొన్ని ప్రాంతాలలో ఆ విషయమై అధికారులకు, జిల్లా కలెక్టరుకు సూచనలు ఇప్పుడం జరిగింది. గతంలో కొన్ని కంపెనీలు స్థాపించడానికి వందల ఎకరాలు కాకుండా వెయ్యి నుంచి రెండు వేల ఎకరాల భూమి కూడా కేటాయించడం జరిగింది. వారు అందులో కేవలం 200, 300 ఎకరాలు మాత్రమే వినియోగించుకొని విగిలిన 700 ఎకరాల భూమిని భాళీగా ఉండడంతో దానిలో రియల్ ఎస్టేట్ వ్యాపారం చేసే ఆలోచనలో ఉన్నారు. ఆ భూమి ప్రజల దగ్గర

సుంచి సేకరించిన భూమి కాబట్టి, డంపింగ్ యార్డులకు ప్రభుత్వ స్థలం అందుబాటులో లేదు కాబట్టి అలాంటి కంపెనీలకు ఇచ్చిన భూమిలో 25 నుంచి 50 ఎకరాలు తిరిగి తీసుకొన్నచో నాలుగైదు నియోజకవర్గాలకు ఒక డంపింగ్ యార్డు పెట్టడానికి వీలపుతుంది. ఆయా కంపెనీలు ఆ భూమిలో రియల్ ఎస్టేట్ వ్యాపారం చేసుకోకుండా ప్రజలకు అవసరమైన విధంగా వారి నుంచి డంపింగ్ యార్డుకు అవసరమైన భూమిని 25 నుంచి 50 ఎకరాలు తీసుకొని సమస్యను పరిషురించేందుకు ఆలోచన చేయాల్సిందిగా మీ ద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వి.ప్రభాకర్ చౌదరి (అనంతపురార్ అర్థాన్): అధ్యక్షా, గతంలో అనగా 25, 30 సంవత్సరాల క్రితం అనంతపురం పట్టణంలో డంపింగ్ యార్డుకు కేటాయించిన స్థలానికి చుట్టూ పట్టణం విస్తరించి చుట్టూ ఇళ్ళ వచ్చాయి. ఆ డంపింగ్ యార్డు ప్రస్తుతం పందులకు నిలయంగా మారింది. జిల్లా కలెక్టరుతో మాట్లాడి పట్టణానికి దూరప్రాంతంలో ప్రభుత్వ భూమి చాలా ఉంది కాబట్టి అక్కడికి పట్టణంలోని డంపింగ్ యార్డును తరలించాల్సిందిగా మీ ద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి.నారాయణ(మునిసిపల్ శాఖ మంత్రి): అధ్యక్షా, నెల్లూరు, గాజువాక, విజయవాడ, అనంతపురం శాసనసభ్యులు చెప్పినట్లుగా ఆయా పట్టణాల్లో డంపింగ్ యార్డులను తరలించేందుకు పరిశీలించి చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది. వేష్ట మేనేజ్మెంట్ పవర్ ప్లాంట్లు పెట్టడానికి కూడా పరిశీలించడం జరుగుతుంది. కేంద్ర ప్రభుత్వ అటవీ, పర్యావరణ మంత్రిత్వ శాఖ 25.09.2000 తేదీన సైంటిఫిక్ వేష్ట మేనేజ్మెంట్ గురించి సూచనలు ఇచ్చింది. కేంద్ర ప్రభుత్వ సూచనల మేరకు డంపింగ్ యార్డులు నిర్వహించడం జరుగుతుంది.

MR.SPEAKER: Question No.212, Minister for Irrigation.

ప్రశ్నానెం.212 (122)

శ్రీ అశోక్‌రెడ్డి ముత్తుముల, ఎమ్మెల్స్

గారవనీయులైన సాగునీరు, ఆయకట్టు ప్రాంత అభివృద్ధి, జలవనరుల నిర్వహణ శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ కింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:-

- అ) గతంలో గిర్దలూరు నియోజకవర్గంలో వర్గాల కారణంగా దెబ్బతిన్న చెరువుల సంఖ్య ఎంత?

ఆ) అయితే, మరమ్మతులను నిర్వహించడానికి ప్రథమత్వం లీసుకున్న చర్యలేమటి?

೭) ಆ ನಿವರ್ತಲೇನಿಟಿ?

సాగునీరు, ఆయకట్టు ప్రాంత అభివృద్ధి జలవనరుల నిర్వహణ శాఖ మంత్రి (శ్రీ దేవినేని ఉమామహాశ్వరరావు) :

ల్) 81 చెరువులు.

ఆ) చెరువులకు మరమ్మతులు నిర్వహించడానికి ప్రకాశం జిల్లా కలెక్టరు రూ.332.2 లక్షల మొత్తంలో 81 వనులకు పురిపాలకకు మంజూరును ఇచ్చారు. మార్కుపురం స్పెషల్ డివిజన్ ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీర్ సాంకేతిక మంజూరును ఇవ్వడమయింది. వనులను నామినేషన్ ప్రాతిపదికపై ఏజెన్సీలకు అప్పగించడమైనది.

శ్రీ ముత్తుముల అశోకరెడ్డి(గిద్దలూరు) : అధ్యక్షుడైని విచారించినప్పుడు దేబ్బతిన్న 81 చెరువులకు గాను 12 చెరువుల పనులను ఆయా నీటి వినియోగదారుల సంఘాల అధ్యక్షులు ముందుకు రాని కారణంగా పనులు చేపట్టడం లేదని చెప్పడం జరిగింది. ఈ పనులను నీటి వినియోగదారుల సంఘాల అధ్యక్షులు చేపట్టకపోవడానికి కారణమేమంటే నాలుగైదు లక్షల రూపాయలు మాత్రమే ఒక్కొక్క చెరువుకు మంజూరు చేసినందున ఆ నిధులు సరిపోని కారణంగా ముందుకు రాలేదు. ఆ 12 చెరువులలో గురైట్టికుంట, ఉన్నిడివరం, లిమ్మరాజు ఓబులపల్లి కుంట, నలగడ్డ, అంబవరం, జె.పి.చెరువు తదితర పన్నెండు చెరువలు పెద్దవిత్తున గట్టు తెగిపోవడంతో ఆ చెరువులకు మంజూరు చేసిన అయిదు లక్షల రూపాయలు సరిపోని కారణంగా అక్కడ పనులు ప్రారంభించలేదు. ఆ చెరువుల మరమ్మత్తుకు అవసరమైన పూర్తి నిధులు మంజూరు చేసినచో నీరు నిల్వ ఉంటుంది. అక్కోబర్లో సంభవించే తుపానుల వల్ల మా ప్రాంతంలో వర్షాలు కురిసి చెరువులు నిండే పరిస్థితి ఉంటుంది కాబట్టి మా ప్రాంత రైతాంగాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఆయా చెరువులకు సరిపడినంత నిధులు మంజూరు చేసి మరమ్మత్తులు చేయాలని కోరుతున్నాను.

మా ప్రాంతంలోని చెరువులలో పూడిక బాగా ఉంది. ఇంతకు ముందు రైతులు ఆ పూడిక చాలా సారమంతమైన మట్టి కాబట్టి వేసని కాలంలో తమ పొలాలకు తరలించేవారు. కానీ ఇప్పుడు పూడిక మట్టిని తరలిస్తుంటే కూడా అధికారులు కేసులు పెడుతున్నారు. అన్ని చెరువులలో పూడిక తరలింపును కోరడంలేదు కానీ మండలంలోని ఒకటి రెండు చెరువులలో పూడిక మట్టిని రైతులు తమ పొలాలకు తరలించేందుకు అవకాశం కల్పించాలని కోరుతున్నాను. ముఖ్యంగా పన్నెండు చెరువుల మరమ్మతులకు వెంటనే సంబంధిత అధికారుల నుంచి అంచనాలు తెప్పించుకొని సరిపడినంత నిధులు మంజూరు చేయవలసిందిగా మీ ద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ జి.శ్రీకాంత రెడ్డి(రాయచోటి): అధ్యక్షా, తెగిపోయిన చెరువులే కాకుండా గతంలో శ్రీకృష్ణదేవరాయల కాలంలో తవ్వించిన చెరువులు కూడా చాలా కాలంగా మరమ్మతులకు నోచుకోకుండా ఉన్నాయి. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో చెరువులు చాలా ముఖ్యం. చెరువుకు చెరువుకు మధ్య ఉన్న ఛానళ్ల పూడుకుపోవడంతో ఎగువనున్న చెరువు నిండిన తరవాత మిగిలిన నీరు దిగువ ప్రాంతంలోని చెరువుకు వచ్చేది. కానీ ఆ ఛానళ్ల పూడుకుపోవడంతో లింక్ తెగిపోయినట్లయింది. కాబట్టి ఆ లింకులన్నీంటిని పునరుద్ధరించి చెరువుకు దిగువనున్న చెరువులకు అనుసంధానించినట్లయితే బాగుంటుంది. అదే విధంగా చెరువుల మరమ్మతుకు ప్రత్యేకంగా నిధులు మంజూరు చేసి రాష్ట్రంలోని చెరువులన్నీంటిని అధునీకరించవలసిందిగా మీ ద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ దేవినేని ఉమామహేశ్వరరావు(మైలవరం): అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు శ్రీ అశోకరెడ్డి గారు, శ్రీకాంత రెడ్డి గారు విలువైన సలహాలు, సూచనలు ఇచ్చినందుకు సంతోషం. ఈ సందర్భంగా రాష్ట్ర ప్రజలందరికి మీ ద్వారా కొన్ని వాస్తవాలు చెప్పాలి. నీటిపారుదల శాఖలో చెరువుల కింద వంద ఎకరాల ఆయకట్టు ఉన్న చెరువులు 35,376 కాగా వాటి కింద 8,01,454 ఎకరాలు ఆయకట్టు ఉంది. వంద ఎకరాల పైబడి ఆయకట్టు ఉన్న చెరువులు 6,361 కాగా, వాటి కింద 17,58,990 ఎకరాలు సాగుతుంది మొత్తం సాగు 25,60,000 ఎకరాలు రాష్ట్రంలోని చెరువుల కింద సాగుతుంది. గత దశాబ్దకాలంలో 25,60,000 ఎకరాల ఆయకట్టులో 2004-05లో 6,30,000 ఎకరాలు, 2005-06లో 9,23,000 ఎకరాలు, 2006-07లో 9,32,000 ఎకరాలు, 2007-08లో 9,03,000 ఎకరాలు, 2009-10లో 6,81,000 ఎకరాలు, 2010-11లో 9,97,000 ఎకరాలు, 2011-12లో 11,27,000 ఎకరాలు, 2012-13లో 13,43,000 ఎకరాలు, 2013-14లో 11,50,000 ఎకరాలు సాగైనది. అంటే గత దశాబ్దకాలంలో మొత్తం 25,60,000 ఎకరాలలో కేవలం 50శాతం మాత్రమే చెరువుల కింద సాగులోకి వచ్చిందంటే సాగు వివరాలు చాలా దయనీయంగా ఉన్నాయి. చెరువులలోని ఒండ్రు మట్టిని పేద రైతులు తమ పొలాలకు తరలిస్తుంటే కేసులు

పెట్టడంతోబాటు ట్రాక్టరుకు లక్ష రూపాయలు జరిమానా విధించడం ప్రస్తుతం జరుగుతున్నది. నీరు-మీరు కార్యక్రమం కింద గత దశాబ్ద కాలం క్రితం అప్పడు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్న చంద్రబాబు నాయుడు గారు చెరువులలోని మట్టిని సేంద్రీయ ఎరువుగా భావించి పొలాలకు తోలుకొమనేవారు. గతంలో నీటి సంరక్షణ కోసం చెక్కడాములు నిర్మించడం, కాంటూర్లు తన్నించడం చేశాం. ఇటీవల ముఖ్యమంత్రి గారు ఒక నిర్ణయం తీసుకున్నారు. నీటి సంరక్షణ మిషన్ కింద ఇరిగేషన్, గ్రామీణాభివృద్ధి, పంచాయతీరాజ్, వ్యవసాయ, అటవీ, మునిషపల్ పరిపాలన శాఖలలోని నిధులను జాతీయ ఉపాధి హామీ పథకం నిధులను ఖర్చుపెట్టాలని నిర్ణయించారు. శాసనసభ్యులు, లేదా మంత్రులు చెప్పారని ఒక పాయింటలో చెక్కడాములు కట్టడం, కాంటూర్లు బ్రెంచెన్ తవ్వడం కాకుండా శాస్త్రీయ విజ్ఞానాన్ని అందుబాటులోకి తెచ్చుకొని అబ్స్ట్రాక్ట్ శాటిలైట్ సహకారంతో ప్రతి జిల్లాలో కొన్ని పాయింట్లను గుర్తించడం జరిగింది. ప్రధానంగా రాయలీమలోని నాలుగు జిల్లాలు, ప్రకాశం, నెల్లూరుతోబాటు ఉత్తరాంధ్రలోని జిల్లాలతో సహ మొత్తం తొమ్మిది జిల్లాలలో శాటిలైట్ మ్యాపింగ్ ద్వారా ఒక్క జిల్లాలో 3,000 నుంచి 3,500 పాయింట్లను ఉపగ్రహం సమాచారం ద్వారా గుర్తించాం.

...

ఈ సమాచారాన్ని ఇరిగేషన్ డిపార్ట్మెంటు ద్వారా మైనర్ ఇరిగేషన్, రూరల్ డెవలప్మెంటు అధికారులందర్నీ సమస్యయం చేసి శాటిలైట్ ఇచ్చిన సమాచారం వాస్తవ రూపంగా ఆ చెక్కడాము ఎక్కడ కట్టుకోవాలి, చెరువుకి ఎక్కడ బిగించాలి, లింకు చెరువులను ఎక్కడ చేసుకోవాలి, కాస్కెడ్స్ ని ఏ విధంగా కాపాడుకోవాలి, ఏ విధంగా ఇప్పీన్ చేసుకోవాలని జల సంరక్షణ అనే కార్యక్రమాన్ని తీసుకున్నాం. రేసు సాయంత్రం కేవినెట్ సబ్ కమిటీలో ఆరుగురు మంత్రులం సమావేశమవుతున్నాం. విజయవాడలో సెప్పెంబరు మూడవ వారంలో ఒక వర్షప్రాపు పెట్టి ఈ ఆరు శాఖలను సమస్యయం చేసి శాటిలైట్ విజ్ఞానం, పరిజ్ఞానంతో వచ్చిన మ్యాపింగ్ ని రూరల్ మరియు ఇరిగేషన్ డిపార్ట్మెంటు అధికారులు తీసుకు వచ్చిన సమాచారాన్ని సమస్యయం చేసుకుని రూ.5000 కోట్లు ఏ విధంగా ఎప్పుడు, ఎట్లా ఖర్చు పెట్టాలో ఒక ప్రణాళిక ప్రకారం ఈ సంవత్సరం ఏమి చేయగలం, వచ్చే సంవత్సరం ఏమి చేసుకోగలమో చర్చిస్తాం. గత దశాబ్ద కాలంలో 25 లక్షల ఎకరాల ఆయకట్టుని 50 శాతం కిందకు పడేశారు కాబట్టి మరలా ఆయకట్టుని పునరుద్ధరించుకోవాలి, చెరువులని కాపాడుకోవాలి. అట్లాగే చెట్లు నాటుకోవడం వలన పర్యావరణాన్ని కాపాడుకోవచ్చు. ఉప్పోగ్రతలను తగ్గించుకోవచ్చు. గతంలో ఫారెస్టు డిపార్ట్మెంటు మొక్కలు నాటితే ఇరిగేషన్ డిపార్ట్మెంటు వాళ్ళ నీళ్ళ పోసేవాళ్ళ. పంచాయతీ డిపార్ట్మెంటుని, మునిసిపల్ డిపార్ట్మెంటుని ఆ చెట్లుని కాపాడమని చెప్పాము. ఏ శాఖకు ఆ శాఖ డబ్బులు ఖర్చు పెడుతూ దుబారా కాకుండా అన్ని శాఖల డబ్బులను సమస్యయం చేసి నీరు-చెట్లు అనే కార్యక్రమాన్ని తీసుకోవడం జరిగింది. ఆ విధంగా పెద్ద యొత్తున కోట్లాది మొక్కలను నాటాలి, గ్రామీణ ప్రాంతంలో మైనర్ ఇరిగేషన్ ట్యూంకులు, చెరువులను కాపాడుకోవాలి. చిన్న సన్సకారు రైతులను కాపాడాలి. అట్లాగే గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన సమస్యలన్నీ తప్పకుండా పరిషురిస్తాం. శ్రీకాంత్ రెడ్డి గారు చెప్పిన విషయానికి

ಸಂಬಂಧಿಂಚಿ ಮೊತ್ತಂ ಸಮಾಚಾರಂ ತೀಸುಕುಂಟಾಂ. ಶಾಸನ ಸಭ್ಯರನಿ, ಪ್ರಜ್ಞ ಪ್ರತಿನಿಧಿಲನಿ ಮೂడು ವಾರಂಲೋ ವಿಜಯವಾಡಲೋ ಜರಿಗೆ ವರ್ಗಾಪ್ರಾಪ್ತಿ ರಮ್ಯನಮನಿ ಮೀದ್ಯರಾ ರಿಕ್ವೆಸ್ಟ್ ಚೇಸ್ತುನ್ನಾನು.

**ప్రశ్న నెం.48 (123) సర్వశీ పోలంరెడ్డి శ్రీనివాసులు రెడ్డి, కరుగొండల రామకృష్ణ,
ఎం.ఎట.ఎలు.,**

గౌరవనీయులైన ముఖ్యమంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా ;

- అ) కోవూరు కో అపరేటివ్ మగర్ ఫ్యాక్టరీలో గానుగాడటాన్ని నిలిపివేసారన్న
విషయం, దీనిని మూసివేసే దౌర్ఘాగ్యస్థితిలో పుందన్న విషయం ప్రభుత్వం
దృష్టికి వచ్చిందా
- ఆ) అయితే, ఈ విషయంలో తీసుకున్న చర్య ఏమిటి ;
- ఇ) సదరు ఫ్యాక్టరీ యాజమాన్యం రైతులకు ఏమైనా బకాయిలను
చెల్లించవలసినుందా ;
- ఈ) సదరు ఫ్యాక్టరీ యాజమాన్యం కార్బికులకు జీతాలు బకాయిలు పడిందన్న
విషయం వాస్తవమేనా, అయితే, ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్య
ఏమిటి ?

**ఆర్థిక శాఖ మంత్రి (శ్రీ యసవుల రామకృష్ణడు) (గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారికి
బదులుగా)**

- అ) అపునండీ.
- ఆ) చెరకు సరఫరా మెరుగుపడిన మీదట, గానుగాడటాన్ని తిరిగి
ప్రారంభించడమపుతుంది.
- ఇ) అపునండీ. 2012-13 కాలానికి చెరకు ధర బకాయిలను చెల్లించేందుకు
31.07.2014 తేదీన కోవూరు సహకార ఫుగర్ ఫ్యాక్టరీకి రూ.6.04 కోట్ల
మొత్తాన్ని ప్రభుత్వం మంజూరు చేసింది.
- ఈ) అపునండీ. ఫ్యాక్టరీ నిర్వహణను మెరుగుపరచి, దాని జీతాల చెల్లింపు
బాధ్యతను నెరవేర్పాలని యాజమాన్యాన్ని అదేశించడమపుతుంది.

శ్రీ పోలంరెడ్డి శ్రీవివాసులు రెడ్డి (కోపూరు)ః అధ్యక్షా, మీద్వారా గౌరవ ముఖ్యమంత్రివర్యులు శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు గారికి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. గత ఒకటిన్నర సంవత్సరం నుంచి రైతులకు చెల్లించాల్సిన బకాయలు చెల్లించలేదు. గతంలో మా జిల్లాకు సంబంధించిన ఆర్థిక శాఖామాత్యులు కూడా అనేకసార్లు దానికి సంబంధించి వాగ్గానం చేసినప్పటికీ వాగ్గానం నెరవేర్పలేదు. కానీ ఈరోజు అడిగిన వెంటనే ఎన్నికల హామీని గుర్తు పెట్టుకుని గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు రూ.6.04 కోట్లు నిధులు మంజారు చేసినందుకు గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారికి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి ధన్యవాదాలు తెలియచేస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, సహకార వ్యవస్థ ఏర్పడినప్పటినుండి కోపూరు సహకార చక్కెర కర్ణగారాన్ని ప్రారంభించడం జరిగింది. దాదాపు ఎన్నో ప్రతిప్పోత్సవమైన రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు, కేంద్ర ప్రభుత్వాల నుంచి అవార్డులు అందుకున్న సంస్థ ఈ చక్కెర కర్ణగారం. అయితే దాదాపు 10, 12 సంవత్సరాల నుంచి ఈ ఫౌండ్షన్ పరిస్థితి అయిమయంగా ఉంది. ఈరోజు గౌరవ మంత్రి గారు ఖచ్చితంగా చెరకు సరఫరా ప్రారంభయే నాటికి దీనిని ప్రారంభిస్తామని చెప్పడం జరిగింది. ఆ ఫౌండ్షన్ లో ఉన్న మెపీసరీ అంతా పాడైపోయి, బాయిలర్స్ పూర్తిగా అస్తవ్యస్తమైన పరిస్థితిని తమరిద్వారా మంత్రి గారికి తెలియచేస్తున్నాను. నేను శాసన సభ్యుడిగా గెలిచిన తరువాత అక్కడ రైతులు, కార్బికులు, యాజమాన్యంతో ఒక సమీక్ష సమావేశం ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. కార్బికుల వేతనాలకు సంబంధించి సుమారు రూ.7 కోట్లు, ఫౌండ్షన్ లో తిరిగి క్రెంగ్ జరగాలంటే రూ.3.50 కోట్లు రిలీజ్ చేయాల్సిన అవసరముంది. కాబట్టి తమరిద్వారా గౌరవ మంత్రి గారికి మనవి చేసేదేమంటే దయచేసి రెండు విడతలుగా పైనా సరే ఆ మొత్తాన్ని కేటాయించాలని కోరుతున్నాను.

డిశంబరు నెలలో క్రెంగ్ కార్బికులు ప్రారంభించాల్సి ఉన్నందున మెపీసరీకి సంబంధించిన ఓవరాలింగ్ కార్బికులు చేపట్టాల్సి ఉంది. అసిస్టెంట్ కేవ్ కమీషనర్సి అక్కడ మేనేజింగ్ డైరెక్టర్గా నియమించడం జరిగింది. ఆయనకు అనుభవం లేదు. దానిని ఓవరాలింగ్ చేసి పరిస్థితి లేదు కాబట్టి నేను ఇటీవలనే గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారికి కూడా మనవి చేయడం జరిగింది. గతంలో ఎం.డి. గా పనిచేసి రిటైర్ అయిన వీరభద్రరావు గారిని మూడు సంవత్సరాల పాటు అవకాశం కల్పించి మేనేజింగ్ డైరెక్టర్గా నియమించాలి. ఎందుకంటే ఆ ఫౌండ్షన్ లో అఱువణువూ ఆయనకి పూర్తిగా అవగాహన ఉంది. తిరిగి ఆ ఫౌండ్షన్ లోకి పూర్వ వైభవం రావాలంటే మంచి మేనేజింగ్ డైరెక్టర్ని నియమించాలి. గతంలో రైతులతో సమీక్ష నిర్వహించి ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. పది, పస్సెండు సంవత్సరాల నుంచి ఆ కమిటీకి ఎన్నికలు నిర్వహించిన దాఖలాలు లేవు. కాబట్టి తమరి ద్వారా గౌరవ మంత్రి గారికి నేను మనవి చేసేదేమంటే మీరు నామినేట్ చేస్తారా లేదా ఎలక్షన్ ద్వారా ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేస్తారా అని ప్రశ్నిస్తున్నాను. రైతులతో ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేస్తే నిధులు దుర్వాసియోగం కాకుండా చూసే

అవకాశం ఉంటుంది. ఇటీవల ఎండీగా అక్కడ పనిచేసిన సుధాకర్ రెడ్డి చేసిన అవినీతి ఆరోపణలు రుజువు కావడంతో జిల్లా కలెక్టర్ అయిన్ని సస్పెండ్ చేశారు. కాబట్టి వచ్చిన ప్రతీ మేనేజింగ్ డైరెక్టర్ దానిని దోచుకునే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. దానిని అరికట్టాలంటే ఖచ్చితంగా దానికి నామినేట్ చేయడం ద్వారా గానీ లేదా ఎలక్షన్ నిర్వహించేనా సరే ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతూ కార్బూకులకు 19 నెలల నుంచి జీతాలు లేక తీవ్ర ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. సహ్యదయంతో గౌరవ ఆర్థిక శాభామాత్యులు ముఖ్యమంత్రి గారితో మాటల్లాడి వారికి సంబంధించిన నిధులు ఖచ్చితంగా విడుదల చేసి వారిని అదుకోవడంతో బాటు ఫౌష్ట్ కీ తిరిగి పునర్వైభవం కల్పించడానికి ఒక అవకాశం కల్పించమని కోరుతున్నాను. నేను స్వయంగా అక్కడి శాసన సభ్యుడిగా ఎప్పటికప్పుడు పర్యవేక్షిస్తూ రాబోయే రోజుల్లో సష్టూలు రాకుండా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సహకారంతో ముందుకు తీసుకుపోవడం జరుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. వెంటనే నిధులు విడుదల చేసి కార్బూకుల వేతనాలను ఇవ్వడంతోబాటు, అక్కడ జరగాల్సిన ఓవరాలింగ్ కార్బూకమాన్ని పూర్తి చేయాలని సవినయంగా తమరి ద్వారా గౌరవ మంత్రి గారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

శ్రీ చెవిరెడ్డి భాస్కర్ రెడ్డి (చంద్రగిరి) : అధ్యక్షా, చిత్తురు జిల్లాలో రెండు మంగర్ ఫౌష్ట్ కీలున్నాయి. ఒకటి చిత్తురు మంగర్ ఫౌష్ట్ కీ మరొకటి గాజులమండ్యం మంగర్ ఫౌష్ట్ కీ. గాజులమండ్యం మంగర్ ఫౌష్ట్ కీలో రైతులకు 2012-13లో టన్నుకి రూ.2106/- ప్రకటించారు. కానీ రూ.1800/- మాత్రమే రైతులకిచ్చారు. క్రీ ట్రాన్స్పోర్ట్ కూడా పెట్టారు. 2012-13లో రైతులకి 1,48,162 టన్నుల చెరకుని మంగర్ ఫౌష్ట్ కీకి సరఫరా చేశారు. 2013-14 లో 1,22,861 టన్నులు సరఫరా చేశారు. చిత్తురు మంగర్ ఫౌష్ట్ కీలో 2012-13లో 1,44,000 టన్నులు, 2013-14 సంవత్సరానికి 98,000 టన్నులు సరఫరా చేశారు. గాజులమండ్యం మంగర్ ఫౌష్ట్ కీకి రూ.9,54,00,000/- బ్యాలెన్స్ ఉంది. చిత్తురు మంగర్ ఫౌష్ట్ కీకి రూ.8,93,000/- బ్యాలెన్స్ ఉంది. నేను ప్రభుత్వానికి ఒక్కటే విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. గత రెండు, మూడు సంవత్సరాలుగా రైతులు చెరకుని సరఫరా చేసినా వాళ్ళకు ట్రాన్స్పోర్ట్ చార్టీలు చెల్లించకుండా, బ్యాలెన్స్ రూ.360/- ఇప్పుక మంగర్ ఫౌష్ట్ కీ చుట్టూ తిరుగుతున్నారు. దయచేసి మంత్రి గారు ఆ బ్యాలెన్స్ మొత్తాన్ని రైతులకు ఇప్పించాలి. వాళ్ళ సరఫరా చేసిన చెరకుకే వాళ్ళ డబ్బులు అడుగుతున్నారు. 15 రోజుల్లోపల ఇవ్వాలని నిబంధన ఉంది. రెండు, మూడు సంవత్సరాలు అయిపోయింది. కాబట్టి రైతులకి ఇవ్వాల్సిన డబ్బులను చెరకు సరఫరా చేశారు కాబట్టి ఇప్పించవలసిందిగా ప్రభుత్వాన్ని, మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

...

శ్రీ యనమల రామకృష్ణడు(ఆర్థిక మరియు శాసనసభ వ్యవహారాల శాఖ మంత్రి) : అధ్యక్షా, చెవిరెడ్డి భాస్కరరెడ్డి గారు సపరేట్ ప్రశ్న వేస్తే దానికి సమాధానం చెబుతాను. రెండవది, గౌరవ సభ్యులు రెండు మూడు ప్రశ్నలు అడిగారు. ఇప్పటికే రూ.6 కోట్ల పైచిలుకు నిధులను రిలీజ్ చేశాము. ఇంకా మూడు నాలుగు కోట్ల వరకు రిలీజ్ చేయాలని అడగటం జరిగింది,

దానిని పరిశీలిస్తాను. రెండవది, కమిటీ గురించి చెప్పారు. కమిటీ నేయాలా, ఎలక్షన్ పెట్టాలా అనేది ముఖ్యమంత్రిగారి పరిధిలో ఉన్న అంశం. గవర్నమెంటు పరంగా పాలనీ డెసిపన్ తీసుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది. మూడవది, ఎం.డి. అపాయింట్మెంటు గురించి చెప్పారు, దాని గురించి సంబంధిత శాఖలో నేను మాట్లాడతాను.

ప్రశ్న నెం.190 (124) సర్వ శ్రీ / శ్రీమతి కిడారి సర్వేశ్వరరావు, గిడ్డి రఃశ్వరి, ఎం.ఎల్.ఎలు.

గౌరవనీయులైన పంచాయతీరాజ్ శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచార తెలియజేస్తారా?

- అ) గిరిజన ప్రాంతాలలోని అనేక గ్రామాలలో త్రాగునీటి సదుపాయం లేదన్న విషయం ప్రభుత్వం దృష్టికి వచ్చిందా?
- అ) అయితే, ఇప్పటి వరకు ప్రభుత్వం గుర్తించిన అట్టి గ్రామాల సంఖ్య ఎంత?
- ఇ) అయితే, ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్య ఏమిటి?

గౌరవనీయులైన పంచాయతీరాజ్ శాఖ మంత్రి (శ్రీ సి.హాచ. అయ్యన్న పాత్రుడు)

- అ) అప్పుడంటే.
- అ) త్రాగునీటి సదుపాయములేని (ఎన్సి) జనావాసాల (గ్రామాల) సంఖ్య - 15 జనావాసాలు. రక్కిత వసరు లేని జనావాసాలు (గ్రామాల) సంఖ్య - 118 జనావాసాలు.
- ఇ) అప్పుడంటే.

త్రాగునీటి సదుపాయములేని 15 జనావాసాలకు నీటి సదుపాయాన్ని కల్పించడానికి సుమారు రూ.91.10 లక్షల మొత్తం అవసరమవుతుంది. వనులను త్వరలోనే చేపడతాము. రక్కిత వసరులులేని (ఎన్పెసెస్) 118 జనావాసాలకుగాను, గిరిజన సంక్షేపమ శాఖ ద్వారా 13వ ఆర్థిక సంఘం క్రింద 5 జనావాసాలను గుర్తించడం జరిగింది. వాటికి రూ.66.00 లక్షల అంచనా వ్యయంతో ఈ పథకాలను చేపట్టడం జరుగుతుంది. మిగిలిన 113 జనావాసాలకు సుమారు రూ.2077 లక్షలు భర్యు అవుతుందని అంచనా వేయడం జరిగింది. వాటికి త్వరలోనే వనులు ప్రారంభించడానికి ఏర్పాట్లు చేయడం జరుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ కిడారి సర్వేశ్వరరావు(అరకు వ్యాలీ) : అధ్యక్షా, రాష్ట్రంలో ఎన్ని గిరిజన గ్రామాలకు త్రాగునీటి సదుపాయం లేదు అని అడగటం జరిగింది. ఇక్కడ మంత్రి గారు సమాధానమిస్తూ కేవలం 15 జనావాసాలకు మాత్రమే రక్షిత మంచినీరు లేదని, 118 జనావాసాలకు త్రాగునీటి సదుపాయం లేదని చెప్పడం జరిగింది. ఈరోజున గిరిజన ప్రాంతంలో రకరకాల వ్యాధులు వస్తున్నాయంటే, అందుకు గల కారణం, అక్కడ రక్షిత మంచి నీటి సదుపాయం లేకపోవడం వలనే ఆ వ్యాధులు వస్తున్నాయి. మంచినీటి సదుపాయం లేదు కాబట్టే అక్కడ వ్యాధులు వచ్చే పరిస్థితి ఉంది. ఒక ప్రక్క త్రాగునీటి కోసం ప్రభుత్వాలు కోట్లాది రూపాయలను ఖర్చు పెదుతున్నామని చెబుతున్నాయి. గిరిజన ప్రాంతాల్లో సీళ్ళ పుష్టిలంగా ఉన్నాయి, కానీ అని త్రాగడానికి ఉపయోగపడవు. అక్కడ పారే సెలయీర్లలో, అక్కడ ఉండే చెట్ల నుండి పడే ఆకుల వల్ల ఆ సీళ్ళ కలుపితమైపోయి, ఆ నీటిని త్రాగడం వల్ల జాండీన్ / మలేరియా వంటి వ్యాధులు వస్తున్నాయి. అయితే మా పాడేరు ప్రాంతంలో సుమారు 3500 గ్రామాలు ఉండగా, కేవలం 500 గ్రామాలకు తప్ప 3000 గ్రామాలకు త్రాగునీటి సౌకర్యం లేదు.

అలాగే రాష్ట్రంలో అటు శ్రీకాకుళం నుండి పశ్చిమ గోదావరి వరకు ఉన్న గిరిజన గ్రామాలన్నింటికి త్రాగునీరు సౌకర్యం లేని పరిస్థితి ఉంది. కానీ మంత్రిగారు సమాధానం చెబుతూ, అక్కడ 15 గ్రామాలు, ఇక్కడ 118 గ్రామాలని చెప్పడం జరిగింది. ఇది చాలా అన్యాయం. గిరిజన గ్రామాలన్నింటికి కూడా ఎప్పటిలోగా స్వచ్ఛమైన త్రాగునీటిని అందించే ఆలోచనను చేస్తున్నారు? ఎన్టిఆర్ సుజల ప్రవంతి పథకం ద్వారా అన్ని గిరిజన గ్రామాలకు త్రాగునీటి సదుపాయాన్ని కల్పించే ఆలోచన ప్రభుత్వానికి ఉందా? ఉంటే ఎప్పటిలోగా అందిస్తారు? నేపణల్ గ్రామీణ డ్రింకింగ్ వాటర్ ప్రోగ్రాం క్రింద కేంద్ర ప్రభుత్వం నుండి ఎన్ని నిధులు వచ్చాయి? ఎన్ని గ్రామాల ప్రజలకు ఆ నిధుల ద్వారా త్రాగు నీటిని అందిస్తున్నారు? వివరాలను తెలుపగలరా? అలాగే ఇంటిగ్రేటెడ్ యాక్షన్ ప్లాన్ క్రింద ఎంత డబ్బుసు ఖర్చు పెట్టారు? ఆ నిధుల ద్వారా ఎన్ని గ్రామాల ప్రజలకు త్రాగు నీటిని అందిస్తున్నారు? ఆ వివరాలను తెలియజేయాల్సిందిగా తమరి ద్వారా గౌరవ మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాము.

అలాగే త్రాగునీటికి సంబంధించి గ్రోండ్ కాని నిధులన్నింటినీ, ఆ వర్షులన్నింటినీ ప్రభుత్వం నిలుపుదల చేసిన మాట వాస్తవమేనా? 13 వ ఆర్థిక సంఘం నిధుల ద్వారా ఎన్ని గిరిజన గ్రామాల ప్రజలకు త్రాగునీటిని అందిస్తున్నారు? వాటి వివరాలేమైనా చెప్పగలరా? పంచాయితీ త్రాగునీటి మెయిటెన్స్ గ్రాంటు క్రింద సంవత్సరానికి పర్ క్యాపిటా రూ.85 ఇస్తున్నారని తెలిసింది. ఆ పర్ క్యాపిటాను పెంచే ఆలోచన ఏమైనా ఉందా?

అంతేకుండా, నిన్న గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు మాట్లాడుతూ, గిరిజన ప్రాంతంలో ఉన్న బాక్షెట్సు వెలికి లీస్తామని చెప్పడం జరిగింది. బాక్షెట్సు వెలికిలీసినట్లయితే భూగర్భ జలాలు ఇంకిపోయే పరిస్థితి ఉంది. ఇప్పటికే గిరిజన ప్రాంతాలు త్రాగునీరు లేక రకరకాల

వ్యాధుల బారిన పడుతున్నారు. అయితే ఫిలీ నుండి వచ్చిన కాలా కమిటీ వారు అక్కడ బాక్టోటని వెలికి తీసినట్టయితే భూగర్బ జలాల్లో విషపూరితమైన రసాయనాలు వెలువడి, భూగర్బజలాలు ఇంకిపోయి కలుపితమైపోతాయని, ఆ నీటిని త్రాగడం వల్ల గిరిజన ప్రజలకు కొత్త రకాలైన వ్యాధులు వస్తాయని చెప్పడం జరిగింది.

అలాంటి పరిస్థితులో ఇంచ బాక్టోటని వెలికి తీస్తామని చెప్పడం ఎంత వరకు సమంజసమో ఆలోచించాలి. అలాగే బాక్టోటని వెలికి తీయడం వల్ల, ఇటు మైదాన ప్రాంతంలో ఉన్న తాండు రిజర్వ్యాయర్, పెద్దేరు, బోస్తానాసది, కోసం, తారకరామ రిజర్వ్యాయర్ ఈ విధంగా 15 రిజర్వ్యాయర్లు, గిరిజన ప్రాంతంలో ఉన్న కొండల నుంచి వచ్చే వాగుల వల్ల, అక్కడ ఉన్న చిన్న చిన్న జీవనదుల వల్ల ఇని నిండి మైదాన ప్రాంతంలో ఉన్న విశాఖపట్టం, ఎస్.కోట, తాండు నుండి స్టీల్పాటాంటు ప్రాంతాల ప్రజలకు త్రాగునీటి సమస్యను తీరుస్తున్నాయి. ఈ నదులన్నీ పూర్తిగా ఇంకిపోయినట్టయితే ఆ ప్రాంతం మొత్తం ఎడారి అయ్యే అవకాశం ఉంది. కాబట్టి ప్రభుత్వానికి నేను విస్వామించేదేమంటే, బాక్టోటని వెలికితీయడం అనే ప్రతిపాదనను ప్రక్కన పెట్టాలని, గిరిజన ప్రాంతాలన్నింటికి త్రాగు నీటిని అందించే కార్బికమాన్ని వెంటనే చేపట్టాలని తమరి ద్వారా గౌరవ మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీమతి విశ్వాసరాయి కళావతి(పాలకొండ) : అధ్యక్షా, మాది పాలకొండ నియోజక వర్గం, గిరిజన నియోజక వర్గం. మా నియోజక వర్గంలో సుమారు 850 గ్రామాలు ఉన్నాయి. గిరిజన ప్రాంతంలో ఉన్న సీతంపేట మండలంలో 104 గ్రామాలకు పూర్తిగా త్రాగునీటి సౌకర్యం లేదు. ఆ గ్రామాలకు ఎప్పటిలోగా త్రాగునీటి సౌకర్యాన్ని కల్పిస్తారు? అలాగే మిగిలిన 550 గ్రామాలకు రక్కిత మంచినీటి సదుపాయం లేక మహిళలు చాలా దూరం నడిచివెళ్లి బాపుల నుండి తెచ్చుకున్న కలుపితమైన నీటిని త్రాగటం వలన అనేక వ్యాధుల బారిన పడి అవస్థలకు గురవుతున్నారు. ఎన్టిఆర్ సుజల స్వంతి పథకం క్రింద ఎప్పటిలోగా ఈ గ్రామాలకు మంచి నీటిని అందిస్తారో తెలియజేయాల్సిందిగా కోరుతున్నాము. అలాగే మా ప్రాంతంలో ఉన్న బోర్లు చెడిపోయి మరమ్మత్తులు చేయాల్సి వచ్చినప్పుడు వాటిని పట్టించుకునే నాథుడు లేదు. వాటి మరమ్మత్తులను కూడా చూసే విధంగా చర్యలు తీసుకోవాల్సిందిగా తమరి ద్వారా గౌరవ మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ జి.వి.ఆంజనేయులు(ఉంగుటూరు) : అధ్యక్షా, మాకు బోల్లాపల్లి మండలంలో వేలాది మంది గిరిజనులు ఉన్నారు. అక్కడ ఘోరైడ్ వాటర్ సమస్య ఎక్కువగా ఉంది. అక్కడ నీళ్లు త్రాగిన వారికి మోకాళ్ల నోప్పులు, కాళ్ల నోప్పులు వస్తున్నాయి. అయితే తమరి ద్వారా మంత్రి గారిని కోరేదేమంటే, అక్కడ త్రాగునీటిని ఏర్పాటు చేయాల్సిందిగా కోరుతున్నాను. ఆ ప్రాంతంలో గిరిజనులు, ఎస్టిలు ఎక్కువగా ఉన్నారు. అందులో రాపులాపురం వంటి గ్రామాల్లో 400 నుండి 600 లోతు త్రవ్యితే గానీ నీరు వచ్చే పరిస్థితి లేదు. త్రాగడానికి మంచి నీళ్లు కూడా

లేవు. స్థానికంగా లభించే వాటర్ మొత్తం ఫోరైడ్ వాటర్ లభించడం చాలా బాధాకరమైన అంశం. గత ప్రభుత్వం ప్రాధాన్యతా క్రమంలో తీసుకోలేదు. అంటే ఫోరైడ్ వాటర్ ఉన్న గిరిజన ప్రాంతాలకు ప్రాధాన్యతను ఇవ్వాలని మేము కోరుతున్నాము. గత ప్రభుత్వం ఆ ప్రాధాన్యతాక్రమాన్ని పాటించలేదు. అలాగే నిధులు కూడా గత ప్రభుత్వంలో దుర్వానియోగమయ్యాయి. నిధులను సద్వినియోగం చేయమని కోరుతున్నాము. ఫోరైడ్ వాటర్ ఉన్న బోల్లపల్లి మండలానికి ప్రాధాన్యతనివ్వాలని, ఎన్టిఆర్ సుజల స్వంతి పథకాన్ని అమలు చేయాలని కోరుతున్నాము.

...

శ్రీ సి.హాచ. అయ్యన్నపౌత్రుడు (నర్సిపట్నం): అధ్యక్ష, గౌరవ సభ్యులు సర్వేశ్వరరావు గారు, పాలకొండ ఎమ్మెల్యే గారు మరియు శ్రీ అంజనేయులుగారు ముగ్గురు సభ్యులు కూడా గిరిజన ప్రాంతాల్లోని మంచినీటి సమస్యలై ప్రశ్నలడిగారు. రాష్ట్రవ్యాప్తంగా ప్రభుత్వం దగ్గర ఉన్నటువంటి లెక్కల ప్రకారం **8,943** గిరిజనాలవాసాలున్నాయి. త్రాగునీటి వసతి సంపూర్ణంగా ఉన్నటువంటి **2,796** గిరిజనాలవాసాలు పోకికంగా అంటే పి.సి.1, పి.సి. 2, పి.సి. 3, పి.సి.4 క్రింద (దశలవారీగా) (పూర్తిస్థాయిలో త్రాగునీటి వసతి కల్పించకపోయినప్పటికి) త్రాగునీటి వసతి కల్పిస్తున్నట్టి గిరిజనాలవాసాలు సుమారు **6,014** గిరిజన గ్రామాలు రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా ఉన్నాయి. పూర్తిగా స్నేమలు లేని గిరిజన గ్రామాలు మా లెక్కల ప్రకారం **118** గ్రామాలున్నాయి. త్రాగునీటి వసతి లేని గిరిజనాలవాసాలు **15** ఉన్నాయి.

అధ్యక్ష, క్లారిటీగా చెప్పాలంటే రాష్ట్రవ్యాప్తంగా ఉన్నటువంటి గిరిజన ప్రాంతాల్లో Single Village Schemes 1248 ఉన్నాయి. Mini P.W.D. Schemes 1290, C.P.W.S. 40. ఇవి పెద్ద స్నేమలు. ఈ 40 స్నేమల ద్వారా రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా సుమారు **80** గ్రామాలకు ప్రభుత్వం మంచినీటి సోకర్యాన్ని అందిస్తోంది. అదే కాకుండా Direct pumping Schemes కూడా ఉన్నాయి. సుమారు **1374** స్నేమ్స్ ఉన్నాయి. అవేగాకుండా హ్యాండ్ పంప్స్ (Bore wells) **14,823** బోర్వెల్స్ రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా ఉన్నాయి. ఓపెన్వెల్స్ **1,948** ఉన్నాయి. అవి కాకుండా swallow hand pumps, అంటే సుమారు **50** అడుగుల లోతు లోపు ఉన్నటువంటి బోర్లు **625** ఉన్నాయి.

అధ్యక్ష, సర్వేశ్వరరావు గారు గిరిజనప్రాంత నియోజకవర్గం నుంచి వచ్చిన వ్యక్తి.. నేను ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్న నియోజకవర్గం కూడా గిరిజన ప్రాంతాలకు దగ్గర్లోనే ఉంది. నాకు కూడా వారందరితో పరిచయాలున్నాయి. బోర్వెల్స్ నేయడానికి సంబంధించన వాహనాలు వెళ్లే పరిస్థితి లేనటువంటి గ్రామాలు, కనీసం రోడ్ సోకర్యం లేనటువంటి గిరిజన గ్రామాలు చాలా ఉన్నాయి. బోర్లు వేసే ఉద్దేశం ప్రభుత్వానికున్న వేపాకల్పు వెళ్లలేనటువంటి పరిస్థితి కనబడుతోంది. ఆయా గ్రామాల్లోని సెలయేర్ల దగ్గర సుమారు **15** అడుగుల లోతులో బాపులు త్రవ్యి అక్కడ ఒక ఫిల్టర్ ఏర్పాటు చేసి తద్వారా గిరిజన గ్రామాలకు త్రాగునీటి సోకర్యం కల్పించాలని ప్రభుత్వం

యోచిస్తోంది. 40, 50, 60 కుటుంబాలే నివిసించే గిరిజన గ్రామాలు కూడా రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా చాలా ఉన్నాయి. ఆ విషయం కూడా గౌరవ సభ్యులకు తెలిసిందే. అయి గ్రామాల్లో స్నేహమ్మను అమలుచేసే అవకాశాలు చాలా తక్కువ. అందుచేత ఈమధ్య పది రోజుల క్రితం కొన్ని ఎన్.జి.వో. (Non-Government Organizations)లను పిలిపించి మాటల్లాడడం జరిగింది. రవాణా వసతి సౌకర్యంలేని గ్రామాలకు మరియు తక్కువ కుటుంబాలు నివిసించే గిరిజన గ్రామాలకు త్రాగునీటి వసతి ఏ విధంగా కల్పించాలనే విషయమై సమావేశాన్ని ఏర్పాటుచేసి ప్రభుత్వం సదరు ఎన్.జి.వో.ల సలహాలు, సూచనలు తీసుకొవడం జరిగింది. ఎన్.జి.వో.లకు ఉండే అనుభూతిని చెప్పడం జరిగింది. గిరిజన గ్రామాలకు దగ్గర్లోని కొండలో, కోనల్లో రాళ్ళ మధ్య నుంచి స్థిరంగా వస్తుంటుంది. ఆ స్థిరంగా వాటాను క్యాప్ చేసి పైపుల ద్వారా గ్రావిటీ సిస్టమ్ ద్వారా తీసుకువచ్చి చాలా గిరిజన గ్రామాలకు త్రాగునీటి సౌకర్యం కల్పించేందుకు అవకాశం ఉందనే విషయాన్ని ఎన్.జి.వో.లు ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకురావడం జరిగింది. కేవలం ఐదారు లక్షల రూపాయల వ్యయంతో ఈ స్నేహమ్మలు అమలయ్యే అవకాశాలున్నాయి. వాటిని ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తోంది. తప్పనిసరిగా ఎన్.జి.వో.ల ద్వారా ఆ స్నేహమ్మలను అమలుచేసే అవకాశాలున్నాయని తమరిద్వారా గౌరవ సభ్యులకు మనవిచేస్తున్నాను.

అధ్యక్షుడ్, ఎన్.టి.ఆర్.సుజల త్రాగునీటి పథకం. ఫోరెండ్ ఎక్కువగా ఉన్న గ్రామాల్లో త్రాగునీటి సౌకర్యం కల్పించేందుకు ఎన్.టి.ఆర్. సుజల త్రాగునీటి పథకానికి ప్రభుత్వం ఎక్కువ ప్రాధాన్యాన్ని ఇవ్వాలని అనుకుంటోంది. అందుకుగాను గౌరవ సభ్యులు సూచనలివ్వాలని సభాముఖంగా కోరుతున్నాము. గిరిజన ప్రాంతాలకు సంబంధించిన సమాచారాన్ని గౌరవ సభ్యులు ఇవ్వాచ్చు. ఫోరెండ్ సమస్యలో త్రాగునీటికి ఇబ్బందులు పడుతున్న గ్రామాలకు సంబంధించిన సమాచారాన్ని ఇవ్వాలిస్తుందిగా సభాముఖంగా గౌరవ సభ్యులను కోరుతున్నాము. అటువంటి గ్రామాలకే ఎన్.టి.ఆర్. సుజల త్రాగునీటి పథకానికి మొదటి ప్రాధాన్యత కల్పింపబడుతుందనే విషయాన్ని సభాముఖంగా తెలియజేస్తున్నాను.

...

MR SPEAKER: Question No. 61 (125) Minister for Finance and Legislative Affairs.

ప్రశ్న నెం. 61 (125)

శ్రీ గోరంట్ల బుచ్చర్య చౌదరి, ఎమ్మెల్స్

గౌరవనీయులైన ముఖ్యమంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:-

- అ) రాజమండిలో పెల్లో- కెన్మికల్ పరిశ్రమను స్థాపించడానికి ప్రభుత్వం ఏదైనా నీర్థయం తీసుకున్నదా ;

అ) అయితే, ఎప్పటిలోగా దానిని స్థాపించడమవుతుంది?

గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారి తరఫున ఆర్థిక మరియు శాసనసభా వ్యవహరాల శాఖ మంత్రి
(శ్రీ యనమల రామకృష్ణుడు) గారి సమాధానం:

అ) అప్పునండి

అ) ఈ విషయం కేంద్ర ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉంది.

శ్రీ యనమల రామకృష్ణుడు: అధ్యక్షా, There is a small mistake with the Question. అందుకు తగ్గట్టుగానే డిపార్ట్మెంట్ అధికారులు కూడా సమాధానం అందించారు. There is a mistake on the part of the Department and well as on the part of the Assembly Secretariat. I don't know whether the Member has given intended question or not?

SRI GORANTLA BUTCHAIAH CHOWDARY: I haven given it rightly.

SRI YANAMALA RAMAKRISHNUDU: He has given rightly.. అని చెబుతున్నారు.

అధ్యక్షా, తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో పెట్రో కెమికల్ ఇండఫ్రైన్ ఏర్పాటుచేయాలనే ఆలోచన ప్రభుత్వానికి ఉంది. ప్రభుత్వ పరిశీలనలోనే ఆ ప్రతిపాదన ఉంది. రాజమండ్రికి సంబంధించి పెట్రో యూనివరిటీని ఏర్పాటుచేయాలనే ఆలోచనలో ప్రభుత్వం ఉంది. అందుకు గాను తగిన కసరత్తును ప్రభుత్వం చేస్తాంది. కేంద్రప్రభుత్వ స్థాయిలో త్వరలోనే అందు నిమిత్తం ఒక నిర్ణయం తీసుకోబోతోంది. కేంద్రప్రభుత్వ స్థాయిలో ఇప్పటికే నెగోప్పియేషన్స్ కూడా జరుగుతున్నాయి. ఏది ఏమైనప్పటికి రాజుమండ్రి నందు పెట్రో యూనివరిటీని ఏర్పాటు చేయడానికి రాష్ట్రప్రభుత్వం సిద్ధంగా ఉందనే విషయాన్ని సభాముఖంగా తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ గోరంట్ల బుచ్చయ్య చౌదరి (రాజమండ్రి రూరల్): అధ్యక్షా, నేను ప్రశ్నను కరెక్షుగానే పంపించాను. కానీ లోపం ఇక్కడో, అక్కడో తెలియదు.

నేను అడిగిన ప్రశ్న కూడా National Petroleum University గురించి. నేపశల్ పెట్రో కెమికల్ యూనివరిటీని రాజమండ్రిలో ఏర్పాటుచేసే ఆలోచన ఏమైనా ప్రభుత్వానికుందా? అందుకు సంబంధించిన సమాధానం ప్రభుత్వం నుంచి వస్తుందని ఆశిస్తున్నాను. ఎందుకంటే చారిత్రక విద్య సాంస్కృతిక కేంద్రంగా రాజమండ్రి ఒకనాడు విలసిల్లింది. ఆంధ్ర

విశ్వవిద్యాలయాన్ని కూడా రాజమహేంద్రవరంలోనే ప్రారంభించాలని మన రాష్ట్ర విభజన తరువాత ఆనాడు కోరుకున్నారు. కానీ విశాఖపట్టణం నగరానికి అంధ యూనివర్సిటీ తరలిపెట్టింది. అలాగే తెలుగు విశ్వవిద్యాలయాన్ని స్వర్గీయ శ్రీ సందమూరి తారకరామారావు గారు రాజమండి నగరంలో ప్రారంభిస్తే, ఆ తరువాత తెలుగు యూనివర్సిటీని కేవలం సాహిత్య పీఠంగానే నిలిపి మిగితా ప్రథాన విభాగాలను ప్రౌదరాబాద్ నగరానికి తరలించారు. ఒకనాడు ఎంతో బ్రహ్మండంగా విలసిల్లిన విద్య కేంద్రం రాజమహేంద్రవరం. డాక్టర్ సర్వేపల్లి రాధాకృష్ణ గారి పేరున ఇవాళ ఎవరి పేరుతోనైతే గురువుగా పూజిస్తున్నామో ఆ మహానుభావుడు విద్యార్థులకు పాతాలు నేర్చిన కేంద్రం రాజమహేంద్రవరం. చారిత్రకంగా రాను రాను గత వైభవాన్ని కోల్పోతోంది రాజమహేంద్రవరం. నేను అందుకే రిక్వెష్ట్ చేస్తున్నాను. పారిశామికంగా రాజమండి నందు అభివృద్ధి జరగలేదనేది మొదటి అంశం. ఏనాడో మొట్టమొదట ఏర్పాటు చేసిన పేపర్ మిల్లు తప్పితే మరో సంస్థ ఏది రాజమండిలో ఏర్పాటు చేయలేదు. తద్వారా ఉపాధి అవకాశాల కల్పన జరగలేదు. అలాగే విద్య కేంద్రంగా విలసిల్లన రాజమహేంద్రవరం వెనుకబడిపోతోంది. కాబట్టి పెట్రో కెమికల్ యూనివర్సిటీని, ఐ.టి. హాబ్సు రాజమండిలో స్థాపించమని ప్రభుత్వాన్ని కోరడం జరిగింది. తప్పకుండా నేను కోరినవన్ని రాజమండిలోనే ఏర్పాటుచేస్తారా, లేదా? గౌరవ మంత్రి గారు సమాధానం చెబుతారని నేను ఆశిస్తున్నాను.

శ్రీ యనమల రామకృష్ణడు(ఆర్థిక మరియు శాసనసభ వ్యవహారాలశాఖ మంత్రి): అధ్యక్షు, గౌరవ సభ్యులు అడిగిన ప్రకారంగా పెట్రో కెమికల్ యూనివర్సిటీని రాజమండిలోనే ఏర్పాటుచేయడానికి గాను రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఒత్తిడి వల్ల కేంద్రప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకుంది. ఎందుకంటే కేంద్రప్రభుత్వం ఇచ్చినటువంటి One of the Assurance. కాబట్టి కేంద్ర ప్రభుత్వంతో నెగోషిటేషన్స్ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం జరుపుతోంది. తప్పకుండా రాజమండిలోనే పెట్రో కెమికల్ యూనివర్సిటీని ఏర్పాటుచేయడం జరుగుతుందని ప్రభుత్వం తరఫున హామీని సభ ద్వారా గౌరవసభ్యులకు ఇస్తున్నాను.

MR SPEAKER: Question No. 112 (126) Minister for Rural Development and Housing

ప్రశ్ననెం. 112 (126) సర్వశ్రీ రాజనుద్దోర పీడిక, కిడారి సర్వేషనరావు, చిర్మ జగిరెడ్డి, ఎమ్మెల్యేలు.

గౌరవసీయులైన గ్రామీణాభివృద్ధి, గృహానిర్మాణ శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:-

- రాష్ట్రంలో గృహాల నిర్మాణాలకు, ఇందిరమ్మ గృహ నిర్మాణ పథకానికి సంబంధించిన బిల్లుల చెల్లింపులను నిలిపివేశారన్న విషయం వాస్తవమేనా ;

- అ) అయితే, ఆ విధంగా నిలిపి వేసిన బిల్లుల జిల్లా వారి వివరాలు; అందుకు గల కారణాలు ఏమిటి;
- ఇ) రుణాలను సమీకరించడం ద్వారా గృహాలను నిర్మించుకొనిన లభ్యదారులు వారి బిల్లులను చెల్లించనందున ఆర్థికపరమైన, మానసికపరమైన సమస్యలకు గురవుతున్నారన్న విషయం ప్రభుత్వం దృష్టికి వచ్చిందా;
- ఈ) పథకం క్రింద ఉన్న పెండింగు బిల్లులను ఎప్పటిలోగా పరిష్కరించడమన్నతుంది?

గ్రామీణాభివృద్ధి, గృహ నిర్మాణ శాఖ మంత్రి (శ్రీమతి కిమిడి మృగణాళిని) గారి సమాధానం:

- అ) అవునండి.

అధ్యక్షు, మొదటి ప్రశ్నకు సమాధానంగా అవునండి అని చెప్పడం జరిగింది. మార్చి 2014 నుండి రాష్ట్రంలోని గృహ నిర్మాణాలకు, ఇందిరమ్మ గృహ నిర్మాణ పథకానికి సంబంధించిన బిల్లు చెల్లింపులను గత ప్రభుత్వంలో నిలిపివేయడం జరిగింది.

- ఆ) ఆధార్ సమాచారం సేకరణ, జియో- ట్యూగింగ్ పనులు కొనసాగుతున్నందున చెల్లింపులు పెండింగులో ఉన్నాయి. లభ్యదారులకు బకాయి ఉన్న మొత్తం రూ.196.30 కోట్లు. జిల్లా వారి వివరాలను అనుబంధంలో చూపడమయింది.

ప్రశ్న నెం.112 లోని (ఆ) ఖండానికి అనుబంధం

పెండింగులో ఉన్న చెల్లింపుల వివరాలు

(రూ. కోట్లలో)

వరుస సంఖ్య జిల్లా పేరు

26-03-2014 నుండి 24-05-2014 వరకు

పెండింగులో ఉన్న చెల్లింపులు

(1)	(2)	(3)
1.	శ్రీకాకుళం	9.62
2.	విజయనగరం	9.14
3.	విశాఖపట్టం	9.33
4.	తూర్పు గోదావరి	40.37
5.	పశ్చిమ గోదావరి	18.62
6.	కృష్ణా	12.44
7.	గుంటూరు	13.98
8.	ప్రకాశం	9.43
9.	ఎన్.పి.ఎన్.ఆర్. నెల్లూరు	10.88
10.	చిత్తురు	15.30
11.	అనంతపురం	21.07
12.	కర్నూలు	11.95
13.	వై.ఎన్.ఆర్.కడప	14.17
మొత్తం		రూ.196.30 కోట్లు

3) లేదండి

అధ్యక్షు, మీ ద్వారా ఈ సభకు తెలియజేస్తున్నాను. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారైన శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు గారు గానీ, ఈ ప్రభుత్వం గానీ పేదవాళ్ల కార్యక్రమాలపట్ల గానీ, పేదవారి ఉన్నతికి గాను సాసుకూల దృక్పథంలో ఉంటూ వారికి కావల్సిన అన్ని సహకార కార్యక్రమాలను చేయుట కొరకు ముందుంటుంది. అయితే, ఆరోపణలున్న దృష్ట్యౌసును దర్శాప్తు జరిపి నిజమైన అర్థాలైన లభ్యదారులకు బిల్లు చెల్లింపులు చేయడం జరుగుతుంది. ఉదాహరణకు నిజయనగరం జిల్లా సాలూరు నియోజకవర్గ ఎమ్ముల్య శ్రీ రాజన్న దొర గారు, అరుకు నియోజకవర్గ ఎమ్ముల్య శ్రీ సర్వేశ్వరరావు గారు మరియు కొత్తపేట నియోజకవర్గ ఎమ్ముల్య శ్రీ జగిరెడ్డి గారు ఈ ప్రశ్నను అడగడం జరిగింది.

అధ్యక్షు, సాలూరు నియోజకవర్గంలో 1275 గృహాలు disabled houses అని గత ప్రభుత్వమే మూడు సంవత్సరాల క్రితం ఐడెంబిపై చేయడం జరిగింది. అందు నిమిత్తం రూ. 2,72,37,000.00 ల పెండింగ్ బిల్లులకు సంబంధించి లభ్యదారులకు చెల్లింపడం జరిగింది.

అదే విధంగా అరకు నియోజకవర్గానికి సంబంధించి disabled houses 6,194 గా గత ప్రభుత్వ హాయాంలోనే గుర్తించడం జరిగింది. అందుకు గాను రూ.9,16,39,418.00 ల మేరకు పెండింగ్ బిల్లులకు సంబంధించిన పేమెంట్ జరిగింది.

అదే విధంగా కొత్తపేట నియోజకవర్గానికి సంబంధించి 1,182 disabled houses ఉన్నట్టగా గత ప్రభుత్వ హాయాంలోనే మూడు సంవత్సరాల క్రితమే గుర్తించడం జరిగింది. అందుకు గాను రూ.2,51,46,246.00ల పెండింగ్ బిల్లులకు గాను చెల్లింపులు చేయడం జరిగింది.

ఈ విధంగా ప్రశ్న అడిగినటువంటి ముగ్గురు గౌరవ శాసనభ్యాల నియోజకవర్గాలకు సంబంధించి రూ.14,46,43,213.00ల మొత్తాన్ని disabled houses pending bills నిమిత్తం పేమెంట్ జరిగింది. కనుక ఈరోజున రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా 493 లక్షల గృహాలు in progressలో ఉన్నాయి. అన్ని గృహాలకు సంబంధించిన సమగ్రమైన దర్యాపు జరుగుతుంది.

ఈ) జియో- ట్యూగింగ్, ఆఫార్ సమాచార సేకరణ పని పూర్తయిన తరువాత, చెల్లింపులను విడుదల చేసేందుకు పరిశీలించడమపుతుంది.

...

ఈరోజు రాష్ట్రంలో సుమారు 493 లక్షల ఇళ్ల ఇన్ ప్రోగ్రెస్లో ఉన్నాయి. అన్ని ఇళ్లకు సమగ్రమైన దర్యాపు జరుగుతున్నాం. టెక్నాలజీని వినియోగించడం వలన దర్యాపు సక్రమంగా జరుగుతుందని భావించి ఆఫార్సీడింగ్, జియో ట్యూగింగ్ జరిపి అర్పాలైన వారిని గుర్తించి బిల్లు పేమెంట్ చేయడం జరుగుతుంది. అయితే ఈ ఆఫార్ సీడింగ్ ఈ నెలాఖరుకే పూర్తిచేయమని ముఖ్యమంత్రిగారు ఆదేశించడం జరిగింది. అదేవిధంగా జియోట్యూగింగ్ ప్రోసీజర్సు కూడా పూర్తి చేసి 2014 డిసెంబర్ 31నాటికి ఈ దర్యాపులు పూర్తి చేయడానికి ప్రభుత్వం నిర్దియం తీసుకుంది. ఈ దర్యాపు జరిగిన తరువాత అర్పాలైన వారిని గుర్తించి వారికి డబ్బులు ఇవ్వడం జరుగుతుందని ఈ సభకు మీ ద్వారా తెలియజేస్తున్నాను.

విష్ణుర్ స్పీకర్ : రాజన్వదోర గారు..

శ్రీ పి.రాజన్వదోర(సాలూరు) : అధ్యక్షా, గౌరవ మంత్రిగారు మా నియోజక వర్గాలు కూడా అన్యాయం జరిగిందని చెప్పారు. నేను ఏ ప్రభుత్వం అనేది కాదు. నేను ప్రతిపక్షం కాదు అధ్యక్షా, నేను ప్రజాపక్షం.

(ఈ సమయంలో అధికారపక్ష సభ్యులు దోషిడి, దోషిడి అన్నారు.)

రాజశేఖరరెడ్డి గారు 48 లక్షల ఇళ్ల ఇచ్చారు. తినేయమని ఇవ్వలేదు. దయార్థహృదయంతో, మానవత్వంతో అర్పలైన వారికి ఇళ్ల కట్టుకోమని ఇచ్చారు. అంతే తప్ప, ఎవరూ తినేయమని ఇవ్వలేదు. నా నియోజకవర్గంలో..

(ఈ సందర్భంలో అధికారపక్షం వైపు నుండి అంతరాయం.)

నా నియోజక వర్గంలో ముగ్గురు ఏ.ఇ.ల పై నేను ఫిర్యాదు చేశాను. ఈ విషయం మంత్రిగారికి తెలుసో, లేదో. ఒక ఏ.ఇ. డిస్ట్రిక్టు అయ్యారు. మరో ఇధ్దరు సస్పెండ్ అయిన తరువాత చనిపోయారు. 10 మంది వర్కు ఇస్పెక్టర్లు సస్పెండ్ అయ్యారు. నాదృష్టికి ఏది వచ్చినా నేను విడవను. నేను మొదటి నుండి ప్రభుత్వాన్ని ఒకటే డిమాండ్ చేస్తున్నాను. ఎక్కడ అన్యాయాలు జరిగినా, ఎక్కడ అక్రమాలు జరిగినా, క్రమిసర్ చర్యలు తీసుకోండి. ఆ విధంగా రికమండ్ చెయ్యండి. అధ్యక్షా, నేను కోరేది ఒకటే. ఒక ప్రక్క ఎన్నికల కారణంగా ఇంకోక పక్క సమైక్యంధ్ర కారణంగా మొన్ననే ప్రభుత్వం ఆపేసింది. ఎక్కువ మంది గిరిజనులు, హరిజనులకు పేదలకు ఇళ్ల ఇచ్చారు. ఇళ్ల ఇచ్చారు కదా అని వారికి ఉన్న పూరిపాకను పీకేశారు. అప్పులు తెచ్చుకున్నారు. అడ్డెళ్లలో ఉంటున్నారు. దానివల్ల ఇల్ల లేక, బిల్ల రాక అప్పుల పాతై మానసికంగా ఆర్థిక ఇబ్బందులతో బాధపడుతున్నారు. అటువంటి వారికి బిల్ల చెల్లించండి. అందరికి చెల్లించమని చెప్పడంలేదు. నా హాయంలోనే ముగ్గురు ఏ.ఇ.లను సస్పెండ్ చేయించాను. మొన్ననే మా నియోజక వర్గానికి మంత్రి గారు వచ్చిన సందర్భంలో కొంతమంది ఆరోపణలు చేస్తూ, ఫిర్యాదులు ఇచ్చారు. ఫిర్యాదులు ఎవరైతే ఇచ్చారో మొదట తెలుగుదేశం పార్టీలో ఉండి దానిని రక్షించుకోడానికి కాంగ్రెస్ పార్టీలోకి వచ్చారు. ఇప్పుడు మరలా తెలుగుదేశం పార్టీ అధికారంలోకి వచ్చింది కాబట్టి మళ్లీ అటు వస్తున్నారు. వారిపై ఎఫ్సిలర్. కూడా నమోదు అయ్యాంది. నేను అందుకే చెబుతున్నాను. 1995 సంవత్సరం నుండి దర్యాప్తు చెయ్యండి. ఎవరు తప్ప చేసినా, నాది తప్ప ఉంటే నామీద క్రమిసర్ చర్యలు తీసుకోండి. ఎవరినీ విడిచి పెట్టవద్దు. అందరికి బిల్ల ఇవ్వాలి. మానసికంగా, ఆర్థికంగా, హరిజనులు గిరిజనులు పేదలై ఉన్న అర్పులు బిల్ల తీసుకుంటున్నారు. ఇదోక బర్యంగ్ సమస్య అయింది. ఇన్ని ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. వారు ధర్మకు సిద్ధమౌతున్నారు. త్వరలోనే గౌరవ మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకు వెళతాను, అవసరమైతే ముఖ్యమంత్రి గారి దృష్టికి తీసుకు వెళతాను, అసెంబ్లీలో ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకువెళతాను, సమస్య పరిష్కారానికి కృషి చేస్తానని చెప్పాను. ప్రతిదానికి మనం ఉద్యమాలు, సమైలు అంటే బాగుండదు అని వారితో చెప్పాను. నేను ఆరోపణలు చేయడం కానీ, అపవాదులు వేయడం కానీ చేయడం లేదు. ఉన్న సమస్యను సామరస్యంగా పరిష్కరించమని తమ ద్వారా కోరుతున్నాను.

సిమెంట్, ఇసుక, ఇనుము రేట్లు పెరిగాయి, తమకు తెలుసు. తాపీ మేస్టీలు రోడ్డుపై వడ్డారు. దానితో, సగం చేసి ఆగిపోయిన బిల్లులు ఎలా చెల్లిస్తారు. అందుచేత తమకు మనని

చేసేదేమనగా బి.సి.లకు ఇచ్చే రూ.100,000. ఎస్సీలకు రూ.1.50వేలు అంటున్నారు. స్లాబ్ సిస్టంలో ఇవ్వండి. ఎవరైతే అర్పులై ఉండి, సగం పనులు పూర్తి చేసుకొని బిల్లులు ఆగిపోయి ఉండి ఉన్నారో వారందరికీ పూర్తి చేయండి. సఫలీకృతం చేయండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఫ్లీజ్ కంక్లాడ్.

శ్రీ పి.రాజన్నదోర : అర్పులు కానీ వారికి ఎవరికీ ఇవ్వద్దు. వారు ఏ కులమైన, మతమైనా, ఏ పొర్చి వారైనా అర్పులైతే వారికి ఇవ్వండని తమ ద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవి చేసున్నాను. ఈ బిల్లులకు ఆధార్ కార్డు, జియో టాగింగ్ అంటున్నారు, తమ ద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవి చేసున్నాను.

(ఈ సందర్భంలో సభ్యులు (శ్రీ పి.రాజన్న దోర) తమ దగ్గరున్న రెండు ఆధార్ కార్డులను గౌరవ సభాపతి గారికి సూపీంచారు.)

ఈ బిల్లులకు ఆధార్ కార్డు ఉండాలంటున్నారు. నేను, నా భార్య 2012 సంవత్సరంలో ఆధార్ కార్డు కొరకు అప్పి చేసుకోగా, 2014లో తీసుకున్నాను. తమకు చూపిద్దాం అని సీల్ కూడా తీయలేదు. ఆధార్ ను నమ్మికుంటే ఆధార్ కార్డులు తీసుకోవడం ఎప్పటికి పూర్తి అవుతుంది అధ్యాక్షా. జియో టాగింగ్ చెయ్యద్దు అని చెప్పండి. నిష్పక్ పాతంగా పూర్తి చేయండి. నిర్ధిష్టమైన టైం ఉంచుకొని పూర్తి చేయమనండి సార్. ఘలానా తేది లోపల విచారణ పూర్తి చేసి బిల్లుల చెల్లింపులు పూర్తి చేస్తామని చెప్పమనండి. 1995 నుండి కూడా అవసరమైతే విచారణ చేపట్టండి. ఎవరు తప్పుచేసినా కలినంగా చర్యలు తీసుకోమని తమద్వారా మనవి చేసుకుంటున్నాను. త్వరగా బిల్లులు చెల్లించండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ : జగ్గిరెడ్డి గారు..

శ్రీ సి.జగ్గిరెడ్డి (కొత్తపేట): అధ్యాక్షా, ఈ రోజు రాష్ట్రంలో ఒక ప్రధానమైన సమస్యగా ఈ హాసింగ్ బిల్లు ఉంది. ముఖ్యంగా మంత్రి వర్యులు మాట్లాడుతూ, రూ.196.30 కోట్ల ఇవ్వాల్సిన హాసింగ్ బిల్లులు పెండింగ్ ఉన్నట్లు చెబుతున్నారు. ఎవరైతే దారిద్ర్యరేఖకు దిగువున ఉండి నిలువ నీడలేక ఇబ్బందులు పడుతున్నారో, అటువంటి వారికి ఇల్లుకట్టే కార్యక్రమం ఈ గృహనిర్మాణం. అటువంటి దాంట్లో బిల్లులు ఈరకంగా పెండింగ్ పెట్టడం ద్వారా ఎంతోమంది అప్పుల పాత్రాపోయి ప్రైవేట్ పైనాన్స్ దారులకు కట్టిన ఇల్లు తనభా పెట్టే పరిస్థితి ఈవేళ రాష్ట్రంలో ఏర్పడింది. ముఖ్యంగా ఏదైతే మంత్రిగారు చెబుతున్నారో గతంలో జరిగిన అవకఱకలు మీద తప్పని సరిగా విచారణ చెయ్యండి, తగు చర్యలు తీసుకోండి. ఇబ్బంది లేదు. కానీ వారిని

సాకుగా చూపించి బిల్లుల చెల్లింపులు ప్రభుత్వం ఎందుకు పెండింగ్ పెడుతుంది అని తమ ద్వారా అడుగుతున్నాను.

కడుపు చించుకుంటే కొళ్ళమీద పడుద్ది. అవతల కూర్చున్న వారు మాటల్లడ లేకపోతున్నారేమో కానీ, నియోజక వర్గాలకు వెళ్లితే ప్రతి శాసనసభ్యునికి, ప్రతి నియోజక వర్గంలోనూ, ఏమండి మేము ఇల్లు కట్టుకొని ఎంత కాలం అయింది, నిబంధనల ప్రకారం కట్టుకున్నాం. బిల్లు ఇస్తారని కట్టుకున్నాం, బిల్లు ఎందుకు ఇవ్వరని నిలదీస్తున్నారు. విచారణ చేసుకోండి కాదనటం లేదు. మీరు ఎవరిచేత విచారణ చేపించుకున్న ఇబ్బంది లేదు. ఇప్పటికైనా ముందు పెండింగ్ ఉన్న బిల్లులు ఎప్పటిలోగా చెల్లింపులు పొరంభిస్తారని ఈ హాసలో మీరు తేల్చి చెప్పాల్సిందిగా తమ ద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను. మిగిలిన అన్ని జిల్లాల్లో ఒకసారి చూస్తే, తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో రూ.40 కోట్లు, మిగిలిన చోట్ల రూ.9,8,11కోట్లు ఉంటే కేవలం తూర్పు గోదావరి జిల్లాలోనే రూ.40 కోట్లు ఎందుకు పెండింగ్ పెట్టారో మంత్రివర్యులు సమాధానం చెప్పాల్సిందిగా కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : చాంద్ బాషా గారు.

శ్రీ ఎ.చాంద్ బాషా (కదిరి) : అధ్యక్షా, ఈరోజు రాష్ట్రంలో నివశిస్తున్న బడుగు బలహీన వర్గాల వారు అందరూ ఎంతో ఆశగా ఇందిరమ్మ గృహాలు కట్టుకొని తమ స్వంత ఇంట్లో మన జీవనం సాగించాలనే ముఖ్య ఉద్దేశ్యంతో అప్పు, సప్పు చేసి, రూ.5, రూ.10 లకు వడ్డీకి తెచ్చుకొని చాలామంది గృహాలు మొదలు పెట్టి, పునాదులు, గోడలు, స్తాబులేసి ఇలా స్థేజ్లల వారిగా చాలామంది నా నియోజక వర్గంలో దాదాపు 42వేల మంది ఇందిరమ్మ గృహాలకు అప్పే చేసుకోంటే, 12వేల గృహాలు పూర్తి కాగా, ఇంకా 30 వేల గృహాలు పూర్తి కావలిని ఉంది. 15వేల గృహాలు స్తాబ్, పునాది లెవల్ లలో ఉండాయి. వారు బిల్లుల కోసం తిరుగుతున్నారు. మంత్రి వర్యులు చెప్పినట్లు మార్చి 24 నుండి బిల్లులు నిలుపుదల చేశారు. డిసంబర్ 12 వరకు కూడా ఈ బిల్లులు అన్నలైన్లో పెట్టే పరిస్థితి లేదని అధికారులు చెబుతున్నారు. ఈ రాష్ట్రంలో పేద, బలహీన, బడుగు వర్గాల వారున్నారు. ప్రభుత్వాన్ని నేను కోరేదేమనగా దయచేసి ఏదైతే అక్రమాలు జరిగాయో, అన్యాయానికి పాల్పడ్డారో వారిని తీసివేసి, అటువంటి వారికి మాత్రం చెల్లింపులు నిలిపేసి, ఎవరైతే నిజమైన లభ్యదారులు ఉన్నారో వారికి బిల్లులు వీలైనంత త్వరగా చెల్లించాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుకుంటున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : మినిస్టర్ గారు.

శ్రీ కె.మృణాళిని (చీపురుపల్లి) : అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు ప్రశ్నించినట్లుగా బిల్పు పేమెంట్ ఆగింది అని చెబుతున్నారు, అది మా ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత ఆపడం జరగలేదు. ఇది గత

ప్రభుత్వం లోనే మార్చి, మే నెలల మధ్య జరిగింది. అప్పటికి మా ప్రభుత్వం రాలేదు. ఎందుకు ఈ విధంగా జరిగింది అంటే ఇన్-ఎలిజబుల్ బెనిఫిషరీకి ..

(ఈ సందర్భంలో వైన్సెర్. సభ్యులచే అంతరాయం.)

గౌరవ సభ్యులు వినాలండీ, ఒక్క నిమిషం ఆగాలి. మేము ఒక పద్ధతి ప్రకారం చేయాలనే జియో టాగింగ్ ప్రోసెంజర్ ఆధార్ సీడింగ్ చేస్తున్నాము. గత 10 సంవత్సరాలుగా వారు చేయలేనటువంటిది 3 సంవత్సరాలుగా ఆగిపోయాయి. ఇళ్ల నిర్మాణం ఏ స్టేజ్లో ఆగిపోయాయా ఆదే స్టేజ్లో ఆగిపోయాయి. అప్పుడేమి చేయలేని గౌరవ సభ్యులు మేము వచ్చి 90 రోజులు కూడా దాటలేదు. ఈ 15 రోజులుగా చూస్తుంటే ప్రతి రోజు హోసింగ్ మీద ఒక ప్రశ్న వస్తుంది. ఈ విధంగా ప్రశ్న వస్తుందంటే దానికి కారణం ఎవరు అధ్యక్షా. గత ప్రభుత్వం కాదా అని ఈ సభా ముఖంగా గౌరవ సభ్యులను తమ ద్వారా ప్రశ్నిస్తున్నాను.

(అధికారపార్టీ సభ్యులు బల్లలు చరిచారు)

నిన్న గౌరవ సభ్యులు తాపేశ్వరం గురించి అడిగారు. తాపేశ్వరం గ్రామంలో సుమారు 1200 ఇళ్లు కడితే, గత 5, 6 సంవత్సరాలుగా దఫ్, దఫోలుగా విచారణ జరిగినా... చివరకు కలెక్టరుగారు 13 గ్రాపులను పెట్టి, ప్రత్యేకంగా ఆ ఒక్క గ్రామంలోనే దర్యాస్తు జరిపితే, 1200 ఇళ్లలో కేవలం 18 మంది మాత్రమే అర్పుతెనవారు ఉన్నారని తేలింది. ఈ 18 మంది బాధపడుతున్నారని బిల్లు చెల్లింపులు జరిగితే, 1100 పైచిలుకు అనర్పులకు బిల్లులను చెల్లించాల్సి ఉంటుంది. కాబట్టి, ఈ అనర్పులను పక్కనపెట్టి, అర్పుతెనవారికి, నిజాయితీగా ఉన్నవారికి, నిజమైన పేదవారికి బిల్లు చెల్లింపులు జరగాలనే ఉచ్ఛేశంతోనే గౌరవ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నారా చంద్రబాబునాయుడుగారు చాలా ప్రిణ్ట్గా ఉండి, ఆధార్ సీడింగ్సు జరిపిస్తున్నారు. ఇంకా 10 నుంచి 15 శాతం మిగిలిఉంది. ఈ నెలాఖరవరకు ఆధార్ సీడింగ్ పూర్తపడుతుంది. జియో టాగింగ్ పద్ధతిని ప్రారంభించి, ఈ జియో టాగింగ్ పద్ధతి ద్వారా సాఫ్ట్వేర్ ని వినియోగించి, ప్రతీ ఇంటీకీ longitude, latitude అనే ఫోటోసు తీసి, డూఫ్లైప్స్ లేకుండా నిజమైన అర్పులను గుర్తించి, బిల్లు చెల్లింపులు చేయడం జరుగుతుంది. ఈ అవకతవకలు కూడా గత ప్రభుత్వంలో జరిగినవే తప్ప, మా ప్రభుత్వంలో కాదు. మేము ఎప్పుడూ కూడా పేదప్రజాసీకానికి సానుకూలంగా ఉంటాం.

స్వర్గీయ ఎన్.టి.రామారుగారి దగ్గర్నుంచి, శ్రీ నారా చంద్రబాబునాయుడిగారి దగ్గర్నుంచి... తెలుగుదేశం ప్రభుత్వ హాయాంలోనే ఎన్.టి.రామారుగారు ఇళ్ల నిర్మాణాన్ని ప్రవేశపెట్టారు. ఒక ఎం.ఎల్.ఎ. 10 నుంచి 15 వందల ఇళ్ల తెచ్చుకుంటే... ఎవరు నిజమైన లభ్యదారులు అనేది ప్రతీ గ్రామంలో ఒక దగ్గర సమావేశమై, ఎవరు దారిద్ర్యరేఖకు దిగువన ఉన్నారో, ఎవరికి తెల్కార్పులున్నాయో, అర్పుతెన వారిని గుర్తించి, నిజమైన నిరుపేదలు ఎవరైతే

ఉన్నారో వాళ్లకి, అప్పట్లో మాప్రభుత్వం ఇళ్లను ఇవ్వడం జరిగింది. తరువాత కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వంలో పుంభానుపుంభాలుగా, మాకున్న స్టోఫ్ ప్రకారం ఒక సంవత్సరంలో 1 లక్ష ఇళ్లను మాత్రమే కట్టగలమని అధికారులే చెప్పినప్పటికీ, ఇప్పమొచ్చిన రీతిలో అత్యధికంగా సంవత్సరానికి కలక్కల పైచిలుకు ఇళ్లను మంజూరుచేయటం వలన, చాలా ఆరోపణలు వచ్చాయి.

నిజంగా ఈ ఇళ్లల్లో ఈరోజు పింక్ కార్బూడారులు ఉన్నారంటే, ఎంత బాధాకరమైన పరిస్థితి. అదేవిధంగా ఒకే ఇంటిమీద రెండు, మూడు బిల్లులు చెల్లింపులు జరిగాయి. అసలైన లబ్బిదారుడికి ఇల్లు మంజూరు అయిందన్న విషయం, బిల్లు అయిపోయిందన్న విషయం కూడా తెలియదు. తర్వాత ఎవరో అతనికి చెబితే, ఆహా నాకు ఇల్లు మంజూరయ్యాందా? నాకు తెలియదే, నాకు ఏ బిల్లులూ రాలేదు, నేను ఇల్లు కట్టుకోలేదు. అనే పరిస్థితిలో ఈరోజు నిజమైన పేదవాడున్నాడు. కనుక, మేం పేదవారికి న్యాయం చేస్తాం. నిజమైన పేదవారికి, అర్పాలైనవారికి బిల్లు చెల్లింపులు చేస్తామని ఈ సందర్భంగా, ఈ సభాముఖంగా చాలా బాధాకరమైన పరిస్థితిలో తెలియజేస్తున్నాను.

(ట్రైబ్ బెంచ్ నుంచి చప్పట్లు)

MR. SPEAKER: Question No.7 (127), Minister for Agriculture.

సర్వశ్రీ వాసుపల్లి గణపేట్ కుమార్, ఎం.ఎట్.ఎ.

- అ) రాష్ట్రంలో మత్స్యకారులు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలను ప్రభుత్వం గుర్తించిందా?
- ఆ) మత్స్యకారుల కులాన్ని పెడ్వ్యాల్డ్ తరగతుల జాబితాలో చేర్చడానికి ప్రభుత్వం వద్ద ఏదైనా ప్రతిపాదన ఉన్నదా?
- ఇ) అయితే, ఆ వివరాలు ఏమిటి?

ప్యాపసాయ మరియు పశు సంవర్ధక శాఖా మంత్రి శ్రీ ప్రత్యుషాచి పుల్లారావు:

- అ) ఏవిధమైన నిర్ధిష్ట సమస్యను పశుసంవర్ధక, పౌడి పరిశ్రమాభివృద్ధి మరియు మత్స్య పరిశ్రమశాఖ దృష్టికి తేబడలేదు.
- ఆ) మత్స్యకారుల కులాన్ని పెడ్వ్యాల్డ్ తరగతుల జాబితాలో చేర్చడానికి గిరిజన సంక్షేమ శాఖలో అట్టి ప్రతిపాదన ఏదీ లేదు.

ఇ) ఈ ప్రశ్న ఉత్సవం కాదు.

మిష్టర్ స్పీకర్: శ్రీ గణేష్ కుమార్ గారు.

శ్రీ వాసుపల్లి గణేష్ కుమార్(విశాఖపట్నం సోట్): అధ్యక్షా, డా.బి.ఆర్.అంబేద్కర్ ఏమన్నారంటే, " I pity when I see born as men but living worse than animals". అదీ మా మత్స్యకారుల పరిస్థితి. మా పరిస్థితి చాలా అధ్యాన్యంగా ఉంది. మేం అలాంటి పరిస్థితిలో ఒకుమతున్నాం. "మీకోసం" యాత్రలో, "పస్తున్న మీకోసం" యాత్రలో గౌరవ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నారా చంద్రబాబునాయిడుగారు స్వయంగా చూసి, మమ్మల్ని ఎస్టీలలో చేర్చిందుకు కృషి చేస్తామని చెప్పారు. ఈ విషయాన్ని మానిఫెస్టోలో కూడా పెట్టడం జరిగింది. అందుకనే గౌరవ మంత్రిగారిని దీనిగురించి ఒకసారి రిఫర్ చేయమని కోరుతున్నాను.

మళ్ళీ డా.బి.ఆర్.అంబేద్కర్ ఏమన్నారంటే, " Religion, social status and property are all the sources of power and authority which one man has to control the liberty of others". ఈరోజు లిబరీని కంట్రోల్ చేయడమన్నదే ఒక సోషల్ పవర్. ఫిషర్మేన్కి ఒక పవర్, ఒక లిబరీ అనేవి ఏమీ లేవు. ముందుగా రిలీజియన్స్ అంటే, మేం పూజించేది గంగమ్మ తల్లినే. గంగమ్మ తల్లికి కనీసం ఒక గుడి కూడా ఉండదు. ఎవరూ కట్టరు. మేమే కట్టుకుంటాం. భారతదేశంలో ఎక్కడ చూసినా గంగమ్మ తల్లి గుడులు ఉండవు. ఒక్క మత్స్యకారులే పెట్టుకుంటారు. గంగమ్మ తల్లి మా రిలీజియన్. సముద్రమే మా రిలీజియన్.

ఈరోజు మా స్టేట్స్ చూస్తే, చాలా అధ్యానంగా ఉంది. డా.బి.ఆర్.అంబేద్కర్ ఏమన్నారంటే, " No one can dare to raise their eye brows even against the Community if they have 10 Doctors, 20 Engineers and 30 Lawyers" మా పరిస్థితీ అంతే. మాకు లాయర్లు, ఇంజనీర్లు, డాక్టర్లు లేరు. ఉంటే ఎక్కడో ఒక దగ్గర అరకొర ఉంటారు. అందుకనే మమ్మల్ని ఎస్టీల్లో చేర్చాలని కోరుతున్నాం.

ఆయల్, సీ పుడ్స్, పోర్టులను, పిసిపిపార్స్ కొన్ని లక్షల కోట్లు సంపాదిస్తున్నాయి. అదే ట్రోపోగ్రఫీలో నివసిస్తున్న మా మత్స్యకారులందరూ కనీసం మూడు పూటలా తిండి లేక చాలామంది చనిపోతున్నారు. మా ఆస్తికేవలం సముద్రం మాత్రమే. కనీసం మాకు పవర్ కూడా లేదు. కాబట్టి, దయచేసి మమ్మల్ని ఎస్టీలలో చేర్చాలని కోరుతున్నాను.

ఎందుకంటే కొండలమీద నిపసిస్తున్న వాళ్ళని ట్రైబల్స్ అంటారు. ఇక్కడ మత్స్యకారుల్ని బీవ్ ట్రైబల్స్ అంటారు. ఈ రెండు జాతులకు తేడా ఏమీ లేదు. మేమూ అడ్డపొగ పెడతాం. వాళ్ళా చేసేది అదే. మాకూ తినటానికి తిండి లేదు, వాళ్ళదీ అదే పరిస్థితి. దయచేసి పీటన్నిటినీ కూడా దృష్టిలో పెట్టుకుని ఎస్టీల్లో చేర్చమని తెలియజేస్తున్నాను.

శంకో విషయం ఏమంటే, ఈరోజు ఫిఫర్డ్ మేన్కు ఇమ్మిడియటగా కొన్ని రిలీఫ్స్ రావాలి. ఎందుకంటే మేం సముద్రాన్ని నమ్ముకొని బతుకుతాం. అక్కడే పోర్చులు వస్తాయి. మాకు దగ్గరలో విశాఖపట్టణం పోర్చు ఉంది. 15.4 కిలోమీటర్ల వాటర్ ల్యాండ్ ఏరియా ఉంది. అలాగే గంగవరం పోర్చుకు 30 కిలోమీటర్లు, Advance technology vessels నేపేకి 30 కిలోమీటర్లు ఇచ్చారు. ప్రతీ ఒక్కరూ No Fishing Zone అని తీసేసుకుంటున్నారు. అలా అయితే మేం ఎలా బతకాలి? గత చరిత్రను తీసుకుంటే ఒకప్పుడు విశాఖపట్టణం, It is a fishermen village. No Fishing Zone అని ఒకరికొకరు రిజోల్యూషన్లు పాస్ చేసుకునే అధికారం వీళ్ళకి ఎవరిచ్చారు? అందుకని ఇలాంటివాటిపైన శ్రద్ధ చూపించి, వీళ్ళందరి ఆట కట్టించాలని కోరుతున్నాను.

అదేవిధంగా తొందరగా మత్స్యకారులకోసం కొన్ని Remedial measures తీసుకురావాలని కోరుతున్నాను. ఈ రాష్ట్రంలో నుమారు 5 లక్షల కుటుంబాలు మత్స్య సంపద మీదే బతుకుతున్నాయి. We need a separate Ministry, Separate agricultural Status, The fishermen should be included in the S.T category, Integrated Fishermen Development Agency కావాలి. ITDA ఎలా ఉండో అలానే ఇక్కడా కూడా IFDA పెట్టాలి. అదేవిధంగా Processing plants, 50% Capital Investment, State Maritime Board ను విశాఖపట్టణంలో పెట్టాలి. National Fishermen Development Board ను ప్రాదరాబాదు నుంచి విశాఖపట్టణానికి తరలించాలి. A.P Marine Fishermen Regulation Act ను పెట్టాలి. ఎందుకంటే రింగువలలు అని చెప్పి ఈమధ్య కాలంలో మన రాష్ట్రంలో half inch కన్నా తక్కువ ఉండే వలలను నివేధించారు. కానీ మిగతా రాష్ట్రాలలో అలా చేయలేదు. దీనివలన ఫిషర్స్‌మెన్‌కు తగాదాలు వస్తున్నాయి. కాబట్టి, నీటిని తొందరగా రివైజ్ చేయాలని కోరుతున్నాను. (**బెర్**) అలాగే, Office of the Commissioner of Fisheries ప్రాదరాబాదులో ఉంది. దీనిని కూడా అంధ్రప్రదేశ్‌లో సముద్రం ఒడ్డున ఉన్న సగరాలలో పెడితే బాగుంటుంది. అలాగే State Fisheries Co-operative Society విశాఖపట్టణానికి తరలించాలి. అలాగే 2002వ సంవత్సరానికి ముందున్న బోటులకు మాత్రమే ఆయుల్ సభ్యుడీని ఇస్తున్నారు. 2002వ సంవత్సరం తర్వాత బోటులు, బోటులు కాదా? చాలా బోటులు పొతబడి కనీసం మరమ్మత్తు చేయించుకునే పరిస్థితి కూడా లేదు. కొత్త బోట్లును కట్టుకోలేరు. కట్టుకుంటే వాటికి ఆయుల్ సభ్యుడీ ఇవ్వటం లేదు. (**బెర్**) కనుక ఇప్పటివరకు కట్టుకున్న అన్ని బోటుకు ఆయుల్ సభ్యుడీ ఇవ్వాలి. అలాగే ఆయుల్‌రేటు పెరుగుతున్నందున, దానికి అనుగుణంగా ఈ ఆయుల్‌సభ్యుడీని పెంచుకుంటూ వెళ్లాలని కోరుతున్నాను. అలాగే Compensation to the fishermen people. సముద్రంలోకి వెళ్లి చనిపోతే, కనీసం 9, 10 సంవత్సరాలైనా మృతదేహం దొరకట్టేదు. మృతదేహం దొరక్కపోతే ఇన్నార్నే ఇవ్వనంటారు. కేరళలో 5 లేదా 6 నెలల్లో ఇన్నార్నేను రూ. 5 లక్షలు లేదా 6 లక్షలు ఇస్తున్నారు. మరి

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో బతికే ఫిషర్స్‌మేన్స్‌కు అలా జరగటం లేదు. తళ్ళజామే ఆ రూలును మార్చాలని కోరుతున్నాను.

...

అలాగే, మత్స్యకారులకు Sea safety and navigational equipment ను అందించాలి. Fishing Harbers లో No Fishing Zone లను సవరించాలి. అలాగే, Letter of permissions ను international boats కూడా ఇవ్వడం వలన, 12 nautical miles నుండి 200 nautical miles వరకూ international nautical miles. అక్కడకూడా ఈ international fishing జరుగుతోంది. దాన్ని కూడా వెంటనే ఆపాలి. అదేవిధంగా Sea erosion కూడా ఆపాలి. విశాఖపట్నం పోర్టులో రెండు లక్షల డి.డబ్ల్యూ.ఎస్.ఎల్. కోసం Dredging చేయడంకోసం, Dredging Corporation of India అనుమతి తీసుకుని, బాంబులు పెట్టి ఇష్టానుసారంగా అక్కడుండే బీచ్‌ను Sea erosion కు గుర్తెయ్యట్లు చేస్తున్నాయి. (బెల్) దానివల్ల పట్లంలో నివసిస్తున్న మా కుటుంబాలను సముద్రం ముంచేస్తోంది. ఈ Sea erosion ను వెంటనే ఆపేందుకు చర్యలు తీసుకోవాలి.

MR. SPEAKER: I know it is important. But conclude.

శ్రీ వి.గణేశ్ కుమార్సి: అధ్యక్షా, త్వరగా ముగిస్తాను. ప్రభుత్వ ఉత్తర్వు నెం. 373, 575, 345లలో పేరొన్న మాస్టర్ ప్లాన్‌ను వెంటనే మత్స్యకారుల గ్రామాలకు అమలుపరచాలి. అదేవిధంగా House plots and house rights within CRZ vide G.O. Ms. Nos. 168 and 345. దీన్ని కూడా అమలుపరచాలి. అలాగే CSR Cooperative Social Responsibility Funds, CRZ Tourism లో ఉండేవన్నీ కూడా మత్స్యకారులకు అందేవిధంగా చర్యలు తీసుకోవాలి. అదేవిధంగా 25% reservation for Fishermen community in the CRZ activities CRZ and PCP Marine EIA, implementation of EMP boards – minimum two members from the fishing community, ఈ బోర్డులో కనీసం ఇష్టాన్‌నా మత్స్యకారులు ఉండాలని మరీచరి కోరుతున్నాను. జైహింద్.

మిస్టర్ స్పీకర్: మినిస్టర్ గారు..

శ్రీ ప్రత్యుపాటి పుల్లారావు(చిలకలూరిపేట): అధ్యక్షా, మత్స్యకారులు ప్రస్తుతం, వెనుకబడిన తరగతుల జాబితా గ్రూప్-ఏ లో వరుస సంఖ్య.1 లో ఉన్నారు. చేపలు పట్టడం వీరి ప్రథానవృత్తి. వీరు సముద్ర తీరాల్లోని నదుల ఒడ్డున ఉప్పునీటి కయ్యల వద్ద జీవిస్తుంటారు. మత్స్యకారులు తమని తాము పశ్చిలని, అగ్నికుల క్షత్రియులని పిలుచుకుంటారు. వారు సముద్రంలోనూ, అదేవిధంగా చెరువుల్లోనూ చేపలు పడుతుంటారు. ఇటీవల కాలంలో వారు అగ్నికుల క్షత్రియులనే సంస్కృతీకరించబడ్డ పేరు వాడుతున్నారు. యజ్ఞాపవీతం ధరిస్తున్నారు. తమ పేర్ల చివర వర్కు అని చేర్చుకుంటున్నారు. వాడబలిజ, బెస్ట, గుండ్ల, జాలరి, గుల, నెయ్యల,

కందర, చేపలబట్టి వంటి పేర్లతో పిలువబడుతున్న సమాజాలు కూడా మత్స్యకారుల వృత్తిలోనే జీవిస్తున్నారు. అయితే, వీరిలో ఒకరికి మరొకరికి మధ్య వివాహ సంబంధాలు లేవు. పల్లీలు తెలుగు మాటల్లాడుతారు. వీరి వివాహ పద్ధతులు, తక్కిన వెనుకబడిన తరగతుల మాదిరిగానే ఉన్నాయి. కొన్ని గిరిజనుల తెగల్లోనూ, ఆదిమ గిరిజనుల్లో ఉన్నట్లుగా, 'Marriage by capture & Leverage type of marriages' ఈ సమాజంలో కనిపించవు. వారికి చెప్పుకోదగ్గ ప్రత్యేకమైన భాష లేదు. కానీ, సంస్కృతి, తక్కిన ఆచార వ్యవహారాలు, తెలుగు మాటల్లాడే ఇతర సమాజాలకన్నా భిన్నమైనవి కావు.

ఈ మత్స్యకారులను ఎస్టీ జాబితాలో చేర్చమని గౌరవ సభ్యులు శ్రీ గణేశ్ కుమార్ గారు కోరారు. భారత రాజ్యాంగంలోని అధీకరణం 344 ప్రకారం, భారత రాష్ట్రపతి సంబంధిత రాష్ట్ర గవర్నర్తో చర్చించి, ఏ తెగలు లేదా తెగలకు సంబంధించిన సమాజాలు, పెద్దుయ్యల్ల తెగలుగా గుర్తించబడతాయో ప్రకటిస్తారు. ఆర్ద్రికర్ 342(2) ప్రకారం, ఒక తెగను పెద్దుయ్యల్ల తెగల నోటిఫికేషన్లో చేర్చడానికి గానీ, లేదా తోలగించడానికి గానీ భారత పార్లమెంట్ మాత్రమే చట్టం ద్వారా నిర్దియుంచగలుగుతుంది. పెద్దుయ్యల్ల తెగల జాబితా నుంచి ఒక తెగను తోలగించడానికి గానీ, చేర్చడానికి గానీ పాటించవలసిన పద్ధతులని భారత ప్రభుత్వం 1999లో స్థాపించి చేసింది. ఆ పద్ధతి ప్రకారం, ఏదైనా పెద్దుయ్యల్ల తెగగా గుర్తింపు పొందాలంటే, సంబంధిత రాష్ట్రప్రభుత్వంతో పాటు, Registrar General of India, National Commission for S.Ts. కూడా ఆమోదించాలి.

అధ్యక్షా, ఏదైనా ఒక తెగ, తమను పెద్దుయ్యల్ల తెగగా గుర్తించాలని గిరిజన వ్యవహారాల మంత్రిత్వశాఖను కోరిసప్పుడు, ఆ మంత్రిత్వశాఖ ఆ ప్రతిపాదనలను పరిశీలించి, తమ అభిప్రాయం తెలియజేయవలసిందిగా సంబంధిత రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని, భారత ప్రభుత్వం కోరుతుంది. ఒకవేళ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆ ప్రతిపాదనను అంగీకరిస్తే, ఆ ప్రతిపాదనను రిజిస్ట్రార్ జనరల్ ఆఫ్ ఇండియాకు పంపించబడుతుంది. వారు ఆమోదించిన తరువాత, అ ప్రతిపాదనను National Commission for S.Ts. వారి సిఫార్సుకు పంపబడుతుంది. వారు కూడా అంగీకరించినట్టే, అప్పుడు అది సంబంధిత మంత్రిత్వశాఖలతో చర్చించిన తరువాత మంత్రివర్గానికి వెళ్తుంది. గౌరవ సభ్యులు అటువంటి ప్రతిపాదన ఇచ్చినుంటే, తప్పకుండా ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తుంది.

మత్స్యకారుల సంకేమానికి Fishing Zone విధించడం వలన మత్స్యకారులు ఇబ్బందులు పడుతున్నారని సభ్యులు శ్రీ గణేశ్ కుమార్ గారు సభ దృష్టికి తీసుకురావడం జరిగింది. అదేవిధంగా మత్స్యకారులకు Agricultural status ఇవ్వాలని కూడా సభదృష్టికి తీసుకువచ్చారు. కేంద్ర ప్రభుత్వానికి చెందిన NFDB ప్రాదరాబాద్లో ఉంది. ఇప్పుడు దాన్ని మం కోస్తా ప్రాంతంలో కూడా ఏర్పాటు చేయాలనే ప్రతిపాదన కూడా ప్రభుత్వం వద్ద ఉన్నది.

అదేవిధంగా కమీషనరేటు కూడా ఏర్పాటు చేయమని కోరారు. కోస్తా ప్రాంతంలో ఫిషరీన్ కమీషనర్ కార్బూలయం ఏర్పాటు ప్రతిపాదన కూడా ప్రభుత్వం వద్ద ఉన్నది. డీజీల్ మీద సెల్ఫ్ టాక్స్ సబ్సిడీ, వ్యాట్ ఇవ్వమని అడుగుతున్నారు. ప్రస్తుతం లీటరుకి రు.6లు సబ్సిడీ ఇవ్వడం జరుగుతోంది. శ్రీ గణేశ్ కుమార్ గారు సభ దృష్టికి తీసుకువచ్చిన విషయాలను తప్పకుండా పరిశీలించి, మత్స్యకారుల సంక్లేషం కోసం, వారి అభివృద్ధి కోసం చర్యలు తీసుకుంటాం.

మిస్టర్ స్పీకర్స్ ప్రశ్న నెం.172 (128), నీటిపారుదలశాఖ మంత్రి గారు.

ప్రశ్న నెం.172 (128)

సర్వశ్రీ చిర్ర జగ్గిరెడ్డి,

- ఎం.ఎట.ఎ.

- ఎ) రాష్ట్రంలోని నదీలీరాలను రక్షించడంలో, లస్కర్ల పాత్ర కీలక ప్రాధాన్యతగాపున్న విషయం వాస్తవమేనా;
- బి) వివిధ ప్రాంతాలలో లస్కర్ పదవుల భాషీలను భర్తీ చేయవలసియున్న విషయం కూడా వాస్తవమేనా;
- సి) అయితే, భాషీగా ఉన్న లస్కర్ పదవుల జిల్లా వారీ వివరాలు, ఆ పదవులను భర్తీ చేయడానికి ప్రభుత్వం తీసుకోనున్న చర్యలు ఏమిటి?

సాగునీటి పారుదల, పరీవాహక ప్రాంత అభివృద్ధి మరియు జలవనరుల నిర్వహణ మంత్రివర్యులు శ్రీ దేవినేని ఉమామహేశ్వర రావుః

- ఎ) అవునండీ.
- బి) శాశ్వత సిబ్బంది సంఖ్య లేనందున భాషీ పదవులు లేవు. లస్కర్ అవసరతను గుర్తిస్తూ, లస్కర్ వ్యవస్థను పటిష్టపరచాలని ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తుంది.
- సి) ఈ ప్రశ్న ఉత్సవం కాదు.

మిస్టర్ స్పీకర్స్ జగ్గిరెడ్డి గారు.

శ్రీ చిర్ర జగ్గిరెడ్డి(కొత్తపేట): అధ్యక్షా, ఇంతకుమునుపు హాసింగ్ మినిస్టర్ గారు మాటల్లాడుతూ, పదేవదే మా వైపు చూపిస్తూ, గత సంవత్సరంలో మీరే అధికారంలో ఉన్నారని చెప్పున్నారు. వారేమైనా మర్చిపోతున్నారేమో మాకు తెలియటేదు. నేను మీద్వారా మనవి చేస్తున్నాను. (బెర్) శాసనసభలో శాసనసభ సాక్షిగా ఓటేసి అప్పటి ప్రభుత్వానికి మద్దతునిచ్చింది వారేనని తెలుసుకోవాలి.

లస్కుర్ల విషయంలో మొదటి ప్రశ్నకు మంత్రిగారు ‘అప్పునందీ’ అని సమాధానం ఇచ్చారు. అందుకు ధన్యవాదాలు. రెండవ ప్రశ్నకు ‘లస్కుర్ల పదవులు భాళీలను భర్త చేయవలసిన విషయం కూడా వాస్తవమేనా అని అడిగిన ప్రశ్నకు, శాశ్వత సిబ్బంది సంఖ్యలేరు. భాళీ పదవులు లేవు. లస్కుర్ల అవసరతను గుర్తిస్తూ ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తుంది.’ అని సమాధానం చెబుతున్నారు.

వాస్తవంగా, ఈ లస్కుర్లు కరకట్టలు కాపాడడంలో వారి పాత్ర చాలా అమోఫుం. ఆనాటి ముఖ్యమంత్రి శ్రీ రాజశేఖరరెడ్డి గారు, ఆనాటి డెల్స్ ఆధునికరణాలో భాగంగా, భారీవెత్తున చేపట్టిన కరకట్టల నిర్మాణాలను కాపాడే బాధ్యత లస్కుర్లపైనే ఉంటుంది. ముఖ్యంగా, మా కోనీము ప్రాంతంలో, వరదల సమయంలో ఎక్కుడైనా లీకేజ్లు ఏమైనా ఉంటే, ఎప్పుడు ఎక్కడ గండ్లు పడతాయో తెలియని పరిస్థితులో, ఈ లస్కుర్లే సమయస్వార్థితో గమనించి, కరకట్టలను పరిరక్షించడం ద్వారా అనేక సార్లు గండ్లు పడకుండా కాపాడినటువంటి చరిత్రలు కూడా ఉన్నాయి. మా నియోజక వర్గంలో పేర్కారం అనే గ్రామంలో గతంలో వచ్చిన వరదల సమయంలో ఒక లస్కురే కాపాడిన సందర్భం ఉంది. గతంలో ప్రభుత్వం ఉత్తర్వు సంఖ్య.29, తేది.19.03.1986లో ఆరుగురు సభ్యులతో ఒక కమిటీ ఏర్పాటు చేసి, ఆ కమిటీ ద్వారా, లస్కుర్ల విధివిధానాలను పొందుపరచడమే కాకుండా, శాశ్వత ప్రాతిపదికన లస్కుర్లను ఏర్పాటు చేయడం కోసం, ఆ కమిటీ ఒక సిఫార్సు కూడా చేసింది. దానిప్రకారం, డెల్స్ ప్రాంతంలో ప్రతీ 5 కి.మీ.లకు ఒక లస్కుర్ చోప్పున, నాన్డెల్స్ ప్రాంతంలో 6 కి.మీ.లకు ఒక లస్కుర్ చోప్పున ఏర్పాటు చేయలని చెప్పడం జరిగింది. బ్రాంచ్ కెనాల్కి, డిప్టిబ్యూటరీ కమిటీకి, రెగ్యులేటర్స్ ఉన్నచోట, అదేవిధంగా ఘడ్ బ్యాంక్కి లస్కుర్లు కావలసి ఉంటుందని, వారి ప్రాధాన్యతను గుర్తించి ఆనాటి ప్రభుత్వాలు నిర్ణయం తీసుకున్నారు.

...

ఇప్పటి వరకు శాశ్వత ప్రాతిపదికన నిర్ణయం తీసుకోలేదని మంత్రి గారు చెబుతున్నారు. తూర్పు గోదావరి జిల్లానే కాదు విజయనగరం జిల్లాలో శ్రీ వై.ఎస్.రాజశేఖర్ రెడ్డి గారి దయవల్ల ఈ రాష్ట్రంలో ఏర్పడిన సాగు నీటి ప్రాజెక్టులకు లస్కుర్ అవసరం చాలా ఉంది. నీటిని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఏ రకమైన చర్యలు తీసుకొని లస్కుర్ పోస్టులను భర్త చేస్తారో తెలుపవలసిందిగా కోరుతున్నాను. అలాగే విజయనగరం జిల్లాలో లస్కుర్లు. ....

(మైక్ కట్ చేయబడింది)

MR.SPEAKER: Yes, Sivarama Raju garu.

శ్రీ వి.వి.శివరామరాజు(ఉండి): అధ్యక్షా, మా పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో లస్కర్లు కొరత చాలా ఎక్కువగా ఉంది. 306 పోస్టులకు గాను కేవలం 106 మాత్రమే లస్కర్లు ఉన్నారు. ఇంకా సుమారు 200 పోస్టులు భారీగా ఉన్నాయి. మా 'ఉండి' నియోజకవర్గంలో కాలువల విస్తరణ చాలా ఎక్కువ. వ్యవసాయాధారిత భూమి సుమారు 240 కిలోమీటర్లు, మురుగు కాలువలు 400 కిలోమీటర్లు ఉన్నాయి. వరదలు వచ్చినపుడు, కాలువ చివరి భూములకు నీళ్ళ కొరత ఉన్నపుడు రైతులు చాలా ఇబ్బందులు ఎదుర్కొంటున్నారు. లస్కర్ పోస్టులను భర్తీ చేసి రైతుల సమస్యలను తీర్చవలసిందిగా మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె.అప్పల నాయుడు(గజపతి నగరం): అధ్యక్షా, మా నియోజకవర్గంలో గోస్తని, చంపావతి రెండు సదులున్నాయి. గోస్తనహదిపై తాటిపూడి రిజర్వ్యాయర్ ఉంది. ఈ రిజర్వ్యాయర్ ఎడమ కాలువ నుంచి నీటిని సేద్యానికి ఇస్తున్నారు. అలాగే చంపావతి నదిపై ఎంఎస్ చానల్ ఆంధ్ర రిజర్వ్యాయర్ ఉంది. ఎడమ కాలువ నుంచి ఎంఎస్, బీని చానల్, థర్మిన్స్పేస్ చానల్ ఉన్నాయి. నీటి నిర్వాహణకు లస్కర్లు లేకపోవడం వలన, నీటి పంపిణీ చేసేటపుడు, కరకట్లకు భద్రత ఇచ్చేటపుడు గ్రామం మధ్య తగాదాలు అవుతున్నాయి. వెంటనే లస్కర్లను నియమించాల్సిందిగా, ఏదైన కార్బన్ నిర్వాహణ జాప్యం ఉంటే బోట్సోర్సింగ్ ద్వారా గాని లస్కర్లను నియమించాల్సిందిగా మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

శ్రీ దేవినేని ఉమమహేశ్వరరావు(మైలవరం): అధ్యక్షా, నీటి నిర్వాహణలో లస్కర్ బాధ్యతలు చాలా కీలకమైనవి. సాగునీటి నిర్వాహణ, గ్రీజింగ్, బోల్టింగ్, గేట్లు సరిగా నిర్వహించడం, ప్రధాన రెగ్యులేటర్లను నిర్వహించడం, కాలువ గండ్లను పూడ్చడం, గండ్లను సరిగా నిర్వహించడం, వాటిన కాపాడడం, చిన్న చిన్న చెట్లు ఉంటే తొలగించడం, ప్రధాన కాలువ, అనుబంధ కాలువలలో తూడు తొలగించడం, మురుగును తొలగించడం, నీటి పారుదలకు అడ్డంకులు తొలగించడం, గట్లు నిర్వహించడం ఇలా చాలా బాధ్యతలు లస్కర్లపై ఉన్నాయి. ఈ కేడర్ సామర్థ్యం శాశ్వత ప్రాతిపదికన లేసందున వారిని నియమించడానికి ఇబ్బందులు వస్తున్నాయి. వాటిని ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తుంది. గోదావరి డెల్టాలో దాదాపు 652 మంది, కృష్ణ డెల్టాలో 566 మంది లస్కర్లు పనిచేస్తున్నారు. గత ప్రశ్నోత్తరాల సమయంలో ప్రజాపతినిధులకు ఇచ్చిన హమీ ప్రకారం గోదావరి డెల్టా శాసనసభ్యులతో ఈ రోజు సాయంత్రం నాలుగు గంటలకు ఒక సమావేశాన్ని ఏర్పాటుచేస్తున్నాం. నిపుణుల కమిటీని కూడా వేశాం. ఈ నెల పద్మాలవ తేదీన గోదావరి డెల్టా, గుంటూరు శాసనసభ్యులతో ఒక సమావేశాన్ని ఏర్పాటు

చేసి, ఏయే కాలువపై లస్కర్ల అవసరం ఉందో, గతంలో గోదావరి, కృష్ణా ఆధునికరణలో జరిగిన అవకతవకల్పి సరిదిద్ది, ప్రజాపతినిధులు అడుతున్నారో, ఏ పనులైతే రాబోయే రచి సీజన్లో చేసుకోగలమో, ఇప్పుడు ఏ పనులు జరుగుతున్నాయి, ఏ పనులకు ప్రాధాన్యతను ఇవ్వాలో సమావేశంలో నిపుణుల కమిటీ, శాసనసభ్యులు, ఎమ్ముల్నిలు, ఎంపీలతో చర్చించి ప్రభుత్వం పూర్తి స్థాయిలో నిర్ణయం తీసుకుంటుంది.

ప్రశ్న నెం. 285 (129)

సర్వశ్రీ వి.జోగేశ్వరరావు, ఎమ్ముల్యే,

గౌరవనీయులైన పురపాలక, పట్టణాభివృద్ధి శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా ;

- అ) యుషడిఎస్ఎస్ఎంటి పథకం క్రింద వరదనీటి మురుగుకాలవ నిర్వాణం కోసం రూ.23.82 కోట్ల మొత్తాన్ని మంజూరు చేయడమయిందన్న విషయం, తూర్పుగోదావరి జిల్లా మండపేట మునిసిపాలిటీ టెండర్లులను ఆమోదించిందన్న విషయం వాస్తవమేనా ;
- ఆ) మధ్యలోనే పనులను నిలిపివేసిన విషయం కూడా వాస్తవమేనా;
- ఇ) అయితే, అట్టి పనులను ఎప్పటిలోగా ప్రారంభించడమనుతుంది ?

పురపాలక, పట్టణాభివృద్ధి శాఖ (శ్రీ పి.నారాయణ) :

అ) అపునండీ

ఆ) అపునండీ

ఇ) ప్రభుత్వం ఈ అంశాన్ని పరిశీలిస్తున్నది

శ్రీ వి. జోగేశ్వరరావు (మండపేట): అధ్యక్షా, పురపాలక, పట్టణాభివృద్ధి శాఖను మంత్రి గారు తీసుకున్నప్పటి నుంచి చాలా చక్కగా పని చేస్తూ, అన్ని మున్సిపాలిటీలను బాగా పనిచేయించడానికి, వాటిని ఒక త్రాటిపై తీసుకురావడానికి శాయశక్తుల కృషి చేస్తున్నందుకు వారికి ధన్యవాదాలు. యు.ఐ.డి., ఎన్.ఎస్.ఎమ్.టి పథకాన్ని 2009వ సంవత్సరంలో ఆనాటి ముఖ్యమంత్రి శ్రీ షై.ఎస్.రాజశేఖర్ రెడ్డి గారు ఎన్నికలకు రెండు నెలల ముందు శంకుస్థాపన చేస్తే నేను చాలా సంతోషించాను. ఎన్నికలలు అయ్యాయని, పనులు ఇంకా మొదలు పెట్టలేదని

అడిగితే ఆ ప్రాజెక్టు మంజూరు కాలేదని అన్నారు. మేమంతా మొనపోయామని తెలిసింది. 2005వ సంఖ్యరంలో మునిపల్ ఎన్నికలు రావడానికి రెండు, మూడు నెలల ముందు మండపేట కాలువపై బిళ్లని శ్రీ వై.ఎస్.రాజశేఖర్ రెడ్డి గారు శంకుస్థాపన చేశారు. ఇప్పటి వరకు అది కూడా పూర్తి కాలేదు. శ్రీ వై.ఎస్.రాజశేఖర్ రెడ్డి గారిచే శంకుస్థాపన చేయబడి మండపేట ప్రజలు మోసపోయినందున ఈ ప్రభుత్వంలోనైనా ఈ పథకాల్చి పూర్తి చేయించాలని మీ ద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను. మంత్రి గారి సమాధానంలో పరిశీలిస్తామన్నారు. మరలా మా నియోజకవర్గం ప్రజలు ఇబ్బందులు పడకుండా ఆ పనులను త్వరగా మొదలుపెట్టమని, ఎప్పటివరకు పూర్తి చేస్తారో తెలియచేయాల్సిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి.నారాయణ(మునిసిపల్ శాఖ మంత్రి): అధ్యక్షా, Urban Infrastructure Development Scheme for Small and Medical Towns, Mandapet. This is a Central Government Project. ఈ స్క్యూ క్రింద 38.84 కిలోమీటర్లలో పొడవులో మురుగు కాలువలను నిర్మించారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి నిధులు మంజూరు కాకుండానే 17-01-2008వ తేదీన పరిపాలనా సంబంధమైన ఆమోదం ఇచ్చి, 25-08-2008వ తేదీన టండర్ల మంజూరు చేసి, 23-10-2008న తేదీన టండర్లను అమోదించి, 23-10-2008న తేదీన ఆర్ని కాకెనాడ వారితో 18 నెలలలో పూర్తి చేయాలని ఒప్పందాలు చేసుకొని, పని ప్రారంభించి 16-03-2012వ తేదీన రూ.43 లక్షలతో బీల్ పెట్టి 16-04-2012వ తేదీన రూ.43 లక్షలతో బిల్లు మంజూరుకు ప్రతిపాదనలు పెట్టారు. కాంట్రాక్టర్ నిధుల మంజూరుకు బిల్లులు పెడితే అని మంజూరు కాలేదు. ఎందుకంటే ఈ ప్రాజెక్టు కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి మంజూరు కాలేదు. రాష్ట్రంలోనున్న ఇటువంటి 16 ప్రాజెక్టులను రూ.696 కోట్లతో చేశారు. దానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం తోసిపుచ్చింది. అప్పుడు దానిని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేస్తుందని రూ.150 కోట్ల మంజూరు చేస్తామని, మిగిలిన పనిని హడ్డీతో చేయమని, కాంట్రాక్టర్లు కొంత భాగమే పూర్తిచేసి వదలేసి వెళ్లపోయారు. మిగిలిన పనిని ఎమ్ముల్చే గారు మా ప్రభుత్వంలోనైనా పూర్తి చేయమన్నారు. ప్రభుత్వం తరఫున పరిశీలించి, ప్రతిపాదనలను కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపించి మంజూరయ్యి విధంగా చేసి త్వరగా పూర్తి అయ్యేటట్లు చేస్తాం.

ప్రశ్న నెం.41(సి) (130):

సర్వశ్రీ పెన్నత్తు విష్ణు కుమార్ రాజు, ఎమ్ముల్చే

గౌరవనీయులైన వెనుకబడిన తరగతుల సంక్లేషం, అబ్బారీ, మధ్య నిప్పించం శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా;

- ఏశాఖపట్టణం ఉత్తరంలోని నైవాసిక ప్రాంతంలో ఏన్నునా వైన పొవలు, బార్ అండ రెస్టారెంట్లు, ఉన్నాయా ;

- ఆ) ఆ దుకాణాలు ప్రభుత్వం నిర్ధష్టపరచిన సమయపాలనను పాటిస్తున్నాయా ;
- ఇ) ఆ ప్రాంతంలోని ప్రజలు / నివాసితులు వైన్ పోపులు, బార్, రెస్టారెంటుల ఎదుట సమస్యలను ఎదుర్కొంటున్న విషయం వాస్తవమేనా ;
- ఈ) రెస్టారెంటు కోసం కూడా స్థలం కలిగి ఉన్న వైన్ పోపుల నుండి ప్రభుత్వం 2 లక్షల రుసుమును వసూలు చేస్తున్న విషయం కూడా వాస్తవమేనా ;
- ఉ) వైజాగ్ లోని వైన్ పోపులకు ఎదురుగా శాంతిభద్రతలను నియంత్రించడానికి ప్రభుత్వం తీసుకోదలచిన చర్యలేమిటి?

సంక్లేషం, అబ్యారీ, మద్య నిషేధం శాఖ (శ్రీ కొల్లు రఘీంద్ర) :

- అ) లేదండీ, విశాఖపట్టం ఉత్తర నియోజకవర్గంలో 7, ఎ4 దుకాణాలు, 8, 2బి బార్లు వాణిజ్య ప్రాంతాలలో మాత్రమే ఉన్నాయి.
- ఆ) అప్పనండీ, ఎ4 దుకాణాలు మరియు 2బి బార్లకు శాఖ సమయాలను అమలుచేస్తున్నది. ఉల్లంఘనలు జరిగాయని దృష్టికి వచ్చినపుడు కేసులను నమోదు చేయడం జరుగుతున్నది. ప్రస్తుత సంవత్సరంలో విశాఖపట్టం ఉత్తర నియోజకవర్గంలో నిర్ణిత సమయాలను ఉల్లంఘించినందుకు ఎ4 దుకాణంపై ఒక కేసును మరియు 2బి బార్లపై ఒక కేసును నమోదు చేయడమయింది.
- ఇ) లేదండీ
- ఈ) లేదండీ, అయితే 2012, అంధ్రప్రదేశ్ అబ్యారీ దుకాణ నియమవచిలోని 25(2) నియమం ప్రకారం, 5000 మంది మించి జనాభా ఉన్న ప్రాంతాలలో ఎ4 దుకాణం లెసెన్స్‌దారు ఎ4(బి) ఫారంలో ఒక పర్మిట్ రూప్ లైసెన్స్‌ను తీసుకోవాలి.
- ఉ) ఎ4 దుకాణాలు, 2బి బార్లు నిర్దిష్ట సమయాలు పాటించే విధంగా చేయడానికి మరియు విడి మద్యం అమ్మకాలను నిరోధించడానికి శాఖ కలినమైన చర్యలను తీసుకుంటున్నది. అవసరం ఏర్పడినపుడు, శాంతి భద్రతలను నియంత్రించడానికి పాలీసు శాఖ చర్యలు తీసుకుంటున్నది.

...

శ్రీ పి.విష్ణుకుమార్ రాజు(విశాఖపట్టం నార్త్) : అధ్యక్షా, సభకు నమస్కారం. మంత్రి గారిచ్చిన సమాధానాలు చూస్తే అన్ని సత్యదూరంగా వున్నాయి. ఆ వర్ష్ అనకుంటే నేను వీళ్ళతో కలిసిపోయాననుకుంటారు. వాస్తవానికి దగ్గరగా లేపు. కారణమేమంటే విశాఖపట్టంలో ప్రత్యేకించి మా నార్త్ నియోజకవర్గంలో అన్ని వైన్ పొపులు, బార్లు, రెస్టారెంట్లు బార్లు అంటే మంచి హోటల్లలో వుండే బార్లకాదు. రోడ్పైట్ బార్ అండ్ రెస్టారెంట్లు అన్నమాట. ముఖ్యంగా మా కాలనీ ఎంబ్రెస్సులోనే ఒక వైన్ పొపుంటుంది. అది శుభ్రంగా ఉదయం నుంచి రాత్రి వరకు బారుగా కూడా రన్ అపుతుంటుంది. వైన్ పొపుకి, బార్ అండ్ రెస్టారెంటుకి తేడా లేదు. టెక్కికల్గా మాత్రం తేడా వుంటుంది. కానీ అక్కడ ప్రాక్షికల్గా అట్లా జరగడం లేదు. పట్టిక ఇన్కన్వీయన్స్ లేదని చెప్పడం హస్పిస్పదం. చాలా ఇన్కన్వీనియంటగా వుంది. ఎందుకంటే ప్రతి వైన్ పొపుకి పర్ఫీటరూమ్ అని ఇస్తున్నారు. ఆ పర్ఫీటరూమ్లో టాయిలెట్స్ వుండవు. అందువల్ల బయటనే యూరినేషన్ చేస్తుంటారు. పైగా పట్టికగా తాగేస్తుంటారు. చాలా ఫోరగా వుంటుంది. గుడి ఎదురుగానే పర్ఫైషన్ ఇస్తున్నారు. ఏమని అడిగితే ఎండోమెంటు శాఖలో ఆ గుడి రిజిస్టర్ కానందున ఇచ్చామంటున్నారు. ఇది నేను ఎవరెనరినో బీమ్ చెయ్యాలన్న ఉద్దేశంతో చెప్పడం లేదు. పాలసీలో మాత్రం దీనికి సంబంధించిన చెంజెన్ తీసుకురావలసిన అవసరమున్నది. సూర్యుల్ ఎదురుగుండా కూడా ఇస్తున్నారు. ఏమనంటే అని రిజిస్టర్ సూర్యు కాదంటున్నారు. ఆసుపత్రుల ఎదురుగా కూడా ఇస్తున్నారు. 30 పడకల ఆసుపత్రులైతేనే వంద మీటర్ల పరిధిలో ఇవ్వకూడదని నిబంధనలున్నాయంటున్నారు. ఇలాంటివి జరగకుండా పాలసీలో మార్పులు తీసుకురావలసిన అవసరముంది. అలాంటి వాటికి ఎదురుగా వుండడం వల్ల ముఖ్యంగా ఛ్యామిలీస్ అలాంటి చోట్లకు వెళ్లలేని పరిస్థితులున్నాయి.

లా అండ్ ఆర్డర్ కూడా చాలా బాగా చేస్తున్నామంటున్నారు. అది మాత్రం వాస్తవం కాదు. నేను గనుక నియోజకవర్గంలో వుంటే రాత్రి పదకొండున్నర గంటల వరకు రోజూ తిరగడమే నా పని. ఎందుకంటే వాళ్ళ క్లోజ్ చేస్తున్నారా లేదా అని చూస్తాను. అందుకే మొన్న మీమ్చుల్ని బల్చి అడిగాము. రీజన్ ఇది అధ్యక్షా. మీరు కావాలంటే ఎంక్వయిర్ చేయండి. ఎందుకంటే నేను సభకు అబద్ధాలు చెప్పలేను. కాబట్టి లా అండ్ ఆర్డర్ విషయంలో అన్ని డిపార్టుమెంట్లు ట్రిప్ప్కిగా వుండకపోతే చాలా ప్రాభుమ్ వస్తాయి. ఒక ఎగ్గాంపుల్ చెబుతున్నాను. మొన్న జాలై 12వ తార్థిఖన 34వవార్డు అభ్యర్థి పిడపర్తి అప్పాల నాయుడు అని తెలుగు దేశం పార్టీ వార్డ్ ప్రెసిడెంటును బ్రూటల్గా మర్క్సర్ చేశారు. అది యాక్స్యూవర్లగా నా కాన్సిట్యూయస్లోని వార్డే. అది కాంట్రాక్ట్ కిల్లింగ్. ముడున్నర లక్షల డీల్. మర్క్సర్ చేసిన వాళ్ళ దొరికాదు. డబ్బిచ్చినవాడు దొరికాదు. కానీ డబ్బిచ్చిన వాడుమాత్రం ఒక పార్టీ నాయకునికి రిలేటివ్. కానీ ఆయన పేరు మాత్రం బైటికి రాలేదు. అదీ మా నియోజకవర్గంలో వున్న లా అండ్ ఆర్డర్ పరిస్థితి.

అధ్యక్షా, దానిపై న్యాయం జరగాలంటే సీబీఐ ఎంక్వయిర్ చేయస్తేనే కాని చనిపోయిన వ్యక్తికి న్యాయం జరగదు. మేము మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరేది దానిపై సీబీఐ ఎంక్వయిర్ని వేయండి. న్యాయాన్ని కాపాడండి. ఇది చాలా ఇంపార్టెంట్ అధ్యక్షా.....

మిస్టర్ స్పీకర్ : స్టీజ్ కన్కన్డ.....

శ్రీ పి. విష్ణుకుమార్ రాజు(విశాఖపట్నం నార్ట్): అధ్యక్షా, 12వ తారీఖున మర్దార్ అయిన వ్యక్తి 10వ తారీఖున నా దగ్గరకొచ్చారు. వచ్చి ఒక వ్యక్తి పేరు చెప్పి అతని మూలాన మీకు చాలా ఇబ్బందుందని నాతో చెప్పాడు. నాకు ఇబ్బందేమిటయ్యా, నీ సంగతి చూసుకో ముందు అని చెప్పేశాను. ఇది జరిగిన రెండోరోజునే అతన్ని చంపేశారు. కనుక తప్పనసరిగా దానిపై ప్రభుత్వం సీబీఐ ఎంక్వయిర్ చేయించి న్యాయం చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ జి.వి.ఆంజనేయులు(ఉంగుటూరు): అధ్యక్షా, గ్రామానికి మూడు నాలుగు బెల్లు పౌపులు పెట్టి కాకా హోటల్లలో, కిళ్ళి బంకుల్లో కూడా మందు దొరికే పరిస్థితి గత ఐదు సంవత్సరాల కాలంలో చూశాము. ఎమ్మార్పి కూడా ఒక్క బాటిల్క రు. 30 నుంచి రు. 60 దాకా అదనంగా వసూలు చేసిన పరిస్థితిని మనం ఎన్నో సందర్భాలలో చూశాము. గతంలో ప్రభుత్వానికి మొరపెట్టుకున్న ప్రయోజనం లేకుండా పోయింది. బెల్ల్ పౌపులను కంటోల్ చేయమన్నాము. ప్రభుత్వం అదుపు చేయలేకపోయింది. ఎమ్మార్పి కంటోల్ చేయమన్నా చేయలేకపోయింది. కాని, ఈ ప్రభుత్వం వచ్చాక బెల్ల్ పౌపులను, ఎమ్మార్పిని కంటోల్ చేసినందుకు మీ ద్వారా మంత్రి గారికి అభినందనలు తెలియజేస్తున్నాము. కాని ఇంకా కొన్ని చేట్లు ఎమ్మార్పి కంటే ఎక్కువకు అమ్ముతున్నారు. దానికి కారణాలేమంటే గత ప్రభుత్వంలో లాగానే బెల్లు పౌపులు పెట్టుకోవచ్చు, బ్రహ్మండంగా దొచుకోవచ్చునన్న ఉధేశంతో ఆక్షన్లో ఎక్కువధరలకు పాడి పౌపులను తీసుకున్నారు. టొస్టలో రు. 50 వేల నుంచి లక్ష రూపాయల వరకు పౌపులను తీసుకున్నారు. దాని వలన అట్టెలు గిట్టుబాటు కావడానికి బెల్లు పౌపుల ద్వారా అమ్మడానికి, ఎక్కువ ఎమ్మార్పికి అమ్మడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. కావున మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరేదేమంటే ఎక్కువ ధరలకు తీసుకున్నచేట్ల అవసరమైతే మార్కెట్ ఐదు శాతం వరకు పెంచైనా సరే బెల్లు పౌపులు నడవకుండాను, ఎమ్మార్పి కంటే ఎక్కువకు అమ్మకుండా చూడాలని, తద్వారా రాష్ట్రం మొత్తం బాగుండేలా చూడాలని నేను కోరుతున్నాను.

అట్లాగే ఇంకోక విషయం మీ ద్వారా చెప్పాలనుకుంటున్నాను. తమిళనాడులో మాదిరిగానే పేద వారికి ఉపాధి లభించే విధంగా ప్రభుత్వమే వారి ద్వారా పౌపులను నడిపించినట్లయితే వాళ్ళకు ఉపాధి దొరుకుతుంది తద్వారా బెల్లు పౌపుల బారినుండి ప్రజలను తప్పించే అవకాశముంటుని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ కొల్లు రవీంద్ర(మచిలీపట్టం): అధ్యక్షౌ, గౌరవ సభ్యులు విషాక్తుమార్ రాజు గారు చాలా ఆవేదనతో చెప్పిన విషయాలను నోట్ చేసుకున్నాను. అక్కడ ఏదైనా పథ్థిక్ ఇన్కన్స్‌నియ్స్ జరిగితే తప్పకుండా దృష్టి పెడతాము. పర్మిట్ రూములలో బాత్రూములు, టాయిలెట్స్ వంటిని వుండేలా చర్యలు తీసుకుంటాము. టెంపుల్స్, సూర్యుల్స్, హస్పిటల్స్ వంటి ప్రాంతాలలో నిబంధనలకు విరుద్ధంగా వంద మీటర్ల పరిధిలో పున్సుట్లయితే కచ్చితంగా వాటిపై చర్యలు తీసుకుంటాము. అయితే వచ్చే సంవత్సరంలో నూతన పాలసీ తీసుకువచ్చే ఆలోచన వుంది కాబట్టి ఆ సమయంలో వారు చెప్పిన విషయాలన్నిటిపై తప్పకుండా దృష్టిపెట్టడం జరుగుతుంది. అలాగే అప్పులనాయుడుగారి గురించి చెప్పారు. అది చాలా బాధాకరం. దానిని సంబంధిత ఉన్నతాధికారుల దృష్టికి తీసుకెళ్లి అవసరమైన చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది. అలాగే ఆంజనేయులు గారు చెప్పినట్లుగా బెల్ల్ ప్రాపుల విధానం అనేది ఈ రాష్ట్రానికి ఒక మాయని మచ్చ లాంటిది. 2004లో అధికారంలోకి వచ్చిన ఆనాటి ప్రభుత్వం ప్రభుత్వాదాయాన్ని పెంచుకోవాలన్న ఉద్దేశంతో 2006లో ఆజ్ఞన్ విధానాన్ని పెట్టారు. దాని ఫలితంగా 80 శాతం నుంచి 120 శాతం వరకు వెళ్లిపోవడం జరిగింది. దాని వల్ల ఒక్క దాచేపల్లిలోనే ఒక ప్రాపు ఐదు కోట్ల రూపాయల వరకు వెళ్లిపోయింది. అందువల్ల వాళ్లు దానిని రాబట్టుకోవడానికి గాను ఎమ్మర్ణీలను మించి అమ్మడం వల్ల ఈ పరిస్థితి వచ్చింది. ముఖ్యమంత్రి గారి పాదయాత్రల సందర్భంగా గ్రామాలలో మహిళలు శాంతిభద్రతలు లోపించాయని ప్రజలు ఇబ్బందులు పడుతున్నారని, మహిళలైపై దాడులు జరుగుతున్నాయని ఆయన దృష్టికి తీసుకురావడం, ఆయన అధికారంలోకి వచ్చిన వెంటనే 4వ తారీఖున మూడవ సంతకంగా బెల్లు ప్రాపుల రద్దు మీద పెట్టడం జరిగింది. బెల్లు ప్రాపులను పూర్తి స్థాయిలో కంటోల్ చేస్తామని మీ ద్వారా సభకు తెలియజేస్తున్నాను.

స్వల్ప వ్యవధి ప్రశ్నలు

స్వల్ప వ్యవధి ప్రశ్న నెం.8 (130-A)

శ్రీపాసుపల్లి గణేష్ కుమార్, ఎమ్వఎట్ట.,

గౌరవనీయులైన ముఖ్యమంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింద సమాచారం తెలియజేస్తారా:

ఆ. పర్యాటకాన్ని అభివృద్ధి చేయడానికి విశాఖపట్టం జిల్లా, అరకులోని ప్రాంతాన్ని డీ-నోట్‌పేపు చేయడానికి ప్రభుత్వం వద్ద ఏదైనా ప్రతిపాదన ఉన్నదా?

ఆ. అయితే, ఆ వివరాలేమిటి?

ముఖ్యమంత్రి గారి తరఫున యువజనాభ్యుదయం, పర్యాటక మరియు సాంస్కృతిక(టి) శాఖ మంత్రి(శ్రీ కె.అచ్చెన్నాయుడు):

ఆ. లేదండీ.

ఆ. ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

ఇ. విశాఖపట్టం నుండి అరకుకు ప్రయాణం కోసం కిరండోల్ ఎక్స్‌ప్రెస్‌కు రెండు శ్రావ్యాన్వ్యా రైల్ బోగీలు(గ్లోబోగీలు)ను సమకూర్చడానికి ప్రతిపాదించడమయింది. లంబసింగి హాల్ రిసార్ట్ అభివృద్ధి కోసం ఒక ప్రాజెక్టు నివేదికను రూపొందించడమయింది. ప్రాజెక్టును సాధ్యసాధ్యతలకు లోభిటి చేపట్టడమవుతుంది.

SRI VASUPALLI GANESH KUMAR (VISAKHAPATNAM SOUTH):
 Present status of the Araku Valley; notified as categorisation of Criminal under Criminal Tribals Act. దీనివలన అభివృద్ధి కుంటుపడుతుందని చెప్పాలి. ఎందుకంటే ఊటీ ప్రాంతాన్ని ఆ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం డీ-నోట్‌పేపు చేసింది కావున అరకు ప్రాంతాన్ని కూడా డీ-నోట్‌పేపు చేసిందుకు ఆలోచించాలని కోరుతున్నాము. లంబసింగి ప్రాంతం రక్కిణి భారతదేశంలోనే కాశ్మీరు లాంటి ప్రదేశం, మంచి చల్లని వాతావరణమున్న ప్రదేశం. ఆ ప్రాంతాన్ని కొరఱబయలు అంటారు. కొర అంటే కర్ర, బయలు అంటే బయట ప్రాంతం. రాత్రి సమయంలో బయట ఉంటే కర్రలాగా బిగుసుకుపోతారని అర్థం. ఆ ప్రాంతంలో సగటు ఉష్ణోగ్రత 10 డిగ్రీలు మాత్రమే ఉంటుంది. ఊటీలో సగటు ఉష్ణోగ్రత 14 డిగ్రీలు ఉంటే కొరబైలులో కేవలం 10 డిగ్రీలు మాత్రమే ఉంటుంది. ఆ ప్రాంతం సముద్రమట్టానికి 1000 మీటర్ల ఎత్తులో ఉంది. అక్కడ మంచు కూడా కురుస్తుంది. అక్కడ కనీసం ఒక్క టీ దుకాణం కూడా లేదు, కనీస వసతులు కూడా లేవు. అక్కడ టూరిజం అభివృద్ధి చేస్తే మంచి ప్రాంతం అవుతుంది, అభివృద్ధి చెందుతుంది. అక్కడ ఉదయం పది గంటలకు కానీ సూర్యుడు కనిపించడు. శీతాకాలంలో అయితే మధ్యాహ్నం 12.00 గంటలకు సూర్యుడు కనబడినా మధ్యాహ్నం మూడు గంటలకే చీకటి పడుతుంది. కాబట్టి ఆ ప్రాంతాన్ని టూరిజం కేంద్రంగా అభివృద్ధి చేయాలి.

అరకు ప్రాంతాన్ని ఆంధ్రాడోటీ అంటారు. అరకులో జోన్ థామస్ అనే అతను కొన్ని సంవత్సరాం క్రితం పది వేలకు పైగా పైన్ మొక్కలను నాటి వాటికి ప్రతి రోజు ఉదయం నుంచి సాయంత్రం వరకు నీరు పోసేవాడు. అతని విధానాన్ని చూసి ఆ ప్రాంత ప్రజలు అతనిని మ్యాండ్ థామస్ అని పిలిచేవారు. ఆయన పెంచిన 10వేల పైన్ చెట్లు ముప్పె సంవత్సరాలు బాగా ఏపుగా పెరగగా ఇప్పడు అంధ్రాడోటీగా తయారైనది. అరకు భగవంతుడు సృష్టించినది. బోటానికల్ గార్డెన్స్, బోర్డా గుహలు ఆ ప్రాంతంలో ఉన్నాయి. ఇండియానా జోన్స్ అనే సినిమా అక్కడ గుహలలోనే తీశారు. అక్కడ సినిమాలు తీయడానికి గుహలు, గార్డెన్స్ ఉన్నాయి. లంబసింగి ప్రాంతంలో వ్హాంటెన్ రైల్వేసు అద్దాల బోగీలతో తయారుచేస్తే ఆ రైలులో ప్రయాణిస్తూ ఆహోదకరమైన దృశ్యాలను పర్యాటకులు వీక్షించవచ్చు కాబట్టి అటువంటి రైళ్లను ఏర్పాటుచేయాలని కోరుతున్నాము. లంబసింగిని డాటీలాగా పర్యాటక ప్రాంతం, వేసవి విడిది కేంద్రంగా తయారుచేయాలని కోరుతున్నాము. హ్యాండ్గెడింగ్, గోర్ఫ్ కోర్టులు ఏర్పాటుచేసినచో టూరిజం అభివృద్ధి చెందుతుంది.

అరకులో అంతర్జాతీయ క్రికెట్ స్టేడియం నిర్మించినచో లండన్లోని బిల్ల్ స్టేడియం వద్ద ఉన్న ఉప్పోగ్రథ అక్కడ కూడా ఉంది. అదే విధంగా ప్రైవెస్టర్ హోటల్లు నిర్మించినచో టూరిజం పెరుగుతుంది. క్రీడల కోసం విశాఖపట్టం జిల్లాలో 300 ఎకరాలు కేటాయించాలని ముఖ్యమంచిగారు అన్నారు కాబట్టి దానిని అరకులో ఏర్పాటుచేస్తే that will be ideal place కాబట్టి బాగా ఉపయోగపడుతుంది. అక్కడ ఉండే సిమ్రగురి ప్రాంతం సముద్రమట్టానికి 936 మీటర్ల ఎత్తులో భారతదేశంలోనే అత్యంత ఎత్తులో ఉండే రైల్వే స్టేషన్ ఉంది కాబట్టి అక్కడ ఉన్న సరస్సులు, జలపాతాలను అనుసంధానం చేసి టూరిజం కేంద్రాలుగా అభివృద్ధి చేస్తే పర్యాటకులు పెరుగుతారు, ఆదాయం కూడా పెరుగుతుంది. అలాగే జాతీయ పార్కులు, డీర్ పార్కులు, పక్కల సంరక్షక కేంద్రాలు అరకులో ఏర్పాటుచేస్తే బాగుంటుంది. డాటీ పర్యాటక కేంద్రంగా అందుకే ప్రసిద్ధి గాంచినది. డాటీ నుంచి రోజు పూలు ప్రతి రోజు 20,000 వరకు ఎగుమతి చేస్తుంటారు, తద్వారా అక్కడ 2300 మందికి ఉపాధి దొరుకుతుంది. అలాంటి రోజ్ ప్లాంటేషన్ అరకులో ఏర్పాటుచేయాలి.

డాటీలో సెయింట్ స్టేఫన్స్ చర్చ ఉన్నట్లుగా అరకులో సగటున 15 నుంచి 20 డిగ్రీల ఉప్పోగ్రథ ఉన్నందున తిరుపతి దేవస్థానం ఆధ్వర్యాలో శ్రీ వేంకటేశ్వర స్వామి దేవాలయం నిర్మిస్తే ఆహోదంతోబాటు దేవాలయ పర్యాటకం కూడా పెరుగుతుంది. డాటీలో పెరుగాంచిన విద్యాసంస్థలున్నాయి. ధనవంతులు చాలా మంది తమ పిల్లలను అక్కడ చదివిస్తుంటారు. అటువంటి మంచి ప్రదేశంలో improvement for all fields is available because such a quite and pleasant atmosphere is there. అక్కడ చాలా ప్రశాంతంగా ఉంటుంది కాబట్టి ఆ ప్రాంతంలో తమ పిల్లలు చదువుకొని he can reach the pinnacle of glory కావున అరకులో కూడా మంచి విద్యాసంస్థలు స్థాపించాలని కోరుతున్నాము. డాటీలో ఫిల్మ్

ఇండిట్ ఉన్నట్లుగా అరకులో కూడా ఫీల్స్ ఇండిట్ని ప్రోత్సహించాలని, అభివృద్ధి చేయాలని కోరుతున్నాను. అరకు ప్రాంతంలో సినిమాలు నిర్మిస్తున్నారు కానీ సరైన ప్లాట్ఫారం ఏర్పాటుచేసినచో టూరిజం కూడా అభివృద్ధి చెందుతుందని మీ ద్వారా గౌరవమంత్రి గారికి తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ కె.అచ్చెన్నాయుడు(టెక్కలి): అధ్యక్షా, అరకు ప్రాంతాన్ని డీనోట్టై చేసే అవకాశం ఉన్నప్పటికీ ప్రస్తుతానికి ప్రభుత్వానికి ఆలోచన లేదని చెప్పాను. నిన్న గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు విశాఖపట్నాన్ని ఒక మొగా సిటీగా తయారుచేయాలని, రాష్ట్ర విభజన తర్వాత సినిమా ఇండిట్ని విశాఖపట్నానికి తరలిస్తామని చెప్పారు. విశాఖపట్నం జిల్లాలోని అరకు ప్రాంతం ఆంధ్రా డోటీగా గుర్తింపు ఉంది. ఇప్పటికే సంవత్సరానికి 5 లక్షల మంది పర్యాటకులు దేశ, విదేశాల నుంచి వస్తున్నారు. దానిని ఇంకా మనం అభివృద్ధి చేయాల్సిన అవసరముంది. ఇప్పటికే టూరిజం అభివృద్ధి సంస్థ 120 గదులతో అరకులో, అనంతగిరిలో, తైడలో వసతి సౌకర్యం అందుబాటులోకి తెచ్చింది. ముఖ్యమంత్రిగారు ఇప్పటికే ప్రైవేట్ రంగంలో హోటల్స్ వస్తే బాగుంటుందనే ఆలోచనతో వాటిని కూడా ఏర్పాటుచేయడానికి ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తుంది. అరకు, మారేడుమిల్లి, లంబసింగిలలో మైనస్ డిగ్రీలు నమోదుపుతుంది. కానీ లంబసింగి అటవీప్రాంతం కాబట్టి మనం అక్కడ వసతి సౌకర్యం కల్పించడానికి కొంత ఇబ్బంది ఉంది. కాబట్టి అటవీశాఖను కూడా ఇన్వాల్వ్ చేసి ఆరు కోట్ల రూపాయలతో అక్కడ వసతి ఏర్పాటుచేయడానికి ఇప్పటికే కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని ప్రతిపాదనలు పంపించాం. అంధ్రపదేశ్లో భవిష్యత్తులో విశాఖపట్నాన్ని మొగా పర్యాటక ప్రాంతంగా అభివృద్ధి చేసినచో పర్యాటకులు కూడా ఎక్కువగా వస్తారు కాబట్టి టూరిస్టులను ఆక్రీంచడానికి బోర్డా గుహలు, లంబసింగితోబాటు తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో మారేడుమిల్లిలను టూరిజం కారిడార్గా తయారుచేసి పర్యాటకులను ఆక్రీంచడానికి తగిన చర్యలు చేపడుతున్నాం.

అరకు ప్రాంతం గిరిజన ప్రాంతంలో ఇటీవల అంతర్జాతీయ గిరిజన దినోత్సవాన్ని విశాఖపట్నంలో జరుపుకొన్నప్పుడు గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు చెప్పినట్లుగా దేశంలో ఎక్కడా లేని విధంగా అన్ని రకాల టూరిజం పెంచే విధంగా అరకులో అధునాతన సౌకర్యాలతో గిరిజన మ్యాజియాన్ని ఏర్పాటుచేసే విధంగా ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాం. విశాఖపట్నం కేంద్రంగా ఈ ప్రాంతాలన్నింటినీ టూరిజం కారిడార్గా తయారుచేసి ప్రపంచంలోనే విశాఖపట్నం జిల్లాకు, అరకు ప్రాంతానికి గుర్తింపు వచ్చే విధంగా టూరిజం హబ్గా తయారుచేయడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేసి అన్ని చర్యలు తీసుకుంటుందని గౌరవసభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

...

శ్రీ ఎస్.వి.మోహన్ రెడ్డి, ఎమ్ముల్చే

గౌరవనీయులైన సాగునీటి శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:-

అ) కర్కూలు సమీపంలో తుంగభద్ర నదిపై రూ.64కోట్ల అంచనా వ్యయంతో చెక్కొం-కం-బ్లిండ్లి మంజూరు చేసిన విషయం వాస్తవమేనా?

అ) ప్రాదరాబాదులోని ఐడియల్ సర్వే అంచనా వ్యయాన్ని రూ.190కోట్లకు పెంచిన విషయం కూడా వాస్తవమేనా?

ఇ) తుమ్మల ఎత్తిపోతల పథకం ద్వారా 0.20 టీఎంసీల నీటిని తెలంగాణ ప్రాంతానికి మళ్ళించిన విషయం వాస్తవమేనా?

సాగునీరు, ఆయకట్టు ప్రాంత అభివృద్ధి జలవనరుల నిర్వహణ శాఖ మంత్రి (శ్రీ దేవినేని ఉమామహేశ్వరరావు) :

అ) అవునండీ.

అ) అవునండీ.

ఇ) అవునండీ.

(ఈ సందర్భంలో వైఎస్‌ఆర్‌ఎస్‌పి సభ్యులు శ్రీ కె.సరేశ్వరరావు మాట్లాడటానికి అవకాశం ఇవ్వమని కోరసాగారు)

MR.SPEAKER: Now Short Notice Question No.53. Minister for Irrigation.

స్వల్ప వ్యపథి ప్రశ్ననెం.53 (130-చి) శ్రీ ఎస్.వి.మోహన్ రెడ్డి, ఎం.ఎల్.ఎ.,

గౌరవనీయులైన సాగునీటి శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా;

- అ) కర్మాలు సమీపంలో తుంగభద్ర నదిపై రూ.69 కోట్ల అంచనా వ్యయంతో చెక్కడ్యాం-కం-బిడ్జెని మంజూరు చేసిన విషయ వాస్తవమేనా ;
- అ) ప్రౌదరాబాద్లోని ఐడియల్ సర్వే అంచనా వ్యయాన్ని రూ.190 కోట్లకు పెంచిన విషయం కూడా వాస్తవమేనా ;
- ఇ) తుమ్మలు ఎత్తిపోతల పథకం ద్వారా 0.20 టీఎసీల నీటిని తెలంగాణా ప్రాంతానికి మళ్ళించిన విషయం వాస్తవమేనా?

సాగునీటి శాఖ మంత్రి (శ్రీ దేవినేని ఉమామహేశ్వరరావు):

- అ) అవునండీ.
- అ) అవునండీ.
- ఇ) కాదండీ.

మిస్టర్ స్పీకర్: మోహన్ రెడ్డి గారూ మాట్లాడండి.

(ఈ సందర్భంలో శ్రీ కె.సర్వేశ్వరరావు మాట్లాడటానికి అవకాశం ఇవ్వమని కోరుతుండగా మరి కొంత మంది వైన్సార్కెన్సీపీ సభ్యులు ఆయనకు మధ్యతుగా నిలబడి అవకాశం ఇవ్వమని కోరసాగారు)

MR.SPEAKER: Please be seated. You are not a signatory. Mohan Reddy garu....

శ్రీ ఎస్.వి.మోహన్ రెడ్డి(కర్మాలు): అధ్యక్షా,

శ్రీ సర్వేశ్వరరావు (అరకు వ్యాపీ) (మైకు లేకుండా): అధ్యక్షా, రెండు నిమిషాల్లో ముగిస్తోను.

(ఈ సందర్భంలో శ్రీ కె.సర్వేశ్వరరావుతో బాటు కొంత మంది సభ్యులు వెల్లోకి వచ్చారు - సభకు అంతరాయం)

మిస్టర్ స్పీకర్: మోహన్ రెడ్డి గారూ.... మీ ప్రశ్న అడుగుతారా, లేదా?

శ్రీ ఎస్.వి.మోహన్ రెడ్డి (కర్మాలు): అధ్యక్షా, సభ ఆర్డర్లో లేదు.

MR.SPEAKER: Mr.Mohan Reddy please put your question. Otherwise I will be considered as deemed to have been answered. Please be seated.

శ్రీ ఎస్.వి.మోహన్ రెడ్డి(కర్మాలు): సప్లిమెంటరీ క్వశ్చన్ ఉంది సార్.

శ్రీ కె.సరేష్వరరావు(మైకు లేకుండా) : అధ్యక్షా, ఒక్క నిముపఠ మాట్లాడతాను.

MR.SPEAKER: No. Mohan Reddy garu please put your question.

శ్రీ ఎస్.వి.మోహన్ రెడ్డి(కర్మాలు): అధ్యక్షా, సభ ఆర్డర్లో లేదు.

(ఈ సందర్భంలో శ్రీ కె.సరేష్వరరావు మరి కొంత మంది సభ్యులు పోడియం వద్దకు వెళ్లారు –
కొంత మంది సభ్యులు వెల్లలో ఉన్నారు)

MR.SPEAKER: Please go back to your seats. Sarveswara Rao garu, you are not the signatory. Why are you demanding from the Chair? You cannot dictate terms to the House. Now, let us take up the Demands for Grants.

(ఈ సందర్భంలో శ్రీ ఎస్.వి.మోహన్ రెడ్డి పోడియం వద్దకు వెళ్లి సప్లిమెంటరీ క్వశ్చన్ అడగులానికి
అవకాశం ఇప్పమని కోరసాగారు)

Now, Papers to be laid on the Table of the House.

PAPERS LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE

A copy of the 38th Annual Report of the Andhra Pradesh Forest Development Corporation Limited for the year 2012-2013, as required under Section 619/A of the Companies Act, 1956.

Moving of the Demands

MR. SPEAKER: Now, we will move the Demands for Grants.

SRI YANAMALA RAMAKRISHNUDU (MINISTER FOR FINANCE AND PLANNING, COMMERCIAL TAX AND LEGISLATIVE AFFAIRS): With your permission, I beg to move that:

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 65,08,51,000/- under Demand No. I (1) - State Legislature."

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 14153,98,51,000/- under Demand No. IX(9) - Fiscal Administration, Planning, Surveys and Statistics."

SRI YANAMALA RAMAKRISHNUDU, MINISTER FOR FINANCE AND PLANNING, COMMERCIAL TAX AND LEGISLATIVE AFFAIRS, (On behalf of the Chief Minister) Sir, with your permission, I beg to move:

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 13,51,15,000/- under Demand No. II (2) - Governor and Council of Ministers."

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 598,38,62,000/- under Demand No. III (3) - Administration of Justice."

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 571,22,15,000/- under Demand No. IV (4) - General Administration and Elections."

SRI YANAMALA RAMAKRISHNUDU, MINISTER FOR FINANCE & PLANNING, COMMERCIAL TAX AND LEGISLATIVE AFFAIRS, (On behalf of the Minister for Information and Public Relations) Sir, with your permission, I beg to move:

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 154,05,74,000/- under Demand No. XIX (19) - Information and Public Relations."

MR. SPEAKER: Demands Moved.

(పోడియం వద్ద షైన్‌అర్నీపి సభ్యులచే సభకు అంతరాయం)

శ్రీ కె.సరేష్వరరావు(అరకువ్యాలీ): (మైకలేకుండా) సార్, సభలో చర్చ చేయమంటారా, వద్దా?

మిస్టర్ స్పీకర్: మీకే బాధ్యత లేదు. మీరు సంతకం కూడా పెట్టిలేదు. ఎన్నఎన్క్యూలో సింగిల్ సప్లిమెంటరీ అని మీకు తెలుసు. సంతకం పెట్టే బాధ్యత కూడా మీకు లేదు. ఎవరు అన్యాయం చేస్తున్నారు? మీరు అర్థం చేసుకోండి. దయచేసి కూర్చోండి. You put your question again. మీరు దయచేసి సహకరించాలి.

(ఈ సందర్భంలో పోడియం వద్ద మిగతా సభ్యులు కూడా శ్రీ కె.సరేష్వరరావుకి అవకాశం ఇవ్వమని కోరసాగారు)

Your Member has not signed in the questionnaire. దయచేసి కూర్చోండి. Demands are moved. Let the business be transacted as per the agenda. Please go back to your seats.

(INTERRUPTIONS)

MR.SPEAKER: I request the Leader of the Opposition to call back your Members.

(Repeated Interruptions)

Please withdraw from the Well.

శ్రీ ఎస్.వి.మోహన్ రెడ్డి(కర్నూలు): (పోడియం నుంచి) సార్, సప్లిమెంటరీ ప్రశ్న ఉంది సార్.

MR.SPEAKER: Mohan Reddy garu, you lost your opportunity. What can I do? దయచేసి కూర్చుండి. డిమాండ్స్‌లో అవకాశం వస్తుంది మాట్లాడండి. సర్వేషణరావు గారూ డిమాండ్స్‌లో సమయమిస్తాను మాట్లాడండి. దయచేసి కూర్చుండి. You are not the signatory. You are wasting the time of the House. Please sit down.

(అంతరాయం)

ఇప్పుడే డిమాండ్స్ మీద చర్చ ఉంది. మీరు ఆ సమయంలో మాట్లాడవచ్చు.

శ్రీ కె.సర్వేషణరావు: అధ్యక్షా, నా నియోజక వర్గంలోని టూరిజమ్ గురించి చెబుతాను.

మిస్టర్ స్పీకర్: డిమాండ్స్‌లో టూరిజమ్ మీద మాట్లాడవచ్చు.

శ్రీ ఎస్.వి.మోహన్ రెడ్డి: సార్, మంత్రి గారి నుంచి సమాధానం రాలేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్: మంత్రి గారి నుంచి సమాధానం వచ్చింది. మోహన్ రెడ్డి గారూ మీకు డిమాండ్స్ మీద మాట్లాడే అవకాశం వస్తుంది, అప్పుడు మాట్లాడండి. No discussion here. Please go back to your seat.

శ్రీ ఎస్.వి.మోహన్ రెడ్డి: సార్, డిమాండ్స్‌లో సమాధానం రాదు.

మిస్టర్ స్పీకర్: సమాధానం వస్తుంది. Minister will answer your questions. Please go back to your seats.

(పోడియం వద్ద శ్రీ కె.సర్వేషణరావు మాట్లాడటానికి అవకాశం ఇవ్వమని గట్టిగా కోరసాగారు)

MR.SPEAKER: Sarveswara Rao garu, this is not the way to behave. Follow the Rules and Procedures. Please go back. You are not the signatory. You don't have the right. Please go back to your seats.

(Interruptions continued)

The House stands adjourned for ten minutes.

(The House then adjourned at 10.59 AM for ten minutes)

* * *

(The House Re-assembled at 11-25 a.m. with the Hon'ble Speaker in the Chair)

MR.SPEAKER: In view of the business to be transacted, working lunch has been arranged today for the Members in the Members Lobby.

MR.SPEAKER: Now, we will take up the Bills:

Now, I would request the Minister for Finance and Legislative Affairs on behalf of Chief Minister to introduce the Andhra Pradesh Payment of Salaries and Pension and Removal of Disqualifications (Amendment) Bill, 2014.

శ్రీ యనమల రామకృష్ణదు : అధ్యక్షా, ఈరోజు నాలుగు బిల్లులు ఉన్నాయి. ఎందుచేతంటే ఆలోచనలో దీంట్లో ఆర్థికములను రీస్టార్ట్ చేస్తున్నాము. మనకు ఉన్న రూల్స్ ప్రకారం డిఫరెంట్ ట్రైమ్స్‌లో ఇంట్రడక్షన్, కన్విడరేషన్, పాసింగ్ ఉండాలి. అయితే ఈరోజు మనకు సమయం లేదు కాబట్టి, రేపు అప్రాప్రియేషన్ బిల్లు వస్తుంది కాబట్టి, అది కావ్యిట్యాపసనల్ ఆట్లిగేషన్ అయినందున, ఈరోజు నాలుగు బిల్లులను కూడా ఇంట్రడక్షన్, కన్విడరేషన్, పాసింగ్‌కు తమరు అనుమతినివ్వాల్సిందిగా కోరుతున్నాను.

MR. SPEAKER : Permission granted. you can move.

Sri YANAMALA RAMAKRISHNUDU: Sir, with your permission, I beg to move :

“That leave may be granted to introduce the Andhra Pradesh Payment of Salaries and Pension and Removal of Disqualifications (Amendment) Bill, 2014.

MR.SPEAKER: Motion moved. Now, the question is:

“That leave may be granted to introduce the Andhra Pradesh Payment of Salaries and Pension and Removal of Disqualifications (Amendment) Bill, 2014.

(Pause)

Motion was adopted and the bill was Introduced.

Sri YANAMALA RAMAKRISHNUDU :Sir, with your permission, I beg to move :

"That the Andhra Pradesh Payment of Salaries and Pension and Removal of Disqualifications (Amendment) Bill, 2014 be taken into consideration."

MR.SPEAKER: Motion moved. Now, the Minister will explain the salient features of the amendment proposed.

SRI YANAMALA RAMAKRISHNUDU GARU: Thank you Sir. There is one Official amendment proposed for this bill.

మంత్రులు, అధికారులు, వివులు ఎవరైనా ప్రైవేటు అద్ద గృహంలో గానీ సాంత గృహంలో గానీ ఉండే వారికి ప్రభుత్వం ప్రస్తుతం ఉన్న బిల్లు ప్రకారం సంవత్సరానికి రూ.50 వేలు చెల్లిస్తున్నది. తమరికి సభ్యులకు కూడా తెలుసు, ప్రస్తుతం రూ.50,000లకు మంత్రులు ఉండే భవనాలేవి రావడం లేదు. అందుచేత ఒక మంత్రి లేక నిపిం ఉండాలంటే చాలా ఎకామడేషన్ కావాలి. దానితోబాటు సెంట్రికి వీటన్నింటికి ప్రైవేటు కావాల్సి ఉంటుంది. ఇప్పుడున్న రేట్లు ప్రకారం ప్రస్తుతం ఉన్న రూ.50,000 సరిపోదని భావించి ఆ మొత్తాన్ని రూ.1,00,000 చేస్తూ అఫీషియల్ అమెండ్మెంట్ మూవ్ చేస్తున్నాం. శాసనసభకు సమర్పించిన దాంట్లో రూ.50,000 నుండి రూ.75,000 అని ఉంది, దానిని రూ.1,00,000 లుగా అఫీషియల్ అమెండ్మెంట్ని మూవ్ చేస్తున్నాము. అందుచేత ప్రస్తుతం ఉన్న రూ.50,000 ను రూ.1,00,000 గా యూక్స్ప్ట్ చేయాల్సిందిగా కోరుతున్నాను. దానికి కాస్ట్రోక్వోంగ్ వచ్చే అమెండ్మెంట్ అన్ని కూడా అఫీషియల్ అమెండ్మెంట్ రూపంలో మూవ్ చేస్తున్నాము. అందుచేతి ఇది సింపుల్గా రూ.50,000 ను రూ.1,00,000 చేసే బిల్లు, దీనిని సభ యూక్స్ప్ట్ చేయాల్సిందిగా కోరుతున్నాను.

Moving Amendment on the Bill

MR.SPEAKER: There is one Official Amendment to the Bill and it is before the House. Minister for Finance & Legislative Affairs to move the motion with regard to the amendment.

SRI YANAMALA RAMAKRISHNUDU (MINISTER FOR FINANCE & LEGISLATIVE AFFAIRS) (ON BEHALF OF THE CHIEF MINISTER): Sir, I beg to move:

“That in clause 2, clause 3 and clause 4, wherever Rs.50,000/- occurs, replace it with Rs.1 lakh.”

MR.SPEAKER: Motion moved.

Now, discussion and Consideration of the Bill.

శ్రీ కోటంరెడ్డి శ్రీధర్ రెడ్డి(నెల్లూరు రూరల్): అధ్యక్ష, రాష్ట్రం చాలా మొత్తంలో లోటు బడ్జెట్లో ఉంది. రాష్ట్రం చాలా కష్టాల్లో ఉంది. మాతన రాజధాని నిర్వాణం కోసం చందాలివ్వండని ప్రభుత్వం తరచు చేపే మాటలు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రజా సంక్లేశు కార్యక్రమాలను చేపట్టాలంటే లోటు బడ్జెట్ అడ్డంకిగా మారిందని కూడా ప్రభుత్వం తరచు చేపే మాట. ప్రభుత్వోద్యోగులు పి.ఆర్.సి. కోసం సంవత్సరం నుంచి ఎదురుచూస్తూ ఉన్నారు. (అధికారపక్షం నుంచి సభకు అభ్యంతరం) నేను ప్రభుత్వం పైన విమర్శలు చేయడం లేదు. వాస్తవాన్ని సభ దృష్టికి తీసుకవచే ప్రయత్నం చేస్తున్నాను.

అధ్యక్ష, అంగన్వాడి టీచర్లు, కార్యకర్తలు జీతాలు పెంచమని చాలా రోజులుగా పోరాటాలు చేస్తున్నారు. రాష్ట్రం ఈ పరిస్థితుల్లో ఉన్నప్పుడే లోటు బడ్జెట్ను కారణంగా చూపుతూ కాంటాక్స్ ఉద్యోగులను తోలిగిస్తున్నట్టుగా ప్రభుత్వం ఉత్తర్వులను జారీ చేస్తోంది. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు పదే పదే త్యాగాలకు సిద్ధంకండి, రాష్ట్రం లోటుబడ్జెట్లో ఉంది, మనది కొత్త రాష్ట్రం అనే విధంగా రాష్ట్ర పరిస్థితులకనుగుణంగా పిలుపునిస్తున్న ఈ తరుణాలో మంత్రులుగా ఉన్నటువంటి ఆ స్థాయి వ్యక్తులు కనీసం త్యాగాలు కాదు కదా, కొంత పొదుపునకు సిద్ధమైతే బాగుంటుంది. ఈరోజున శాసనాలు మన చేతిలో ఉన్నాయని, శాసనాలు చేసే అధికారం మన చేతిలో ఉందని, మన జీతాలు పెంచుకోవడానికి ఈ విధంగా సభలో తీర్మానం ప్రవేశపెట్టడం ఎంతవరకు సబబు?

అధ్యక్ష, రాష్ట్ర ప్రజానీకానికి మనం ఈరోజున ఎటువంటి సంకేతాలిస్తున్నాం? దయచేసి తమరి ద్వారా ప్రభుత్వానికి నేను విన్నవిస్తున్నాను. మంత్రులందరూ బాగున్నారు. ఏమి ఇబ్బందులు లేవు. ప్రస్తుతం పొందుతున్న జీతభత్యాలకు మంచి సౌకర్యవంతమైన గృహలే అద్దెకు పైదరాబాద్ నగరంలో లభించే అవకాశం ఉంది. ఇప్పుడు రాష్ట్రం ఉన్న ఇబ్బందుల్లో, పరిస్థితుల్లో, ప్రస్తుత ఆర్థిక లోటు బడ్జెట్లో మంత్రులకు ఇంత పెద్దయొత్తున జీతభత్యాలు పెంచడం సమంజసంకాదనే విషయాన్ని మీద్వారా ప్రభుత్వానికి తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్.వి.ఎన్.ఎన్.వర్మ(పితాపురం): అధ్యక్షా, అవకాశం కల్పించినందుకు నమస్కారాలు తెలియజేస్తున్నాను. తెలుగుదేశం పార్టీకి సంబంధించిన ఎమ్మెల్యేలుగానీ, ప్రభుత్వంలోని మంత్రులుగానీ గత ఎన్నికల్లో ఎక్కువ మొత్తంలో ఖర్చుపెట్టుకుండా ఎన్నికెనారు. ఆర్థికంగా, సామాన్యమైన కుటుంబాల నుంచి ఎన్నికెన ప్రజాప్రతినిధులే ప్రస్తుత సభలో, ప్రభుత్వంలో ఉన్నారు. ఇప్పుడున్న వాస్తవ పరిస్థితుల్లో మంత్రులకు తప్పనిసరిగా సౌకర్యవంతమైన క్వార్టర్స్ ఉండాల్సిన అవసరముంది. వ్యక్తిగత సిబ్బందికి కూడా గౌరవ మంత్రులు వసతి ఏర్పాటుచేయాల్సిన అవసరముంది. వి.ఐ.పి.లు వచ్చినప్పుడు, సిబ్బంది విధులు నిర్వహించేందుకు, ప్రజానీకం మంత్రి గారిని కలవడానికి వచ్చినప్పుడు అందుకు తగిన వసతి సౌకర్యం తప్పనిసరిగా సమకూర్చుకోవాల్సి ఉంటుంది. అన్ని సౌకర్యాలు కల్గిన క్వార్టర్స్ మంత్రులకు కనీసం లక్ష రూపాయలకైనా దొరకనటువంటి పరిస్థితి ప్రస్తుతం ప్రోదరాబాద్ నగరంలో ఉంది. కాబట్టి, భత్యాలను పెంచడం భావ్యమేనని నేను భావిస్తున్నాను. కనీస వసతి సౌకర్యాలతో సరిపడ క్వార్టర్స్ మంత్రులకు సమకూర్చువల్సిన బాధ్యత ప్రభుత్వం పైన ఉండని నేను భావిస్తున్నాను.

శ్రీ వాసుపల్లి గణేశ్ కుమార్ (విశాఖపట్నం సార్): అధ్యక్షా, జీతభత్యాలు పది వేల రూపాయలా, పదహాను వేల రూపాయలా లేక యాభై వేల రూపాయలా అనేది ప్రధానం కాదు. కానీ భద్రత కావాలి. సెక్యూరిటీకి ప్రాధాన్యం ఇవ్వాలి. ఏదైనా జరిగితే, it will demoralize the system. భద్రతను ఇంటి యజమాని ఇవ్వలేదు. సిస్టమ్ డిమోరలైజ్ కాకుండా ఉండేందుకే ప్రజాప్రతినిధుల జీతభత్యాలు పెంచాల్సినటువంటి అవశ్యకత ఉంది. ప్రస్తుతం గౌరవ ఆర్థిక మరియు శాసనసభా వ్యవహారాల శాఖామాత్యులు సభలో ఈరోజున ప్రవేశపెట్టిన బిల్లు ప్రాధాన్యతను సంతరించుకున్న బిల్లుగా నేను భావిస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను. జైపీఎండ్.

శ్రీ కోటంరెడ్డి శ్రీధర్ రెడ్డి(నెల్లూరు రూరల్): అధ్యక్షా, నేను తమరి ద్వారా స్పష్టంగా ప్రభుత్వానికి తెలియజేసేదిమిటంటే, దయచేసి ప్రతిపక్షం చేసే సూచనను విమర్శగా తీసుకోవద్దు. ఇదొక సలహాగా తీసుకోమని తెలియజేస్తున్నాను. కారణమేమిటంటే, ఈ 2014-2019న శాసనసభలో ప్రతిపక్షం ఏ విషయం మాట్లాడినా దాన్ని విమర్శగా తీసుకోవడం ప్రభుత్వానికి అలవాటైపోయింది. దయచేసి గౌరవ సభ్యులకు, గౌరవ మంత్రులకు, ప్రభుత్వానికి తమరిద్వారా మనవిచేస్తున్నాను. నా మాటలను విమర్శగా తీసుకోవద్దు. ఈరోజున రాష్ట్రం ఉన్న పరిస్థితుల్లో ప్రస్తుత తీర్మానం ఎంతవరకు సబబు? గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు చెప్పారు. నూతనంగా ఏర్పడబోయే రాజధాని నగరంలో సచివాలయం ఏర్పాటు చేయడం అలస్యమైతే, అవసరమైతే చెట్టు క్రిందే సచివాలయాన్ని తాత్కాలికంగా ఏర్పాటుచేస్తానని గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు చెప్పడం జరిగింది. మేం దాన్ని అహ్వానిస్తున్నాం, స్వాగతిస్తున్నాం. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు చెప్పిన మాట చాలా మంచి మాట వాస్తవం కూడా. రాష్ట్రం గతంలో ఎప్పుడు లేనంతగా

అనేక ఇబ్బందుల్లో ఉంది. ఈ ఇబ్బందుల్లో గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగా, మంత్రులుగా, ఎమ్మెల్యేలుగా మనమే త్యాగాలకు సిద్ధపడకుంటే, ఇబ్బందులను అధిగమించడం ఎప్పటికి సాధ్యం కూడా కాదు. త్యాగం కూడా కాదిది, చాలా చిన్న పాదుపు మాత్రమే. ప్రజలను త్యాగాలకు సిద్ధపడమని మనం ఏమని పిలుపునిస్తాం? శాసనాలు చేసుకునే అధికారం మనకుండని మన ఇష్టారీలిన శాసనాలు చేసుకోవడం సమంజసం కాదని తమరి ద్వారా ప్రభుత్వానికి తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ కె.ఎస్.జవహర్(కొవ్వారు): అధ్యక్షా, నోటిటో మాటల్లాడితే నోసటిటో వెక్కిరిస్తున్నట్టుగా ప్రతిపక్షపార్టీ పరిస్థితి ఉంది. ప్రతిపక్షం ఏనీ మాటల్లాడినా దాన్ని విమర్శనాత్మకంగానే తప్ప, సూచనలు చేసే పరిస్థితిలో ప్రస్తుత ప్రతిపక్షపార్టీ లేదు. మంత్రులకు తప్పనిసరిగా భద్రత కల్పించాల్సిన అవసరం ప్రభుత్వానికుంది. భద్రత కల్పించడమనేది ఒక సిస్టమ్. సకల సౌకర్యాలతో వసతిని గౌరవ మంత్రులకు ఏర్పాటుచేయాలంటే ఆ మాత్రం మొత్తం భార్య అవుతుంది. కాబట్టి ప్రభుత్వ తీర్మానాన్ని కన్పిడర్ చేయవల్సిందిగా కోరుకుంటున్నాను.

శ్రీ కోటంరెడ్డి శ్రీధర్ రెడ్డి: అధ్యక్షా చిన్న మనవి.

మిస్టర్ స్పీకర్: మాటల్లాడండి శ్రీధర్ రెడ్డి గారు.

శ్రీ కోటంరెడ్డి శ్రీధర్ రెడ్డి: అధ్యక్షా, చిన్న మనవి చేయదలిచాను. మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని ఒకటే కోరుతున్నాను. రాష్ట్ర విభజనానంతరం అంధ్రపదేశ్ రాష్ట్రానికి మంత్రుల వసతి గృహాలు ఏన్ని ఉన్నాయి? అదే విధంగా ఎమ్మెల్యేలకు ఏన్ని వసతి గృహాలు కేటాయించారు. సౌకర్యంగా ఉన్న ప్రభుత్వ క్వార్టర్స్‌లో ఉండకుండా బయట అద్దె ఇంటికి వెళ్ళామంటే, మనం చేయగలిందేమి లేదు. అసలు ఏన్ని ప్రభుత్వ క్వార్టర్స్ అందుబాటులో ఉన్నాయి? ఆ వివరాలను తెలియజేయాలని నేను కోరుతున్నాను.

శ్రీ యనమల రామకృష్ణడు(అర్థిక మరియు శాశనసభ వ్యవహారాల శాఖ మంత్రి): అధ్యక్షా, ఈ ప్రాసీజర్ గత కొన్ని సంవత్సరాలుగా నడుస్తోంది. అంధ్రపదేశ్ రాష్ట్రం ఏర్పడినప్పటి నుండి ఏ ప్రభుత్వం అధికారంలో ఉన్నా, ఎవరైనా సాంత ఇంటిలో నివాసం ఉండి, వసతి లేమి కారణంగా బయట అద్దెకు ఇంటిని తీసుకున్నా, ఆ ఇంటికి అద్దెను ప్రభుత్వమే చెల్లించాల్సిన బాధ్యత ఉంది. అదొక సిస్టమ్. ఆ సిస్టమ్లో భాగంగానే from time to time ఇంటి అద్దె భత్యం పెరుగుతూ ఉంటుంది. ఇంటి అద్దె పెంపునకు అనుగుణంగానే ప్రభుత్వం భత్యాన్ని చెల్లించాల్సి ఉంటుంది. గౌరవ సభ్యులు అనుకున్నట్టుగా మంత్రులు, ఎమ్మెల్యేలకు సంబంధించిన జీతాలకు సంబంధించిన బిల్లు ఇది కాదు. మంత్రులైనటువంటి వాళ్ళకు ఒకవేళ నగరంలో సాంత ఇల్ల లేకపోయినట్టుతే, వాళ్ళేదైనా అద్దె ఇంటిలో ఉండాల్సినట్టే, వాళ్ళకు ప్రస్తుతమున్న యాఛై వేల రూపాయల నుంచి ఒక లక్ష రూపాయల వరకు భత్యం పెంచేందుకు ఉద్దేశింపబడినది, ఆ పెంపు అవకాశం మాత్రమే ఈ బిల్లు కల్పిస్తుంది. అలాగే కేబినెట్ ర్యాంక్లో ఎవరున్నపుటికి

కూడా వాళ్లందరికి ఈ పెంపు వర్తిస్తుంది. అందుచేత కేబినెట్ స్థాయి మంత్రులకు గానీ, ఆ ర్యాంకులో ఉన్నటువంటి వారికి గానీ, జాతీయీలకు గానీ, ఉన్నతాధికారులకు గానీ, ఎవరైనా సరే, వాళ్లకు సొంత ఇండ్స్ ఉన్నప్పటికి ఈ పెంపు వర్తిస్తుంది. రాష్ట్ర విభజనానంతరం అందుబాటులో ఉన్నటువంటి మంత్రుల నివాస గృహాల్లో తక్కువగా క్వార్టర్స్ మన రాష్ట్రానికి కేటాయింపు జరిగింది. వచ్చిన క్వార్టర్స్ కూడా నివాసయొగ్యంగా లేవనే భావన కొంత మందిలో ఉంది. నివాసయొగ్యంగాలేని క్వార్టర్ల మరమ్మత్తు పమలను కూడా ప్రభుత్వం చేయస్తోంది. ప్రస్తుతం ఉన్న మంత్రుల్లో చాలా మంది క్వార్టర్లోనే ఉంటున్నారు. ఈ పెంపు వర్తింపులో ఇద్దరు, ముగ్గురు మంత్రులకంటే ఎక్కువగా ఉండరు. ఏది ఏమైనప్పటికి, It is a small amount involving finance to the tune of Rs.2 crores. This may be sanctioned by the Assembly.

VOTING ON AMENDMENTS PROPOSED TO CLAUSES-2,3 & 4

MR.SPEAKER: Now, the question is:

“That in clause 2, clause 3 and clause 4, wherever Rs.50,000/- occurs, replace it with Rs.1 lakh.”

(PAUSE)

The motion was adopted and the amendment was carried.

MR.SPEAKER: Now the question is:

“That clauses 2, 3 and 4, as amended do stand part of the Bill.”

(PAUSE)

The motion was adopted and clauses 2, 3 and 4 as amended were added to the Bill.

CLAUSE 1, ENACTING FORMULA AND LONG TITLE

MR.SPEAKER: I shall now put the clauses to vote. There are no amendments to Clause 1, Enacting Formula and Long Title and they are before the House.

The question is:

“That Clause 1, Enacting Formula and Long Title do stand part of the Bill.”

(PAUSE)

The Motion was adopted and Clause 1, Enacting Formula and Long Title were added to the Bill.

PASSING OF THE BILL

MR.SPEAKER: I shall now request the Minister for Finance and Legislative Affairs to move the motion for passing the Bill.

SRI YANAMALA RAMAKRISHNUDU (MINISTER FOR FINANCE & LEGISLATIVE AFFAIRS) (ON BEHALF OF THE CHIEF MINISTER): Sir, I beg to move:

"That the Andhra Pradesh Payment of Salaries and Pension and Removal of Disqualifications (Amendment) Bill, 2014 be passed."

MR.SPEAKER: Motion moved. The question is:

"That the Andhra Pradesh Payment of Salaries and Pension and Removal of Disqualifications (Amendment) Bill, 2014 be passed."

(PAUSE)

The motion was adopted and the Bill was Passed.

...

THE ANDHRA PRADESH CHARITABLE AND HINDU RELIGIOUS INSTITUTIONS AND ENDOWMENTS (AMENDMENT) BILL, 2014

SRI K ATCHENNAIDU (MINISTER FOR LABOUR AND EMPLOYMENT) (ON BEHALF OF THE MINISTER FOR ENDOWMENTS): Sir, with your permission, I beg to move:

"That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Charitable and Hindu Religious Institutions and Endowments (Amendment) Bill, 2014."

MR. SPEAKER: Motion moved. Now, the question is:

"That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Charitable and Hindu Religious Institutions and Endowments (Amendment) Bill, 2014."

(PAUSE)

The Motion was adopted and the Bill was Introduced.

SRI K ATCHENNAIDU (MINISTER FOR LABOUR AND EMPLOYMENT) (ON BEHALF OF THE MINISTER FOR ENDOWMENTS): Sir, with your permission, I beg to move:

"That the Andhra Pradesh Charitable and Hindu Religious Institutions and Endowments (Amendment) Bill, 2014 be taken into consideration."

"

MR. SPEAKER: Motion moved. Now, the question is:

"That the Andhra Pradesh Charitable and Hindu Religious Institutions and Endowments (Amendment) Bill, 2014 be taken into consideration."

(PAUSE)

The Motion was adopted and the Bill was Considered.

MR.SPEAKER: I shall now put the clauses to vote.

There are no amendments to Clauses 2 to 5, Clause 1, Enacting Formula and Long Title and they are before the House.

The question is:

"That Clauses 2 to 5, Clause 1, Enacting Formula and Long Title do stand part of the Bill."

(PAUSE)

The Motion was adopted and Clauses 2 to 5, Clause 1, Enacting Formula and Long Title were added to the Bill.

MR.SPEAKER: I shall now request the Minister for Labour & Employment to move the Motion for Passing the Bill.

SRI K ATCHENNAIDU (MINISTER FOR LABOUR AND EMPLOYMENT) (ON BEHALF OF THE MINISTER FOR ENDOWMENTS): Sir, I beg to move:

"That the Andhra Pradesh Charitable and Hindu Religious Institutions and Endowments (Amendment) Bill, 2014 be passed."

MR.SPEAKER: Motion moved. The question is:

"That the Andhra Pradesh Charitable and Hindu Religious Institutions and Endowments (Amendment) Bill, 2014 be passed."

(PAUSE)

The Motion was adopted and the Bill was Passed.

MR.SPEAKER: We shall now take up the Andhra Pradesh (Agricultural Produce and Live Stock) Markets Bill, 2014.

SRI PRATHIPATI PULLA RAO (MINISTER FOR AGRICULTURE AND MARKETING): Sir, with your permission I beg to move:

“That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh (Agricultural Produce and Live Stock) Markets Bill, 2014.

MR.SPEAKER: Motion moved. The question is:

“That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh (Agricultural Produce and Live Stock) Markets Bill, 2014.

(PAUSE)

The Motion was adopted and the Bill was introduced.

SRI PRATHIPATI PULLA RAO (MINISTER FOR AGRICULTURE AND MARKETING): Sir, I beg to move:

“That the Andhra Pradesh Charitable and Hindu Religious Institutions and Endowments (Amendment) Bill, 2014 be taken into consideration.”

MR. SPEAKER: Motion moved. Now discussion on the Bill.

శ్రీ వై.విశేషరాద్డి (ఉరవకొండ): ప్రధానంగా గతంలో ఉన్న మార్కెటింగ్ కమిటీను రద్దు చేయడానికి అవసరమైన బిల్లు ఇది. అందుకనే కాల పరిమితిని 3 సంవత్సరాల నుండి 2 సంవత్సరాలకు తగ్గించాలనే ఉద్దేశ్యంతో ఇప్పటిన్నటువంటి వారిని తోలగించడానికి అని అర్థమపుతుంది. అయితే, దీంట్లో మార్కెట్ కమిటీ తిరిగి ఏర్పాటు చేయబడనంత వరకు సదరు మార్కెట్ కమిటీ అధికారములను నిర్వహించుటకు, నిత్యకృత్యమును నిర్వహించుటకు ఒక వ్యక్తిని లేదా వ్యక్తులను నియమించుటకు ప్రభుత్వం సమర్థత కలిగి ఉండును అని చెప్పుతుంది సార్. ఇది మాములుగా ఇన్ఫోర్మేషన్స్ ను పెడుతుంటారు, ఇక్కడ వ్యక్తి లేదా

వ్యక్తులు అనేటువంటి పదాన్ని తోలగించి అక్కడ అధికారులు అని చెపితే సరిపోతుంది. లేకపోతే ఈ వ్యక్తి, లేదా వ్యక్తులు అనేటువంటి దాన్ని దుర్వాసియోగం చేయడానికి అవకాశం ఉంటుంది. అందుచేతనే ఇన్ఫోర్మేషన్ ఆఫీసర్స్‌ను పెడితే బాగుంటుందని నా సూచన సార్.

శ్రీ దేశాయి తిప్పారెడ్డి (మధునపల్లి): మార్కెట్ కమిటీ ఛైర్మన్‌గా 3 సంవత్సరాలు నుండి 2 సంవత్సరాలు చేయడం అంటే వారు ఆ పోస్టోకి వెళ్లి అవగాహన తెచ్చుకోడానికి కొంచెం టైం పడుతుంది. వై.ఎస్. హాయాములో ఎక్కువ మందికి రిహబిలిటేషన్ ఇవ్వడానికి ఉద్దేశించింది తప్ప ఇంకోకటి కాదు. ఈ రిహబిలిటేషన్ తెలుగు దేశం కార్యకర్తకు ఇచ్చే కార్యక్రమం కాకుండా ఏదన్నా మార్కెట్ కమిటీలను అభివృద్ధి చేస్తే బాగుంటుంది. మార్కెట్ కమిటీలు Infrastructure లేక చాలా నిర్మాణానికి గురొతున్నాయి. మధునపల్లి మార్కెట్ కమిటీలో ఉమోటాలు లక్ష కిలోలు వస్తుంటాయి. minimum facilities అక్కడ లేవు. రైతులకు water, restrooms లేక పరిస్థితి చాలా దారుణంగా ఉంది. ఈ మార్కెట్ కమిటీలు వేసి కైర్పున్నకు లేదా కార్యకర్తలకు రిహబిలిటేషన్ ఇచ్చే దానికంటే, మార్కెట్ కమిటీల అభివృద్ధిపై దృష్టి పెడితే బాగుంటుందని నా ఉద్దేశ్యం సార్.

మిషన్ స్పీకర్ : మినిషన్ గారు..

శ్రీ ప్రత్మిపాటి పుల్లారావు (చిలకలూరిపేట): అధ్యక్షా, ఇది ప్రధానంగా 18 మంది సభ్యులు ఉన్నటువంటి దానిని 19 మంది సభ్యులకు పెంచడం జరుగుతుంది. ప్రధానంగా వ్యవసాయ ఉత్పత్తి దారులను 11 మంది 12 మందికి పెంచడం దీనియెక్క ప్రధానమైన ఉద్దేశ్యం. రెండవది, 3 సంవత్సరాల కాల పరిమితిని 2 సంవత్సరాలకు తగ్గించడం జరుగుతుంది. ఎందుకంటే వాళ్ల 2 సంవత్సరాల performance చూసుకొని కావాలంటే extend చేసుకొనే అవకాశం ఉంటుంది. అదేవిధంగా గౌరవ సభ్యులు విశ్వేశ్వరరెడ్డి గారు చెప్పారు. అది Officers ను personal incharge గా నియమించడం జరుగుతుంది. అదేవిధంగా మధునపల్లి మార్కెట్ కమిటీ మీద కూడా దృష్టి పెట్టి తప్పనిసరిగా దానిని కూడా అభివృద్ధి చేయడం జరుగుతుంది. తప్పకుండా చర్యలు తీసుకొంటాం. ఆ విధంగా ఈ యెక్క amendments ను చేయడం జరిగింది.

మిషన్ స్పీకర్ : రామానాయుడు గారు.

శ్రీ ఎన్.రామానాయుడు (పాలకొల్లు) : ఈరోజు నవ్వాంధ్రపదేశ్కు ప్రాణం అయిన వ్యవసాయానికి అత్యంత ప్రాధాన్యతనిస్తూ, వ్యవసాయాన్ని రక్షించుకోవాలని, రైతులను కాపాడుకోవాలనే ఉద్దేశ్యంతో గౌరవ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు గారు తీసుకున్న నిర్ణయాలు ఈ రాష్ట్రంలో రైతుల విశ్వాసాలను పెంచుతున్నాయి. ప్రత్యేకించి ఈ రోజు

చిల్లలో చూసినట్టే 18 నుండి 19 మందికి సభ్యులను పెంచడం ఏదైతే ఉందో అందులో కూడా సన్న, చిన్నకారు రైతులు ఎవరైతే ఉన్నారో వారిని 11 నుండి 12 మందికి పెంచడం ద్వారా ఏదైతే గ్రామాలలో కింద స్థాయిలో ఇబ్బందులు పడుతున్న, సమస్యలును అనుభవిస్తున్న సన్న, చిన్న కారు రైతులకు ఈ నిబంధన ద్వారా వారికి ప్రాతినిధిం పెరగడం అనేది చాలా సంతోషకరమని తెలియజేస్తున్నాను. అదే విధంగా ఏవింసి. పాలక వర్గాలు ఏవైతే ఉన్నాయో వాటిని 3 సంవత్సరాల నుండి 2 సంవత్సరాలకు తగ్గించడం, ఏవైతే ఒక కాంపిటేటివ్ స్పీరిట్, బెత్తాహిక వక్కలు ఎంతో మంది గ్రామాల్లో ఉన్నారు కాబట్టి వాళ్లయేక్క కాంపిటేటివ్ స్పీరిట్ పెరిగి వారి పనితీరును మెరుపరచుకునే అవకాశం దీని ద్వారా కలుగుతుంది.

మంత్రివర్యులు చెప్పినట్లు పదవి కాలంలో బ్రహ్మండంగా రైతులకు కనుక ఉపయోగ పడినట్టే, తస్మానినరిగా వారు తిరిగి రెండవసారి ఎన్నికయ్యే అవకాశం ఉంటుంది కాబట్టి ఈ చిల్ల రైతులకు అమోదయోగ్యంగా ఉందని తెలియజేస్తున్నాను. దురదృష్టవశాత్తు గత 10 సంవత్సరాలలో వ్యవసాయ మార్కెటింగ్ యార్డు ద్వారా జరిగే పథకాలు ఏవైతే ఉన్నాయో అవస్థి నిరూపయోగమయినటువంటి పరిస్థితి ఉండింది. గతంలో మనం చూశాం. రైతు బంధు పథకం చూసినట్టే అందులో ధాన్యం నిలువ చేసుకుంటే, దానిపై 75 శాతం వరకు రైతు రుణం పొందే అవకాశం ఈ రైతు బంధు పథకంలో ఉంది. కానీ మేము గత 10 సంవత్సరాలుగా మార్కెటింగ్ యార్డులో చూస్తే, ఒక 10 లక్షలు మాత్రమే ఏవింసిలో గ్రాంట్ ఇప్పుడం జరిగింది. 10 లక్షలు అంటే ప్రతి ఒక్క రైతుకు 3 లక్షలు రుణం ఇస్తారు. అంటే 10 లక్షల రుణం ముగ్గురు నలుగురు రైతులకు ఇచ్చే సరికి అయిపోతుంది. మిగిలిన రైతులు ఎవరైనా అపై చెయ్యాలంటే ఎవరికి కూడా ఈ రైతుబంధు ఉపయోగపడని దుస్థితి గత కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వ హాయంలో చూశాం.

...

అదేవిధంగా ఏవింసి. లు నిర్వహించే రైతు బజార్లు చూసినట్టే, రైతు దగ్గర రేటు రూ.5 ఉంటే మార్కెటలో రేటు రూ.30 ఉంటుంది. దానిని అనుసంధానం చేయాలి. ఇటు రైతుకు గిట్టుబాటు ధర రావాలి, అటు వినియోగదారుడు కూడా మోసపోకూడదనే ఉద్దేశంతో రైతుబజారులను ఏర్పాటు చేస్తే, ఆ రైతుబజారులమీద సదైన పర్యవేక్షణ లేక, ఎస్టో ఆఫీసర్లను తీసేయడం వలన ఈ పథకం అస్తవ్యస్తమయ్యే పరిస్థితి వచ్చింది. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం అధికారంలో ఉన్నప్పుడు రైతుబజార్లలో ఎస్టో ఆఫీసర్లు ఉండేవాళ్లు. వాళ్లు రైతులకు, వినియోగదారులకు సమస్యలు చేసి రేటు నిర్ణయించేవారు. వాళ్లు రైతు బంధు, రైతు బజారులను సమస్యలు చేసివాళ్లు. అంతేగాకుండా తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం అధికారంలో ఉన్నప్పుడు రైతు బజారులలో రైతులకు విత్తనాలమీద సబ్మిండ్, ఐడెంటిటీ కార్డులను కూడా ఇచ్చేవాళ్లు. మీటన్నిటినీ కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం గత 10 సంవత్సరాలల్లో నిప్పుయోజనంగా మార్చిన పరిస్థితిని మనం ఇప్పుడు చూస్తున్నాం.

ఆదేవిధంగా AMC నిర్వహించిన పశువైద్య శిబిరాలను, కేవలం సంవత్సరానికి 5 సార్లు మాత్రమే నిర్వహిస్తున్నాయి. ఒకసారికి 5 గ్రామాలకు మించి ఎక్కువ కవర్ కావు. ఒకోన్ని నియోజకవర్గంలో 60 నుంచి 70 గ్రామాలుంటాయి. కనుక మొత్తం గ్రామాలు కవరయేస్తే విధంగా ఈ పశు వైద్య శిబిరాలు ఉండాలని తెలియజేస్తున్నాను.

ఆదేవిధంగా రైతాంగానికి సంబంధించి ప్రత్యేకించి లింక్ రోడ్సు గురించి ముఖ్యమైన విషయం అధ్యక్షా. గతంలో తెలుగుదేశం పార్టీ అధికారంలో ఉన్నప్పుడు AMC ద్వారా గ్రామాల్లో లింక్ రోడ్సుండేవి. చాలామంది రైతులకు ఈ రోడ్సు బాగా ఉపయోగపడేవి. ప్రతీ రైతు తన పొలంలో పండిన పంటను రెండు, మూడు కిలోమీటర్ల దూరం నుంచి ధాన్యాన్ని గ్రామంలోకి తెచ్చుకోవలసి ఉంటుంది. ఈరోడ్లన్నీ మట్టి రోడ్లు అవ్వడం వలన, గ్రామాల్లో రైతులు ఎక్కువగా ఇబ్బంది పడుతున్నారు. ప్రత్యేకించి ఖరీఫ్ సీజన్లో వర్రాలు ఎక్కువగా పడటం వలన ధాన్యం తీసుకువచ్చే బండిగాని, ట్రాక్టరుగాని ఆ రోడ్లలో దిగబడిపోయి, ఆ ధాన్యాన్ని తెచ్చుకోవటానికి వీళ్లేని పరిస్థితి ఉంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్: దయచేసి పూర్తి చేయండి.

డా.ఎన్. రామానాయుడు (పాలకొల్లు): అధ్యక్షా, దయచేసి కొద్దిగా సమయం ఇవ్వండి. ఎందుకంటే గత పది సంవత్సరాల నుండి మేం అనుభవిస్తున్నాం. ఇవాళ శాసనసభలో మాటల్లాడటానికి అవకాశం దొరికినందువలన ఆ సమస్యను మీ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. ఈ లింక్ రోడ్సు అనేవి రైతులకు చాలా అత్యవసరం అని తెలియజేస్తున్నాను.

ఆదేవిధంగా ప్యాసీ డ్రయ్యర్స్ ముఖ్యమైనటువంటివి. ఇవాళ ఖరీఫ్ సీజన్లో రైతు నష్టపోతుంటే... తడిసిపోయిన పంటలో 24 నుంచి 35 శాతం తేమ ఉంటుంది. ఎఫ్సినీ ప్రకారం తేమ 17 శాతం మాత్రమే ఉండాలి. అగ్రికల్చర్ మారెక్టింగ్ యార్డ్లో ఐకెపి ద్వారా ధాన్యం కొనుగోలు కేంద్రాలను పెట్టుకొంటున్నాం. వాళ్ల 24 నుంచి 35 శాతం తేమ ఉన్న ధాన్యాన్ని కొనుగోలు చేయరు. ప్యాసీ డ్రయ్యర్సు AMC లో పెట్టినట్లయితే, ఆ రైతు తెచ్చిన ధాన్యంలో తేమను 35 నుంచి 17 శాతానికి తీసుకురావడం వల్ల రైతులకు గిట్టబాటు ధర కూడా వస్తుంది. అదేవిధంగా AMC లో ప్యాసీ డ్రయ్యర్సు ఏర్పాటుచేయడం వల్ల ఉన్న కొంత అవోంటను రైతు దగ్గర్నుంచి వసూలు చేయడంవలన, AMC కి కూడా ఆదాయం వస్తుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్: దయచేసి పూర్తి చేయండి.

డా.ఎన్. రామానాయుడు (పాలకొల్లు): అధ్యక్షా, వరి నూర్చిడికి కూడా రైతులు చాలా ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. సామూహికంగా వరికి సంబంధించిన కళలను కూడా ఏర్పాటుచేయాలి. మనమంతా చూస్తున్నాం. రైతులకు వేరే ఆధారం లేకపోవటం వలన, రోడ్లు మీదే వరి నూర్చిడిని చేస్తున్నారు. తప్పనిసరిగా ఈ ప్రభుత్వం రైతులకు కావలసిన వసతులన్నిటినీ సమకూర్చలని కోరుతున్నాను.

చివరిగా ఒక్క విషయం మీ దృష్టికి తేవాలనుకొంటున్నాను. ఇవాళ మనందరం కూడా ప్రతి నెలా జీతభత్యాలను తీసుకొంటున్నాం. అదేవిధంగా కొంతమంది రోజువారి కూడా జీతభత్యాలను తీసుకొంటున్నారు. కానీ సంవత్సరానికి ఒక్కసారి మాత్రమే జీతం తీసుకున్నవారు ఈ దేశంలో ఎవరైనా ఉన్నారూ అంటే అది ఒక్క వ్యవసాయదారుడే. అలా సంవత్సరానికి ఒక్కసారే జీతం తీసుకున్న ఆ వ్యవసాయదారుడు, ప్రభుత్వం వైఫల్యం వలన, ప్రకృతి శాపం వలన నష్టపోతే, ఆ కుటుంబం ఏవిధంగా ఆర్థికంగా చిన్నాభిన్నమౌతుందో మనకు తెలుసు. అలా చిన్నాభిన్నమైన కుటుంబాన్ని ఆదుకోవడానికి ఇవాళ రుణమాఫీని మన ప్రభుత్వం ప్రకటిస్తే, ప్రతిపక్షం దాన్ని అడ్డుకోవడం ఎంతవరకు సమంజసం అని ఈ సందర్భంగా నేను అడుగుతున్నాను. (ప్రతిపక్ష సభ్యులచే అభ్యంతరం). (మైకు కట్ చేయబడింది).

మిష్టర్ స్పీకర్: రామానాయుడుగారూ దయచేసి కూర్చోండి. రమణమూర్తి గారూ.

శ్రీ బి. రమణమూర్తి (నరసన్నాపేట): అధ్యక్షా, ఇప్పుడు మార్కెటీంగ్ కమిటీలకి ఛైర్మణు నియమించాలని అనుకొంటున్నాం. దయచేసి ఈ అమెండ్మెంట్లో రైతుల నుంచి తీసుకున్న సభ్యులనే ఛైర్మణ్ణగా నియమించవలసిందిగా మీద్వారా ఈ సభకు, గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారికి, వ్యవసాయశాఖామంత్రిగారికి తెలియజేస్తున్నాను. బేర్సన్, వేరేవాళ్లని కాకుండా, రైతుని ఛైర్మణ్ణగా నియమిస్తేనే, రైతుల కష్ట సుఖాలు తెలుస్తాయి. కాబట్టి, రైతునే ఛైర్మణ్ణగా నియమించాలని సవరణ చేయాలని కోరుతున్నాను.

మిష్టర్ స్పీకర్: త్రిమూర్తులు గారు.

శ్రీ తోట త్రిమూర్తులు (రామచంద్రాపురం): అధ్యక్షా, మార్కెట్ కమిటీకు సంబంధించిన సవరణ బిల్లును గౌరవ మంత్రిగారు సమర్థవంతంగా పనిచేసే వ్యక్తులను, వ్యవసాయం మీద పూర్తిగా అవగాహన ఉన్న వ్యక్తులను, రైతుగా ఉన్న వ్యక్తులను వ్యవసాయ మార్కెట్ కమిటీ ఛైర్మణ్ణగా వేద్దామన్న ఉద్దేశంతో ఈ బిల్లును సవరిస్తున్నామని చెప్పారు. చాలా సంతోషం. దీనితోపాటు వ్యవసాయ మార్కెట్ కమిటీలో సెస్టద్వారా పసూలుచేసిన డబ్బులతో, గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ఉన్న వ్యవసాయదారుల కోసం ప్రస్తుతమున్న గుంతరోడ్లు, మట్టిరోడ్లను, గ్రావెల్ రోడ్లుగా మార్చాలని కోరుతున్నాను.

రైతుకు పొలం నుంచి రోడ్డు ట్రాన్స్‌పోర్ట్ లేని కారణంగా, ఒక బస్తాను పొలం నుంచి బయటికి తీసుకురావాలంటే ఆ రైతు రూ.50 నుంచి 75 వరకు నష్టపోయే పరిస్థితి ఉంది. గతంలో తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం అధికారంలో ఉన్నప్పుడు గౌరవ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నారా చంద్రబాబునాయుడుగారి హాయాంలో మార్కెట్ సెన్ నుంచి మార్కెట్ కమిటీలకు రోడ్డు వేశారు. మళ్ళీ ఇవాళ ఆ కార్యక్రమాన్ని చేపట్టాలని కోరుతున్నాను.

ఇంకో విషయం ఏమంటే వ్యవసాయ మార్కెట్ కమిటీలో "రైతు బంధు" పథకం ఉండేది. రైతుకు గిట్టుబాటు ధర వచ్చేంతవరకు, రైతు పండించిన పంటను తీసుకొచ్చి గొడొస్తలో పెట్టినట్లయితే, ఆ గొడొస్తలో రేటు వచ్చినప్పుడు అమ్మకొనే విధంగా, మార్కెట్ విలువ మీద 75 శాతం "రైతు బంధు" పథకం ద్వారా రైతుకు డబ్బు ఇస్తూ, మార్కెట్లో రేటు వచ్చినప్పుడు అమ్మకొనే విధానం ఉండేది. ఈ పథకం ద్వారా తక్కువ వడ్డీకే ఇస్తారు. దీనిని తప్పనిసరిగా పరిగణాలోకి తీసుకుని, ఆ కార్యక్రమాన్ని కూడా చేపట్టవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : రాజన్వదౌర గారు.

శ్రీ పి. రాజన్వదౌర (సాలూరు): అధ్యక్షా, ఇందాక మా గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లు మార్కెట్ కమిటీలో పర్సనల్ ఇన్చార్స్ ను, 'అధికారి' అనే దానిమీద స్పష్టత ఇవ్వపలసిన అవసరం ఉంది. అలాగే, ఇప్పుడు మనం బిల్లులపైన మాట్లాడుతున్నాం. బిల్లులకు పరిమితమై మాట్లాడితే బాగుంటుంది. ప్రతీదానికి ఏమర్గులు గుప్పించటం ఎంతవరకు సమంజసం? రైతులకు రుణాలను ఎంత తొందరగా ఇస్తారని మేము డిమాండ్ చేసి అడుగుతున్నాం, రైతులు కూడా ఎదురుచూస్తున్నారు. ఇంటా, బయటా మేమే డిమాండ్ చేస్తున్నాం. దానికి కూడా మేం ఆపుతున్నామని అనటం ఏంటి అధ్యక్షా? మేం మొదటి నుంచీ కూడా రైతుల రుణాలను పూర్తిగా మాఫీ చేయండి, రైతులందర్నీ ఆడుకోండి, మీరిచ్చిన మాటకు కట్టుబడండి అని కోరుతున్నామే తప్ప, రైతుల తరఫున మేం ఎక్కడా వ్యతిరేకంగా మాట్లాడటం లేదు. రైతుల ప్రభుత్వం అని మీరే మీ మానిఫెస్టోలో చెప్పారు. పూర్తిగా రుణమాఫీ చేస్తామని అన్నారు. పూర్తిగా రుణాలను మాఫీ చేయండి. రైతులందరికి ఇవ్వండి, తొందరగా ఇవ్వండని కోరుతున్నాం. ప్రతీదానికి ప్రతిపక్ష నాయకుల్ని ఆపాదించడం అన్యాయం. కాబట్టి సబ్జెక్ట్కి పరిమితం చేయండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ : మినిషపరు గారూ.

శ్రీ ప్రత్యుషాటి పుల్లారావు(చిలకలూరిపేట): అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు డా. రామానాయుడుగారు మార్కెట్ యార్డుకు సంబంధించి, "రైతు బంధు" పథకం, రైతు బజార్లు, పశు షైధ్య శిబిరాలు, లింక్ రోడ్డు గురించి మీద్వారా సభ దృష్టికి తీసుకొచ్చారు. "రైతు బంధు"

పథకం ద్వారా రూ.2 లక్షల వరకు వడ్డి లేని రుణాన్ని ఇవ్వటం జరుగుతుంది. ప్రస్తుతం 80 రైతు బజార్లు ఉన్నాయి. ఈ 80 రైతు బజార్లను కూడా ఇంకా ప్రమోట్ చేసి, రైతు బజారు యాక్సివిటీస్‌ని పెంచాలని తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం నిర్దయం తీసుకోవడం కూడా జరిగింది.

అదేవిధంగా పశు వైద్య శిబిరాలను కూడా అర్దనైజ్ చేయమని సభ దృష్టికి తీసుకొచ్చారు. అదీ కూడా ఏవిధంగా అర్దనైజ్ చేయాలో తప్పకుండా పరిశీలిస్తాం. అదేవిధంగా లింక్ రోడ్లు గురించి గౌరవ సభ్యులు తోట త్రిమూర్తులుగారు, డా. రామానాయుడుగారు అడిగారు. మార్కెట్ కమిటీ నిధులు మరియు NAREGA నిధులు కలిపి లింక్ రోడ్సును నిర్మించి చేయడానికి, రైతులు పండించిన పంటలను ఇంటికి తీసుకోచ్చేందుకు రూటు సౌకర్యం కల్పించడానికి నిర్దయం తీసుకోవడం జరిగింది. లింక్ రోడ్లను కూడా ఏర్పాటుచేయడం జరుగుతుంది.

ఆవిధంగా సభ్యులు రమణమూర్తిగారు, అదేవిధంగా పర్సనల్ ఇన్చార్ట్ గురించి రాజన్మదోర గారు చెప్పారు. కొద్ది కాలం మాత్రమే పర్సనల్ ఇన్చార్ట్లుంటారు. కమిటీలను కూడా త్వరలో నియమించటం జరుగుతుంది.

MR.SPEAKER: Now, the question is:

“That the Andhra Pradesh (Agricultural Produce and Live Stock) Markets Bill, 2014 be taken into consideration.”

(PAUSE)

The Motion was adopted and the Bill was Considered.

CLAUSES 2 TO 4, CLAUSE 1, ENACTING FORMULA AND LONG TITLE

MR. SPEAKER : There are no amendments to Clauses 2 to 4, Clause 1, Enacting Formula and Long Title and they are before the House.

MR.SPEAKER: Now, the question is:

“That Clauses 2 to 4, Clause1, Enacting Formula and Long Title do stand part of the Bill”

(Pause)

The Motion was adopted and Clauses 2 to 4, Clause 1, Enacting Formula and Long Title were added to the Bill.

MR.SPEAKER: Now, I will requests the Minister to move the Bill for Passing.

SRI PRATHIPATI PULLA RAO (MINISTER FOR AGRICULTURE): Sir, I beg to move:

"That the Andhra Pradesh (Agricultural Produce and Live Stock) Markets Bill, 2014 be passed".

MR.SPEAKER: Motion moved. The question is:

"That the Andhra Pradesh (Agricultural Produce and Live Stock) Markets Bill, 2014 be passed".

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was passed.

THE ANDHRA PRADESH POLICE (REFORMS) BILL, 2014.

SRI N. CHINNA RAJAPPA, DEPUTY CHIEF MINISTER & MINISTER FOR HOME (On behalf of Chief Minister) : Sir, I beg to move:

"That leave be granted to Introduce the Andhra Pradesh Police (Reforms) Bill, 2014

MR. SPEAKER: Motion moved. Now, the question is:

"That leave be granted to Introduce the Andhra Pradesh Police (Reforms) Bill, 2014

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was introduced.

SRI N.CHINNA RAJAPPA, DEPUTY CHIEF MINISTER AND MINISTER FOR HOME (On behalf of Chief Minister) : Sir, I beg to move:

"That the Andhra Pradesh Police (Reforms) Bill, 2014 be taken into Consideration".

MR.SPEAKER: Motion moved: Now, discussion on the Consideration of the Bill.

మిస్టర్ స్పీకర్: ఎస్.వి.మోహన్ రెడ్డి గారు.

శ్రీ ఎస్.వి.మోహన్ రెడ్డి (కర్మలు): అధ్యక్ష, హోమ్‌మినిస్టర్‌గారు బిల్లులో చెప్పడం జరిగింది. ఈరోజు హోమ్‌గార్డ్‌కు రూ.9000/- ఇస్తున్నట్లుగా ఉంది. నెలకు రూ.9000/- అంటే, రోజుకు రూ.300/- వస్తుంది. గొండా పనికి పోయేవాళ్ళకు కూడా రూ.500/- రోజుకు వస్తుంది. వాళ్ళు ఉదయం 10 గంటలకు పనికి పోయి, సాయంత్రం 4 గంటలకు ఇంటికి వెళ్లారు. కానీ, హోంగార్డులు ఉదయ 6 గంటలకు విధులకు హోజరై, రాత్రి 10 గంటల వరకూ కూడా పనిచేయవలసి వస్తోంది. కాబట్టి, హోంగార్డులకు కనీస వేతనం రూ.15000/- చేసేందుకు చర్యలు తీసుకోవాలని మీద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాము.

అధ్యక్ష, పోలీస్ స్పీపర్సన్లో అటెండరు సిస్టం లేదు. ఎవరైనా ప్రజా ప్రతినిధులు గానీ, మరెవరైనా పోలీస్ స్పీపర్సకు వెళితే, అక్కడి ఎస్.బి.లు, సి.బి.లు మర్యాదపూర్వకంగా టీ గానీ, కాఫీ గానీ తెప్పించాలంటే, కానిస్టేబుల్స్‌ను ఉపయోగించుకోవాల్సిన పరిస్థితి ఉంది. వాళ్ళు శాంతిభద్రతలు కాపాడే వాళ్ళు. సమాజంలో వాళ్ళకి గౌరవం ఉండాలి. పోలీస్ స్పీపర్సకు వచ్చే వాళ్ళలో మంచివాళ్ళతోబాటు క్రమినల్ని కూడా ఉండిచ్చు. అటువంటి వాళ్ళ ముందర వీళ్ళే టీ, కాఫీలు తెచ్చి ఇస్తుంటే, సమాజంలో కానిస్టేబుల్స్‌కు ఎంతమాత్రం విలువ ఉంటుందో ఒక్కసారి అలోచించాలి. (కొందరు అధికారపక్ష సభ్యులచే సభకు అంతరాయం) ఉండండయ్యా, పోలీసుల గురించి మాట్లాడుతుంటే.... కనీసం ఒక్క పోలీస్ స్పీపర్సకు ఔట్సోర్స్‌ంగ్ బేసిస్‌పై ఒక అటెండరును ఇచ్చినట్టే, పోలీస్‌లకు ఇటువంటి సమస్య లేకుండా పోతుందని మీద్వారా ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. ఈ అటెండరులకు ఇచ్చే నాలుగైదు వేల రూపాయలు, ప్రభుత్వానికి కూడా పెద్ద భారం కాబోదని మీదృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను.

అధ్యక్ష, ఈరోజు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో, మండల పొడక్వార్టర్స్‌లో పోలీస్ స్పీపర్సలు ఉన్నాయి. అక్కడ ఉన్నటువంటి కానిస్టేబుల్స్ గానీ, ఎస్.బి.లకు గానీ,

(మైక్ కట్ చేయబడింది)

మిస్టర్ స్పీకర్: మోహన్ రెడ్డి గారు, ఒక్క నిముపద ఆగండి. The Bill is on a particular issue. ఆ బిల్లు గురించి మాట్లాడండి. జనరల్ డిస్ట్రిక్షన్ అంటే డిమాండ్స్ మీద మాట్లాడవచ్చు. బిల్లుకు సంబంధించి, బిల్లులో ఉన్న ఐటమ్స్ గురించి డిమాండ్స్లో మాట్లాడవచ్చు.

(మైక్ కనెక్ట్ చేయబడింది)

శ్రీ ఎస్.వి.మోహన్ రెడ్డి (కర్మాలు): సర్, చిన్న సమయాలు సార్ ఇనీ. మీద్వారా ప్రభుత్వం దృష్టికే తీసుకువస్తున్నాను. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో, మండల హెడ్కోవర్స్‌లో పోలీస్ స్టేషన్లు ఉంటాయి, కాబట్టి పోలీస్ సిబ్బంది అందరికీ, మీద్వారా క్వార్టర్స్ కట్టించాలని మీద్వారా ప్రభుత్వానికి సూచిస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్: శ్రావణ్ కుమార్ గారు.

శ్రీ టి. శ్రావణ్ కుమార్ (తాడికొండ): అధ్యక్షా, పోలీసు సంస్కరణలకు సంబంధించిన ఈ బిల్లును ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది. 1861లో పోలీస్ చట్టం వచ్చింది. 1996లో పోలీసు శాఖలో సంస్కరణలు చేయవలసిందిగా, Prakash Sing Vs Union of India, ఒక WP వేయడం జరిగింది. దానిలో సుఫీం కోర్సు ఇచ్చిన డైరెక్షన్ మేరకు ఈ బిల్లును పెడుతున్నారు. స్వాతంత్యం వచ్చిన తరువాత, మన దేశంలో ఆర్డిక, రాజకీయ, సామాజిక పరిస్థితులు మారి అనేక మార్పులు వచ్చినా కూడా, ఈ సంస్కరణలు మాత్రం రాలేదనే ఏకైక ఉద్దేశంతో సుఫీంకోర్సు కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు, కేంద్ర పాలిత ప్రాంతాలకు కొన్ని డైరెక్షన్లు ఇచ్చింది. భారత రాజ్యాంగంలోని అధికరణ 142లో మరియు 32లో ఆ అధికారం ఉండని చెప్పింది. అంతేకాకుండా అధికరణ 144 ప్రకారం సుఫీం కోర్సు ఆదేశాలను అమలుపరచాలి అని చెప్పడంజరిగింది. ముఖ్యాంగా ఈ బిల్లులో డి.జి.పి. మరియు ఇతర పోలీసు అధికారుల పదవీ కాలం గురించి చెప్పడం జరిగింది. దీనిలో డి.జి.పి. పదవికి కావలసిన అర్థత గురించి, విషయాల గురించి చర్చించారు. దీర్ఘకాలిక సర్వీసు ఉండాలనీ, ఉత్తమమైన రికార్డు ఉండాలనీ, అత్యధిక అనుభవ ప్రాతిషఠిక మీద, పోలీస్ డైరెక్షన్ పదవిని యూనియన్ పబ్లిక్ సర్వీస్ కమీషన్ ద్వారా ఎంపిక కాబడిన పోలీసు జాబితా యొక్క ఐదుగురు అత్యంత సీనియర్ అధికారుల నుండి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఎంపిక చేయాలని ఉంది. అందుకే ఇలా ఎంపికకు అర్థత కలిగిన వారిపై ఏరకమైన కేసులు గానీ, క్రమశిక్షణ చర్యలు తీసుకున్న సందర్భాలు లేకుండా ఉండాలని చెప్పారు. 20వ తేదీ, జాలై మాసము 2014న శాసనసభ సమావేశములో లేనందువలన ఈ విషయమై ఒక ఆర్ద్రినెస్ట్సు ఇచ్చారు. దాని స్థానంలో ఈబిల్లును ఆమోదించుకొనుట కొరకు ఈరోజు ప్రవేశపెట్టారు. అంతేకాకుండా అత్యంత సీనియర్ అయిన ఐదుగురు అధికారులకు బదులుగా,

ముగ్గురు అధికారులలో ఒకరిని నియమకం చేయడానికి ప్రభుత్వం నిర్దియించింది, కావున ఈ బిల్లును ప్రవేశపెడుతున్నారు. గౌరవ సభ్యులు దీన్ని పొస్ట్ చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాము.

మిస్టర్ స్పీకర్: రాజేంద్రనాథ్ రెడ్డి గారు.

శ్రీ బి.రాజేంద్రనాథ్ రెడ్డి (డోన్): అధ్యక్షా, ఈ బిల్లు ముఖ్య ఉద్దేశం 'fixing the minimum tenure of the DGP., కానీ, సెలక్షన్ అండ్ మినిమమ్ టెన్యూర్లో 3 మెంబర్లు నుండి 5 మెంబర్లును సెలక్షన్ చేసుకునే దానిలో, దేర్ తస్జ ఎ ఫేంబ్, అధ్యక్షా. One of the directions given by the Hon'ble Supreme Court is "selection of minimum tenure of DGP to be complied by the State Government". గౌరవ మంత్రిగారు దీన్ని క్లారిఫై చేయాలి.

మిస్టర్ స్పీకర్: రాజన్నదోర గారు.

శ్రీ పి. రాజన్నదోర (సాలూరు): అధ్యక్షా, క్లారిఫికేషన్ అడిగే ముందుగా తమరి ద్వారా గౌరవ హోమ్ మినిస్టర్ గారికి చిన్న రిక్వెషన్ చేస్తున్నాము. ప్రతి పోలీస్ స్టేషన్లో కంప్లెక్స్ ఇచ్చినప్పుడు, రసీదు ఇవ్వడం ఆనవాయితి. ఈ మధ్యనే మా గౌరవ శాసనసభ్యుడు పోలీస్ స్టేషన్కు వెళ్ళాలి,

మిస్టర్ స్పీకర్: రాజన్నదోరగారు. మీరు సీనియర్ మెంబర్. బిల్లుమీద డిస్క్యూషన్ చేయండి.

శ్రీ పి.రాజన్నదోర (సాలూరు): ఈ ఒక్కమాటే అధ్యక్షా, బిల్లుమీదే మాటల్చాడతాను. ఈ డి.జి.పి. మరియు ఇతర అధికారుల ఎంపిక సీనియారిటీ ప్రాతిపదికన వెళ్తుందా, లేకపోతే సమర్థత మీద చేస్తున్నారా అని అడుగుతున్నాను. ఎందుకంటే, ప్రతిసారీ కూడా ఈ ఐ.ఎ.ఎస్. అధికారులు, ఐ.ఎ.ఎస్. అధికారులు గానీ, డి.జి.పి. పోస్ట్ గానీ, చీఫ్ సెక్రటరీ పోస్ట్ గానీ పోస్ట్‌స్టోర్స్ ఇస్తే, వాళ్ళు వెంటన్ సెంట్రల్ ట్రైబ్యూనల్‌కు వెళ్తున్నారు. అందుకే ఈపోస్టుకు ఎంపిక సీనియారిటీ బేసిస్‌గానా, లేదా సమర్థత బేసిస్‌గా చేస్తున్నారా అని అడుగుతున్నాను.

...

ఈ చట్టం తీసుకొని రావడంవల్ల పదోన్నతి అవకాశం ఒక దళిత అధికారి కోల్పోయాడనే అంశంపై కూడా స్పష్టత ఇవ్వాలని అడుగుతున్నాను. మూడవ అంశం, 2006వ సంవత్సరంలో సుప్రీం కోర్టు తీర్పు ఇస్తే ఇప్పుడు మనం 2014వ సంవత్సరంలో ఉన్నాం. ఈ మధ్య కాలంలో చట్టాలు ఎందుకు తీసుకురాలేదు, సవరణలు ఎందుకు చేయలేదు? ఇప్పుడే చట్టాలు, సవరణలు చేయాల్సిన అవసరం ఎందుకు వచ్చిందో మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ వై. ఐజయ్య (నందికొట్టూరు): అధ్యక్షా, డీజీఎస్ నియమించేటప్పుడు ఒకవేళ అతని వయస్సు 59 సంవత్సరాలు ఉంటే కనీసం రెండేళ్ల సర్వీసులో కొనసాగడానికి అవకాశం కల్పించారు. రెండు సంవత్సరాల తరువాత అతని వయస్సు 61 సంవత్సరాలు అవుతుంది. సాధారణంగా ప్రభుత్వ రూల్స్ ప్రకారం 60 సంవత్సరాలకు పదవీవిరమణ చేయాల్సి ఉంటుంది కదా? ఈ సపరణ ఎలా వర్తిస్తుంది?

శ్రీ ఎన్.చిన రాజప్ప (పెద్దాపురం): అధ్యక్షా, ముందు బిల్లుపై మాటలాడిన తరువాత గౌరవసభ్యులు అడిగిన ప్రశ్నలకు సమాధానం చేస్తామను.

MR.SPEAKER: You can take your own time.

శ్రీ ఎన్.చిన రాజప్ప (పెద్దాపురం): అధ్యక్షా, యూపీఎస్స్ ముగ్గురి పేర్లతో ప్రానెల్ ఎంపిక చేసి పంపుతుంది. ఆ ముగ్గురిలో ఒకరిని డీజీఎస్ గా ఎంపిక చేసే అధికారం ప్రభుత్వానికి ఉన్నదని తెలియజేస్తున్నామను. మా ప్రభుత్వం ఇప్పుడు ఏర్పడింది కనుక సుప్రీం కోర్సు మార్గదర్శకాల ప్రకారం ఇప్పుడు బిల్లు పెట్టడం జరిగింది. ఈ బిల్లు ప్రకారం ఈ ముగ్గురిలో ఒకర్ని ప్రభుత్వం ఎంపిక చేస్తుంది.

హోంగార్డులు, పోలీసు స్టేషన్లు, అటెండర్లు, పోలీసు క్వార్టర్ల గురించి పరిశీలిస్తాం.

శ్రీ వై. ఐజయ్య (నందికొట్టూరు): అధ్యక్షా, నా ప్రశ్నకు సమాధానం రాలేదు.

శ్రీ బి.రాజేంద్రనాథ్ రెడ్డి (డోన్): అధ్యక్షా, ఐదు మంది నుంచి ముగ్గురికి కుదిస్తే, సాధారణంగా డైరెక్టర్ జనరల్ ఆఫ్ పోలీస్ అంటే సీనియర్ మౌస్ట్ ఆఫీసర్. వారి 25, 30 సంవత్సరాల సర్వీసులో ఎన్నో రకాల రివార్డులు, గుర్తింపులు, సైపుణ్యాలు ఉంటాయి. ఐదు మందికి ఎంపిక చేసుకోనే అవకాశం ఉన్నప్పుడు ముగ్గురి పేర్లను పంపించడంతో ఇద్దరికి అవకాశం కోల్పోతారు కదా?

శ్రీ ఎన్.చిన రాజప్పః అధ్యక్షా, కోర్సు ఆదేశాల ప్రకారం చేస్తాం.

MR.SPEAKER: You have taken two chances,

శ్రీ వై.ఎన్.జగన్మహాన్ రెడ్డి (పులివెందుల): అధ్యక్షా, రెండు విషయాలు గౌరవ మంత్రిగారిని అడగదలచుకున్నామను. మొదటి క్లారిఫికేషన్, సుప్రీం కోర్సు తీర్పు ప్రకారం ఐదు మందిని యూపీఎస్స్కి పంపమని చెప్పిందా లేదా ముగ్గురిని పంపమని చెప్పిందా అని అడుగుతున్నామను.

మొదటి క్లారిఫికేషన్, రెండు, మూడు నెలలకు పదవీ విరమణ చేయబోయే వ్యక్తులను డీజీపీ స్థానంలో కూర్చుబడితే, మీరు ఇచ్చిన పదవి వల్ల పదవీ విరమణము ప్రక్కన పెట్టి, అయినను మరో రెండు సంవత్సరాలు పదవిలో కొనసాగడానికి అవకాశం ఇస్తున్నారు.

(అధికారపక్ష సభ్యుల నుంచి అభ్యంతరాలు)

దీని వల్ల ప్రస్తుతమున్న ఐపీఎస్ అధికారులకు అన్యాయం చేసినట్లు కాదా అని అడుగుతున్నాను. ఈ రెండు ప్రశ్నలకు క్లారిఫికేషన్ ఇవ్వమని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్.చిన రాజపు (పెద్దపురం): అధ్యక్షా, సుప్రీం కోర్సు ముగ్గరినే పంపమని చెప్పింది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మాత్రం డీజీపీలందరి పేర్లను పంపుతుంది కానీ యూపీఎస్ ముగ్గరిని మాత్రమే ఎంపిక చేస్తుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్: నాకు తెలిసినంత వరకు, సుప్రీం కోర్సు తీర్పు ప్రకారం పదవీవిరమణకు ఒక సంవత్సరం ఉన్నా, ఆరు నెలలు ఉన్నా Once he assumes the post of DGP, he will get two years tenure from the date of his/her assuming the charge.

Now, the question is:

“That the Andhra Pradesh Police (Reforms) Bill, 2014 be taken into consideration”.

(Pause)

The Motion was adopted and the Bill was considered.

CLAUSES 2 TO 4, CLAUSE 1, ENACTING FORMULA AND LONG TITLE

MR.SPEAKER: Now, I will put the Clauses to vote.

There are no amendments to Clauses 2 to 4, Clause 1, Enacting Formula and Long Title and they are before the House.

Now, The question is:

“That Clauses 2 to 4, Clause1, Enacting Formula and Long Title do stand part of the Bill”

(Pause)

The Motion was adopted and Clauses 2 to 4, Clause 1, Enacting Formula and Long Title were added to the Bill.

MR.SPEAKER: Now, I will request the Minister to move the Bill for passing.

SRI N. CHINNA RAJAPPA, DEPUTY CHIEF MINISTER, & MINISTER FOR HOME, (On behalf of the Chief Minister) : Sir, I beg to move:

"That the Andhra Pradesh Police (Reforms) Bill, 2014 be passed.".

MR.SPEAKER: Motion moved. The question is:

"That the Andhra Pradesh Police (Reforms) Bill, 2014 be passed.".

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was passed.

మిస్టర్ స్పీకర్: డిమాండ్స్‌పై చర్చిద్దాం. వ్యవసాయానికి సంబంధించిన విషయాలపై చర్చించాం. మిగిలిన డిమాండ్స్‌పై చర్చిస్తే | **I think you can have sufficient time. Members can utilize it .**

శ్రీ ఎన్. రఘురామిరెడ్డి (మైదుకూరు): అభ్యర్థి, 2014-15 సంవత్సరానికి నీటిపారుదలకు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెట్ రైతులకు నిరాశ, నిస్పుహ కలిగిస్తుంది. ఎందుకంటే 2004 సంవత్సరం తరువాత మొదలుపెట్టిన ప్రాజెక్టులు కొన్ని పూర్తికావచ్చాయి. ఇంకా కొన్ని 90 శాతం పూర్తి అయ్యాయి. కేవలం 10 శాతం పనులు మాత్రమే పూర్తి చేస్తే కొన్ని వేల ఎకరాల ఆయకట్టు అభివృద్ధి చేయడానికి అవకాశం ఉంటుంది. మన రాష్ట్రంలో పనరులు చాలా ఉన్నాయి. గోదావరి, కృష్ణా, పెన్నా, తుంగభద్ర, వంశధార, నాగావళి కాకుండా చిన్న చిన్న వంకలు, వాగులు చాలా ఉన్నాయి. నీటి ద్వారా దాదాపు 2,746 టీఎంసీల నీరు మనకు లభ్యమవుతుంది. ఇటువంటి నీటి పనరులున్న మన రాష్ట్రంలో సరైన ప్రాజెక్టులు కట్టుకుంటే ఒక్కు టీఎంసీ నీటిని పదివేల ఎకరాలకు అందించే అవకాశముంది.

...

దీని ద్వారా దాదాపు రెండు కోట్ల 74 లక్షల ఎకరాలకు నీరిచేస్తోమత, అవకాశాలు మన రాష్ట్రంలో పుష్టిలగా పున్నాయి. ఈ రాష్ట్రంలో దాదాపు 60 శాతం మంది రైతాంగం కేవలం వ్యవసాయం మీదనే ఆధారపడిన పరిస్థితి పుంది. నీటి పారుదల ప్రాజెక్టులనేని ఆధునిక

దేవాలయాలు అని పండిట్ జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ చెప్పారు. 2001లో బచావత్ అవార్డు బ్రైబ్యాన్‌ల్ పునఃపరిశీలన జరుగుతుందని తెలిసినా అంతకుమునుపే మన పారుగున వున్న మహరాష్ట్ర, కర్ణాటక రాష్ట్రాలు ఆలమట్టి, నారాయణపూర్ లాంటి ప్రాజెక్టులను కట్టుకోవడం కాని, లేదా వాటి ఎత్తును పెంచుకోవడం కాని జరిగింది. కానీ మన రాష్ట్రంలో మాత్రం 2001కి ముందు తెలుగు గంగ మరియు ఎస్సెఅర్బిసి ప్రాజెక్టులు తప్ప వేరే ప్రాజెక్టులు చేపట్టబడలేదు. అది కూడా అప్పటి ముఖ్యమంత్రి స్వర్గీయ ఎన్టి రామారావుగారు కలలు కన్న తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టును అయిన 1983లో శంకు స్థాపన చేయడం జరిగింది. 1983లో శంకుస్థాపన చేసినా ఆ ప్రాజెక్టు ఈనాటికి కూడా ఇంకా ప్రారంభానికి నోచుకోలేందంటే ఈ ప్రభుత్వం ఏ రకమైన నీటి పారుదల సౌకర్యాలు ఈ రాష్ట్రంలో కల్పిస్తున్నదో మనం అర్థం చేసుకోవచ్చు.

ముఖ్యంగా రాయల్సీమలో సరియైన వర్రపాతాలు లేనందువల్ల అక్కడి రైతాంగం నీటిపారుదల రంగం మీద ఎక్కువ ఆధారపడాల్సిన పరిస్థితి వుంది. రాయల్సీమలోని సగటు వర్రపాతం విషయానికొస్తే అనంతపురంలో 545 మిలీమీటర్లు, కర్నూలు 620 మిలీ మీటర్లు, కడవ 696 మిలీమీటర్లు, చిత్తూరు 750 మిలీ మీటర్లు మాత్రమే వుంది. ఈ విధంగా అతి తక్కువ వర్రపాతమున్న రాయల సీమ ప్రాంతానికి చెందిన రైతాంగం కోసం సాగునీటి సౌకర్యం ఎక్కువగా కల్పించాల్సిన అవసరముంది. మన రాష్ట్రంలో జరిగిన, జరుగుతున్న రైతుల ఆత్మహత్యలను ఒకసారి పరిశీలించినట్టయితే రాయల్సీమ ప్రాంతం నుండే ఎక్కువ జరుగుతున్నట్లు తెలుస్తుంది. దానికి ప్రధాన కారణమేమంటే సరియైన నీటిపారుదల సౌకర్యాలు లేనందువల్లనే రాయల సీమ ప్రాంతం నుండి రైతుల ఆత్మహత్యలు ఎక్కువగా వుంటున్నాయి. రాష్ట్రంలో జరిగిన రైతు ఆత్మహత్యల్లో రాయల్సీమ ప్రాంతం నుండి 75/80 శాతం వరకు వున్నాయన్న విషయం మనందరికీ అర్థమపుతుంది. ఈ పరిస్థితులను దృష్టిలో పెట్టుకునే అప్పటి ముఖ్యమంత్రి స్వర్గీయ రాజశేఖర రెడ్డి గారు రాయల సీమ ప్రాంతంలో 17.6 లక్షల ఎకరాలను సాగులోకి తీసుకురావాలని పూనుకున్నారు. అదేరకంగా తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టు విషయానికొస్తే ఐదు లక్షలా 75 వేల ఎకరాలను సాగులోకి తీసుకొస్తామని చెప్పడం జరిగితే ఇప్పటి వరకు నాలుగు లక్షలా 36 వేల ఎకరాల ఆయకట్టు అభివృద్ధి అయిందని ప్రభుత్వం తన నివేదికలోచెప్పింది. ఇది సత్య దూరం. అధికారులిచ్చిన తప్పుడు సమాచారం అది. ఎందుకంటే మేం కళ్లారా చూస్తున్నాం. అక్కడ కనీసం సగం కూడా అంటే రెండుస్తూర లక్షల ఎకరాలు కూడా సాగులోకి రాలేదన్నది వాస్తవం. దయచేసి దానిని విచారించండి.... తెలుసుకోండి అని మని చేస్తున్నాను. అదేవిధంగా తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టు పరిధిలో వెలుగోడు రిజర్వ్యాయరు కూడా వుంది. అది కూడా ఈనాటి వరకు పూర్తి కాలేదు. 16.9 టిఎమ్సిల నీటి నిల్వ సామర్థ్యంతో ప్రారంభించిన ఆ రిజర్వ్యాయరులో కనీసం 12 టిఎమ్సిల నీటిని నిల్వ చేసేందుకు కూడా వీలు కాని పరిస్థితి వుంది. అంతకు మించి నిల్వ చేస్తే అది కొలాప్సి అయ్యే పరిస్థితిలో వుందని అక్కడి ఇంజనీర్లే చెబుతున్నారు. అట్లాగే బ్రహ్మాంగారి మరం వద్ద 17 టిఎమ్సిల నీటి నిల్వ సామర్థ్యం కోసం నిర్మించిన బ్రహ్మాం సాగర్ రిజర్వ్యాయరు కూడా కేవలం

11 టిఎమ్సిలకు మించి నిల్వ చేస్తే అదికూడా పూర్తిగా కొలాప్పు అయిపోయే పరిస్థితుల్లో వందని అక్కడున్న అధికారులే చెబుతున్న విషయాన్ని ఇక్కడ మనం గమనించాలి. ఈ వెలుగోడు రిజర్వ్యాయర్లో కాని, బ్రహ్మం సాగర్ రిజర్వ్యాయర్లో కాని, గత ఐదేళ్ల కాలంలో ఏ మేరకు నీటిని నిల్వ చేయగలుగుతున్నారన్న విషయాన్ని ప్రభుత్వం ఒక దఫా పరిశీలించాలని నేను మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. అందువల్ల ఆ రిజర్వ్యాయర్ల కట్టలను బలోపేతం చేసి, అంచనా మేరకు అక్కడ నీటి నిల్వ సామర్థ్యాన్ని పునరుద్ధరించాల్సిన అవసరముందని నేను మనవి చేస్తున్నాను. అదేవిధంగా తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టు ద్వారా వెలుగోడు రిజర్వ్యాయర్ నుంచి కడప జిల్లాకు బ్రహ్మం సాగర్ రిజర్వ్యాయర్ ద్వారా 1.70 లక్షల ఎకరాలకు సాగునీరందించాల్సి వుంటే, 30 ఏళ్లు గడచినా ఆ పనులు ఇంకా నత్తునడకన నడుస్తున్నాయంటే తెలుగు గంగ ఆయకట్టు కింద వున్న రైతాంగం చాలా నిరుత్సహంతో వున్నారని నేను తెలియజేస్తున్నాను. ఎందుకంటే వెలుగోడు రిజర్వ్యాయరు కింద జీరో నుండి పది కిలోమీటర్ల మేరకు వున్న దూరంలో కాలువలకు లైనింగ్ పనులు ఇంకా పూర్తి కానందువల్ల ఐదు వేల క్యాసెక్కుల నీటిని నిల్వ చేయాల్సిన పరిస్థితుల్లో కేవలం మూడు వేల క్యాసెక్కుల నీటిని కూడా నిల్వ చేసే పరిస్థితి లేదని తెలియజేస్తున్నాను. అదేవిధంగా వెలుగోడు రిజర్వ్యాయరు కడప జిల్లాలో ప్రవేశించే 94.2వ కిలో మీటర్ దగ్గర నుండి 108వ కిలో మీటరు దగ్గర డీప్ కట్ పోర్ట్స్ నో మొత్తం కెనాల్ అంతా కొలాప్పు అయిపోయి, ఈనాడు కడప జిల్లాకు తెలుగు గంగ రిజర్వ్యాయరు ద్వారా సాగునీరు వచ్చే అవకాశం లేకుండా పోయిందని మనవి చేస్తున్నాను. మొన్నెనే వాటిని ఎందుకు రిపేర్ చేయించడం లేదని సంబంధిత సిఱసి, ఎస్సని ప్రశ్నించడం జరిగింది. వాళ్లయతే ఒకటే చెబుతున్నారు. మా దగ్గర నిధుల్లేవు. మేం ప్రభుత్వానికి రాశము. ప్రభుత్వం నుండి నిధులోస్తే మేం వాటికి రిపేర్లు చేస్తామని చెప్పడం జరిగింది. దాని వల్ల వెలుగోడులో మూడు వేల క్యాసెక్కులే వదిలినా మా కడప జిల్లాకు వచ్చేసరికి కేవలం ఆరేడు వందల క్యాసెక్కులు మాత్రమే వుంటున్నది. మా కడప జిల్లాలోని లక్ష 70 వేల ఎకరాల ఆయకట్టుకు సాగునీరు అందించాల్సి వుండగా ఈ ఆరేడు వందల క్యాసెక్కులు ఏ మూలకు సరిపోతాయని నేను అడుగుతున్నాను. ఇటువంటి పరిస్థితులున్న ఈ తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టుకు ఈ బడ్జెట్లో కేవలం 49 కోట్ల రూపాయలు మాత్రమే కేటాయిస్తే ఇంకా పది సంవత్సరాల కాలంలో అయినా ఈ తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టు పూర్తి అవుతుందా, మా కడప జిల్లాకు సాగు నీరు అందుతుందా అని నేను ప్రశ్నిస్తున్నాను. అదేవిధంగా గాలేరు నగరి ప్రాజెక్టుకు రివైజ్ ఎస్టిమేషన్ ప్రకారం రు. 4.592 కోట్లు అవసరమవుతుంది. అయితే దానిపై ఇప్పటి వరకు రు.3,591 కోట్లు మాత్రమే భర్యు చేయడం జరిగింది. ఇంకా దాదాపు ఐదు వేల కోట్లు రూపాయలు మంజారు చేస్తే కాని ఆ ప్రాజెక్టు పూర్తి కాదు, మొత్తం ఆయకట్టు సాగులోకి వచ్చే అవకాశం లేదని మనవి చేస్తున్నాను. ఆ ప్రాజెక్టును పూర్తి చేయడానికి ఐదు వేల కోట్లు రూపాయలు అవసరమైన పరిస్థితుల్లో ఈ బడ్జెట్లో కేవలం రు. 55 కోట్లు మాత్రమే కేటాయిస్తే కనీసం ఇంకో 20, 30 ఏళ్లకెనా ఆ ప్రాజెక్టు పూర్తయే అవకాశం లేదని మీ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను. అట్లాగే అక్కడున్న ఒక మేజర్ బాటిల్నెక్ గురించి మీకు తెలియజేస్తున్నాను. బనకచెర్ల నుంచి

గోరుకల్లు వరకు 50 కిలో మీటర్ల దూరముంటుంది. మొదట్లో 11 వేల క్యాసెక్కుల క్యారీయింగ్ కెపాసిటీతో కెనాల్స్ నిర్మించడం జరిగింది. అయితే దానిని 22 వేల క్యాసెక్కుల క్యారీయింగ్ కెపాసిటీతో కెనాల్స్ నిర్మిస్తే కానీ దిగువ ప్రాంతానికి నీరు వెళ్లే పరిస్థితి లేదు. టోటల్ అయకట్టుకు నీరిచే అవకాశం లేదని మనవి చేస్తున్నాము. అక్కడ ఎంతోకంత ఎర్ర వర్ష బు చేశారు, కానీ ఆ షట్క్వర్ వర్షు ఇంకా మొదలు పెట్టలేదు. వాటిపై ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకొని ప్రారంభించాలని నేను మీ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాము. (బెర్) ఇరిగేషన్ అనేది చాలా ఇంపార్టెంట్ సబ్జెక్ట్ అధ్యక్షా. మాటల్ డవలసింది ఇంచా చాలా వుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్: మీరు చెబుతున్నది కరెక్టే. దానిని కాదనడం లేదు రఘురామిరెడ్డి గారూ, కానీ డిమాండ్ మీద చర్చకు ఈ రోజే చివరి రోజు. అందరూ మాటల్ డిన తరువాత మినిషస్టర్లు సమాధానం చెప్పాల్సి వుంది. మనకు టైం తక్కువగా వుంది. అందువల్ల త్వరగా ముగించండి.

శ్రీ ఎస్. రఘురామి రెడ్డి (మైదుకూరు): అధ్యక్షా.

...

అయిదు నిన్నిశోల్లో ముగిస్తాము. హంద్రీ-సీవా మొదటి దశలో కర్రూలు జిల్లాలో 80వేల ఎకరాలు, కరపుణీడిత ప్రాంతం, తక్కువ వర్షపాతం నమోదయ్యే అనంతపురం జిల్లాలో లక్ష 18వేల ఎకరాల అయకట్టును తయారుచేసే ఉద్దేశంతో ప్రారంభించారు. రెండో దశలో అనంతపురం జిల్లాలో 2,27,000 ఎకరాలు, కడవ జిల్లాలో 37,500 ఎకరాలు, చిత్తూరు జిల్లాలో లక్ష 18వేల ఎకరాలు ఉంది. మొదటి దశ కింద రూ.1305కోట్లు 24.07.2004న అప్పటి ముఖ్యమంత్రి స్వర్గీయ రాజశేఖర రెడ్డి గారు పరిపాలనా అనుమతిచ్చారు. దానిని ఈ రోజు లెక్క ప్రకారం చూస్తే దాదాపు రూ.2774కోట్లు అవసరమవుతుంది. రెండో దశలో రూ.1880 కోట్లతో 2005లో అప్పటి డేరింగ్, డాపింగ్, డైనమిక్ ముఖ్యమంత్రి డా.షై.ఎస్.రాజశేఖర రెడ్డిగారు ప్రారంభించారు. (అంతరాయం) ప్రజా నాయకుడు ఎవరో ప్రజలకు తెలుసు. మనం ఇక్కడ కూర్చోని మాటల్ డడం కాదు. న్యాయనిర్దేశితలు ప్రజలే. ఇక్కడ కూడా దాదాపు రూ.1567కోట్లు కేటాయిస్తే గానీ ఈ ప్రాజెక్ట్ పూర్తి కాదు. కానీ దానికి కేటాయించినది కేవలం వంద కోట్లు మాత్రమే. ఈ లెక్కన దాదాపు 15 సంవత్సరాలు కేటాయింపులు చేసినా కూడా పూర్తి కాదు. ఇటువంటి పద్ధతుల్లో ఈ ప్రాజెక్టులు నడిస్తే....

మిస్టర్ స్పీకర్: దయచేసి ముగించండి.

శ్రీ ఎస్. రఘురామి రెడ్డి (మైదుకూరు): అధ్యక్షా, ఇలా నడిస్తే ఇంకా ఎన్ని సంవత్సరాలు పడుతుందో ఆలోచించాలి. కెసి కెనాల్ కడవ జిల్లాలో 80వేల ఎకరాలు అయకట్టు స్థిరీకరణ

కోసం డిసెంబర్ 24, 2008లో అప్పటి ముఖ్యమంత్రి రాజశేఖరరెడ్డిగారు రాజోలి దగ్గర 2.95 టీఎంసీల సామర్థ్యంతో రిజర్వ్యాయర్ నిర్మించేందుకు శంకుస్థాపన చేశారు. ఆయన చనిపోయిన తరవాత వచ్చిన ప్రభుత్వాలు, ముఖ్యమంత్రులు దాని విషయంలో ఎలాంటి చర్యలూ లీసుకోలేదు. కడవ జిల్లాను ఎంత నిర్లక్ష్యం చేశారో ఇంతకంటే వేరే నిదర్శనం అవసరం లేదు. దానికి ఇప్పుడు బడ్జెట్లో కూడా తగిన కేటాయింపులు జరగలేదు. దయచేసి ఆ రిజర్వ్యాయర్ పూర్తి చేయడానికి నిధులు కేటాయించాలని కోరుతున్నాను.

ముఖ్యంగా జలయజ్ఞం పనులు ఏమీ జరగలేదని, ఫలితాలు రాలేదని వీరంటున్నారు. 1994 నుంచి 2000వరకు వారి హాయాంలో ఆహారధాన్యాల ఉత్పత్తి కేవలం 1318 లక్షల టున్నులుంటే 2004 నుంచి 2014 వరకు దాదాపు 1816 లక్షల టున్నులకు అంటే దాదాపు 500 లక్షల టున్నులు పైన ఆహారోత్పత్తి జరిగిందంటే ఈ ఆయకట్ట వచ్చింది కాబట్టే ఆహారోత్పత్తి పెరిగింది. ఈ దేశంలో ఆహారభద్రత కల్పించవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉండని ప్రభుత్వానికి తెలుసు. (**చెత్త**) 1901లో భారతదేశ జనాభా కేవలం 21 కోట్లు ఉంటే, 2011 లెక్కల ప్రకారం అది దాదాపు 125 కోట్లకు పెరిగింది. ప్రపంచ జనాభాలో మన దేశ జనాభా 17 శాతం ఉంది, కానీ విస్తృతంలో భారతదేశంలో కేవలం రెండు శాతం మాత్రమే ఉంది.

మిస్టర్ సీకర్స్: దయచేసి ముగించండి.

శ్రీ ఎస్.రఘురామి రెడ్డి (మైదుకూరు): అధ్యక్షా, ఇటువంటి ప్రాజెక్టులు నిర్మించి నీరందించినపుడే ఆహారభద్రత కల్పించడానికి అవకాశముంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. పోలవరం ప్రాజెక్టుకు ఇప్పుడు జాతీయ హోదా కల్పించారు. అప్పటి జలయజ్ఞాన్ని ధనయజ్ఞమని చెప్పిన వీరు ఇప్పుడు జరగబోయేది ఏమిటో ఒకసారి ఆలోచించాలి. ఈ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చి వంద రోజులైనది. కానీ కాంట్రాక్టర్లకు మొబిలైజేషన్ అడ్వ్యూన్ ఇవ్వాలనే ఉధేశంతో మన రాష్ట్రంలో ఎన్నికలకు ముందు రాష్ట్రపతి పాలన ఉన్నప్పుడు గవర్నర్ గారు, ఆర్థిక శాఖ తిరస్కరిస్తే ఈసాడు మరలా మొబిలైజేషన్ అడ్వ్యూన్ ఇవ్వాలనే ఉధేశంతో పాపులు కనబరుస్తున్నట్లు తెలుస్తున్నది. కాబట్టి ఆ రికార్డులను గౌరవస్థాపతి గారి వధ్య ఉంచినచో పరిశీలించడానికి అవకాశముంటుంది. ఆరకంగా ఇచ్చేందుకు ఏమి అవకాశముందో తెలియజేయమని కోరుతున్నాను. ఏదైనా శుభకార్యం జరిగేటప్పుడు శుభస్వాసిఫ్మం అని ఆశీర్వదిస్తాం. ఆశీర్వదించేటప్పుడు శీఘ్రమేవ కల్యాణ ప్రాప్తిరస్తు అంటాం. ఏ కార్యమైనా అలస్యం కాకుండా చేయమని చెప్పాలంటే ఆలస్యం అమృతం విషం అంటారు.

నిన్న ముఖ్యమంత్రిగారు తన ప్రసంగంలో ప్రకాశం జిల్లాలో వెలుగొండ ప్రాజెక్టు గురించి చెప్పారు. ఆ ప్రాజెక్టు కింద 4,47,300 ఎకరాల ఆయకట్టు వస్తుంది. అప్పటి ముఖ్యమంత్రి శ్రీ చంద్రబాబు నాయుడు గారు ఆ ప్రాజెక్టుకు శంకుస్థాపన చేశానన్నారు. శంకుస్థాపన చేశారు

కానీ దానిమీద ఎంత భర్పు పెట్టినది చెప్పలేదు. కానీ తరవాత వచ్చిన రాజశేఖరరెడ్డి గారి హయంలో దాని మీద రూ.3556కోట్లు భర్పు పెట్టారు. నిన్న మాట్లాడుతూ ఆ ప్రాజెక్టును నేనే ప్రారంభిస్తానని చెప్పారు కానీ దానికి కేటాయింపులు చూస్తే కేవలం రూ.76.8కోట్లు మాత్రమే. ఇలా కేటాయిస్తే ఇంకా పది సంవత్సరాలైనా పూర్తి కాదు, కనీసం 20 సంవత్సరాలకు కూడా పూర్తి కాదు. (**బెట్**) గండికోట ప్రాజెక్టుకు కూడా చంద్రబాబు నాయుడుగారే శంకుస్థాపన చేశారు, అది అలాగే ఉంది. వచ్చే పది సంవత్సరాలలో అయినా ఈ ప్రాజెక్టులు పూర్తి చేసి ఆయకట్టుకు నీరిచ్చేందుకు సిద్ధం చేయాలి.

MR.SPEAKER: Now, Kalva Srinivasulu garu, Kindly conclude within 10 minutes.

శ్రీ కాలవ శ్రీనివాసులు (రాయదుర్గం): అధ్యక్షా, నీటిపారుదల రంగంలో గడచిన దశాభ్య కాలంలో పనులు బాగా జరిగాయని, అంతకు ముందు తెలుగుదేశం ప్రభుత్వ కాలంలో నీటిపారుదల రంగంలో పనులు స్క్రమంగా జరగలేదని, ఇప్పడైనా చేయమని పెద్దలు రఘురామిరెడ్డి గారు వైఎస్ఎర్సీపీ పక్షాన మాట్లాడారు. రఘురామిరెడ్డిగారికి తెలుగుదేశం పార్టీ కొత్త కాదు, వారు ఇంతకు ముందు తెలుగుదేశంలో పార్టీలో ఉన్నారు కాబట్టి వారికి బాగా తెలుసు. రాయల్సీమలోని సీనియర్ నాయకులలో వారు ఒకరు. రాజశేఖరరెడ్డి గారిమీద అలుపెరగని పోరాటం సాగించిన వారిలో వారు ముఖ్యులు. కానీ దురదృష్టవశాత్తు వారు ఆ పార్టీ పక్షాన ఇప్పడు మాట్లాడవలని వచ్చింది. రాయల్సీమతో సహా ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో నీటిపారుదల రంగాన్ని ప్రణాళికాబద్ధంగా శాస్త్రీయ పద్ధతుల్లో నడిపించినది తెలుగుదేశం పార్టీ, స్వదీయ ఎన్.టి.రామారావుగారు, ఆ తరవాత చంద్రబాబు నాయుడు గారు. వెనుకబడిన ప్రాంతాల అభివృద్ధి సాగునీటిరంగంతో ముడిపడి ఉన్నదని బలంగా నమ్మిన పార్టీ తెలుగుదేశం పార్టీ. కాబట్టి నీటిపారుదల రంగాన్ని ప్రత్యేక దృష్టితో చూసి దశలవారీగా ఆ రంగాభివృద్ధికి శక్తివంతమైన చర్యలు తెలుగుదేశం పార్టీ హయంలోనే జరిగాయి. వాటిని నా ప్రసంగంలో అవసరమైన చోట ఉదహరిస్తాను.

...

రాజశేఖర్ రెడ్డి గారు ముఖ్యమంత్రి అయిన తరువాత ఈ రాష్ట్రంలో నీటిపారుదల రంగానికి కొత్త అర్థాలు చెప్పడం జరిగింది. ఆయన వేపం, ఆయన భాష, ఆయన వ్యవహార తీరు చూసిన మేము రాజశేఖర్ రెడ్డి గారు రాయల్సీమ నుంచి వచ్చారు, నీటిపారుదల రంగం పట్ల అవగాహన ఉంది, ఈయన బ్రహ్మండంగా ఈ రాష్ట్రంలో నీటిపారుదల రంగాన్ని అభివృద్ధి చేస్తారని ఆశించాం. రాజశేఖర్ రెడ్డి గారు ముఖ్యమంత్రి అయిన తరువాత అనిభ్రక్త ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో జలయజ్ఞం పేరుతో దాదాపు 46 ప్రాజెక్టులను రూ.1,90,000 కోట్లు అంచనాతో చెప్పడం జరిగింది. అప్పట్లో ఆంధ్రప్రదేశ్లో గానీ, ధిల్లీలోని ఏపీ భవనకి వెళ్లినా బ్రహ్మండమైన హోర్టింగ్స్ పెట్టారు. ఆ హోర్టింగ్స్ లో నీళ్ల ఎక్కడబడితే అక్కడ పారుతున్నాయి, బ్రహ్మండంగా అభివృద్ధి పథంలో ముందుకు పోతున్నదనే భ్రమలు కల్పించడంలో బ్రహ్మండంగా చేశారు. ఎంత

భమలు కల్పించారంటే ప్రకటనల్లో వర్రం పడితే వరుణ దేవుడికి కృతజ్ఞతల పేరుతో పుర్ పేజీ అడ్వర్షయిజ్ మెంట్స్ ఇచ్చిన ప్రభుత్వం ఆనాటి రాజశేఖర్ రెడ్డి గారి నాయకత్వంలోని కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం.

మెరినే మెరుపు, కురినే వాన తన కోసమని చిన్న పిల్లవాడు భ్రమిస్తాడని ఒక కనిచెబుతాడు. అట్లా ఈ రాష్ట్రప్రజాస్తీకాన్ని కురినే వర్రం తన వల్లనే, మెరినే మెరుపు తన వల్లనే అని భమల్లో పెట్టే ప్రయత్నం బుహ్యండంగా జరిగింది. ఆ ప్రకటనలు చూస్తే రాజశేఖర్ రెడ్డి గారు నడుచుకుంటూ పోతే మొత్తం పచ్చదనమంతా పరచుకుంటూ ఉంటుంది. నీళ్లన్నీ పారుతుంటాయి. నేను ఒక మిత్రుడి ఇంటికి వెళ్లి టిని చూస్తుంటే ఆ ప్రకటన వచ్చింది. అప్పుడు ఆ మిత్రుడి కొడుకు అంకుల్, అయిన నడుచుకుంటూ వెళుతుంటే నీళ్లన్నీ వెనక గుండా పోతున్నాయి కానీ ఆయన పంచే మాత్రం తడవలేదు ఎందుకని అడిగాడు. అంటే ఆ విధంగా పంచే కూడా తడవని ప్రాజెక్టులకి వేల కోట్ల రూపాయలు భర్యు పెట్టిన ఘనత కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వానిది ముఖ్యంగా రాజశేఖర్ రెడ్డి గారికి దక్కుతుంది. ఈ జలయజ్ఞం ప్రాజెక్టులు చేపట్టినప్పుడు ఉదాహరణకు పోలవరం తీసుకున్నా, పులిచింతల తీసుకున్నా జాయింట పెంచర్ ప్రాజెక్టుల కింద రష్యా, చైన్ కంపనీలు అట్లాగే రాయల్సీమలో గాలేరు నగరి లాంటి ప్రాజెక్టుల కోసం గామన్ ఇండియా సంస్థ లేదా ఇరాన్ నుంచి వచ్చిన సంస్థలు వీటన్నింటినీ చూసి అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలతో ఈ ప్రాజెక్టులన్నీ రూపకల్పన జరుగుతాయి, బుహ్యండంగా నీళ్లస్తాయనే భమలు కల్పించారు. తీరా చూస్తే ఏ ప్రాజెక్టూ పూర్తి కాకుండానే వేల కోట్ల రూపాయల ప్రజాధనాన్ని ఈపీసీ రూపంలో ఇంజనీరింగ్, ప్రాక్యూర్మెంట్ అండ్ కన్ఫ్రాక్స్ పేరుతో బుహ్యండంగా ఉన్న విధానాన్ని ఎట్లా మార్పారంటే ఈపీసీ అంటే ఇంజనీర్లు, పోలిటీషియన్స్, కాంట్రాక్టర్లు కలిసి ప్రజా ధనాన్ని దోచుకోవడానికి దాన్ని రాచమాగ్గంగా ఈపీసీ విధానాన్ని ఎంచుకున్నారు. ఈ విధంగా ఎక్కడబడితే అక్కడ, ఎల్లంపల్లిలో ప్రాజెక్టు ఎత్తు పెంచడంలో రూ.600 కోట్లు అవినీతి జరిగిందనో లేకపోతే కల్పకుర్తి, భీమా లాంటి పథకాల్లో వేల కోట్ల రూపాయల అవినీతి జరిగిందనో స్వయంగా కాగ్ చెప్పింది. మా జిల్లాలో హంద్రీనీవా ప్రాజెక్టు ఉంది. కరువు సీమలో సాగునీటి వసతులు కల్పించడం కొరకు మహానుభావుడు ఎన్టి రామారావు గారి కలల రూపం హంద్రీనీవా గానీ, గాలేరు గానీ రాయల్సీమ జిల్లాలో 40 టిఎంసీల సామర్థంతో చేపట్టాలనుకున్న ప్రాజెక్టులు. ఈ ప్రాజెక్టుల నిర్మాణం ఒక క్రమపద్ధతిలో చేపట్టాలి అని ఎన్టి రామారావు గారు కలలు గంటే తరువాత చంద్రబాబు నాయుడు గారు వచ్చిన తరువాత దీనికి ఎల్గైనా నికర జలాలను తీసుకు వచ్చి ఈ ప్రాజెక్టులను చేపట్టాలని ఆయన తపిస్తే, కాంగ్రెస్ పార్టీలో పనిచేసే నాయకులు కాంట్రాక్టర్ల అవతారం ఎత్తి వందల కోట్ల రూపాయలు రాత్రికి రాత్రే అంచనాలు పెంచుకుని ప్రజా ధనాన్ని యథేచ్చగా దోషించి చేశారు. హంద్రీనీవా ప్రాజెక్టులో వాళ్ల సెటీల్స్ మెంటు చేశారని పోలిస్ రికార్డులకేక్కింది. అంటే ఎవరైతే ఫౌండ్షన్స్ నుస్పులున్నారో లేదా దోర్షస్యపరులున్నారో వాళ్లే

కాంటూక్కరకు, కాంటూక్కరకు మధ్య లేదా పెద్ద కాంటూక్కరకు, చిన్న కాంటూక్కరకు మధ్య పంచాయతీలు నిర్వహించి కోట్ల రూపాయలు క్రొపణ్ణ రూపంలో తీసుకున్న మాట వాస్తవమా కాదా దీనికి సమాధానం చెప్పగలరా అని అడుగుతున్నాము.

చంద్రబాబు నాయుడు గారు ప్రాజెక్టులను నిర్ణయిం చేశారని చెబుతున్నారు. నేను ఈ శాసన సభ ద్వారా ఎవరికైనా సరే బహిరంగంగా సవాలు చేస్తున్నాను. ఒక్క రూపాయి కూడా దుర్వినియోగం కాకుండా పదివేల కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టి పది లక్షల ఎకరాలకు నీళ్ళచ్చిన ఏకైక ముఖ్యమంత్రి ఈ రాష్ట్రంలో ఎవరైనా ఉన్నారంటే అది ఒక్క చంద్రబాబు నాయుడు గారు తప్ప మరొకరు కాదు. ఈరోజు రూ.50,000 కోట్ల ఖర్చు పెట్టి 14 లక్షల ఎకరాలకు కూడా సక్రమంగా నీళ్ళ రాని పరిస్థితి కల్పించారంటే అది గడచిన పది సంవత్సరాల కాలంలో కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రభుత్వం చేసిన నిర్వాకం కాదా అని అడుగుతున్నాను. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వ హాయాంలో రాయలసీమలో ఎన్టి రామారావు గారు చొరవ తీసుకుని ఆ రోజు ప్రధాన మంత్రి గారి ద్వారా తెలుగుగంగ ప్రాజెక్టుకి శంకుస్థాపన చేసి నీళ్ళివ్వడం ద్వారా చెప్పే రుణం తీర్చుకోవాలని, రాయలసీమలో చాలా భాగం సన్చౌమలం అవుతుందని భావించారు. తమరికి తెలుసు. శంకుస్థాపనకు వెళ్లిన పెద్దల్లో మీరు కూడా ఉన్నారు. ఈరోజు కోసీమను తలపించే విధంగా ఆళ్ళగడ్డ ప్రాజెక్టు అద్భుతంగా అభివృద్ధి చెందిందంటే అది తెలుగుగంగ ప్రాజెక్టు వల్ల కాదా అని నేనడుగుతున్నాను. అట్లాంటి కార్బూకుమం రాయలసీమ నుంచి ముఖ్యమంత్రి అయిన రాజశేఖరరెడ్డిగారి పరిపాలనలో ఎక్కడైనా వందెకరాల బిట్లు పచ్చదనంగా చూపిస్తారా అని అడుగుతున్నాను. ఒక్క ఎకరాకు నీళ్ళివ్వలేదు. ఒక్క ప్రాజెక్టు పూర్తి చేయలేదు. రాయలసీమ పేదరికం పేరు చెప్పి రాయలసీమ వెనుకబాటుతనాన్ని వీళ్ళ జేబుల్లో వందల కోట్ల రూపాయలు నోక్కేసుకోవడానికి ఉపయోగించుకున్నారు. అక్కడ పేదరికాన్ని సొమ్యు చేసుకున్నారు తప్ప రాయలసీమ పట్ల ఏ మాత్రం దయాదాక్షిణ్యం చూపకపోగా రాయలసీమకు మరణశాసనం రాసిన చరిత్ర కూడా రాజశేఖరరెడ్డి గారికి దక్కుతుందనే విషయాన్ని మనవి చేస్తున్నాను. బ్రిజేస్ కుమార్ ట్రైబ్యూనల్, బచావత్ ట్రైబ్యూనల్ ప్రకారం ఈ రాష్ట్రంలో 2130 టీఎంసీల నీళ్ళలో మహారాష్ట్రకు 585 టీఎంసీలు, కర్ణాటకకి 734 టీఎంసీలు, ఆంధ్రప్రదేశ్‌కి 411 టీఎంసీల నీళ్ళని పంచి 75 శాతం డిపెండబులిటీటో ఆరోజు నీటి పంపకం చేస్తే బ్రిజేస్ కుమార్ ట్రైబ్యూనల్ ఆరోజు ఏర్పాటైన తరువాత ఈ రాష్ట్రంలో పస లేని అడ్వైట్స్‌ని, క్రొమినల్ కేసులను వాదించే అడ్వైట్స్‌ని నీటిపారుదల రంగానికి తీసుకు వచ్చి, ఛిల్లీకి పంపించి, ఈ రాష్ట్ర భవిష్యత్తుకి మరణశాసనం రాసింది రాజశేఖరరెడ్డి గారి నాయకత్వంలోని కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం కాదా అని అడుగుతున్నాను. ఆరోజు మహారాష్ట్ర, కర్ణాటక ప్రభుత్వాలు నీటిపారుదల రంగంలో అపారమైన సైపుణ్యం కలిగిన అడ్వైట్లను పెట్టుకుని బ్రిజేస్ కుమార్ ట్రైబ్యూనల్లో వాదనలు వినిపించి వాళ్ళ అదనంగా 666, 907 టీఎంసీల నీళ్ళను తీసుకుని పోతే మనకు 145 టీఎంసీల నీళ్ళ అదనంగా వచ్చాయి, కానీ వాటిలో ఏ ఒక్క టీఎంసీ కూడా వాడుకోవడానికి లేదు, కేవలం శ్రీశైలంలోనో,

నాగర్జున సాగర్ లోనో క్యారీంవర్గా నిలబెట్టుకోవాలి, అవసరమైన చోట లీన్ పీరియడ్లో మీరు వాడుకోవాలని సలహా ఇచ్చిన పరిస్థితి ఉంది.

...

ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో ఆ రోజు రాజశేఖరరెడ్డి గారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్న కాలంలో ఇదే బ్రిజెష్ కుమార్ ట్రైబ్యూనల్కు ప్రభుత్వం ఒక మొమోను దాఖలు చేసింది. ఆ మొమోలో ఏమి ఉండో చూడండి. The State of Andhra Pradesh shall not claim any right to such surplus water by reason only of the proposed use thereof in the said project including any right to the continued use of such water because the community has grown up on such use. All such waters are available for equitable allocation. అని ఆ రోజు దాఖలు చేసిన ఈ మొమో కారణంగా రాయల్సీమలో, అంటే నిఖర జలాలు కాకుండా మిగులు జలాల ఆధారిత ప్రాజెక్టులైన హందినీవా, గాలేరు నగరి, ఇప్పుడున్న బీమా ఎత్తిపోతల పథకం, నెట్టెంపాడు ఇచ్చే కూడా తెలంగాణా క్రిందకు వచ్చాయి.

ప్రధానంగా నేను ఇప్పుడున్న ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం గురించే మాటల్లాడుతున్నాను. ఆ రోజు హందినీవా, గాలేరు నగరి లాంటి మిగుల జలాల ఆధారిత ప్రాజెక్టులకు నీళ్ళ అడగుమని స్వయంగా బ్రిజెష్ కుమార్ ట్రైబ్యూనల్ ఎదుట ప్రభుత్వం మొమో దాఖలు చేసింది. ఈ మొమోనే రాయల్సీమ భవిష్యత్తుకు మరణశాసనంగా మారింది. రాయల్సీమ భవిష్యత్తుకు మరణశాసనంగా మారిన ఈ మొమో దాఖలుకు ఎవరు కారణమని మేము అడుగుతున్నాము. ఆనాటి ముఖ్యమంత్రి వైఎస్ రాజశేఖరరెడ్డి కారణం కాదా అని అడుగుతున్నాము. మీరు రాయల్సీమ భవిష్యత్తును నాశనం చేసి, రాయల్సీమలోని ప్రాజెక్టులకు నీళ్ళ రాకుండా చేసి, భవిష్యత్ తరాలు ఈరోజున అనేక ఇంబుందులు పడుతున్నారు. రాయల్సీమ ప్రధానంగా కృష్ణా వాటర్ బేసినలో, పెన్నా బేసినలో ఉంది. అయితే ఈరోజు తుంగభద్ర రిజర్వాయర్కి తుంగాసదే ప్రధానమైన నీటి వనరు. ఏదైతే బచావత్ ట్రైబ్యూనల్ ఆరోజు KWDT- I లవార్డులో కర్నూలుక, మహారాష్ట్రాకు సంబంధించిన ప్రాజెక్టులను తిరస్కరించింది. ఎగువ తుంగ గానీ, భద్ర ప్రాజెక్టు గానీ, సింగటలూరు గానీ ఇలాంటి అనేక ప్రాజెక్టులకు నీళ్ళ అడిగితే, మీరు ఎట్లాబడితే అట్లా ఎగువ భాగాన నీళ్ళ వాడుకుంటే దిగువ భాగాన ఉన్న ప్రాంతాలు నష్టపోతాయనే ఉద్దేశంతో ఆరోజు గారవనీయులైన బచావత్ గారు తన అవార్డులో ఆ ప్రాజెక్టులన్నింటినీ నిరాకరిస్తే, అదే ప్రాజెక్టుకు ఈ ప్రభుత్వం దాఖలు చేసిన మొమో ఆధారంగా ఈరోజు కర్నూలుకు అదనంగా 105 టిఎస్సిల నీళ్ళ బ్రిజెష్ కుమార్ ట్రైబ్యూనల్ వల్ల లభించాయి.

దాని వల్ల మేము అనంతపురం, కర్నూలు మరియు ఇతర రాయల్సీమ ప్రాంతాల్లో ఉన్న ప్రజలం తీవ్రంగా నష్టపోతున్నాము. ఎగువ తుంగ అనేది ఒక చిన్న అనకట్ట దాని క్రింద ఒక ఎకరం కూడా ఆయకట్టు లేదు. అయితే ఈరోజు ఆ అనకట్టను ఆయకట్టుకు నీళ్ళిచ్చ ప్రాజెక్టుగా మార్పుకోవడం ద్వారా ఎగువ తుంగ, సింగటలూరు వంటి ప్రాజెక్టులకు 40 టిఎస్సిల నిఖర జలాలను తెచ్చుకోవడం ద్వారా రాయల్సీమ భవిష్యత్తుకు, రాయల్సీమలో

సీజన్‌ని నష్టపోతున్నాము. తుంగభద్ర రిజర్వ్‌యర్‌కు చాలా ఆలస్యంగా నేళ్లోస్తాయి. దాని వల్ల మన ప్రాజెక్టులకు ఆలస్యంగా నేళ్లు రావడమో, అసలు రాకపోవడమో జరిగితే చాలా నష్టం వస్తుంది. ఆ రోజు చూశాము అల్ఫాటై రిజర్వ్‌యర్ ఎత్తును పెంచాలని ప్రధానమంత్రి హోదాలో ఉన్న దేవేగాడ గారు ప్రయత్నం చేస్తే చంద్రబాబు నాయుడు గారు అయిదు రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రులను ఏకం చేసి ఒక నిపుణుల కమిటీని వేయించి, అల్ఫాటై డ్యూమ్ ఎత్తు పెరగకుండా అడ్డుకున్న నాయకుడు చంద్రబాబు నాయుడు గారు.

ఈరోజు ఏమైయింది అధ్యక్షా, అదే ఆల్ఫాటై డ్యూముకు అదనపు కేచాయింపుల ద్వారా మనకు దిగువనున్న శ్రీకైలంగానీ, నాగార్జున సాగర్ గానీ నష్టపోమా అని అడుగుతున్నాము. అడుగడుగునా ఈ రాష్ట్ర ప్రయోజనాలను ఘణంగా పెట్టింది ఎవరు? పోలవరం ప్రాజెక్టు ఉంది. ఎప్పుడో 1943వ సంవత్సరం నుంచి దానికి ప్రతిపాదనలు ఉన్నాయి. దానిని నమ్మకొని, పోలవరం ప్రాజెక్టుకు ఇందిరాసాగర్ అని ఇందిరాగాంధి గారి పేరు పెట్టి వేల కోట్ల రూపాయలు, కాలువల నిర్మాణానికి సంబంధించి మొన్నే మా మొత్తుడు వర్ష గారు చెప్పారు. కాలువ ప్రక్కన కాలువ త్రవ్యారని, మరి కాలువల ప్రక్కన కాలువలు త్రవ్యి రిజర్వ్‌యర్‌ని కట్టకుండా మొత్తం 32 శాతం పనులు పోలవరం ప్రాజెక్టులో పూర్తయితే కేవలం 7 శాతం మాత్రమే రిజర్వ్‌యర్ పనులు పూర్తయ్యాయి.

ఇట్లా ప్రాజెక్టుల వారీగా ఎవరు కాంట్రాక్టర్లు, వాళ్ల వెనుక ఉన్నదెవరు, లభ్యపొందింది ఎవరు, అసలు ప్రాజెక్టులను కట్టకుండా కాలువలను త్రవ్యింది ఎవరనేది చూస్తే మరి మొత్తం కాంగ్రెస్ పార్టీకి సంబంధించిన వాళ్లు, రాజశేఖరరెడ్డిగారిని నమ్మకున్నవాళ్లు, ఆయన కుటుంబానికో, కాంగ్రెస్ పార్టీ నాయకులకో కమీషన్లు ఇచ్చినవాళ్లు తప్ప, వీళ్లందరు కూడా ఈ రాష్ట్ర ప్రజాధనాన్ని ఎదేచ్చగా దోషించి చేసి, నిటి పారుదల రంగం గురించి మాటల్డాడే హక్కు కాంగ్రెస్ పార్టీకి గానీ, ఆ పార్టీ నుంచి పుట్టుకొచ్చిన మరొక పార్టీకి గానీ లేనేలేదనే విషయాన్ని ఈ సందర్భంగా తమరి ద్వారా సభ దృష్టికి తీసుకొస్తున్నాను.

తెలుగుదేశం పార్టీ చిత్తశుద్ధితో పనిచేస్తోంది. చంద్రబాబునాయుడుగారి నాయకత్వంలో రాయలసీమలో అనేక ప్రాజెక్టులను పూర్తి చేసిన ఫునత మాకు ఉంది. ఈరోజు కూడా మేము చెబుతున్నాం, హందినీవా వంటి ప్రాజెక్టులు గానీ, గాలేరు నగరి ప్రాజెక్టులు గానీ లేదా పోలవరం ప్రాజెక్టుకు జాతీయ హోదాను తీసుకొచ్చిన నాయకుడు మా నాయకుడు చంద్రబాబు నాయుడు గారేనని మేము సగర్యంగా చెప్పుకుంటున్నాము. ఈ రాష్ట్రం రెండుగా విడిపోయి, మీ రాజకీయ స్వార్థానికి, ఫిలీలో ఉన్న పెద్దలు ఆడిన నాటకానికి తెలుగు ప్రజలు రెండుగా విడిపోతే, విడిపోయిన తెలుగు ప్రజలను కాపాడుకోవాల్సిన బాధ్యత నామీద ఉందని చెప్పిన నాయకుడు మా నాయకుడు చంద్రబాబునాయుడు గారు. ఫిలీకి వెళ్లి ఇంకా ముఖ్యమంత్రిగా ప్రమాణస్వీకారం చేయకముందే, కేంద్ర ప్రభుత్వం మీద ఒత్తిడి తీసుకొచ్చి

పోలవరం ప్రాజెక్టుకు జాతీయ హోదాను సాధించింది చంద్రబాబు నాయుడు గారు అవునా కాదా మీరు సమాధానం చెప్పాల్సిందిగా మేము కోరుతున్నాము.

మరి ముంపు ప్రాంతాల విషయంలోగానీ ఈరోజు పోలవరం ప్రాజెక్టు క్రింద అనేక ప్రయోజనాలు ఉన్నాయి. అది బహుళార్థసాధక ప్రాజెక్టు, ఆ ప్రాజెక్టు వల్ల లభ్యమయ్యే 80 టిఎంఎల్లో 35 టిఎంఎలను మహారాష్ట్రకు గానీ, కర్నాటక గానీ మనం ఇచ్చుకున్న కూడా గోదావరి, కృష్ణ ఇంటర్ లింకేజ్ ద్వారా అనేక ప్రయోజనాలను పొందే అవకాశం ఉంది. ఈ రోజు ఈ రాష్ట్రంలో లభ్యమయ్యే ప్రతి వాన చినుకును ఒడిచిపట్టి భూగర్భంలో దాచిపట్టి, మా నాయుకుడు చంద్రబాబు నాయుడు గారు మళ్ళీ ముఖ్యమంత్రి అయ్యారు కాబట్టి, పడిన ప్రతి వర్షపు చుక్కను సద్వినియోగం చేసుకోవాలనే భావన ఈ ప్రభుత్వానికి ఉంది. కాబట్టి నీరు-చెట్టు కార్బోకమాన్ని ప్రవేశపెట్టాము. అట్లాగే సర్వేస్ వాటర్ విషయంలో గానీ ఇతరత్రా లభ్యమయ్యే వాటర్ విషయంలో గానీ పూర్తి స్థాయిలో సద్వినియోగం చేసుకోవడానికి ఈ ప్రభుత్వం, మా మంత్రి శ్రీదేవినేని ఉమామహేశ్వరరావు గారి నాయకత్వంలో శక్తివంతమైన చర్యలను తీసుకుంటుంది. ఒక శాస్త్రీయ దృక్పథంతో ముందుకు పోతోంది. ప్రతి రిజర్వ్యాయర్కు ప్రథమ ప్రాధాన్యతనిచ్చి, చంద్రబాబు నాయుడు గారు నిన్ననే చెప్పారు ముఖ్యమంత్రి హోదాలో హందినివా ప్రాజెక్టును పూర్తి చేసే బాధ్యత ఈ ప్రభుత్వానిది, ఖచ్చితంగా హందినివా ప్రాజెక్టుకు ప్రథమ ప్రాధాన్యతనిచ్చి అనంతపురం జిల్లాను ఆదుకుంటామని నిన్ననే ప్రకటన చేసినందుకు ఆ ప్రాంతం నుండి వచ్చిన ప్రజాప్రతినిధులుగా మేము తమరి ద్వారా ప్రభుత్వానికి కృతజ్ఞతలను తెలుపుకుంటున్నాము.

వీళ్ల కేవలం 14 లక్షల ఎకరాలను అదనంగా ఆయకట్టును క్రియేట్ చేయడం ద్వారా దాదాపు రూ.50 వేల కోట్లను ఈ 13 జిల్లాలకు ఖర్చు పెట్టారు. ఇంత ఖర్చు పెడితే మరి ఎంత ఆయకట్టు సాగులోకి రావాలి. ఒక విధానం, ఒక శాస్త్రీయ దృక్పథం లేకుండా రూ.1,90,000 కోట్లు ఖర్చుయ్యే ప్రాజెక్టులకు అనిఖక్త ఆంధ్రప్రదేశ్ లో దాదాపు 20 శాతం బడ్జెట్ లో నిధులను కేటాయించినా, ఆ ప్రాజెక్టులు పూర్తయ్యిందుకు పది సమైక్యం సంవత్సరాలు పడుతుంది. అట్లా కాకుండా నాలుగైదు శాతం బడ్జెట్లో నిధులను కేటాయించి ఎప్పుడు పూర్తి చేయాలనుకున్నారు. తీరా ఆ అగ్రమెంట్లను చూస్తే నాలుగు సంవత్సరాల కాల పరిమితిలో ఈ ప్రాజెక్టులన్నీ పూర్తి చేస్తామని చెప్పారు. ఎవరిని మోసం చేయడానికి ఇలాంటి కార్బోకమాలన్నీ మీరు చేశారని అడుగుతున్నాము. దానికి సమాధానం చెప్పుకోవాల్సిన బాధ్యత మీ మీద ఉందని, మీరు భావిస్తే ఆ జలయజ్ఞునికి వారనులని మీరు అనుకుంటే రండి దీని పైన చర్చిద్దాం, ఎక్కడికైనా రావడానికి మేము సిద్ధంగా ఉన్నాము. ఈ రాష్ట్రంలో జలయజ్ఞం పేరుతో జరిగిన ప్రజాధనం దీపిడీ గానీ, కొంత మంది పెద్దలు జలగలుగామారి, జలయజ్ఞం ఘలాలను ఏ విధంగా దోచుకున్నారో నిరూపించడానికి తెలుగుదేశం పార్టీ సభ్యులుగా మేము సిద్ధంగా ఉన్నాము. మీరు చేసిన దుర్మాగ్గలు మీరు చేసిన పాపాలు ఈ రాష్ట్రానికి శాపాలుగా మారి, బడుగు బలహీన

వర్గాల సంక్లేషమన్ని అభివృద్ధిని హరించి వేశాయి. కాబట్టి మళ్ళీ ఒక బడుగుల ప్రభుత్వం, ఒక పేదల ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిందనే ఒక చిన్న ఆశ, చంద్రబాబు నాయుడు గారి సమర్థవంతమైన నాయకత్వంలో నీటిపారుదల శాఖకు మళ్ళా పూర్వువైభవం, కొత్త వైభవం వస్తుందనే ఆశ ఈ రాష్ట్రప్రజాస్థికంలో ఉంది.

...

చంద్రబాబునాయుడు గారి సమర్థవంతమైన నాయకత్వంలో మళ్ళీ చిన్ననీటిపారుదల రంగానికి పూర్వువైభవం, కొత్త వైభవం వస్తుందనే ఒక చిన్న ఆశ రాష్ట్రప్రజాస్థికానికుంది. పెద్ద పెద్ద నీటిపారుదల ప్రాజెక్టుల నిర్మాణం పేరుతో చిన్న నీటిపారుదల రంగాన్ని గత ప్రభుత్వాలు నిర్వీర్యం చేశాయి. రాష్ట్రప్రాప్తంగా ప్రతి సంవత్సరం సుమారు 25 లక్షల ఎకరాలకు చిన్న నీటిపారుదలరంగం ద్వారా సాగునీటి సౌకర్యాన్ని కల్పించాల్సి ఉండగా 2003వ సంవత్సరంలో కేవలం ఆరు లక్షల ఎకరాలకు, 2013వ సంవత్సరంలో పన్నెండు లక్షల ఎకరాలకు మించి నీరు పారే అవకాశం లేకుండా పోయింది. ఈ విధంగా చిన్న నీటిపారుదల చెరువులను గత పాలకులు నిర్వీర్యం చేశారు.

అధ్యక్షు, మనమెప్పుడో వరిత్రలో చదువుకున్నాం. శ్రీకృష్ణదేవరాయుల కాలంలో చెరువులను బ్రహ్మండంగా త్రవ్యించారు. మా ప్రాంతంలో చెరువుల త్రవ్యకానికి గాను ఆరోజుల్లో రాజులతో పాటు రాణులు కూడా తమకున్న బంగారు నగలను కుదువకు పెట్టి చెరువుల త్రవ్యకానికి ఆ సాముఖును వెచ్చించారని చరిత్ర చెప్పింది. కానీ, గత పాలకుల ప్రజల సాముఖును వేలాది కోట్ల రూపాయలను రివర్స్లో తినేశారు. ఆనాడు రాణులేమో నగలను కుదువ పెట్టి చెరువులు త్రవ్యస్తి, గత పాలకులు ప్రాజెక్టులు, కాలువల పేరుతో, జలయజ్ఞం పేరుతో వేల కోట్ల రూపాయల ప్రజాధనాన్ని యదేచ్చగా దోషించేశారు. ఈనాడు రాష్ట్రంలో ఒక మంచి ప్రభుత్వం అధికారాన్ని చేపట్టింది. ప్రాజెక్టుల వారీగా సమీక్షలు చేయండి, ప్రాజెక్టుల వారీగా గత ప్రభుత్వాల హాయాంలో జరిగిన లోపాల మీద తప్పకుండా చర్యలు తీసుకోవడంతోపాటు ఒక నిర్ధిష్టమైన కాలవ్యవధిలో పెండింగ్లో ఉన్న ప్రాజెక్టుల నిర్మాణానికి ప్రణాళికలను సిద్ధం చేయాల్సిన అవసరముంది. గత పాలకులు చేసిన పాపానికి సంవత్సరానికి రూ.4,632.00 కోట్లు వడ్డి రూపంలో ఈ ప్రభుత్వం చెల్లిస్తోంది. చాలా బాధీస్తోంది. ఈ విధంగా వడ్డి రూపంలో చెల్లించే డబ్బు ఎవరు తిన్నట్టు? ఈ డబ్బుంతా ఎక్కుడకు పోయింది? ఇది ప్రజల డబ్బు. రూ.4,632.00 కోట్లు కేవలం వడ్డి రూపంలో ప్రభుత్వం చెల్లిస్తోందంటే, కనీసం ఆ డబ్బు ఖర్చుకు గాను పండాల్సిన పంట కూడ పండనటువంటి పరిస్థితి కనబడుతోంది. ఇందాక పెద్దలు రఘురామిరెడ్డి గారు మాటల్చడుతూ రాజశేఖరరెడ్డి హాయాంలో బ్రహ్మండంగా రాష్ట్రాభివృద్ధి జరిగిందని, ధాన్యగారం ఉత్సత్తు పెరిగిందని చెప్పడం జరిగింది.

ఈ సందర్భంగా నేను ఒక చిన్న ఉదాహరణను సభకు వివరించడాను. (సోషిల్యో ఎకనామిక్ సర్వే పుస్తకం గౌరవ సభాపతి వైపు చూపిస్తూ) ఇది సోషిల్యో ఎకనామిక్ సర్వే పుస్తకం.

రాష్ట్రంలో 14 హెక్టార్ల భూ విస్తరణం తగ్గిపోయిందని ఈ పుస్తకంలో సమాచారం ఉంది. తమరికి తెలుసు. తమరు రైతు పక్షపాతి. వ్యవసాయరంగంపైన అపార అనుభవం మీకుంది. పార్టీ తరఫున అనేక కమిటీలకు గతంలో మీరు చైర్మన్‌గా వ్యవహరిస్తూ, రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా తిరిగి మీ నాయకత్వంలో మేం కూడా అనేక ప్రాంతాలను సందర్శించం వల్ల రైతుల బాధలను గురించి తెలుసుకునే అవకాశం మాకు కూడా కల్గింది. గత పదేళ్ళ కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రభుత్వాల హాయాంలో గానీ, స్వర్గీయ శ్రీ రాజశేఖరరెడ్డి గారి హాయాంలో తూర్పు గోదావరి లాంటి జిల్లాలోనే రైతాంగం పంటల విరామాన్ని ప్రకటించిన సందర్భాన్ని మనం చూశాం. National Crime Records Bureau Report ప్రకారం.. 2004-2014 మధ్యకాలంలో 24,012 మంది రైతులు అన్వయ్యార్లాంటి అంధ్రపదేశ్ రాష్ట్రంలో అప్పుల ఉంచిలో చిక్కుకుని ఆకాలమరణాలకు, అత్మహాత్యలకు గురైయారంటే దీనికి బాధ్యతావరని మేం అడుగుతున్నాం. రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా 24 వేల మంది రైతులను పొట్టనపెట్టుకున్న గత పాలకులు, ఈ రాష్ట్రంలో 14 లక్షల హెక్టార్ల విస్తరణం తగ్గిపోవడానకి కారణమైన వీళ్ళు, ప్రజలకు చెందాల్సిన వేల కోట్ల రూపాయల ప్రజాధనాన్ని జలయజ్ఞం పేరుతో ధనయజ్ఞంగా మార్పి కాంట్రాక్టర్లకు, దళారీలకు అప్పగించిన వీళ్ళు, తెలుగు దేశం పార్టీనీ, ప్రభుత్వాన్ని, లేకపోతే చంద్రబాబు నాయుడు గారి పరిపాలనను విమర్శించే నైతిక హక్కు లేనేలేదనే విషయాన్ని ఈ సందర్భంగా తమరి ద్వారా రాష్ట్ర ప్రజానీకానికి తెలియజేస్తున్నాను. కరువుపీడిత ప్రాంతాలుగా ఉత్తరాంధ్రలో ఉన్న నీటిపారుదల ప్రాజెక్టుల నిర్మాణానికి ఒకవైపున, మరోవైపున రాయలసీమ ప్రాంతంలోని నీటిపారుదల ప్రాజెక్టుల నిర్మాణానికి కచ్చితంగా ఈ ప్రభుత్వం అత్యంత ప్రాధాన్యతనివ్వాలిగిన అవసరముంది. అదే విధంగా కృష్ణా, గోదావరి, నాగావళి పంటి నదులు మన రాష్ట్రంలో ఉన్నాయి. తద్వారా ఆ నదుల ద్వారా ప్రవహించే నీటిని మనం సద్వినియోగం చేసుకుంటే ప్రయోజనం ఉంటుంది. ఇప్పటికే రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా ఒక కోటి ఎకరాలకు నీటిపారుదల సౌకర్యం ఉంది. అందులో 25 లక్షల ఎకరాల భూమి మైనర్ ఇరిగేప్పు క్రింద ఉంటే, చాలా చోట్ల సకాలంలో వర్షాలు కురవకపోవడం వల్ల గానీ, ప్రాజెక్టులకు నీళ్ళు రాకపోవడం వల్ల గానీ ఆయకట్టుకు సాగునీరందరడం లేదు. కాబట్టి శాస్త్రీయ పద్ధతుల్లో, క్రమ పద్ధతిలో నీటిపారుదల రంగాన్ని అభివృద్ధిచేసి స్పృష్టమైన ప్రభుత్వ విధానాలతో వెనుకబడిన ప్రాంతాల అభివృద్ధికి, ఉత్తరాంధ్ర ప్రాంతంపైన గానీ, రాయలసీమ ప్రాంతంపైన గానీ ప్రత్యేక దృష్టిసారించి ప్రభుత్వం ముందుకుపోవాల్సిన అవసరముందని సభాముఖంగా ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను.

అధ్యక్షు, నీటిపారుదల రంగానికి సంబంధించి సత్వర ప్రాజెక్టుల నిర్మాణాన్ని పూర్తిగావించుటకై నిర్ధిష్టమైన కార్యాచరణ ప్రణాళికను రూపొందించుకుని ప్రభుత్వం ముందుకుపోవాలని కోరుకుంటూ, ఈ సంవత్సరం బడ్జెట్లో పాందుపర్చిన నిధులతోపాటు అదసంగా కూడా నిధులను సేకరించి ప్రాజెక్టులను త్వరితగతిన పూర్తిచేయాలని తమరి ద్వారా

ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాము. చంద్రబాబునాయుడు గారి నాయకత్వం పైన సమ్మకం ఉండి గతంలో ఆర్.ఐ.డి.ఎఫ్. లాంటి సంస్థలు పేదరిక నిర్మాలనకుగాను నిధులను ఇచ్చాయి. మళ్ళీ మేం అదే తరహాలో పయనిస్తున్నాం. విదేశీ నిధులను గానీ, అంతర్జాతీయంగా నిధులను రాష్ట్రానికి తీసుకువచ్చి, కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి ప్రత్యేకంగా నిధులను రాష్ట్రాభివృద్ధికి తీసుకువచ్చి సాగునీటి పారుదల రంగానికి ఒక కొత్త రూపాన్ని ఇప్పమని, బడుగు, బలహిన వర్గాల అభ్యస్తుతికి, వెనుకబడిన ప్రాంతాల అభివృద్ధికి ప్రత్యేక శ్రద్ధచూపుని మీ ద్వారా గౌరవ మంత్రివర్యులను, ఈ ప్రభుత్వాన్ని కోరుకుంటూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్: ఎస్ట్ మోహన్ రెడ్డి గారు.....

శ్రీ ఎస్. రఘురామిరెడ్డి: అధ్యక్షా.....

మిస్టర్ స్పీకర్: దయచేసి కూర్చోండి రఘురామిరెడ్డి గారు. మంత్రిగారి క్లారిఫికేషన్ సందర్భంలో మీకు అవకాశం ఇస్తాను. అప్పుడు మాటలాడుదురు. దయచేసి కూర్చోండి. మోహన్ రెడ్డి గారు మీరు మాటలాడండి.

శ్రీ ఎస్.వి.మోహన్ రెడ్డి (కర్మాలు): అధ్యక్షా, డిమాండ్స్ పైన మాటలాడే అవకాశం కల్పించినందుకు మొదట ధన్యవాదాలు తెలియజేసుకుంటున్నాము. సోదరులు శ్రీనస్త గారు సుదీర్ఘంగా ఉపన్యాసమిచ్చారు. తెలుగుదేశం పార్టీ మీటింగ్ సందర్భంలో డయాన్స్‌పైన ఇచ్చినట్టుగా సుదీర్ఘ ఉపన్యాసమిచ్చారు.

అధ్యక్షా, ఈరోజున శ్రీనివాసులు గారిచ్చిన ఉపన్యాసమంతా, గతంలో రాజశేఖరరెడ్డి గారు ఈ రాష్ట్రానికి ఇరిగేషన్ రంగంలో చాలా అన్యాయం చేశారని, నీటిపారుదలరంగాన్ని నిర్విర్యం చేశారని, ఒక సందర్భంలో చాలెంజ్ చేసి చెప్పడం కూడా జరిగింది. రాజశేఖరరెడ్డి గారి హాయాంలో ఒక ఎకరాకు కూడా నీరు అందలేదని చీఫ్ విప్ గారు చాలెంజ్ చేసి చెప్పాడు. అయితే, తమరిద్వారా సభకు ఒక విషయం తెలియజేస్తున్నాము. రాజశేఖరరెడ్డి గారి హాయాంలో పూర్తయినటువంటి నీటిపారుదల ప్రాజెక్టుల ద్వారా ఇరిగేషన్ క్రిందకు వచ్చిన భూమి 3,25,000 ఎకరాలు. సభాధ్యక్షుల వారు సమయాన్ని కేటాయిస్తే, ఏమే ప్రాజెక్టుల ద్వారా ఎన్నోన్ని ఎకరాల భూమి సాగులోకి వచ్చిందనే వివరాలను తెలియజేయడానికి నేను సిద్ధంగా ఉన్నాను.

అధ్యక్షా, నీటిపారుదల ప్రాజెక్టుల ద్వారా సాగులోకి వచ్చిన భూమీ 3,25,000 ఎకరాలు ఉన్నట్టుగా ఈరోజున లెక్కలున్నాయి. తరువాత పూర్తయిన ప్రాజెక్టుల ద్వారానే గాకుండా, నిర్మాణ దశలో ఉన్నటువంటి ప్రాజెక్టుల ద్వారా 15,68,653 ఎకరాల భూమి ఇరిగేషన్ క్రిందకు వచ్చింది. నిర్మాణాన్ని పూర్తి చేసుకున్న, నిర్మాణ దశలో ఉన్న నీటిపారుదల ప్రాజెక్టులకు గాను

రూ.67.973 కోట్లు మంజూరుచేస్తే, 2009-10 వ సంవత్సరం వరకు అన్ని ప్రాజెక్టులకు కలిపి రూ.53.00 కోట్లు ఖర్చుచేసిన కారణంగానే దాదాపు 23 లక్షల ఎకరాలు సాగులోకి వచ్చిన వాస్తవాన్ని గౌరవ చీఫ్ విప్ గారు సభకు చెప్పకుండా, పూర్తిగా సబ్జెక్టును డైవర్డ్ చేసుకుంటూ తన ఉపయోగాన్ని కొనసాగించారు. అదే విధంగా 1997 నుంచి 2004వ సంవత్సరం వరకు కూడా సాగునీటిరంగానికి ఖర్చుచేసింది కేవలం రూ.10,000.00 కోట్లు మాత్రమే. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు కూడా నిన్న సభలో హంద్రి- నీవా ప్రాజెక్టు గురించి ప్రస్తావించారు. హంద్రి- నీవా సుజల ప్రవంతి ప్రాజెక్టు నిర్మాణానికి మొత్తం వ్యయం మా హాయాంలోనే జరిగింది, ఆ ప్రాజెక్టును పూర్తిచేసే బాధ్యత కూడా మాదే అనే దోరణిలో గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారి నిన్నటి ప్రసంగంలో చెప్పడం జరిగింది. కానీ, ఆ ప్రాజెక్టుకు మొదట్లో ఆనాటి ముఖ్యమంత్రి గారైన స్వగీయ శ్రీ నందమూరి తారకరామారావు గారు శంఖుస్థాపన చేశారు. ఆ తరువాత మరో దఫో ఆనాటి, ఈనాటి గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారైన శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు గారు ఆ ప్రాజెక్టుకు శంఖుస్థాపన చేశారు. ఆ తరువాత చంద్రబాబునాయుడు గారి నేతృత్వంలోని తెలుగుదేశం పొర్ట్ ప్రభుత్వ హాయాంలో ఆ ప్రాజెక్టు నిర్మాణం నిమిత్తం రూ.13.00 కోట్లు ఖర్చు చేయడం జరిగింది. హంద్రి - నీవా, సుజల ప్రవంతి ప్రాజెక్టు నిర్మాణ అంచనా వ్యయం రూ. 6,850.00 కోట్లే, చంద్రబాబు నాయుడు గారి ప్రభుత్వ హాయాంలో ఖర్చు చేసింది కేవలం రూ.13.00 కోట్లు మాత్రమే.

...

రాజశేఖరరెడ్డి గారి కాలంలో 2004 నుండి 2009-10వ సంవత్సరం వరకు దాదాపుగా రూ.3996 కోట్లు ఖర్చు పెట్టి దాదాపుగా 70 శాతం పూర్తి చేయడం జరిగింది. తరువాత వచ్చిన కిరణ్ కుమార్ రెడ్డి గవర్నరుమెంట్ అయితేనేమి, రోశయ్ గారి గవర్నరుమెంట్ అయితే నేమి రూ.1800 కోట్లు ఖర్చుపెట్టి దాదాపుగా ఈరోజుకి దాదాపుగా 90-95 శాతం పూర్తుయింది. హంద్రి నీవా గురించి, ఈ రోజు గురు రాఘవేంద్ర ఉంది. గురు రాఘవేంద్రకు చంద్రబాబు నాయుడుగారే శంకుస్థాపన చేశారు. ‘గురు రాఘవేంద్ర’ ఎస్టిమేపన్ కాస్ట్ రూ. 391కోట్లు అయితే కేవలం రూ.3 కోట్లు మాత్రమే చంద్రబాబునాయుడు గారు శాంక్న చేయడం జరిగింది. 2004-09, 2010 వరకు, రూ.142 కోట్లు రాజశేఖర రెడ్డి గారు ఉన్నప్పుడు శాంక్న చేయడం జరిగింది. రూ.17,500 కోట్లు ఆయకట్టు రావల్సి ఉండగా, రూ.6818 కోట్లు ఇప్పటికే ఆయకట్టు వచ్చింది. 1983వ సంవత్సరంలో పెద్దలు దివంగత నేత ఎన్టి.రామారావు గారు తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టు స్టోర్ చేయడం జరిగింది.

ఆరోజు తెలుగుగంగ 1983వ సంవత్సరం నుండి ఎన్టి.రామారావు గారు అయితేనేమి, కోట్ల విజయభాస్కరరెడ్డి గారు అయితేనేమి, చంద్రబాబు నాయుడు గారు అయితేనేమి 9 సంవత్సరాల కాలంలో మొత్తం కలిసి రూ.938 కోట్లు ఖర్చు పెట్టడం జరిగింది. 2004 నుండి 2009 రాజశేఖర రెడ్డి గారు ఉన్నప్పుడు రూ.1298 కోట్లు కోట్లు ఖర్చు పెట్టడం జరిగింది. ఎన్టి. రామారావు గారు మొదలు పెట్టిన తెలుగుగంగ ప్రాజెక్టుకు కూడా

రాజశేఖరరెడ్డి గారే ఎక్కువ భర్యుపెట్టడం జరిగింది. వారు ఇంత భర్యు పెట్టారు అంటూ ఎక్కువ సమయాన్ని తీసుకోదలచుకోలేదు అధ్యక్షా. నేను ముఖ్యంగా ప్రభుత్వాన్ని, గౌరవ మంత్రి గారిని కూడా నోట్ చేసుకోవాల్సిందిగా కోరుతున్నాను. శ్రీనివాస్ గారికి గుర్తుందో లేదో కాని, కేసి.కెనాల్ హాచెల్స్ ద్వారా అనంతపూర్కు 10 టిఎస్.ల నీటిని వైస్.రాజశేఖరరెడ్డి గారు ఇచ్చారు అనే అంశాన్ని శ్రీనివాసులు గుర్తించుకోవాలి అధ్యక్షా.

(ఈ సందర్భంలో ప్రభుత్వ చీఫ్ విప్ శ్రీ కాలవ శ్రీనివాసులు మాటల్డాడేందుకు తమకు మైక్ ఇవ్వాల్సిందిగా కోరుతూ తమ స్థానం నుండి లేచి నిలుచున్నారు.)

నేను ముఖ్యమైన డిమాండ్స్ చెపుతున్నాను. మీకు గుర్తు చేశాను అంతే. శ్రీనాన్ నేను కొత్తగా ఎన్నికె సభకు వచ్చాను భయపడనియకు. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు ఆగస్టు 15వ తేది, జెండా ఆవిష్కరించారు. ఆరోజు గుండైవుల ప్రాజెక్టు గురించి గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రస్తావించారు. అది ఈరోజు శ్రీశైలం డ్యూం లో మనకు 300 టిఎస్.ల స్టోరేజ్ ఉండేది. ఈరోజు సిల్ల్ చేయడం వలన దాని సామర్థ్యం 250 టిఎస్.లకు తగ్గిపోయింది. అంతేకాదు తుంగభద్రానదిలో 120 టిఎస్. సామర్థ్యం ఉండగా అది సిల్ల్ చేయడం వలన 100 టిఎస్.లకు. తగ్గిపోయింది. తుంగభద్రానది కానీ, శ్రీశైలం డ్యూం డ్యూరా రాయల్సీమకు నీళ్లు వచ్చే అవకాశం ఉంది. ఈ రెండిండిలో వేస్ట్ అయ్యే వాటర్ డ్యూరా గుండైవుల ప్రాజెక్టు 20 టిఎస్.లు ఉంది. కాంట్రాక్ట్ ఇచ్చామని చెబుతున్నారు. దాని ప్రాజెక్టు కాస్ట్ దాదాపు రూ.600 నుండి 700 కోట్లు అని కాంట్రాక్ట్ ఇచ్చామని చెబుతున్నారు. ఆ విషయం మంత్రి వర్యుల వారికే తెలుస్తుంది. ఈ రోజు గుండైవుల ప్రాజెక్టు రావడం వలన అటు కేసి కెనాల్కు కానీ, రాయల్సీమ లోని మిగిలి ప్రాంతాలకు కానీ, కర్నూలుకు త్రాగు నీటికి కానీ, నీటన్నింటికి గుండైవుల ప్రాజెక్టు ప్రధానమైనటువంటిది. చంద్రబాబునాయుడుగారు ఆగస్టు 15వ తేదిన ప్రకటించడం జరిగింది.

(ఈ సందర్భంలో గౌరవ ఉపసభాపతి స్థానంలోకి వచ్చారు.)

కానీ నెన్న బడ్జెట్లో చూస్తే ఎటువంటి ప్రతిపాదన కానీ, ఎటువంటి కేటాయింపులు కానీ లేవు అనే విషయాన్ని గౌరవ మంత్రివర్యుల దృష్టికి తీసుకు వస్తున్నాను. దీనిని టాప్ ప్రయారిటీ కింద తీసుకొని ఖచ్చితంగా గుండైవుల ప్రాజెక్టును సత్వరం చేపట్టాలని మీ ద్వారా మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను.

ఈరోజు పోలిరెడ్డిపాడు చూస్తే కేవలం 10 టిఎస్.ల నీటితో పోలిరెడ్డిపాడు కేసి కెనాల్కు కానీ, తెలుగు గంగకు కానీ నీళ్లు వచ్చే పరిస్థితి ఉంది. రాజశేఖరరెడ్డి గారు వచ్చిన తరువాత పోలిరెడ్డిపాడు ప్రధానమైనటువంటి అంశంగా తీసుకొని అన్నింటికి నీళ్లు ఇచ్చే అవసరం ఉంది కాబట్టి పోలిరెడ్డిపాడును 40 క్రూసెక్టులకు పెంచాలని రాజశేఖరరెడ్డి గారు ప్రతిపాదన చేసి

దానిని చేపట్టడం జరిగింది. ఈరోజు పోతిరెడ్డిపాడులో ఎర్క వర్షాలు జరిగాయి. మిగిలిన పనులు యుటిడబ్ల్యూ వర్షాలు జరుగగా, అక్యూడేవెండ్ వర్షాలు, ఫ్రెక్చర్ వర్షాలు కొన్ని పెండింగ్ ఉన్నాయి. ఈరోజు పోతిరెడ్డిపాడు కింద పోలవరం ప్రాజెక్టు తయారు అవుతుందంటున్నారు, పోతిరెడ్డిపాడు కూడా కేవలం వరద సీటి కోసం నిర్మించిన ప్రాజెక్ట్ తప్ప, దానిమీద ఎవరికి ఎటువంటి అనుమానాలు ఉండాల్సిన అవసరం లేదు. ఈరోజు వరద సీరు లక్షల క్యాసెక్ల సీరు సముద్రం పోలేతున్నాయి.

ఈరోజు కేవలం వెనుకబడిన, కరువు ప్రాంతం అయినటువంటి రాయలీము ప్రాంతానికి ఈ పోతిరెడ్డిపాడు వరప్రదాయిని అవుతుంది కాబట్టి పోతిరెడ్డిపాడును వెంటనే పూర్తిచేసి రాయలీము ప్రాంతాన్ని ఆదుకోవాలని కూడా మీ ద్వారా మంత్రి గారికి తెలియజేస్తున్నాము. మాకు తుంగభద్ర దిగువ కాలువ ఉంది, దానినే ఎల్వెలీసి కాలువ అంటారు. ఎల్వెలీసి కాలువలో ప్రతిసంవత్సరం అంధా బోర్డర్లో 650 క్యాసెక్ల సీరు రావల్సి ఉంది. ఏ సంవత్సరం కూడా 350 నుండి 450 క్యాసెక్లకు మించి ఏ సంవత్సరం రాలేదు. ప్రతి సంవత్సరం కూడా రైతులు ఆ సీటి కోసం ధర్మాలు చేయడం, కేసులుపెట్టించుకోడం వంటి పోరాటాలు చేయాల్సిన పరిస్థితి వస్తోంది. 2009-13 వరకు దాదాపు 71 టీఎంసిల నీళ్ళ రావల్సి ఉండగా కేవలం 37.98 టీఎంసిలు మాత్రమే ఎల్వెలీసి ద్వారా రావడం జరుగుతోంది. ఈరోజు 1.51వేల ఎకరాలకు నీటిపారుదల వస్తుంది. దానికంటుతట్టి కారణం కర్మాటకలో జరుగుతున్న జల చౌర్యమే. వాస్తవంగా తుంగభద్ర డ్యూం నుండి మన రాష్ట్రానికి వదలాల్సిన కోటా అక్కడ వదులుతున్నారు. కానీ మన రాష్ట్రం నుండి అక్కడకు కొంత మంది ఆఫీసర్లను డిప్యులేషన్స్‌పై పంపించారు. ఆ ఆఫీసర్లు అవినీతి కావచ్చు, అలసత్వం కావచ్చు మన ప్రాంతానికి మాత్రం నీళ్ళ వచ్చే పరిస్థితి లేదు. ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో ప్రభుత్వానికి చిన్న సూచన చేస్తున్నాము. దీనికి ధరూర్ అనే గ్రామం వద్ద 75వ కిలోమీటరు నుండి 185వ కిలోమీటరు కొలకుండ వరకు మనకు వచ్చే వాటా సీరు ప్రైవెల్సెన్ ద్వారా కర్మాలుకు తీసుకు వస్తే కర్మాలు జిల్లాల్ని అయకట్టు అంతటికీ పూర్తి న్యాయం చేసే అవకాశం ఉంటుంది.

దానికి కర్మాటక ప్రభుత్వం నుండి అనుమతులు తీసుకోవల్సిన అవసరం ఉంది. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారి దృష్టికి ఇంకోక విషయం లీసుకు వస్తున్నాము. కర్మాలుకు ఎక్కడా ఎప్పుడూ, ఏ ప్రాంతానికి జరగనటువంటి వరద నష్టం జరిగింది. అది రాష్ట్రప్రజలే కాదు. ప్రపంచం అంతా గుర్తించింది. ప్రపంచంలో ఏ నగరానికి రాసులువంటి వరదలు కర్మాలు పట్టణానికి వచ్చాయి. అంతకు మునుపే 2007వ సంవత్సరంలో వచ్చిన వరదలను చూసి దివంగతనేత వైఎస్.రాజశేఖరరెడ్డి గారు, ఈ కర్మాలుకు ఎప్పుడైనా వరద ప్రమాదం ఉంది. ఆ వరద ప్రమాదం నుండి కర్మాలును రక్షించాలంటే హందీనదికీ, తుంగభద్ర డ్యూం మీద హందీ నదికి ప్రాటక్షన్ వాల్స్ పెట్టాల్సిన అవసరం ఉందని రూ.244 కోట్ల రూపాయలు శాంక్షన్ చేశారు.

టెండరు ప్రాసెన్ కూడా అయిపోయింది. నిధులు కూడా కేటాయించారు. పనులు కూడా మొదలుపెట్టి, రెండు మూడు కోట్లు ఖర్చుపెట్టి, తరువాత ఆ పనులను ఆపేశారు. తర్వాత కొన్ని కారణాల వలన ఆ పనులను కూడా రద్దు చేశామని చెప్పారు. దానిమీద సబ్సైట్ పర్క్ నికి ప్రతిపాదనలు పంపించారు. మొన్న కర్మాలులో ఐడిసి మీటింగ్ జరిగినప్పుడు కూడా చీఫ్ ఇంజనీర్ ని అడిగాం. ప్రభుత్వం నుంచి క్లియర్ గా ఆర్డరు వచ్చింది. మూడుచువల్ కన్సింట్ తో రద్దు చేసి, కొత్తగా టెండర్లను పిలవమని ప్రభుత్వం నుంచి కూడా చీఫ్ ఇంజనీర్ కి నోటు వచ్చింది. ఇంతవరకూ వాళ్లు మూడుచువల్ గా కన్సింట్ ఇవ్వలేదని రద్దు చేయలేదు. ఆర్డర్ కల్ ప్రకారం సూపరెంటెండెంట్ ఇంజనీరుకు రద్దు చేసే అధికారం ఉంది కాబట్టి, గౌరవ మంత్రిగారు సూపరెంటెండెంట్ ఇంజనీరుకు డైరెక్షన్ ఇచ్చి, ఆ పనులను రద్దు చేసి, కొత్త పనులకు టెండర్లు పిలవాలని.. లేదంటే రూ.244 కోట్లు పనులు ఈరోజు రూ.850 కోట్లు అంచనాలకు వచ్చాయి. అది కూడా ఆలస్యమైతే ఆ అంచనా విలువ రూ.1500 కోట్లకు వెళ్లే ప్రమాదముంది. కాబట్టి, వెంటనే సబ్సైట్ పర్క్ నికి ప్రతిపాదనలను చేపట్టాలని గౌరవ మంత్రిగారికి మీద్వారా తెలియజేస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, అతి ముఖ్యమైన విషయం. ఇందాక నేను ప్రెర్ట్ నోటీసు క్వశ్వన్ ఇచ్చాను. దానికి సమాధానం రాకుండానే ఆ ప్రశ్న రఘ్యయింది. ఇది చాలా జాగ్రత్తగా, దీనిమీద గౌరవ మంత్రిగారు ప్రత్యేక దృష్టి పెట్టాలి. ఇది ప్రభుత్వ సొమ్య. రూ.294 కోట్లు వృథా అయ్య పరిస్థితి ఉంది. అంతేగాకుండా కర్మాలు పట్టణాలో ఉన్న 6 లక్షల మంది ఆరోగ్యానికి, వాళ్ల ప్రాణాలకి సంబంధించిన అంశం.

ఈరోజు తుంగభద్ర నదిపై ఒక చెక్ డ్యామ్-కమ్-బ్రిడ్జీని కట్టాలని ప్రతిపాదించారు. శ్రీ కిరణ్ కుమార్ రెడ్డిగారి ప్రభుత్వంలో, అప్పటి చిన్నసీటిపారుదలశాఖామంత్రి ప్రతిపాదన ద్వారా రూ.69 కోట్లతో చెక్ డ్యామ్-కమ్-బ్రిడ్జీను మంజూరు చేసింది. పంచలింగాల గ్రామం నుంచి కర్మాలు పట్టణానికి కనెక్టివిటీ కోసం బ్రిడ్జీ కావాలని ప్రజలు అడిగారు. కానీ అక్కడ చెక్ డ్యామ్-కమ్-బ్రిడ్జీని మంజూరు చేశారు. కానీ, ఎక్కడా పెద్ద నదిమీద చెక్ డ్యామ్-కమ్-బ్రిడ్జీని నిర్మించిన పరిస్థితి దేశంలో గాని, మన రాష్ట్రంలో గాని లేదు. (బెల్న)

అధ్యక్షా, ఆఖరి కంక్కాజన్. మీరు బెల్ కొడుతుంటుంటే, మాకు ఇక్కడ గుండెలు దబ్బదబ్బ అంటున్నాయి. మేం కొత్తగా వచ్చాం. కొట్టిగా అవకాశం ఇవ్వండి. రూ.69 కోట్లకు గాను, ఈరోజు ఒక ప్రైవేటు ఏజెన్సీకి ఇస్తే రూ.190 కోట్లకు రివైజ్ ఎస్టిమేషన్ ఇవ్వడం జరిగింది. ఈరోజు నేను ఒకటే ప్రశ్నిస్తున్నాను. పెద్ద నది మీద చెక్ డ్యాం కమ్ బ్రిడ్జీని కట్టే పరిస్థితి ఉండదు. దానికి చాలా పర్మిషన్లు తీసుకోవలసిన అవసరం ఉంటుంది. ఒక పెద్ద నదిమీద చెక్ డ్యాంను కాని, ప్రాజెక్టును కాని ప్లాన్ చేయాలంటే, భారీనిటిపారుదల శాఖలో ఉన్న ఇంజనీర్లు గాని, సిబ్బంది గాని ప్రతిపాదించాలి. ఆ ప్రతిపాదనలను మంజూరు చేయాలి. ఇది విచిత్రమైన

సంఘటన. భారీనీటిపారుదల శాఖ వాళ్ల ఇది రూలుకు వ్యతిరేకంగా ఉంది కాబట్టి, మేం దీంట్లో ఇన్వాల్యూ కాము అని చెప్పడం జరిగింది. కానీ, అప్పటి చిన్న నీటిపారుదలశాఖామంత్రి బలవంతం మీద, భారీనీటిపారుదల శాఖవాళ్ల ముందుకు రాకపోతే, ప్రతిపాదనలు (పైలు) చిన్న నీటిపారుదల శాఖ ద్వారా నడిచాయి. చిన్న నీటిపారుదల శాఖవాళ్ల పైలు ముహ్వ చేస్తే, ప్రభుత్వం దానికి రూ.69 కోట్లు మంజూరు చేసింది.

మిష్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్స్ ముగించండి. చాలా సమయం తీసుకున్నారు.

శ్రీ ఎస్.వి. మోహన్ రెడ్డి (కర్నూలు): అధ్యక్షా, చివరిగా, ఇది చట్ట విరుద్ధం అవునా, కాదా? అన్నది గౌరవ మంత్రిగారు, ప్రభుత్వం ఆలోచించాలి. ఇది చట్టవిరుద్ధం అని అనుకుంటే ఖచ్చితంగా ఆ ఇంజనీర్ల మీద ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకోవాలని మీద్వారా అభ్యర్థిస్తున్నాను.

అదేవిధంగా 6 లక్షల ప్రజల ప్రాణానికి ఏవిధంగా హోని జరుగుతుందో ఒక రెండు నిమిషాల్లో వివరిస్తాను. 14 గ్రామాల నుంచి వచ్చే డెయినేజ్ వాటర్ తుంగభద్రా నదిలో కలుస్తుంది. తర్వాత కర్నూలు పట్టణంలో ఉన్న డెయినేజ్ అంతా కూడా తుంగభద్రా నదిలోనే కలుస్తుంది. ఈ చెక్ డ్యాం కమ్ బ్రిడ్జీని కర్నూలు పట్టణంలో కింది భాగంలో కట్టడానికి ప్లాన్ వేశారు. ఈ డెయినేజ్ వాటర్ అంతా వచ్చి చెక్ డ్యాం దగ్గర స్టోర్ అవుతుంది. వర్షా కాలంలో అయితే కొట్టుకుపోతుంది. కానీ తుంగభద్ర స్టోర్స్పీక్స్ ప్రకారం కేవలం మూడు నెలలు మాత్రమే ఫోల్ ఉంటుంది. తొమ్మిది నెలలు తక్కువ ఫోల్ ఉంటుంది. వేసవిలో అయితే అనలు ఫోల్ ఉండదు. ఈ 14 గ్రామాల డెయినేజ్ వాటరు, కర్నూలు పట్టణంలో డెయినేజ్ వాటరు అంతా అక్కడికి వచ్చి, అక్కడ ఎక్కుమలేట్ అయి, ఆ దుర్వాసన వల్ల 6 లక్షల ప్రజల ఆరోగ్యానికి హోనికరం వచ్చే పరిస్థితి ఉందనే విషయాన్ని మీ దృష్టికి తీసుకొన్నున్నాను. గత సంవత్సరంలో దుర్వాసన విషయం మానవహక్కుల కమీషన్ వరకు వెళ్లింది.

(మైకు కట్ చేయబడింది.)

(శ్రీ ఎస్.వి. మోహన్ రెడ్డిగారు మైకు ఇవ్వమని గౌరవ ఉప సభాపతిని కోరారు)

మిష్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్స్ మీరు చాలా సమయం మాట్లాడారు. తొందరగా ముగించండి.

శ్రీ ఎస్.వి. మోహన్ రెడ్డి (కర్నూలు): అధ్యక్షా, ఒక చిన్న సూచన. కర్నూలు పై భాగంలో మాకు వాటర్ స్టోరేజ్ ట్యాంకు ఉంది. ఈ ప్రాజెక్టును కర్నూలు పైభాగంలో కడితే, అక్కడ నుంచి కర్నూలుకు తాగునీరు వచ్చే అవకాశం ఉంటుందని ఈ సందర్భంగా మీద్వారా గౌరవ

మంత్రిగారికి తెలియజేస్తూ, నాకు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలను తెలియజేస్తున్నాను.

ఏష్టర్ డిప్యూలీ స్పీకర్: కాలువ శ్రీనివాసులుగారు.

శ్రీ కాలువ శ్రీనివాసులు (రాయదుర్దం): అధ్యక్ష, మిశ్రులు శ్రీ మోహనరెడ్డిగారు మాటల్లాడుతూ, డా.వై.ఎస్.రాజశేఖర్ రెడ్డిగారు అనంతపూర్ జిల్లాకు 10 టిఎమ్సీల నీళ్ళ ఇచ్చారని, కేసి కెనాల్ నీటిని అనంతపురం జిల్లా హాచెల్సీకు మళ్ళించారని చెప్పారు. అది అర్థ సత్యం. అనంతపురం జిల్లాలో వరుస కరువులతో రైతులు విలవిలాడిపోతున్నారని, ప్రజలకు తాగునీళ్ళు లేవని, ఎలాగైనా ఈ జిల్లాను ఆదుకోవాలని, ఎప్పుడో హాచెల్సీ పొరంభంలో 32.5 టిఎమ్సీల నీళ్ళ హాచెల్సీకి కేటాయిస్తే, తుంగభద్ర రిజర్వ్యాయర్లో పూడిక పెరిగిపోయిన కారణంగా 26, 27 టిఎమ్సీలకు మించి నీళ్ళ రాకపోయిన పరిస్థితిలో, శ్రీ నారా చంద్రబాబునాయుడుగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నకాలంలో... మోహనరెడ్డిగారి బావగారు నాగిరెడ్డిగారు ఇక్కడ ఉండుంటే ఆయనకు తెలుసు. అప్పుడు, నేను పార్ట్ మెంటు సభ్యునిగా థిల్లీలో ఉన్నాను. మా పెద్దలందర్నీ కూర్చోబెట్టి, ఎలాగైనా అనంతపురం జిల్లాకు నీళ్ళ ఇవ్వాలి, లేకపోతే ఆ అనంతపురం జిల్లా భవిష్యత్ ప్రశ్నార్థకంగా మారుతుందని, కేసి కెనాల్కు కేటాయించిన రివర్ అసిస్టెన్స్లో 10 టిఎమ్సీల నీళ్ళ అనంతపురం హాచెల్సీకు కేటాయించాలని ఆలోచించిన మొదటి మహాసుభావుడు శ్రీ ఎస్.టి.రామారావుగారు. 1985వ సంవత్సరంలోనే అభిలపక్క సమావేశం పెట్టి, ఒక తీర్మానిన్న ఆమోదింపజేసి, దానిని తర్వాత శ్రీ నారా చంద్రబాబునాయుడుగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్న కాలంలో 10 టిఎమ్సీలు ఇస్తే సమస్య అవుతుందని, మొదటి దశ కింద 5 టిఎమ్సీల ఇద్దామని అన్నారు. అనంతపురం జిల్లాలో 35 సంవత్సరాల కాలంలో అదనంగా ఒక ప్రభుత్వ జీ.బి. ద్వారా 5 టిఎమ్సీలు కేటాయించిన మొదటి ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నారా చంద్రబాబునాయుడుగారే. దానిని రాజేశేఖర్ రెడ్డిగారికి ఆపాదిస్తున్నారు. శ్రీ నారా చంద్రబాబునాయుడుగారు ఇచ్చిన జీ.బి. ఆధారంగా, మళ్ళీ డా.వై.ఎస్.రాజశేఖర్ రెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రి అయిన తర్వాత, మొదటి జీ.బి.లో ఉంటుంది చదవండి. ఆ జీ.బి. ఆధారంగా 5 టిఎమ్సీలకు అదనంగా ఇంకో 5 టిఎమ్సీలను కేటాయించారే తప్ప, 10 టిఎమ్సీలను రాజేశేఖర్ రెడ్డిగారు కేటాయించలేదు. ఆ 10 టిఎమ్సీల జీ.బి.కు మూలం శ్రీ నారా చంద్రబాబునాయుడుగారే. మొట్టమొదట 5 టిఎమ్సీలను కేటాయించింది కూడా శ్రీ నారా చంద్రబాబునాయుడుగారే. తుంగభద్ర రిజర్వ్యాయర్లో పూడిక పెరిగిపోయిన కారణంగా, నష్టపోతున్న నీటిని సద్యానియోగం చేసుకోవడానికి, ప్యారల్ ప్రౌత్వేర్ ఘడ్ కెనాల్ తీసుకురావాలంటే, ఆ వాదన కూడా సక్రమంగా వాదించకుండా నీగిపోయేలాగా చేసి, బ్రిజెం్ కుమార్ ట్రైబ్యూనల్ ద్వారా సమాంతర వరద కాలువకు కూడా అనుమతులు రాకుండా చేసిన ఫునత అప్పటి మీ ప్రభుత్వానికి దక్కుతుంది.

...

అంతే తప్ప, ఏదైనా ఆలోచన చేశారంటే, ఎస్టీరామారావు గారు ఆలోచన చేశారు, చంద్రబాబునాయుడు గారు ఆలోచన చేశారు. ఏదైనా ఇచ్చారు, అనంటే అది చంద్రబాబునాయుడు గారు ఇచ్చుంటారు తప్ప, రాజశేఖర రెడ్డిగారు ఇవ్వలేదు. వివరాలు తెలియకుండా, విషయాలు తెలియకుండా, మీరు జలయజ్ఞున్ని మెచ్చుకుంటే మిమ్మల్ని ఎవరి వారసులు అనుకోవాలి? జలయజ్ఞున్ని, 2007-12 మధ్య కాలంలో నీటిపారుదలరంగంలో ప్రభుత్వ పెట్టుబడులు పుట్టి చెందాయే తప్ప, కాలువల క్రింద సాగునీటి విస్తరణ ఏమాత్రం పెరగలేదని స్వయంగా ప్రణాళికా సంఘం చేసిన వ్యాఖ్యలున్నాయి. హైకోర్టు తీర్చు ఉంది. రూపాయి ఇరవై ఐదు పైసలు లేదా వస్తేనే బున్ కండక్టర్సు సస్పండ చేస్తాము. అటువంటిది ఇలాంటి ప్రాజెక్టుల్లో వేలకోట్ల రూపాయలు అవినీతి జరుగుతూ ఉంటే, ప్రభుత్వం స్వదించడం లేదు, అనేది కూడా ఉంది. ఈ ప్రభుత్వ పనితీరు, ఉగాండా నియంత ఈడి అమీన్ పాలనను తలపిస్తోందంటూ హైకోర్టు అక్షింతలు వేసింది. ఇప్పుడు మరచిపోతే ఎలా? జలయజ్ఞంలో జరిగిన అవినీతి గానీ, జలయజ్ఞం ఫలితాల గురించి గాని ఎవరైనా మాటల్లాడాలనుకుంటే మేము సిద్ధంగా ఉన్నాము. ఈ రాష్ట్రంలో సాగునీటిపారుదలరంగాన్ని సక్రమంగా నిర్వహించింది తెలుగుదేశం పార్టీ, తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం. మళ్ళీ ఈరోజు ఆ నీటిపారుదలరంగానికి కొత్త రూపాన్ని ఇవ్వబోతోంది కూడా తెలుగుదేశం ప్రభుత్వమే.

మిస్టర్ డిపూటీ స్పీకర్స్: ఆనంద రావు గారు.

శ్రీ ఎ.ఆనంద రావు (అమలాపురం): అధ్యక్ష, డిమాండ్స్ మీద, పంచాయితీ వ్యవస్థ, స్థానిక సంస్థలు అనే అంశం మీద మాటల్లాడే అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు. గ్రామాల అభివృద్ధి ఈ దేశ అభివృద్ధి. మహాత్మాగాంధీ గారు చెప్పినట్లుగా, నిజమైన గ్రామస్వరాజ్యం కోసం ఈరోజు మనం మాటల్లాడుకుంటున్నాం.

మిస్టర్ డిపూటీ స్పీకర్స్: ఇరిగేషన్ సబ్జెక్టు గురించి మాటల్లాడుతున్నారా. లేక...

శ్రీ ఎ.ఆనంద రావు (అమలాపురం): లేదు సర్. స్థానిక సంస్థల అంశం మీద మాటల్లాడుతున్నాను.

మిస్టర్ డిపూటీ స్పీకర్స్: మీరు కూర్చోండి. ఇరిగేషన్ మీద చర్చ పూర్తి కానివ్వండి. జి.వి.ఆంజనేయులు గారు.

శ్రీ జి.వి. ఆంజనేయులు (ఉంగుటూరు): అధ్యక్ష, ఈ డిమాండ్స్ పైన మొదటిసారిగా అసెంబ్లీలో మాటల్లాడే అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు. గతంలో చంద్రబాబునాయుడు గారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు, 1994-2004 దాకా తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం అధికారంలో

ఉన్నప్పుడు, ప్రాజెక్టుల నిర్మాణం చేపట్టి, చాలా సమర్థవంతంగా, ప్రణాళికాబద్ధంగా, చక్కగా అమలు చేసి, ప్రతీ రూపాయి సద్వినియోగం చేసి; నీరు ప్రాణధారమని, అలాగే త్రాగునీరు, సాగునీరు ఈ దేశానికీ, రాష్ట్ర రైతులయొక్క భవిష్యత్తుకీ ఉపయోగపడాలని, రైతులు ఆర్థిక ప్రగతి సాధించాలని చిత్రశుద్ధితో, గొప్ప లక్ష్యాలతో ఆనాటి తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం, చంద్రబాబునాయుడు గారు కేవలం రూ.10,394 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి, 23 లక్షల ఎకరాలకు పైగా రైతుల పొలాలకు నీళ్ళిచ్చారు. అంటే ఎకరానికి ఒక లక్ష రూపాయలలోపు రూ.98000 మాత్రమే ఖర్చు పెట్టి నీళ్ళిచ్చారు. ఇది చరిత్రలోనే ఒక గొప్ప విషయం. కానీ 2004 తరువాత వై.ఎస్.రాజశేఖర రెడ్డిగారు, కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత ఖర్చుపెట్టింది రూ.95,539కోట్లు. కానీ సాగులోకి వచ్చిన భూమి చాలా తక్కువ. 2004లో టి.వి.లో ప్రకటనలు చూసి ఆశపడ్డాము. ఒక నాయకుడు నడిచిపోతూంటే, వారి వెనకే నీరు జలజలా పారుతోంది. ఆయన వెనకాల కృష్ణమ్మ పరుగెడుతూ ఉంది. దాని వెనకాలే ఒక్క నిముపంలో పచ్చని పైర్లు పెరిగినట్లు ... అది చూస్తాంటే, నిజంగానే రైతుల పొలాలకు నీళ్ళు వస్తాయేమానని ఆశపడ్డాము. దురదృష్టమేమంటే, రైతుల పొలాలకు నీళ్ళు రాలేదు. కాలువల్లో నీళ్ళు పారలేదు. ప్రాజెక్టుల్లో నీళ్ళు నిండలేదు. కానీ, రైతులు కష్టాల్లో కూరుకుపోయారు. అప్పుల్లో కూరుకుపోయారు. రైతుల కళ్ళాల్లో నీళ్ళు నిండాయి గానీ, ప్రాజెక్టుల్లో నీళ్ళు నిండలేదు. దానికి కారణం స్వార్థ ప్రయోజనాలు. కేవలం జలయజ్ఞాన్ని అడ్డంపెట్టుకొని, ధనయజ్ఞం చేసుకొని, వేలకోట్ల రూపాయలు దోచుకోవడం చాలా బాధాకరం. కష్టాల్లో ఉన్న రైతులు, పేదరికంలో ఉన్న రైతులు, అప్పుల్లో ఉన్న రైతులు వీళ్ళకి కనబడకపోవడం చాలా బాధాకరం. సుమారు రూ.95,000 కోట్లు ఖర్చుపెట్టి, ఎకరానికి రూ.4,00,000ల పైన ఖర్చుపెట్టి, ప్రాజెక్టుల్లో నీళ్ళు నింపకపోవడం చాలా బాధాకరం. ఐదు సంవత్సరాల్లో పూర్తిచేస్తామన్న ప్రాజెక్టులు, పది సంవత్సరాలకి కూడా పూర్తి చేయకపోవడానికి గల కారణాలేంటి? నిర్మాణంలో సరైన ప్రణాళిక లేకపోవడం.

ఒక రైతుకు నలుగురు కొడుకులుంటే, ఆర్థికంగా తక్కువగా ఉంటే, ముందు రెండు ఇళ్ళ నిర్మాణం చేపడతాడు. తరువాత మిగిలిన రెండు ఇళ్ళు చేపడతాడు. ఒక చిన్న రైతుకు కూడా తన కొడుకులకు ఇళ్ళు నిర్మించుకోవడానికి ఒక ప్రణాళిక ఉంటుంది. కానీ, కోట్ల మంది రైతుల ఆర్థిక ప్రగతికి ముడిపడి ఉన్న పెద్ద ప్రాజెక్టుల నిర్మాణానికి, ఒక ప్రణాళికాబద్ధత లేదని కాగ్ నివేదికలో కూడా వెల్లడైంది. ప్రణాళికా లోపంవల్లనే ఈ ప్రాజెక్టులు పూర్తి కాలేదని. దీనిలో అనిసితివల్లనే వేలకోట్ల రూపాయలు కాంట్రాక్టర్లు దోచుకున్నారని, దళారులు దోచుకున్నారని ప్రభుత్వ సంస్కరణ కాగ్ నివేదికలో వెల్లడైంది. రేట్లు పెంచిన విధానంలో దోచుకున్నారు. ప్రణాళికావ్యయం పెంచడంలో దోచుకున్నారు. అదేవిధంగా ప్రాజెక్టుల నిర్మాణాలతోపాటు, స్వంత భజనాలు నింపుకోవడానికి బడ్జెట్లో కేటాయించుకుని దోచుకోవడం చాలా బాధాకరం. ఈవిధంగా ఆనాడు ప్రాజెక్టుల్లో దోచుకున్న వాస్తవాలు మాట్లాడడానికి 30 రోజులపాటు సమయం ఇచ్చినా సరిపోదు. ఆనాడు జరిగిన అనిసితి గురించి చర్చించడానికి సమయం

సరిపోదు. కాగ్ తనిభీ చేసి ఇచ్చిన నివేదిక ప్రకారం ప్రాజెక్టు వారీగా సష్టపోయింది... ఒక ప్రాజెక్టులో రూ.2375 కోట్లు, కల్యాకుర్తి ప్రాజెక్టులో రూ.402 కోట్లు, ఎల్లంపల్లి ప్రాజెక్టులో రూ.359 కోట్లు. ఈవిధంగా ఎంతో దోహితీ జరిగింది. గత పదేళ్ళలో రూ.95,000 కోట్లలో సగానికి పైగా అవినీతిమయం అయ్యింది. కాంట్రాక్టర్లు తప్పు చేశారనీ, రికవరీ చేయమంటే, రికవరీ చేయలేదు. దొంగలు, దొంగలు ఉండు పంచుకున్నట్లు, వేల కోట్ల రూపాయలు కాంట్రాక్టర్లకు దోచిపట్టారు. అదేవిధంగా, ఈ చేత్తే మొబిలైజేషన్ అడ్వ్యూన్ ఇచ్చి, ఆ చేత్తే తీసుకుని దోచుకున్నారు. వేలకోట్ల రూపాయల డబ్బులు ఇలా దోహితీకి గురవడం ఎంతో బాధాకరం. ఒక్క ఎల్లంపల్లి ప్రాజెక్టులోనే రాత్రికి రాత్రే రూ.400కోట్లు మేర అంచనాలు మార్చారు. ఈ విషయమై చందబాబునాయుడు గారు ఆనాడు శాసనసభలో మాట్లాడారు. రాత్రికి రాత్రే వందల కోట్లు అంచనాలు మారుతున్నాయి. వెరిఫై చేయాలని కోరినా, ఆనాటి ప్రభుత్వం పట్టించుకోలేదు. యథేచ్చగా దోహితీ చేశారు. ఆనాడు అల్లారి సీతారామరాజు మనదేశం కోసం పోరాడి స్వతంత్రం తెచ్చారు.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ : ఆంజనేయులు గారూ స్టీజ్ కంక్లాడ్.

శ్రీ జి.వి.ఆంజనేయులు (ఉంగుటూరు): అధ్యక్షు, ఒక్క నిముషం. అన్న ఎస్టీ రామరావు గారు తెలుగువారి గొప్పదనం ప్రపంచానికి చాటిచెప్పి, పేదలకోసం ఎన్నో అభివృద్ధి పథకాలు తీసుకువచ్చారు. సమాజమే దేవాలయం-ప్రజలే దేపుళ్ళు అంటూ రాజకీయాలకే కొత్త భాషణం చెప్పినటువంటి మహామూలావుడు. కానీ, ఈరోజు తెలుగువారు ప్రభుత్వాన్ని అడ్డంపెట్టుకొని, అధికారాన్ని అడ్డంపెట్టుకొని లక్షల కోట్లు దోచుకోవడం ప్రపంచ చరిత్రలో అవినీతికి ఇది పరాక్షమ. అధ్యక్షు, ప్రభుత్వాన్ని, అధికారాన్ని అడ్డం పెట్టుకొని ప్రాజెక్టుల పేరుతో లక్షల కోట్లు దోచుకోవడం ప్రపంచ చరిత్రలో అవినీతికి పరాక్షమ. ఒక తెలుగువాడు ఇన్ని లక్షల కోట్లు దోహితీ చేయడమన్నది చాలా బాధాకరం.

...

శ్రీ వై.ఎస్.రాజశేఖర్ రెడ్డిగారు జంజావలిలో రబ్బర్ డ్యూము ప్రారంభించి నా జన్మ ధన్యమైందని పోలీకేప్పర్ ఎక్కి ప్రౌదరాబాదుకు వచ్చేలోపు ఆ డ్యూం కోట్లుకోపోయింది. ప్రాజెక్టు నిర్మాణంలో నాణ్యతా ప్రమాణాలు పాటించకపోవడం వల్ల, అవినీతి వల్ల అలా జరిగింది. ఇది చాలా బాధాకరమైన విషయం. వందల ప్రాణాలు పోయినా, రైతులకు నీరు అందకపోయినా, కోట్ల రూపాయలు దుర్యాన్యియోగం అయినా పరవాలేదు కాని మా సాంత భజనాలు నిండాలని, మా ఆస్తులు వేల కోట్ల రూపాయలుగా పెరగాలని శ్రీ వై.ఎస్.రాజశేఖర్ రెడ్డి ప్రభుత్వం భావించింది. ఇది చాలా దురదృష్టకరం. ప్రాజెక్టుల నిర్మాణంలో జరుగుతున్న అవినీతిని అరికట్టల్సిన అవసరం ఉంది.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ : దయచేసి ముగించండి.

శ్రీ జి.వి.ఆంజనేయులు (ఉంగుటూరు): ఆనాడు కాంట్రాక్టర్లు దోచుకున్న డబ్బును తిరిగి వసూలు చేయమంటే నిర్లక్ష్యం వహించారు. పేదలకు, రైతులకు ఉచిత విద్యుత్తు అని కేవలం మూడు గంటలే ఇచ్చారు. విద్యుత్తును ఇతర ప్రాంతాలకు అమ్ముకున్నారు. రూ.28,000 కోట్లు సర్వచార్ట, పూర్వయల్ సర్వచార్ట క్రింద ప్రజల నుంచి వసూలు చేశారు. ప్రభుత్వం ఏ విధంగా ఉచిత విద్యుత్తు ఇచ్చినట్లు అపుతుంది. ఇది చాలా బాధాకరమైన విషయం. కాంట్రాక్టర్లపై వేల కోట్ల పెనాల్లీలు పడినా వసూలు చేయకుండా ప్రభుత్వం వరలివేసింది. కానీ పేద ఎస్సి, ఎస్సి వారు కరెంట్ బిల్లు కట్లలేమంటే వారి కాలనీలకు కరెంట్ కట్ చేశారు. ఇది చాలా బాధాకరమైన విషయం. (**బెర్**) కాగ్ నివేదిక ప్రభుత్వ లోటుపాట్లను ఎత్తిచూపింది. ఆ రిపోర్టు నా దగ్గర ఉంది. ఈ రిపోర్టును ప్రతిపక్ష నాయకుడు శ్రీ వై.ఎస్.జగన్మహాన్ రెడ్డి చదవమని నేను కోరుతున్నాను. ఎందుకంటే ఎన్ని కోట్ల రూపాయల అవినీతి, దోషించి జరిగాయో ఒకసారి గుర్తుకు తెచ్చుకోడానికి ఈ నివేదిక ఉపయోగపడుతుంది. ఆనాడు జరిగిన అవినీతిలో 20, 30 శాతం క్లీపస్టు మాటల్లాడుకున్న వాటిలో ఇంకేమైనా మిగిలి ఉంటే వాటిని వసూలు చేసుకోడానికి ఈ కాగ్ నివేదిక ఉపయోగపడుతుంది.

మిషన్ డిప్యూలీ స్పీకర్ : దయచేసి ముగించండి.

శ్రీ జి.వి.ఆంజనేయులు(ఉంగుటూరు): అధ్యక్షా, 10 సంవత్సరాలలో ప్రాజెక్టులు పూర్తికాక లక్షలాది రైతులు నష్టపోయారు. ఎన్సిబీసీ రిపోర్టు ప్రకారం 2004 నుండి 2013 దాకా 24,012 ఆత్మహత్యలు జరిగాయని రిపోర్టు చెబుతుంది. దీనికి కారణం ఆనాటి పాలకులే. డబ్బు దోచుకోకుండా, ప్రాజెక్టులను పూర్తి చేసి రైతుకు నీరు, గిట్టుబాటు ధర ఇచ్చి ఉంటే ఇన్ని ఆత్మహత్యలు జరిగి ఉండేవా? రైతుల ఆత్మహత్యలు జరిగినపుడు శ్రీ వై.ఎస్.జగన్మహాన్ రెడ్డి గారు ఓదార్ఘయాత చేశారు.. (**బెర్**) తండ్రి అధికారాన్ని అడ్డుపెట్టుకొని శ్రీ వై.ఎస్.జగన్మహాన్ రెడ్డి గారు రాష్ట్రాన్ని దోచుకున్నారు. మా కుటుంబం దోచుకున్నందున మీ కుటుంబం నష్టపోయిందని ‘క్షమాభిక్ష యాత్ర’ చేయాల్సి ఉంది. ఆత్మహత్యలు చేసుకున్న ప్రతి రైతు ఇంటికి శ్రీ వై.ఎస్.జగన్మహాన్ రెడ్డి గారు వెళ్లాల్సిన అవసరముంది. (**(ప్రతిపక్ష సభ్యుల నుంచి అభ్యంతరాలు)**) ఇప్పుడు శ్రీ వై.ఎస్.జగన్మహాన్ రెడ్డి గారు మారాల్సి ఉంది. మంచి ప్రతిపక్ష నాయకుడిగా ఈ సభలో ఉండాలని మేము కోరుకుంటున్నాం. ఈ రాష్ట్ర అభివృద్ధికి మంచి, సలహాలు, సూచనలు ఇచ్చే సమర్థుడైన ప్రతిపక్ష నాయకుడి మాకు కావాలి. జరిగిన పాపాన్ని సరిదిద్దుకోడానికి ప్రతి రైతు ఇంటికి వెళ్లి క్షమాపణ చెబితే ఆ పాపం కొంతైనా తగ్గుతుంది.

మిస్టర్ డిపూయ్యటీ స్పీకర్ : మిగిలిన సభ్యులు మాటల్డాడాల్స్ ఉంది, దయచేసి ముగించండి.

శ్రీ జి.వి.ఆంజనేయులు (ఉంగుటూరు): అధ్యక్షా, తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం రాష్ట్రాభివృద్ధి కోసం చాలా చిత్తశుభ్రతో ఉంది. బడ్జెట్లో కేటాయించిన ప్రతి రూపాయి సద్వినియోగం కావాలని ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు గారు ఆలోచన్నారు. రాష్ట్రం రూ.16,000 కోట్ల లోటు బడ్జెట్లోనున్న వ్యవసాయానికి ప్రత్యేక బడ్జెట్ కేటాయించడం చాలా అభిసందీయం. గతంలో జరిగిన అవినీతి జరగకుండా మంత్రిగారు అదుపు చేయాలని, ప్రాజెక్టులు పూర్తి చేయాలని కోరుతున్నాను. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం ప్రాజెక్టులు పూర్తి చేస్తుందన్న నమ్రకం మాకు ఉంది. వ్యవసాయ బడ్జెట్లో కేటాయించిన ప్రతి రూపాయి రైతులకు ఉపయోగపడుతుంది. ఆనాటి ప్రభుత్వంలో జలయజ్ఞంలో ధనం పారిసట్లు కాకుండా ఈ ప్రభుత్వంలో నీరు పారుతుంది. ఆనాడు లూటీ చేసిన కాంట్రాక్టుల నుంచి రికవరీ చేసి ప్రాజెక్టులు పూర్తిచేయడానికి సద్వినియోగం చేయాలని మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

(ఈ సందర్భంలో వైస్పూర్ కాంగ్రెస్ పార్టీ సభ్యులు శ్రీ జి.శ్రీకాంత్ రెడ్డి తన స్థానంలో నిలబడి పది ప్రాజెక్టు పేర్లను చెప్పండని శ్రీ జి.వి.ఆంజనేయులు గారిని అడిగారు)

శ్రీ చిల జగ్గిరెడ్డి (కొత్తపేట): అధ్యక్షా, బడ్జెట్ కేటాయింపును చూస్తే నీటి పారుదల శాఖాపై ప్రభుత్వ చిత్తశుభ్ర ఎంత ఉందో తెలుస్తుంది. సర్ ఆర్థర్ కాటన్ మన దేశం, మన ప్రాంతం వాడు కాదు. 1880లో ఆయన నిర్విచిన ప్రాజెక్టులు భూములను సక్యామలం చేశాయో, రైతాంగం కుటుంబంలో పిల్లలకు ఆయన సేరు పెట్టుకొనే సంస్కృతి ఇష్టపెంకి ఉంది. ఈ రోజు 60 శాతానికి పైగా వ్యవసాయ భూమిపై ఆధారపడిన రైతాంగానికి గత 50 సంవత్సరాలలో ఎంతో మంది ముఖ్యమంత్రులు మారినప్పటికి కూడా 60 లక్షల ఎకరాలు సాగులోకి వస్తే, ఒక్క శ్రీ వై.ఎస్.రాజశేఖర్ రెడ్డి గారి ప్రభుత్వ హాయాంలోనే ఎన్నో లక్షల ఎకరాలు సాగులోకి వచ్చింది. మొన్న శ్రీ యనమల రామకృష్ణడు బడ్జెట్ డాక్యుమెంట్లో 2004వ సంవత్సరం తరువాత శ్రీ వై.ఎస్.రాజశేఖర్ రెడ్డి గారి ప్రభుత్వ హాయాంలో ఎన్నో ఎకరాలు సాగులోకి వచ్చాయో చెప్పారు. కానీ 2004వ సంవత్సరం ముందు శ్రీ చంద్రబాబు నాయుడు గారి ప్రభుత్వ హాయాంలో ఎన్నో ఎకరాలు సాగులోకి వచ్చాయో చెప్పలేదు.

2004వ సంవత్సరం నుంచి రూ.80,620 కోట్ల అంచనా వ్యయంతో 54 భారీ, మధ్యతరహా సాగునీటి పథకాలు చేపట్టబడ్డాయి. ఇందులో 13 పథకాలు పూర్తి చేయబడ్డాయని స్వయంగా ఆర్థిక శాఖామంత్రిగారు బడ్జెట్ డాక్యుమెంట్లో చూపితే, నిన్న శ్రీ చంద్రబాబు నాయుడు గారు మాటల్డాడుతూ శ్రీ వై.ఎస్.రాజశేఖర్ రెడ్డి గారి ప్రభుత్వ హాయాంలో ఒక్క ఎకరం కూడా సాగులోకి రాలేదని అన్నారు. చిన్నవాడైన శ్రీ వై.ఎస్.జగన్మహాన్ రెడ్డి గారిని చూస్తే అధికారపక్షం వారికి గుండెల్లో రైళ్లు పరిగెడుతాయి.

(అధికారపక్ష సభ్యుల నుంచి అభ్యంతరాలు)

మొన్న శ్రీ వై.ఎస్.జగన్మహాన్ రెడ్డి గారి బడ్డెట్ ప్రసంగంలో రాష్ట్రంలో తెలుగుదేశం పౌర్తికి ప్రజలు అధికారం ఇచ్చారు. అవసరమైన సాగుసీటి పథకాలను ముందుకు నడిపించండి మేము మీకు సహకరిస్తామన్నారు. శ్రీ వై.ఎస్.రాజశేఖర్ రెడ్డి గారు ప్రవేశపెట్టిన జలయజ్ఞంలో అనేక ప్రాజెక్టులు పూర్తి అయ్యాయి. కొన్ని ప్రాజెక్టులకు తక్కువ నిధులు ఖర్చు చేస్తే సాగులోకి వస్తాయి. మొన్న శ్రీ వై.ఎస్.జగన్మహాన్ రెడ్డి గారు 9 ప్రాజెక్టుల పేర్లు చెప్పారు.

...

ఆ తొమ్మిది ప్రాజెక్టులకయ్య ఖర్చు రూ.4,501 కోట్లు. కానీ రైతుల శేయస్సు కోరేవాళ్ళమని, రైతు పక్షపాతులమని చెప్పుకునే వీరు కేవలం రు. 301 కోట్ల కేటాయింపులతో మాత్రమే ఈ ప్రాజెక్టులకు సరిపెడుతున్నారన్న విషయం ఈ సందర్భంగా ఇక్కడ అందరూ గమనించాలి. జలయజ్ఞం అంటే ధన యజ్ఞమని ఆ పీరుతో దోచేశారని చెబుతున్నారు. ఆ ప్రాజెక్టులకు సంబంధించిన కాంట్రాక్టర్లెవరని నేను ఈ పందర్భంగా వారిని అడుగుతున్నాను. ముఖ్యంగా నామా నాగేశ్వరరావుగారు ఎవరని నేనడుగుతున్నాను. అయిన తప్పు చేశారని నేనటం లేదు. సాధారణంగా కాంట్రాక్టర్లనే వారు లాభాలు సంపాదించుకోవడానికో, నాలుగు డబ్బులు సంపాదించుకోవడానికో కాంట్రాక్టులు చేస్తారు తప్ప నష్టాలు భరించడానికి ఎవరూ రారన్న విషయాన్ని తెలియజేస్తున్నాను. ఆనాటి జలయజ్ఞం కాంట్రాక్టర్లో నామానాగేశ్వరరావు గారు, ఆదాల ప్రభాకర రెడ్డి గారు, రాయపాటి సాంబశివరావు గారు, సిఎమ్ రమేశ్ గారు కడవ ఎమ్పిగా వున్న శ్రీనివాస రెడ్డి గారు వీళ్ళంతా ఎవరు? అంటే నాటి జలయజ్ఞంలో డబ్బులు చేసుకోవడానికి మీరు మీ వాళ్ళను ప్రోత్సహించారా అని నేను ఈ తెలుగుదేశం పౌర్తి వారిని అడుగుతున్నాను.

...

స్కూలుకు చదువుకోవడానికి వెళ్లి అబ్బాయి ఎలా చదువుతున్నాడన్న విషయాన్ని మనం కూడా అతనితో పాటు స్కూలుకెళ్లి తెలుసుకోవలసిన అవసరం లేదు. అతని ప్రోగ్రస్ రిపోర్టు చూస్తే తెలుస్తుంది. అదేవిధంగా గతంలో చంద్ర బాబు నాయుడు గారు ముఖ్యమంత్రిగా వున్నప్పుడు ఇరిగేషన్ రంగానికిచ్చిన ప్రాధాన్యత గురించి తెలుసుకోవాలంటే ఒక్కసారి గతంలోకి వెళితే చాలు. చంద్ర బాబు నాయుడు గారు ముఖ్యమంత్రి కాకముందు అంటే 1995-96కు ముందు రాష్ట్రంలో నెట్ ఇరిగేచెడ్ ఏరియా 41.59 లక్షల హక్కార్లుంటే చంద్ర బాబునాయుడుగారు వచ్చిన తరువాత మరియు ఆయన ముఖ్యమంత్రిగా దిగిపోయే ముందు వరకు అంటే 2003-04లో అది 38.28 లక్షల హక్కార్లకు తగ్గిపోయిన మాట వాస్తవం కాదా? అదే రాజశేఖర రెడ్డి గారు ముఖ్యమంత్రి అయిన తరువాత 38.28 లక్షల హక్కార్ల నుండి దానిని 46.19 లక్షల హక్కార్లకు పెంచిన మాట వాస్తవం కాదా అని నేనడుగుతున్నాను. ఈ వివరాలు నేను సాంతంగా తయారు చేసి చెప్పడం లేదు. ఎకనమిక్ సర్వేలో ప్రభుత్వం

తెలియజేసిన వివరాలలో ఇని వున్నాయని మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి తెలియజేస్తున్నాను. అలాగే పోలవరం ప్రాజెక్టు మా కష్టార్జీతం అని, చంద్రబాబునాయుడుగారి కష్టార్జీతమన్నట్లుగా చెబుతున్నారు. ఈ సందర్భంగా నేను ఒక విషయం మని చేయదలచుకున్నాను. తూర్పు, పశ్చిమగోదావరి, కృష్ణ డెల్టాకు పోలవరం ఒక వరపునాదిని వంటిది. మా ప్రాంతంలో వున్న మొత్తం రైతాంగానికి అక్కడున్న ఆయకట్టును స్థిరీకరించుకోవడానికి మాత్రమే కాకుండా 194 టిఎమ్సిల నీటిని అక్కడున్న రైతాంగానికి ఉపయోగించుకునే అవకాశముండడమే కాకుండా 40 టిఎమ్సిల నీటిని కృష్ణానది నుంచి తరలించుకునే అవకాశం కూడా ఉంది.

...

గతంలో కేంద్ర జలవనరుల సంఘం వారు నియమించిన భోస్లా కమిటీ వారు కృష్ణా బేసిన్ నుంచి 350 టిఎమ్సిల నీటిని గోదావరి బేసిన్కు తరలిస్తే మంచిదని ఒక సిఫార్సు చేయడం జరిగింది. కృష్ణా జలాలపై ఏర్పాటు చేయబడిన బచావత్ కమీషన్ వారు కూడా బలపరచడం జరిగింది. అటువంటి సిఫారసులు చేసిన తరుణాలో ఆ తరువాత చంద్రబాబు నాయుడు గారు అధికారంలోకి వచ్చారు. అవన్నీ ముట్టుకోవడం దండగ అనుకున్నారు. ఆయన మనసులో మాట అని చెప్పారు. ఆ మనసులో మాట పుస్తకంలో సేచ్చేనెంబర్ 125లో అనుకుంటాను. సాగునీటి వ్యవస్థలో కాలువలు తవ్వితే లాభసాటిగా వుండవని ఆయన చెప్పుడం జరిగింది. అలాంటి వ్యక్తి హాయాములో పోలవరం ప్రాజెక్టుకు ఒక్కడుగు కూడా ముందడుగు వేసిన పాపాస పోని వరిస్థితుల్లో ఈ రోజున పోలవరం మా ఘనత అని ఏ విధంగా చెప్పుకుంటున్నారో ఒక్కసారి అలోచించాలని నేను వారిని కోరుతున్నాను.

...

రాజశేఖర రెడ్డి గారు ఏమి చేశారని ప్రశ్నాన్ని నాలుగు వేల కోట్ల రూపాయలు భర్మ పెట్టి కాలువలు తవ్వించారు. రాజధానికి స్థలం నిర్లయించడం కోసం ప్రచారాలు చేస్తున్నారు తప్పితే ఇంకా పైనలైజ్ చేయలేకపోయారు. రాజశేఖరరెడ్డి గారు పోలవరం ప్రాజెక్టుకు కాలువలు తవ్వారు గనుకే అది ఈ రోజు కాకున్న రేపైనా పూర్తపుతుందన్న నమ్మకం అక్కడి ప్రజల్లో వుందన్న విషయాన్ని ఈ సందర్భంగా మీకు గుర్తు చేస్తున్నాను. అదేవిధంగా ఏదైతే పోలవరం పాజెక్టు వుందో దాని నిర్మాణం విషయంలో జాప్యం జరిగిన మాట వాస్తవమే. కారణమేమంటే దానికి సంబంధించిన కాంట్రాక్టు సంస్థ మధుకాన్ కంపెనీ యజమాని నామానాగేశ్వరరావు గారు వారి పార్టీకి సంబంధించిన వారే. ఆ కంపెనీ వారు అక్కడున్న రాక్ఫిల్ డ్యూమ్సు కొంతవరకు పూర్తి చేసి తరువాత వదిలిపెట్టి వెళ్లిపోవడం జరిగింది.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ : కన్కన్లూడ్ చేయండి.....

శ్రీ చిర్ర జగ్గిరెడ్డి (కొత్తపేట): లాభాలు వచ్చే పనులు చేసి మిగతాని వదిలిపెట్టి వెళ్లిపొమ్మని వీరు వాళ్ల పార్టీవాళ్లను అలాంటి కార్యక్రమాలకు ప్రోత్సహించారా అని నేను అడుగుతున్నాను. తరువాత ఆ పనిని ట్రాన్స్ఫర్ అనే కంపెనీకి అప్పగించడం జరిగింది.

దాని మీద సోమా కంపెనీ వాళ్లు కోర్టుకెళ్డడం, దాని మీద కొన్ని ఇబ్బందులొచ్చి మళ్లీ చైనా పంపించి వారి అర్థతలపై కూడా పెరిషై చేయించే కార్యక్రమాలు కూడా చేశారు. అవన్ని పేపర్లలో కూడా వచ్చాయి. మనందరం చూశాము. ఉనాష్టానిక్ కంపెనీకి పున్న ఎక్స్పోర్టింగ్ న్న మీద, వారి అర్థతల మీద చైనా వెళ్తే అక్కడ వీళ్లు మొన్సుటి వరకు ఓటు వేసి నిలబెట్టిన వీళ్ల ప్రభుత్వం, ఏదైతే కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం ఉందో ఆ ప్రభుత్వానికి చెందిన రాయపాటి సాంబశివ రాపు గారి హోటల్లోనే వాళ్లంతా పుండి వారికి అనుపుగా ఈ కార్యక్రమాలన్ని చేశారనే మాట మొన్సు పేపర్లలో కూడా వచ్చిందని ఈ సందర్భంగా తెలియజేస్తున్నాను. ఈ రకంగా జలయజ్ఞం పసుల్లో మీ కాంట్రాక్టర్లను పెట్టి వాళ్ల ద్వారా ఇలాంటివన్ని చేసి నిందలు ఎందుకు రాజశేఖరరెడ్డి గారి మీద వేస్తున్నారని నేను వీళ్లను అడుగుతున్నాను.

ఇక గోదావరి డెల్టా మాడర్నేజెప్స్ కోసం రూ.3300 కోట్లు ఖర్చు పెట్టిన ఘనత రాజశేఖర రెడ్డి గారిది. సర్ అర్థర్ కాటన్ తరువాత మళ్లీ అన్ని నిధులు ఖర్చు పెట్టి చేయించిన మొనగాడు రాజశేఖర రెడ్డి తప్ప ఎవరూ లేరు. ఆనాటి కాటన్ మన జాతీయుడు కాకపోయినప్పటికీ మన రైతాంగం కోసం లీసుకొచ్చిన ఆ ప్రాజెక్టు వంద సంవత్సరాలు దాటిపోయింది కాబట్టి వాటిని మాడర్నేజెప్స్ చేయడం కోసం రాజశేఖరరెడ్డి గారు రూ.3,300 కోట్లు శాంక్ష్మన్ చేశారు. మరి ఇవ్వాడున్న చంద్రబాబునాయుడుగారు చేసిన ఇరిగేప్స్ కోసం శాంక్ష్మన్నే అడుగుతున్నాను. చంద్రబాబునాయుడుగారు అధికారంలో పున్న తొమ్మిదేళ్ల కాలంలో సమారు వెయ్యి కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టి ఇంకుడు గుంతలు తవ్వారు. మరి ఆ గుంతల్లో సైట్లోక్కుడికి పోయాయో, ఆ వెయ్యి కోట్లు డబ్బెక్కుడికి పోయాయో ఈ నాయకులు సమాధానం చెప్పాలని నేను కోరుతున్నాను.

మిష్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ : కన్కన్లాడ్ చేయండి....

శ్రీ చిర్ర జగ్గిరెడ్డి (కొత్తపేట): ఒక్క నిమిపర అధ్యక్షా..... అలాగే గోదావరి డెల్టా మాడర్నేజెప్స్కు సంబంధించి 16 ప్యాకేజీలను ఇవ్వడం జరిగింది. ఆ పసులు ఇంకా పూర్తి కాలేదు. రాష్ట్రంలో పరిపాలన చేయమని ప్రజలు మీకు అధికారం అప్పగించారు కాబట్టి వాటిని సకాలంలో పూర్తిచేయించే పసులు చేయకుండా మీరు అధికారంలోకి వచ్చి మూడు నెలలు గడచినా ఇంకా మీరు రాజశేఖరరెడ్డిగారి మీదనో, జగన్సౌహన్ రెడ్డిగారి మీదనో మీకున్న భయాన్ని రోజుకు నాలుగైదు సార్లు ప్రదర్శించుకుంటున్నారని తెలియజేస్తున్నాను. అలాగే చంద్ర బాబు నాయుడు గారు గతంలో.. . (**మైక్ ఆగిపోయింది...)**

శ్రీమతి పి.యామినీబాల (సింగనమల): అధ్యక్ష, గౌరవ ముఖ్యమంత్రి నారాచంద్రబాబునాయుడుగారు అభివృద్ధికి ఎంత ప్రాధాన్యమిస్తామన్నారో, అవినీతిపై అంతే

కటినంగా వ్యవహారిస్తామన్నందుకు వాళ్ల ప్రభుత్వాలలో చేసిన అవినీతి కార్యక్రమాల పైన ఉక్కపొదం మొపుతామన్నందుకు ఇక్కడున్న ప్రతిపక్ష సభ్యుల గుండెల్లో అప్పుడే రైళ్లు పరుగెడుతున్నాయి. అనంతపురం జిల్లా సింగపుల నియోజకవర్గానికి సంబంధించిన చిన్న ఉదాహరణ చెబుతాను. గత పది సంవత్సరాలుగా రైతులెదుర్కొంటున్న సమస్యలు, చేసిన ధర్మాలు, కన్నీటి వ్యథ. ఏ చెరువుకూ చారెడు నీళ్లు లేవు. గతంలో కృతిమ వర్షాలు. వీరి జల యజ్ఞం గురించి ఒకే ఒక ఉదాహరణ వివరిస్తాము.

...

జలయజ్ఞంలో మరొక అవినీతి కోణం కృతిమ వర్షాలు. ఉదయం వేళ, కనొపించే వేళ మేఘాలపైన వర్షం కురిపిస్తామని రెండు మార్లు విమానాల ద్వారా ప్రయత్నాలు చేశారు. అది కూడా రాత్రి చీకటి పడిన తరువాత విమానం వచ్చింది. వర్షం కురుస్తుందని ఎదురు చూసిన మాకు విమానాలు అలా వచ్చి ఇలా వెళ్లినందుకే వేల కోట్ల రూపాయలు ఎవరి చేతుల నుండి ఎవరి చేతులకు మారాయస్తుది గత ప్రభుత్వాన్ని నిలదీస్తామని ఇక్కడ కూర్చున్న ప్రతిపక్ష సభ్యులు అధైర్ఘపడి ఏకంగా వాకోట్, జాకోట్ అనే విధంగా వ్యవహారిస్తున్నారు.

శ్రీ చిల్డ జగ్గిరెడ్డి (కొత్తపేట): అధ్యక్ష, శ్రీనివాస్ గారు మాట్లాడుతూ రాయలసీమలో ఒక్క ఎకరానికైనా నీరిచ్చారా అని అడిగారు. రాయలసీమలోని హంద్రి-నీవాకు రూ.4,200 కోట్లు రాజశేఖర్ రెడ్డి గారు కేటాయించి ప్రాక్కికంగా నీటినందిస్తున్న మాట వాస్తవమౌ, కాదా అని ఒకసారి ఆలోచించమని వారిని కోరుతున్నాను. గతంలో రెండు సౌర్లు శంకుస్థాపన చేసి కనీసం రూ.200 కోట్లు కూడా భర్యు పెట్టణి ఘనత చంద్రబాబునాయుడుగారికి దక్కింది. శిలాఫలకాలు వేసిన వారికి వాటికైన భర్యు కూడా ఇవ్వణి ఘనత చంద్రబాబు నాయుడు గారికి దక్కుతుందని మనవి చేస్తున్నాము. ప్రస్తుతం హంద్రి-నీవా ద్వారా పది టీఎంసీల నీరు సద్విమోగం అవుతున్న సంగతి గౌరవ సభ్యులు శ్రీనివాస్ గారు తెలుసుకోవాలి.

గోదావరి డెల్ఫాకు అప్పటి ముఖ్యమంత్రి స్వర్గీయ రాజశేఖర్ రెడ్డి గారు రూ. 3,300 కోట్లు మంజూరు చేశారు. అవి పూర్తి కావాలంటే ఇంకా నిధులు మంజూరు చేయాలని చెబుతున్నారు, వాటి మీద కూడా శ్రద్ధ వహించాలి. గోదావరి లంక భూములు వర్షకాలంలో కోతకు గురవుతున్నాయని ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాము. ప్రతి సంవత్సరం గోదావరి పరద వచ్చినప్పుడు ఇక్కడున్న రైతుకు పట్టా భూమి గత సంవత్సరం అయిదెకరాలుంటే వచ్చే సంవత్సరానికి నాలుగెకరాలే ఉంటుంది. సదీ కోతవల్ల భూమి నదీగ్ర్ఘంలో కలిసిపోతున్న విషయాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాము.

మిస్టర్ డెపూర్చలీ స్పీకర్: ఇప్పటికే చాలా మాట్లాడారు. ఒక్క నిమిషంలో పూర్తి చేయండి. ఇంకా మాట్లాడవలసినవారు చాలా మంది ఉన్నారు.

శ్రీ చిల్డ జగ్గిరెడ్డి (కొత్తపేట): అధ్యక్షా, గత పదవ తేదీ నుంచి జరుగుతున్న ఈ బడ్జెట్ సమావేశాలలో అనేక విషయాలు ప్రస్తావస్తోచ్చాయి. జలయజ్ఞం-ధనయజ్ఞం అని చెబుతున్న మీరు ప్రాజెక్టుల అంచనాలు పెరిగాయని చెబుతున్నారు. గతంలో కూడా సర్ ఆర్థర్ కాటన్ గారు కాటన్ బ్యారేజీని రూ.4 లక్షలతో ఆసక్టి పూర్తి చేశారు. ప్రకాశం బ్యారేజీ నిర్మణం చేపట్టినప్పుడు అంచనా రూ.26 కోట్లు కాగా ఆ బ్యారేజీ పూర్తి అయ్యే నాటికి రూ.70 కోట్లు అయింది. అలాగే వంశధార ప్రాజెక్టుకు మొదటి అంచనా వస్యయం రూ.8.78 కోట్లు అయితే అది 2004-05కు పూర్తి అయ్యే నాటికి రూ.113 కోట్లు అయింది. కాలం గడిచే కొద్ది ధరలు పెరుగుతాయి. మీరు 2004 సంవత్సరం ప్రకారమే ఏ ప్రాజెక్టులు నిర్మణం చేపట్టినా ఉన్నటువంటి అంచనాలను పెంచకుండానే మీరు 2004 సంవత్సరం ధరలకే పూర్తిచేసే శక్తి మీకు ఉన్నదా అని అడుగుతున్నాను. తెలుగు తమ్ముళ్ళ మీద ఉన్న విశ్వాసంతో నారా చంద్రబాబు నాయుడు గారు మొన్న గవర్నర్గారి పాలనలో కేవలం రూ.లక్షలతో నామినేషన్ వేసుకోవచ్చుననే జి.ఓసు మారుస్తా దానిని రూ.5 లక్షల వరకు నామినేషన్ మీద ఇష్టచ్చునని నారా చంద్రబాబునాయుడుగారు స్వయంగా ప్రకటించి కొత్త జి.ఓసు విడుదల చేశారనే విషయాన్ని సగొరవంగా మనవి చేస్తున్నాను. వాస్తవానికి ప్రకాశం బ్యారేజీ గాని ఇంకొకటి గాని అప్పట్లో కాలాన్ని బట్టి వ్యయం పెరగడం జరిగింది. నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు కూడా 1960లో రూ.91.12 అంచనాలు వేసినప్పటికీ అది పూర్తయ్యే నాటికి రూ.1300 కోట్లు అయింది. సాగునీటి కార్బూకమాలకు సంబంధించిన అభీప్యద్ధిని చూసి ఓర్ధవేక చంద్రబాబునాయుడు గారి పాలనా సమయంలో ఏం చేశారన్నది చెప్పమంటే వారి దగ్గర చెప్పడానికి సమాధానం లేదు కనుక కేవలం జలయజ్ఞం-ధనయజ్ఞం అనే మాటలు చెబుతూ కాలం వెళ్ళబుచ్చుతున్నారు.

శ్రీ పులపర్తి నారాయణమూర్తి (గన్నవరం): అధ్యక్షా, ముందుగా మీకు నా సమస్యారాలు. మాది తూర్పు గోదావరి జిల్లాలోని గన్నవరం నియోజకవర్గం. మా నియోజకవర్గంలో క్రాప్ హోలీడే కింద రైతులందరూ సుమారు 200 ఎకరాలలో పంట వేయకుండా వదలిచేయవలసి వచ్చింది. క్రాప్ హోలీడే ప్రకటించినందున అప్పుడున్న ముఖ్యమంత్రి కూడా ఏ విధమైనటువంటి సష్టపరిహారం ఇస్తామని చెప్పలేదు. 100 మంది రైతులు అకాల మరణం చెందారన్న విషయం ప్రభుత్వానికి తెలుసు. కాబట్టి క్రాప్ హోలీడే ప్రకటించినందున చనిపోయిన 100 మంది రైతులకు సష్ట పరిహారం చెల్లించాలని గౌరవ మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను. గత ప్రభుత్వం హాయాంలో కాలువలై లస్కర్లను పెట్టారి, ఇప్పుడు వారందరినీ తీసేసి రైతులు ఇష్టముంటే వ్యవసాయం చేసుకోండి, లేదంటే మానేయండి అన్నట్లుగా వ్యవహారించడం వలన మురుగునీటి కాల్యలలో మురుగునీరు పోవడానికి కూడా అప్పటి ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకోలేదు. లస్కర్లను తిరిగి నియమించాలని ప్రభుత్వాన్ని మీ ద్వారా కోరుతున్నాను. క్రాప్ హోలీడే ప్రకటించినందున మా నియోజకవర్గంలో చనిపోయిన 100 మంది రైతులకు సష్టపరిహారం చెల్లించాలని గౌరవ మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ ని.వి.శివరామరాజు(ఉండి): అధ్యక్షు, 2014-15 సంవత్సరానికి భారీ మరియు మధ్య తరహా చిన్న తరహా సాగునీటి, మురుగునీటి ద్వారా ప్రకృతి వరద నియంత్రణ ఉన్న ప్రాజెక్టులకున్న డిమాండ్ సుమారు రూ. 7913,94,13,000/-లను నేను బలపరున్నాను. ముఖ్యంగా మన రాష్ట్రం వ్యవసాయం మీద ఆధారపడిన ప్రాంతం. వ్యవసాయ రంగం ద్వారానే కచ్చితంగా పేదరికాన్ని నిరూలించుకోవలసిన ఆవశ్యకత ఉన్నది. మనకు స్వాతంత్యం వచ్చి 67 సంవత్సరులు అయినప్పటికీ ఇప్పటికి కూడా కొన్ని ప్రాంతాలకు నీరు అందని పరిస్థితులలో అతివ్యాప్తి, అనావ్యాప్తి బాధపడే పరిస్థితులున్నాయి. దీనిని అభిగమించడానికి సంచిక్కగా ఆలోచించి మన రాష్ట్రాన్ని తీర్చిదిద్దగల సామర్థ్యం మన గౌరవ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు గారికి ఉన్నది. కచ్చితంగా వ్యవసాయ రంగంలో ప్రతి నీటిబోట్టును వినియోగం చేసుకోవడానికి మన గౌరవ మంత్రివర్యులు దేవినేని ఉమామహేశ్వరరావు గారికి పూర్తి అవగాహన, సమర్థత ఉన్నది కాబట్టి వ్యవసాయరంగంలో ప్రతి ఎకరానికి నీరు అందించేవిధంగా చర్యలు తీసుకుంటారనే నమ్మకం ప్రతి ఒక్కరిలో ఉన్నది. ఉత్తరాంధకు, రాయలసీమకు నీటి ఎద్దడి ఎక్కువగా ఉన్నది. కృష్ణాదెల్లాలో నీటిని పూర్తిగా సద్వినియోగం చేసుకోలేని పరిస్థితి ఉన్నది. ప్రస్తుతం మనకు పోలవరం ఒక వరంలాగా ఉన్నది. పోలవరం ఆర్ద్రానెన్న తీసుకోచ్చినందువల్ల మనమందరం దైర్యంగా ఉండే పరిస్థితులు కనిపిస్తున్నాయి. ఈ సందర్భంగా ప్రధానమంత్రి సరేంద్రమాడిగారికి, కేంద్రమంత్రి, పెద్దలు వెంకయ్యనాయుడు గారికి మరియు నారా చంద్రబాబునాయుడుగారికి ఈసభ ద్వారా కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తున్నాయి. పోలవరం ఆర్ద్రానెన్న రాకపోతే మనప్రాంతం ఎడారి అయ్యే ప్రమాదంతోబాటు మనరాష్ట్ర పరిస్థితి అగ్మయ్యగోచరంగా ఉండేది. పోలవరం ద్వారా సుమారు 7 లక్షల 20 వేల ఎకరాల ఆయకట్టుకు నీరు అందుతుంది.

...

పోలవరం ద్వారా సుమారు 7,20,000 ఎకరాలకు నీరందుతుంది. 960 మెగావాట్లు విద్యుత్తని ప్రాండ్యాన్ చేసుకోగలుగుతాం. పులిచింతల బ్యాలెన్సింగ్ రిజర్వ్యాయర్ని ఏర్పాటు చేసుకోవడం వలన సుమారు 40 టిఎంసీల నీటిని నిలువ చేసుకునే పరిస్థితి ఉంది. 80 మెగావాట్లు విద్యుత్తని ప్రాండ్యాన్ చేసుకునే పరిస్థితి ఉంది. గతంలో మనకున్న వసరులను సక్రమంగా వినియోగించుకోలేని పరిస్థితుల్లో ఈరోజు అనావ్యాప్తి బాధపడే పరిస్థితి ఉంది. మన నేత నారా చంద్రబాబు నాయుడు గారి సారధ్యంలో మనమందరం పట్టురలతో పనిచేసి ప్రతి నీటి బోట్టుని మనం ఉపయోగించుకుని, ఈ బడ్జెట్లో కేటాయించిన ప్రతీ రూపాయి సద్వినియోగం చేసుకుని వ్యవసాయ రంగంలో రైతాంగానికి మేలు జరిగేలా చూడాల్సిన బాధ్యత మనందరి మీద ఉంది. మన రాష్ట్రంలో గోదావరి, కృష్ణా, వంశధార, పెన్నా, నాగావళితో బాటు మధ్య తరహా, చిన్న తరహా నదులు సుమారు నలభై ఉన్నాయి. వాటి ద్వారా తాగునీటి అవసరాలు గానీ, సాగునీటి అవసరాలు గాని తీర్చడానికి రాష్ట్రాన్ని అభివృద్ధి పథంలో నడిపించడానికి ఇవి ఎంతగానో ఉపయోగపడతాయి. ఈరోజు మనం అభివృద్ధి పథంలో

ముందుకు వెళుతున్న తరుණంలో ఆధునికరణ పనులను త్వరితగతిన చేయాల్సిన అవసరం ఉంది. గతంలో ఆధునికరణ పనుల విషయంలో కాంట్రాక్టర్లందరూ స్వార్థపూరితంగా ఆలోచిస్తూ డబ్బులు ఎక్కువ ఉండే చోట పనులు చేసి మిగిలిన చోట్ల పనులు చేయకపోవడం వలన రైతాంగానికి మేలు జరిగే విధంగా ఆధునికరణ పనులు జరగడం లేదు. కృష్ణ, గోదావరి, ఏలేరు, పెన్నా, నాగార్జునసాగర్, టిబిబిపి, హాచెల్సీ మరియు ఎల్వెల్సీల వద్ద ఆధునికరణ పనులు జరుగుతున్నాయి. ఈ పనులన్నింటినీ సక్రమంగా మానిటర్ చేసి రైతుల ప్రయోజనాలను దృష్టిలో పెట్టుకుని పనులన్నీ ప్లానింగ్ ప్రకారం సిస్టమేటిక్‌గా చేయాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

కొన్ని నదుల మీద మనం వరద గట్టులు నిర్మించుకోవాలి. దాంట్లో కృష్ణ, గోదావరి, పెన్నా, కండలేరు, కళంగి, స్వద్ధముఖి, హంద్రి, కుందు, వంశధార, నాగావళి ఉన్నాయి. గట్లు నిర్మించినప్పుడు గతంలో ఎక్కడా మానిటరింగ్ లేదు. దీంట్లో ఎక్కువ మంది అధికారులను నియమించుకుని, డిపార్ట్మెంటుని అలర్డ్ చేసి, ఎక్కడెక్కడ డ్యూమేచీ జరుగుతుందో అక్కడ డ్యూమేచీ జరగకుండా చూసుకొని డ్యూమేచీ జరిగిన వెంటనే రెక్టిప్పె చేసుకోవాలి. నదులు మనకు ప్రకృతి ఇచ్చిన వరాలు. వాటిని ప్రాటెక్స్ చేసుకోవసిన బాధ్యత మనకుంది. పంట కాలువలన్నింటినీ నిర్విర్యం చేసుకునే పరిస్థితి ఉంది. మనం ఇండప్పియల్ పొల్యూప్స్ గురించి మాటల్లడుతున్నాం. గ్రామాల్లో, కార్బోరేషన్లో, మునిసిపాలిటీల్లో పొల్యూప్స్ కూడా కెనార్లోకి వెళ్లిపోవడంతో మంచినీళ్లు అందించే పంట కాలువలన్నీ రామన్న రోజుల్లో నిర్విర్యమయ్యే ప్రమాదముంది. దీనిమీద కూడా ప్రత్యేకమైన దృష్టి పెట్టాలి. మనం ప్రకాశం బ్యారేచీ ద్వారా 180 టిఎంసీలు వాడుకుంటున్నాం. దానికి తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడి సీమాంధ్రకు అన్యాయం జరిగి మనం అనాధలుగా ఉన్న పరిస్థితుల్లో మనం ఇబ్బందులను ఎదుర్కొంటున్నాం. కృష్ణ డెల్టా మొత్తం ఎడారిగా మారిపోయే పరిస్థితి వలన రైతాంగం ఆందోళనలో ఉన్నారు. ప్రకృతి మీద ఆధారపడే పరిస్థితి వలన ఈరోజు కృష్ణ డెల్టాకు ఇబ్బంది ఎదుర్కొనే పరిస్థితి ఉంది. మనకున్న హక్కులను ఖచ్చితంగా పరిరక్షించుకుని, లీగల్గా మనకున్న అన్ని ఒడిదుడుకులను అధిగమించి మన హక్కులను మనం ప్రాటెక్స్ చేసుకునే విధంగా ప్రభుత్వం కార్యాచరణ చేయాలని కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్స్ కన్కల్డ్ చేయండి.

శ్రీ వి.వి.శివరామరాజు(ఉండి): కాటన్డోర దయవలన మనం గోదావరిబ్యారేచీ నిర్మించుకోవడం జరిగింది. ధవళేశ్వరం బ్యారేచీ ద్వారా మాకు సుమారు 4 టిఎంసీల ప్లోయింగ్ ఉండి దానిద్వారా కృష్ణాడెల్టాకు, తూర్పు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలకు సంబంధించి సుమారు 13 లక్షల ఎకరాల ఆయకట్టుకి మనం సీరందించుకుంటున్నాం. దాంట్లో బాగా ఇసుక మేట వేయడం వలన స్టోరేజీ కెపాసిటీ తగ్గిపోయింది. కాబట్టి స్టోరేజీ కెపాసిటీ పెంచాలి. ధవళేశ్వరం

బ్యారేజీ దిగువ భాగంలో మనకు ఏరియా ఉంది. అందులో వాటర్ స్టోరేజీని పెంచుకునే విధంగా కార్బాచరణ చేపట్టినట్టే భవిష్యత్తులో అది మనకు బ్యాలెన్సింగ్ రిజర్వ్యాయర్ కింద ఉపయోగపడే పరిస్థితి ఉంది. దానిని కూడా మన పెద్దలు ఆలోచన చేయాలని కోరుతున్నాము.

రాయలసీమ అభివృద్ధి చెందాల్సిన అవసరముంది. అందు నిమిత్తం సోమశిల, వెలిగొండ, గుండ్లకమ్ము తెలుగుగంగని స్థిర్కరించుకోవడం, గాలేరు-నగరి, పులిచింతల ఎన్సార్కోసీసీ, సంబీసాగర్ వీటన్నింటినీ మనం రెన్సోవేషన్ పూర్తి చేసుకుని వాటన్నింటినీ పూర్తిగా యుటిలిటీకి తీసుకు వచ్చి రాయలసీమని కూడా మనం సస్యశ్యామలం చేయాల్సిన పరిస్థితి ఉంది. ఉత్తరాంధ్రలో కూడా నాగావళి గానీ, బాబూ జగళ్లివన్రామ్ ఉత్తరాంధ్ర సుజల పుంతి, రుంచియావతి, వెంగళరాయసాగర్, నాగావళి లాంటి ప్రాజెక్టులని స్థిర్కరించుకుని పూర్తిగా ఉపయోగంలోకి తీసుకోవాలి.

నిన్న ముఖ్యమంత్రి గారు నాగావళిని గానీ హంద్రీవాని గానీ ఈ సంవత్సరం పూర్తి చేసి రైతాంగానికి నీరు అందుబాటులోకి తేవడానికి ప్రయత్నం చేస్తామన్నారు. ప్రకాశం జిల్లాలో ఇప్పటికీ కూడా ఫ్లోర్డెడ ఉన్న పరిస్థితి ఉంది. కనీసం త్రాగునిరు కూడా అందించుకోలేని పరిస్థితి ఉంది. దీనికి ఖచ్చితంగా ముఖ్యమంత్రి గారు వాటర్ గ్రింసి ఏర్పాటు చేసి ప్రతీ గ్రామానికి ప్రతీ ఇంటికి నీరందించే విధంగా కార్బాచరణ చేస్తామన్నారు. ముఖ్యమంత్రి నారా చంద్రబాబు నాయుడు గారి నేతృత్వంలో అంతా సైంటిఫిక్‌గా, సిస్టమ్‌బేటిక్‌గా నిధులన్నీ సద్వినియోగం చేసుకుని నదుల నీటిని ఉపయోగించుకోవడం ద్వారా సస్యశ్యామలం చేయాలి. చిన్న నీటిపారుదల కూడా మనకు కీలకమైనది. చిన్న నీటి పారుదల ద్వారా సుమారు 25 లక్షల ఎకరాలకు ఆయకట్టు చేసుకునే అవకాశం ఉంది. ఇందుకు గాను నారా చంద్రబాబు నాయుడు గారు నీరు - చెట్టు అనే పథకాన్ని ప్రవేశ పెట్టడం జరిగింది.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్: ముగించండి.

శ్రీ వి.వి.శివరామరాజు(ఉండి): చెరువుల వలన మనకు ఎక్కువ మేలు జరగాల్సిన అవసరముంది. ఎందుకంటే ప్రత్యేకించి మన రాయలసీమలో చెరువుల ద్వారా ఎక్కువ నేద్యాన్ని చేసుకునే పరిస్థితి ఉంది. వేలాది చెరువులున్నాయి. వాటన్నింటినీ ఉపయోగించుకోవాలి. వర్కూకాలంలో వచ్చిన నీటిని చైన్‌లింకు ద్వారా అన్ని చెరువులు నింపుకోవాలి. ముఖ్యమంత్రి గారు చెప్పినట్టుగా వాటర్ స్టోరేజీ చేసుకునేలా కట్టలను మనం పునర్నిర్మించుకోవాలి. ఎత్తిపోతల పథకం ద్వారా సుమారు మనకు ౨ లక్షల ఎకరాలకు ఆయకట్టు చేసుకునేందుకు అవకాశం ఉంది. వీటన్నించి పరిగణనలోకి తీసుకుని వ్యవసాయం లాభపొటిగా ఉండేలా మనమందరం కృషి చేయాలి. సమర్థవంతమైన ముఖ్యమంత్రి నేతృత్వంలో, అవగాహన ఉన్న మంత్రివర్యుల

నేతృత్వంలో నీటిపారుదల పూర్తిగా అభివృద్ధి చెంది మన రాష్ట్రం సన్యశ్యామలం చెందాలని కోరుకుంటున్నాను.

శ్రీ తోట ల్రిమూర్తులు(రామచంద్రపురం): అధ్యక్షా, 2014-15 సంవత్సరానికి నీటిపారుదల శాఖామాత్యులు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెట్‌ని బలపరుస్తున్నాను. ఈ దేశానికి అన్నం పెట్టే రైతు సంతోషంగా, క్లేమంగా ఉండాలి. రైతే ఈ దేశానికి వెన్నెముక. ఈ దేశం ప్రధానంగా వ్యవసాయం మీద ఆధారపడే దేశం. రాష్ట్రం కూడా వ్యవసాయం మీద ఆధారపడుతోంది. అయితే కొత్తపేట శాసన సభ్యులు మాటల్లాడుతూ జగన్మహారాజు రెడ్డి గారిని చూస్తే చందబాబునాయుడుగారికి గుండెల్లో రైళ్లు పరుగెడుతున్నాయి అన్నారు. ఆమాట వాస్తవం. చందబాబునాయుడుగారు ఈ రాష్ట్రానికి ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నారు. ఏ మాత్రం అప్రమత్తంగా లేకపోయినా ఈ రాష్ట్ర ప్రజలకి జరిగే అన్యాయం గానీ, ఈ రాష్ట్రాన్ని దోషించారుల బారిన పడనీయకుండా, అటువంటి దోషించి వ్యవస్థ నుంచి కాపాడుకోవలసిన బాధ్యత చందబాబునాయుడుగారి మీదుంది. కాబట్టి ఆయన విషయంలో అప్రమత్తంగా ఉంటున్నారు. దాంట్లో ఎలాంటి అనుమానం లేదు. కాంట్రాక్టర్ల వ్యవస్థ గురించి మాటల్లాడారు. ఈ నవరత్నాలనే 8 కంపెనీలను స్థాపించిన ఫునత కూడా వారిదే.

...

2004వ సంవత్సరంలో ఆయన ముఖ్యమంత్రి అయిన తర్వాత ఈ రాష్ట్రంలో మొట్టమొదటటిసారి ఈ కంపెనీలను స్థాపించి ఏ విధంగా రూ.1,90,000 కోట్ల నిధులను, నీటిపారుదల రంగాన్ని అభివృద్ధి చేస్తానని ఏ విధంగా దోషించి జరిగిందనే విషయం మీద, అప్పటి ప్రభుత్వంలో ఉన్న కాగ్ రిపోర్టులు కూడా వెల్లడించాయి. ఆ రోజు చందబాబు నాయుడు గారు ప్రతిపక్ష నాయకుడిగా ఉండి, అనేక ప్రాజెక్టులకు సంబంధించిన విషయంలో వీళ్ల చేస్తున్న అవిసీతి గురించి, ధర్మాలు, రాస్తారోకోలు, ఇక్కడ సభలో గొంతు చించుకొని గోలపెట్టినప్పటికీ దున్నాపోతు మీద వాన కురిసినట్లు అనాటి ప్రభుత్వం ఏ మాత్రం పట్టించుకొని పరిస్థితిని ఈ రాష్ట్రప్రజలు చూశారు.

అదే విధంగా ఈరోజు రూ.3,300 కోట్లను గోదావరి అధునికీకరణకు కేటాయించారని చెప్పారు. నిజమే అధ్యక్షా, రూ.3,300 కోట్లను కేటాయించిన దానిని, ఎంత వరకు పనులు జరిగాయనేది గానీ, ఆ కంపెనీల్లో అప్పట్లో కాంట్రాక్టు తీసుకున్న కాంట్రాక్టర్లు ఏ విధంగా పనులు చేశారనేది గానీ, మీ కోసం, మీ కిట్ బ్యాగుల కోసం, మీ పర్సింటేషన్ల కోసం చేసింది తప్ప వాస్తవంగా అక్కడ పనులు జరిగాయా లేదా అనేది చూస్తే, ఈరోజుకు కూడా అక్కడ పనులు జరగని పరిస్థితి ఉంది. ఈ రూ.3,300 కోట్లను ఉభయ గోదావరి జిల్లాలకు సంబంధించిన ఆధునికీకరణ కోసం అన్నారు, దాంట్లో రూ.1,197 కోట్లను తూర్పు గోదావరిలో ఉన్న ఏటుగట్లు గానీ, కాలువలుగానీ, ఘడైనేబే వ్యవస్థలకు సంబంధించిన పనుల నిమిత్తం కేటాయించారు. అప్పుడు ఎక్కడ నుంచో కాంట్రాక్టర్లను తీసుకొచ్చి ఆ కాంట్రాక్టర్లు మళ్లీ సబ్

కాంటాక్షరకు ఇచ్చి, కేవలం వాళ్ళకు డబ్బులు మిగిలే పనులు ఏవైతే ఉన్నాయో వాటన్నింటినీ దొచుకున్నారు. 2007లో ఒప్పందం జరిగినప్పటికీ ఈరోజు వరకు ఎక్కడా పనులు జరగలేదు. నేటికి ఏడు సంవత్సరాలు గడుస్తున్నప్పటికీ, ఎక్కడికక్కడ వాళ్ళ చేసిన పనులు డబ్బులు ఏవైతే వస్తాయో ఎర్త వర్షులు ఏవైతే ఉన్నాయో, ఆ పనులను మాత్రమే చేసి డబ్బులు తీసుకున్నారు తప్ప పూర్తి స్థాయిలో అక్కడ పనులు జరగలేదు.

రైతాంగమంతా చాలా ఇబ్బందిపడే పరిస్థితి ఉంది. అలాగే అక్కడ ఏటిగట్టను వేస్తామని చెప్పి, అంటే 46 షట్టు బ్యాంకులకు సంబంధించిన ఏటిగట్లు, ఆరోజు ఉండే వరదనీటి మట్టానికి అనుగుణంగా ఏటిగట్టను అధునికీకరణ చేయాలని ఆ రోజు నిర్దయం తీసుకున్నారు. ఈరోజు వరకు కూడా ఆ ఏటిగట్టకు సంబంధించిన కాంటాక్షర్లు ఎవరు కనిపించడం లేదు, పనులు చేయడం లేదు. మంత్రిగారికి తమరి ద్వారా నేను మనవి చేసేదేమంటే, ఆ కాంటాక్షర్లను రద్దు చేసి క్రొత్తగా కాంటాక్షర్లను పిలిపించి, ఆ పనులన్నింటినీ పూర్తి చేయాల్సిందిగా కోరుతున్నాను.

పోలవరం ప్రాజెక్టు అనేది ఒక బహుళార్థ సాధకమైన ప్రాజెక్టు, మనకు ఒక అద్భుతమైన ప్రాజెక్టు. ఈ ప్రాజెక్టు ద్వారా లక్షలాది ఎకరాల ఆయకట్టుకు నీరందటమే కాకుండా, విద్యుత్తను కూడా ఉత్పత్తి చేసుకోవచ్చు. విశాఖపట్టానికి సంబంధించిన త్రాగునీరు, సాగునీరు, పరిశ్రమలకు కూడా సీల్చిచ్చే ప్రాజెక్టు ఆ ప్రాజెక్టు. అటువంటి ప్రాజెక్టుకు తెలంగాణ ఆంధ్ర విభజన జరిగినప్పుడు, తెలంగాణాలో ఉన్న ఏడు మండలాలను, మరలా ఆ ప్రాజెక్టును నిర్మించడానికి కావాల్సిన ఆర్ద్రవేస్తును తీసుకొచ్చిన మన ముఖ్యమంత్రి గారికి, సహకరించిన కేంద్ర ప్రభుత్వానికి రైతాంగం తరఫున హృదయపూర్వకమైన కృతజ్ఞతలను తెలుపుతున్నాను. ఎందుకంటే అది జరగకపోతే ఆ ప్రాజెక్టుకు చాలా సష్టుం జరిగి ఉండేది. ఎప్పుడూ కోర్పుల్లో కొట్టాటలు జరిగే పరిస్థితి ఉండేది. మా జిల్లాకు సంబంధించిన పలు ఛైనేజీ వ్యవస్థల పైన, సీటి పారుదలకు సంబంధించిన ప్రాజెక్టులపైన ప్రత్యేకమైన దృష్టిని కేంద్రికించాల్సిందిగా తమరి ద్వారా గౌరవ మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

ఎందుకంటే, గోదావరి వచ్చినప్పుడు మా ప్రాంతంలోని ఏటిగట్లు బలహినంగా ఉన్నాయి. కోసామి ప్రాంతానికి చుట్టూ ఉన్న, గోదావరి మధ్యలో ఉన్న ప్రాంతం అది. షట్టు వచ్చిన సమయంలో ఆ ఏటిగట్టకు ఎక్కడ బ్రిచెస్ పడ్డు కొన్ని వేల ఎకరాల పంట నష్టపోయే పరిస్థితి ఉంది. వందల వేల సంఖ్యలో గ్రామాలు కొట్టుకుపోయే ప్రమాదం ఉంది. కాబట్టి కొన్ని చేట్లు వాటికి గ్రోయర్స్‌ని నిర్మించాలని ఈ సందర్భంగా మనవి చేసున్నాను. మా నియోజక వర్గానికి సంబంధించిన ఏటిగట్ట విషయంలో కూళ్ల, సుందరపల్లి, సేరులంక, పిల్లెంక దగ్గర ఉన్న గ్రోయర్స్‌కు సంబంధించిన ఎస్టీమేట్స్‌ని కూడా వెంటనే తెప్పించాము. గత ప్రభుత్వంలో నేను శాసనసభ్యుడిగా ఉండి, ప్రభుత్వానికి ఆ ప్రతిపాదనలను సమర్పించడం జరిగింది. వాటన్నింటికి సంబంధించిన అంచనాలు కూడా ఇక్కడ ఉన్నాయి. తొందరలో వాటికి నిధులను

మంజూరు చేసి, ఆ పనులను పూర్తి చేసినట్లయితే చాలా గ్రామాలకు పొంది ఉన్న ప్రమాదం నుంచి రక్షణ కల్పించినట్లు అవుతుంది. ఎక్కడ బ్రీచెన్ పడిసప్పటికీ ఆ ప్రాంతంలో ఉన్న గ్రామాలన్నీ ముంపుకు గురవుతాయి. అటువంటప్పుడు చాలా సంవత్సరాల పాటు పంటలకు కూడా నోచుకోని పరిస్థితి ఆ గ్రామల్లో ఉంటుంది. తప్పనిసరిగా ఆ పనులను పూర్తి చేయాలని మనవి చేస్తున్నాము. ఈరోజు మా జిల్లాలో ఉన్న చాగల్నాడ్ ఎత్తిపోతల పథకం, పుష్టర ఎత్తిపోతల పథకం మరి అనాడు చంద్రబాబు నాయుడు గారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉండగా మేమందరం శాసనభ్యులంగా ఉండి, వెళ్లి మాటల్లాడి తీసుకున్నటువంటివి. నిన్న మా నెహరూ గారు మాటల్లాడుతూ ఎక్కడ జరిగింది అభివృద్ధి అన్నారు. మేమందరం వెళ్లి అడిగి నాకు మంత్రి పదవి ఇవ్వకపోయినా పర్యాలేదు చాగల్నాడ్ ప్రాజెక్టు మాకు కావాలని అడిగిన సందర్భం.

శంఖుస్థాపన చేసి ప్రారంభించింది, నీరిచ్చిన తర్వాత ఓపెన్ చేసింది కూడా చంద్రబాబు నాయుడు గారేననే విషయం ఆ జిల్లా ప్రజాప్రతినిధులందరికి తెలుసని మనవి చేస్తున్నాము. ఈ ఏటిగట్ట ఆధునికీకరణ కొరకు ప్రత్యేకమైన దృష్టిని కేంద్రికించాలి. రావులపాలెం నుంచి ఉన్న ఏటిగట్టు యానం వరకు ఉన్నది. ఆ గోదావరి గట్టంబడే సుమారు 35 కిలో మీటర్ల వరకు కుడి వైపున గోదావరి ఉంటుంది. ఆ గోదావరికి, నేను ఎమ్ముచ్చేగా ఉన్నప్పుడు రావులపాలెం నుంచి బస్సులను కూడా సడిపించిన పరిస్థితి ఉంది. ఈరోజు ఈ కాంటూకర్రందరూ డబ్బుల కోసం ఆలోచించి ఆ రోడ్లను త్రవ్యేసి ఆధునికీకరణ అనే వేరుతో పూర్తిగా పాడుచేసిన పరిస్థితి ఉంది. ఎందుకు ఈ విషయం చెబుతున్నానంటే రేపు రాబోయే పుష్టరాల్లో ఆ ఏటిగట్టు మీద రహాదార్లు జరిగే పరిస్థితి ఉంది. ఎందుకంటే ఆ కట్టంబడి ఉన్న పుష్టరగాట్లన్నీ ఒక ఎనిమిది పుష్టర గాట్లు చాలా పవిత్రమైన ముఖ్యమైన పుష్టర ఘాట్లు ఉన్నాయి. వాటికి రవాణా కూడా ఈ ఏటిగట్ట వెంబడే జరిగే పరిస్థితి ఉంది. దానిని తొందరలోనే పూర్తి చేసే విధంగా, గతంలో మాదిరిగా యానం వరకు బస్సులు నడిచే విధంగా ఆ బండను నిర్మించే కార్యక్రమాలను చేపట్టాలని మనవి చేస్తూ, ఈరోజు మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన ఈ బడ్జెట్ని మనస్వార్తిగా సమర్థిస్తూ మీ దగ్గర సెలవు తీసుకొంటున్నాము.

శ్రీ ఏ.చంద్రబాసే(కదిరి) : అధ్యక్షా, ఈరోజు రాష్ట్ర ప్రజలందరూ గమనిస్తున్నారు. జలయజ్ఞం ద్వారా గతంలో ఎన్ని లక్షల ఎకరాలు ఆయకట్టలోకి వచ్చింది, తద్వారా రైతులందరూ ఎంతో సంతోషంగా ఉన్నారు. అది ధనయజ్ఞమని మీరసుకొంటున్నారు, కానీ అది ఏ విధంగా జరిగిందనేది రాష్ట్ర ప్రజలకు తెలుసు, మీరు చేపే అవసరం లేదు. కానీ ఈరోజు ఒకటి చెప్పుదల్చుకున్నాను. గతంలో ఎవరు ఏమి చేశారు, ఏ విధంగా వ్యవసాయం దండగ అన్నారు, రాజశేఖరరెడ్డి గారు అధికారంలోకి వచ్చిన తర్వాత ఆయకట్టుకు నీరు రావడానికి ఏవిధంగా జలయజ్ఞం కార్యక్రమాన్ని అమలు చేశారు, ఎన్ని వేల కోట్లను వెచ్చించి రైతుల పక్కంగా నిలిచారనే విషయం ప్రజలందరికి తెలుసు. ఏదిప్పెన్నప్పటికీ ఈ రాష్ట్రంలో అధికారం మీకొచ్చింది, కాబట్టి మేము ఒక్కటే కోరుతున్నాము, ఏవైతే పెండిగ ప్రాజెక్టులు ఉన్నాయో వాటికి

తక్కువ డబ్బును ఖర్చు పెట్టినట్లయితే లక్షలాది ఎకరాలు ఆయకట్టులోకి వచ్చే ప్రాజెక్టులు ఉన్నాయి. దానిని త్వరితగతిన పూర్తి చేసినట్లయితే రాష్ట్ర రైతాంగం, ప్రజలు హర్షిస్తారు, సంతోషపడతారని తమరి ద్వారా ప్రభుత్వానికి తెలియజేస్తున్నాము. అదే విధంగా ఈ రాష్ట్రంలోని రైతనులు ముఖ్యంగా ఆర్ అండ్ ఆర్ ప్యాకేజీలో గండించి మునిగే గ్రామాల్లో దాదాపు రూ.70 కోట్లను ఖర్చు పెట్టినట్లయితే చాలా పరకు నదులకు వాటర్ స్టేర్సిటీ లేకుండా, మైలవరం, చిత్రావతి, వెలిగొండ వంటి ఎన్నో ప్రాజెక్టులకు నీరు అంది లక్షలాది ఎకరాలు సాగులోకి వస్తుంది.

అనంతపురం జిల్లాలో ప్రహించే మైలవరం, చిత్రావతి, పెనగొండ తదితర ప్రాజెక్టుల ద్వారా సాగునీరు అంది లక్షలాది ఎకరాల భూమి సాగులోకి రావడం జరుగుతుంది. అదే విధంగా ప్రజాసీకానికి త్రాగునీరు కూడా అందే అవకాశం ఉంది. కాబట్టి నేను ఒకటే విషయాన్ని సభ దృష్టికి తీసుకురాదలిచాను. రాష్ట్రంలో ఇప్పుడుండే క్లిష్ట పరిస్థితుల్లో రైతాంగం కూడా చాలా కష్టాల్లో ఉన్నారు. కాబట్టి తక్కువ ఖర్చుతో పూర్తయే నీటిపారుదల ప్రాజెక్టులను త్వరితగతిన పొధాన్యతాక్రమంలో పూర్తిచేయాల్సిన అవసరముంది.

అధ్యక్షు, అనంతపురం జిల్లా ఎడారి జిల్లా. అట్లాంటి ఎడారి జిల్లాలో హంది- నీవా సుజల ప్రవంతి ప్రాజెక్టు ఉంది. ఆ ప్రాజెక్టు పరిధిలోని ఆర్ అండ్ ఆర్ క్రింద 16, 19, 24, 25, 26 ప్యాకేజీల్లో ఏవైతే పనులను 2007వ సంవత్సరంలో ప్రారంభించారో, ఇంతవరకు పనులు పూర్తికాకపోవడం వల్ల ముఖ్యంగా పుట్టపర్తి, అనంతపురం, కదిరి ప్రాంతంలోని ప్రజాసీకానికి త్రాగునీరు అందకపోవడం వల్ల తీవ్ర ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. చాలా బాధాకరమైన విషయం.

అధ్యక్షు, అనంతపురం జిల్లాలోని మరొక ప్రాజెక్టు అయినటువంటి జీడిపల్లి ప్రాజెక్టును సత్యరమే పూర్తిచేసిన కారణంగానే అనాడు అనంతపురంతో పాటు మరి కొన్ని ప్రాంతాలకు త్రాగునీరు వచ్చింది. కానీ కదిరి పట్టణానికి త్రాగునీరు అందలేదు. హంది- నీవా సుజల ప్రవంతి ప్రాజెక్టు నందలి ఆర్ అండ్ ఆర్ ప్యాకేజీల్లో పనులు త్వరితగతిన పూర్తికాకపోవడం వల్ల ఇబ్బందులు కల్గిన మాట వాస్తవం. అదే విధంగా అట్లి అనుమతులు నిరాకరించిన కారణంగా చర్లపల్లి రిజర్వ్యాయర్ పనులు నత్తునడకన నడవడం వల్ల సకాలంలో హంది- నీవా సుజల ప్రవంతి ప్రాజెక్టుకు నీరు రాలేదు. బడ్జెట్ కేటాయింపుల్లో అనంతపురం జిల్లాలోని హంది- నీవా సుజల ప్రవంతి ప్రాజెక్టుకు, చర్లపల్లి రిజర్వ్యాయర్కు ప్రాధాన్యతనివ్వాలని సభాముఖంగా కోరుకుంటున్నాను.

అధ్యక్షు, అనంతపురం జిల్లా కదిరి నియోజకవర్గపరిధిలోని తలుపుల మండలంలోని మైరాడ గ్రామానికి చెందిన భూములను ప్రభుత్వం సేకరించి మైరాడ రిజర్వ్యాయర్ పనులను చేపట్టింది. కానీ, దాదాపు 43 మంది రైతులకు ఇంతవరకు రూ.1.93 కోట్ల సష్టపరిహం ఇంకా

చెల్లించలేదు. ఆ పరిహారాన్ని సత్వరమే ప్రభుత్వం చెల్లించాలని కోరుతున్నాను. అదే విధంగా గాండ్లపెంట మండలంలోని గండిచెరువు రిజర్వేయర్ కూడా ఉంది. అక్కడి రైతులకు కూడా ప్రభుత్వం పరిహారాన్ని ఇంకా చెల్లించలేదు కాబట్టి సత్వరమే చెల్లించాల్సిన దాదాపు రూ.2.00 కోట్ల నష్ట పరిహారాన్ని వెంటనే చెల్లించాలని సభాముఖంగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. అదే విధంగా ఎం.పి.గుండ్ల మండలంలోని పెడవల్లి చెరువు క్రింద అప్పాలచెరువు ఉంది. అక్కడి ముంపు బాధితులకు కూడా ప్రభుత్వం నష్టపరిహారాన్ని చెల్లించాల్సి ఉంది.

అధ్యక్షా, అనంతపురం జిల్లాలోని ప్రాజెక్టుల వల్ల ముంపుకుగురైన బాధిత రైతాంగానికి సత్వరమే నష్టపరిహారాన్ని ప్రభుత్వం చెల్లించేదిశగా చర్యలు చేపట్టి, జిల్లాలోని హంది-సీవా సుజల పుంతి ప్రాజెక్టు ద్వారా కదిరి నియోజకవర్గ ప్రజానీకానికి తాగునీరు, రైతాంగానికి సాగునీరు అందించాలని ప్రభుత్వాన్ని తమరి ద్వారా కోరుకుంటూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ వి.ప్రభాకర్ చౌదరి(అనంతపూర్ అర్థాన్): అధ్యక్షా, మేం అసెంబ్లీకి కొత్తగా ఎన్నికైనాం. నాకంటే చిన్న వయస్సు గలిగిన వాళ్లు చాలామంది శాసనసభకు ఎన్నికైనారు. అదే విధంగా అపారమైనటువంటి అనుభవం కల్గిన గౌరవసభ్యులు కూడా సభలో ఉన్నారు. గత కొద్దిరోజులుగా శాసనసభ జిర్గె తీరును క్షుణ్ణింగా మేం పరిశీలిస్తున్నాం. మా నియోజకవర్గాల నుంచి కూడా మిట్రులు, ప్రజలు చాలా మంది అదే విషయమై ఫోన్ చేసి అడుగుతున్నారు. ఈ శాసనసభ సమావేశాలు, వ్యవహారాలు సద్యానియోగ మపుతున్నాయా, దుర్యానియోగ మపుతున్నాయా అనే బాధ, భావన, ఆవేదన చాలా మందిలో ఉంది. ఎందుకంటే ప్రజల సొమ్ము దుర్యానియోగమపుతోంది. అధికారపక్షం ఏ బిల్లును సభకు ముందుకు తీసుకువచ్చినా, ఏ అంశాన్ని చర్చ నిమిత్తం సభ ముందుకు తీసుకువచ్చినా, ఆ సందర్భాన్ని పురస్కరించుకుని ప్రతిపక్ష సభ్యులు "దివంగత నేత" "జలయజ్ఞం" మాటలు ఉచ్చరిస్తారు. ఆ విధంగా "జలయజ్ఞం" అనే పదాన్ని ప్రతిపక్షం ఉచ్చరించినప్పుడు అధికారపక్షం నుంచి "ధనయజ్ఞం", ప్రతిపక్ష సభ్యులు "కాంట్రాక్టర్లు" గురించి మాటల్లడితే అధికారపక్ష సభ్యుల వైపు నుంచి "కమీషన్లు" గురించిన మాటలు వినబడుతున్నాయి. అదే విధంగా అక్కడ "ప్రాజెక్టుల" గురించి సభ్యులు ప్రస్తావిస్తుంటే, ఇక్కడి సభ్యులు "పర్సింటేబ్లు" ల గురించి మాటల్లడుతున్నారు. అక్కడ "భగీరథుడు" అంటుంటే, ఇక్కడ "భస్మాసురుడు" అని అంటున్నారు. నేను కొత్తగా సభకు వచ్చిన ఒక శాసనసభ్యుడిగా, పౌరుడుగా సభలోని సభ్యులందరినీ తమరిద్వారా అర్థస్తున్నాను. నూతనంగా రాష్ట్రప్రభుత్వం ఏర్పడి నేటికి వంద రోజులైనా పూర్తికాలేదు. కొంత సమయం ఇచ్చి అవకాశం చూడండి. ఆ తరువాత తప్పులు చేస్తే ప్రభుత్వాన్ని విమర్శించండి. ఆ తప్పులను ప్రజలోకి తీసుకుపోవడానికి, శాసనసభలో మాటల్లడడానికి ప్రతిపక్షానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఆ తరువాత జనాల దగ్గరకు వెళ్లి ప్రభుత్వ తీరును ఎండగట్టండి. రాబోయే ఎన్నికల్లో అధికారంలోకి మీరే రండి. మాకెలాంటి అభ్యంతరం లేదు. కాకపోతే అనునిత్యం దుమ్మెత్తిపోసుకోవడం వల్ల ఎవరికి ప్రయోజనం ఉండదు. గౌరవ సభాపతి గారి నేత్యానంలో ఇటీవల ఒక హోటల్లో

నిర్వహించిన ఓరియంటేస్వర్ ప్రాగామ్ నందర్భంగా గౌరవ సభాపతి గారు మాటల్లడుతూ, నిమిషం సభ నిర్వహణకు ఆరులక్షల రూపాయల ప్రజాధనం దుర్బినియోగం అపుతున్నట్టుగా చెప్పడం జరిగింది. నిజానికి అది చాలా బాధాకరం. మనమంతా ప్రజలకు జవాబుదారీగా, బాధ్యతాయతంగా వ్యవహారించాల్సిన అవసరముంది. అందుకనే ఒక శాసనసభ్యుడిగా చేతులు జోడించి సభాముఖంగా అర్థిస్తున్నాను. సభ సమయం వృధా కాకుండా చూడవల్సిందిగా అటు ప్రతిపక్షం గానీ, ఇటు అధికారపక్షం గానీ ఇరుపక్షాలను వేడుకుంటున్నాను. కాబట్టి ప్రధాన ప్రతిపక్ష సభ్యులు సద్విష్టులు చేయండి, సలహాలు, సూచనలివ్వండి. ఈ రాష్ట్రాభివృద్ధికి దోషాదపడండి. రైతాంగం కొరకు, ప్రజాహిత కార్యక్రమాల కోసం ప్రతిపక్షం చేయుతనివ్వాల్సిన అవసరముంది. మీకున్నటువంటి అపారమైన అనుభవాలను అటు ప్రైవేట్ పరంగా గానీ, ఇటు రాజకీయంగా గానీ అన్నింటిని క్రోడికరించి అధికారపక్షునికి సముచ్చితమైన సలహాలను, సూచనలిస్తే తప్పకుండా వాటిని స్వీకరించడానికి వీలుంటుంది. దయచేసి సభా సమయం వృధా కాకుండా సబ్జక్ట్ వరకే కన్సైన్ అయితే బాగుంటుంది.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్: ఇరిగేస్వర్ సబ్జక్ట్కు సంబంధించిన డిమాండ్సైన చర్చ ముగిసింది. గౌరవసభ్యులు మిగిలిన డిమాండ్సైన క్లప్పంగా మాటల్లడవల్సిందిగా కోరుతున్నాను. శ్రీ ఆర్. వెంకట సుజయ్ కృష్ణరంగారావు గారు మాటల్లడతారు.....

శ్రీ బుడ్డా రాజశేఖర్ రెడ్డి: అధ్యక్షా.....

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్: మంత్రి గారి క్లారిఫికేషన్లో మాటల్లడండి. దయచేసి కూర్చోండి. శ్రీ ఆర్. వెంకట సుజయ్ కృష్ణరంగారావు గారు మాటల్లడండి.....

శ్రీ ఆర్.వెంకటసుజయ్ కృష్ణరంగారావు(బోబీలి): అధ్యక్ష, విద్యాశాఖకు సంబంధించిన డిమాండ్సైన మాటల్లడే అవకాశాన్ని నాకు కల్పించినందుకు హృదయపూర్వకమైన సమస్యారాలు తెలియజేసుకుంటున్నాను. విద్యార్థులు పాఠశాలల్లో చేరిన తరువాత పాఠశాల విద్యను, ఉన్నత పాఠశాల విద్యను ముగించిన తరువాత కళాశాలల్లో చేరి ఉన్నత విద్యసభ్యశించిన తరువాత డిగ్రీ పట్టాలందుకున్నాక, వాళ్ల చదువు పూర్తయే సమయానికి ఏం కోరుకుంటున్నారనేది ప్రధానం.

అధ్యక్ష, విద్యాశాఖామంత్రి గారు సభలో లేరు.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్: పర్మాలేదు. మీరు చెప్పేది క్లప్పంగా చెప్పండి. మంత్రి గారు ఉపాధ్యాయ దినోత్సవాన్ని పురస్కరించుకుని గుంటూరు వెళ్లడం జరిగింది.

శ్రీ సి.హెచ్.అయ్యన్నపాత్రుడు: అధ్యక్షా.....

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్: సుజయ్ కృష్ణ రంగారావు గారు దయచేసి కూర్చోండి.
అయ్యన్న పాత్రుడు గారు మాటల్లాడతారు.

శ్రీ సి.హెచ్. అయ్యన్నపాత్రుడు: అధ్యక్షా, గౌరవ విద్యాశాఖామాత్యులు ఉపాధ్యాయులు దినోత్సవం సందర్భంగా గుంటూరుకు వెళ్లడం జరిగింది. వారి తరఫున నేను గౌరవ సభ్యులు చేపే విషయాలను నోట్ చేసుకుంటాను. తదువారి సంబంధిత మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువెళ్లడం జరుగుతుంది.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్: సుజయ్ కృష్ణ రంగారావు గారు మాటల్లాడండి.

శ్రీ ఆర్.వెంకటసుజయ్ కృష్ణ రంగారావు(బోభిలి): అధ్యక్షా, విద్యార్థుల చదువులు పూర్తయేనాటికి వాళ్లేమి కోరుకుంటున్నారో, వారి తల్లిదండ్రులేమి కోరుకుంటున్నారో, అదే విధంగా ప్రభుత్వం తరఫునుంచి వాళ్లకేమీవ్వగలమనే దాంట్లో స్పష్టమైన అవగాహన ప్రభుత్వానికి ఉంటే ప్రధాన ధ్యేయాన్ని సాధించుకునే అవకాశం కల్గుతుంది. ముఖ్యంగా విద్యార్థులకు గానీ, వారి తల్లిదండ్రులకు గానీ చదువు పూర్తయిన తరువాత మంచి ఉద్యోగాన్ని సాధించాలనే ఆశ ఉంటుంది. తద్వారా తమ, తమ అర్థిక స్థితిగతులు బాగుపడతాయని ఆశిస్తారు. అలా ఆశించడం సర్వసాధారణం. వాళ్లు కోరుకున్నట్టుగానే ప్రభుత్వం వైపు నుంచి కూడా సహకారం ఉండాలి. చదువుకున్న యువతకు ఉపాధికవీంచాల్సిన బాధ్యత ప్రభుత్వం పైన ఉంటుంది. ప్రస్తుత సమాజంలో విలువలు తగ్గిపోయిన పరిస్థితి కనబడుతోంది కాబట్టి, చదువు పూర్తిచేసుకుని వచ్చిన వారికి విలువలతో కూడిన పొరులుగా తీర్చిదిద్దవల్సిన అవసరం కూడా ప్రభుత్వం పైన ఉంది. బాల్యంలో మూడు రకాల పాతశాలల్లో విద్యనభ్యశించడానికి అవకాశం కల్గుతుంది. అందులో మొదటిది ప్రభుత్వ పాతశాలలు, రెండవది ప్రైవేట్ పాతశాలలు మరియు మూడవది ఎయిడెండ్ పాతశాలలు.

ప్రభుత్వ పాతశాలల విషయానికొన్నే రోజురోజుకు ప్రభుత్వ పాతశాలల్లో చేరే విద్యార్థుల సంఖ్య తగ్గిపోతోంది. ప్రైవేట్ పాతశాలల్లో తమ పిల్లలను చేర్చించేందుకు తల్లిదండ్రులు ఎక్కువ శ్రద్ధకసబరుస్తున్నారు.

ప్రైవేట్ స్కూల్స్ పై ఎక్కువుగా ఇంటప్ప చూపుతున్నారు ఏ కారణాల వల్ల చూపుతున్నారో, ప్రైవేట్ స్కూల్స్ లో ఫీజులు ఎక్కువుగా తీసుకున్నప్పటికీ కూడా అక్కడే చేరడానికి తల్లిదండ్రులు వారి పిల్లలను చేర్చడానికి ఎందుకు ఇష్ట పడుతున్నారో మనం ఆలోచించ వలసిన అవసరం ఉంది. గవర్నమెంట్ స్కూల్స్ లో ముందుగా మనం చేయవల్సింది.

టీచర్సు పూర్తి సంఖ్యలో ఉండవలసిన అవసరం ఉంది. ఏ ఒక్క భాషీ లేకుండా నూటికి నూరు శాతం టీచర్సు ఉండ గలిగితే కొంత సమ్మకం తల్లిదండ్రులకు కలుగుతుంది. మనం ఏదో ఒక టీచర్సు స్కూల్స్ అని, ఏదో నడిపితే, తప్పుడు ఉదాహరణగా పిల్లలు, తల్లిదండ్రులు తీసుకునే ప్రమాదం ఉంది. నూటికి నూరు శాతం టీచర్సు ఉండవలసిన అవసరం ఉంది. అదే విధంగా స్కూల్ వాతావరణం కూడా ఒక ప్రైవేట్ స్కూల్లో పెయింట్ వేసి శుభ్రతగా ఉంటుందో అదే విధంగా మన ప్రభుత్వ పౌర్శాలలను కూడా మెయింటెన్స్ చేయగలిగితే బాగుంటుంది. అలాగే సర్వాశ్చాభియాన్ ఇతర కార్బూకమాలు ద్వారా, స్కూల్ బిల్డింగ్స్ వస్తూన్నాయి కానీ కాంపోండ్ వాల్స్ రావడం లేదు. కాంపోండ్ వాల్స్ లేని కారణంగా అక్కడ వాతావరణం గలీసుగా ఉండటం వలన పిల్లలు గవర్న్మెంట్ స్కూల్లో చదువుకోడానికి ఇష్టపడటం లేదు.

అలాగే టీచర్సు ఎవరైతే గవర్న్మెంట్ స్కూల్లో పనిచేస్తున్నారో వారికి కల్పించవలసిన సదుపాయాలన్నీ ప్రభుత్వం కల్పించాల్సిన అవసరం ఉంది. ముఖ్యంగా మున్సిపల్ స్కూల్సుకు సంబంధించి టీచర్సు నియమావళి ఏదైతే ఉందో అది ఇంకా నిర్ణయించక పోవడం వల్ల వారికి ప్రత్యేకమైన ఇబ్బందులు ఉన్నాయి. తప్పనిసరిగా మనం ఆ ఇబ్బదుల్ని తోలగించేందుకు ప్రభుతం చర్యలు తీసుకోవాలి. కనీసం వాళ్ళకు జీపిఎఫ్. అకొంట్ లేదు. సర్వీసు రూల్స్ లేకపోవడం వలన ఈ అకొంట్ లేదు. ఈ అకొంట్ లేకపోవడం వలన వారికి చెందాల్సిన లక్షలాది రూపాయలు అకొంట్లో పడటం లేదు. కేవలం ఒక సస్పెన్షన్ అంకొంట్ మెయింటెన్స్ చేస్తున్నారు. ఈ సస్పెన్షన్ అంకొంట్ మెయిటెన్స్ చేయడం వలన వారు ఏదైతే ప్రావిడెంట్ ఫండ్లొ దాచుకుంటే తక్కువ ఇంటస్ట్సుకు వారికి రుణ సదుపాయం దొరుకుతుంది. ఆ సదుపాయం వారు కోల్పోతున్నారు. అదిలేకుండా సస్పెన్షన్ అంకొంట్లో ఏమవుతుందో తెలియని పరిస్థితి టీచర్సుకు ఉంది. కాబట్టి మున్సిపల్ టీచర్సుకు సర్వీసు రూల్స్ వెంటనే ఏర్పాటు చేయమని ప్రభుత్వాన్ని నేను కోరుతున్నాను.

ఎయిడెడ్ స్కూల్సుకు వస్తే చాలా ఇబ్బంది కరమైన పరిస్థితి ఉంది. ఎందుకంటే అక్కడ ఏవైతే గత 20 సంవత్సరాలుగా పోస్ట్లు ఉన్నాయో అపోస్ట్లు భర్తీ చేయని పరిస్థితి ఉంది. ఆవిధంగా 90 శాతం మంది టీచర్సు భాషీ టీచర్సు పోస్ట్లు ఉండటం వలన, టెంపరరి టీచర్సును ఏర్పాటు చేసుకోవడం వలన ఎయిడెడ్ స్కూల్ యాజమాన్యం ఏదైతే ఉందో ఆ యాజమాన్యం ఈ టెంపరరి పోస్ట్లన్నిటికి ప్రభుత్వం సహకరించని కారణంగా యాజమాన్యం టీచర్సును నియమించుకోవలిగిన పరిస్థితి ఉంది. పిల్లలు దగ్గర నుండి ఫీజులు వసూలు చెయ్యాలంటే ఎయిడెడ్ స్కూల్ రూల్స్ ప్రకారంగా రూ.10,15,20 లగా ఉంది. కాబట్టి ఎయిడెడ్ స్కూల్ యాజమాన్యానికి ఫీజు తీసుకునే పరిస్థితి లేదు. మరోపక్క టీచర్సును నియమించుకునేందుకు ప్రభుత్వం పర్మిషన్ ఇవ్వినప్పుడు ఏ విధంగా అక్కడ స్టోండర్స్ ఉంటాయో ప్రభుత్వం ఆలోచించాల్సిన అవసరం ఉంది. అలాగే ప్రైవేట్ స్కూల్సుకు వస్తే ఏదైతే ఫీజు వసూలు చేస్తున్నారో ఆఫీజు ఎంత, ఏమిటి అనే దానిపై ప్రభుత్వం దృష్టిసారించాల్సిన అవసరం ఉంది.

లక్షలది రూపాయలు ప్రైవేట్ స్క్యూల్ ఫీజులు వసూలు చేస్తున్నాయి. ఎక్కువ ఫీజులు వసూలు చేయడానికి వాళ్ల స్క్యూల్ పేరు వెనుక తోకగా, ఇంటర్ నేపణల్ స్క్యూల్ అనో టెక్స్ స్క్యూల్ అనో పెట్టి కోళ్లది రూపాయలు వసూలు చేసే పరిస్థితి ఉంది. ఖచ్చితంగా ప్రభుత్వం టెక్స్ స్క్యూల్ అని పెడితే పలనా రూల్స్ ఉండాలి, వాళ్ల ఇంత ఫీజు వసూలు చేయవచ్చు. అదే విధంగా ఇంటర్ నేపణల్ స్క్యూల్స్ అంటే ఈ స్టోండర్స్ ఉండాలి. వాళ్ల ఇంత ఫీజు వసూలు చేయవచ్చు అనే ఖచ్చితమైన రూల్స్ పెట్టువలసిన అవసరం ఉంది. అలా కాకుండా పేర్లు పెట్టుకొని పిల్లలను ఆకర్షించి లక్షలది రూపాయలు ఫీజు వసూలు చేయడం పిల్లలకు పెద్ద భారంగా తయారు అవుతుంది. కాబట్టి దీనిపై ఖచ్చితమైన రూల్స్ తీసుకు రావల్సిన అవసరం ఉందని కూడా తెలియజేస్తున్నాను.

మిస్టర్ డిప్యూలీ స్పీకర్స్ కంక్కాడ్ చెయ్యండి.

శ్రీ వెంకటసుజయ్యకృష్ణరంగారావు(బోబీలి) : అధ్యక్షా, ఇంకా హాయ్స్ ఎడ్యుకేషన్, ఇంటర్ మిడియట్ ఎడ్యుకేషన్పై మాటల్డాడాల్స్ ఉంది. కాబట్టి ఈ ప్రైవేట్ స్క్యూల్లో ఏదైతే ఫీజు వసూలు చేస్తున్నారో ఆ ఫీజు అందుబాటులో ఉండే విధంగా, కనీసం కొన్ని సీట్లన్నా ప్రతి స్క్యూల్లో కేటాయించుకో గలిగితే, బాగుంటుందనే అభిప్రాయం. అదే విధంగా గవర్నమెంట్ స్క్యూల్లో చూస్తే చాలా స్క్యూల్లో ముఖ్యంగా ఆడపిల్లలు చదివే స్క్యూల్లో బాత్ రూమ్స్ లేని పరిస్థితి ఉంది. బాత్ రూమ్స్ లేక వారు బయట గ్రోండ్కు వెళ్లడం అక్కడ అనేకమైన ఇబ్బందులు వారు ఎదుర్కొనడం జరుగుతోంది. ఇలాంటి మినిమమ్ ఫెసిలిటీస్ ను ఖచ్చితంగా స్క్యూల్లో ఏర్పాటు చేయడానికి ప్రభుత్వం ఒక ట్రైవ్ కింద పెట్టుకొని ఖచ్చితంగా బాత్రూమ్స్, రన్నింగ్ వాటర్, అదే విధంగా కిచన్ పెడ్స్సు అలాంటిని ఖచ్చితంగా ఏర్పాటు చేయవలసిన అవసరం ఉంది.

ప్రభుత్వం చేయవలసిన కార్బూకమాలు సక్రమంగా చేయడం లేదని సుప్రీంకోర్స్ ఒక కమిటీ ఏర్పాటు చెసి ఈ సదుపాయలన్నీ ఉన్నయా లేదా అని పర్యటించే పరిస్థితికి వచ్చింది. ముఖ్యంగా ఆడపిల్లలకు సంబంధించి ఏవైతే సదుపాయాలు కల్పించాలో, ఆ సదుపాయాలన్నీ కూడా కల్పించి, అందుకు ఒక ట్రైవ్ కింద పెట్టుకొని ప్రభుత్వం ముందుకు వెళ్లాలని తెలియజేస్తున్నాను.

నేను చూసిన గవర్నమెంట్ స్క్యూల్కు ప్రైవేట్ స్క్యూల్కు మరొక ముఖ్య వ్యత్యాసం ఏమంటే, గవర్నమెంట్ స్క్యూల్లో ప్రైవేట్ స్క్యూల్స్ కన్నా ఎక్కువ జీతాలు ఇచ్చి మంచి టీచర్స్ ను నియమించుకున్నా, ఎక్కువ జీతాలు ఇచ్చి పనిచేయించుకున్నా కూడా ప్రైవేట్ స్క్యూల్లో ఉన్న డిసిప్లిన్ గవర్నమెంట్ స్క్యూల్లో లేకపోవడానికి కారణం యాజమాన్యం. ప్రైవేట్ స్క్యూల్లో

ఎవరైతే సూర్య స్థాపించారో వారు ప్రత్యేకమైన జాగ్రత్తలు తీసుకోవడం జరుగుతోంది. ప్రైవేట్ సూర్య్లో అక్కడున్న హాడ్ మాష్టర్ గారు బాధ్యత తీసుకోవాలి. హాడ్ మాష్టర్ కొంతవరకే బాధ్యత తీసుకోవడం జరుగుతోంది. అనాథగా గవర్నమెంట్ సూర్య్ ఉంటున్నాయి. దీనిని గురించి ఒక సూచన ఏమిటంటే ఎవరైతే వాలంటరీగా సర్వీసు మోబిల్ టో ఉండి, చదువుకున్న వ్యక్తులు సమాజంలో ఉన్నారో వాళ్ళను ఒక కమిటీగా ఏర్పాటు చేసి ఈ సూర్య్ యాజమాన్యం కింద కమిటీ సభ్యులను పెట్టి గలిగితే బాగుంటుంది. బాధ్యత తీసుకొని ప్రైవేట్ సూర్య్ యాజమాన్య ఎలా నడుపుతారో అలా నడిపితే, కొంత మెరుగైన పద్ధతిలో నడిచే అవకాశం ఉంటుందని తెలియపరమున్నాము.

అదే విధంగా అంగన్ వాడీ సూర్య్ ఏవైతే ఉన్నయో మంచి పోషికాపోరం పెట్టడం ద్వారా సూర్య్లో చేరకు ముందుగా ఏవైతే నేర్చుకోవాలో అవన్నీ కూడా నేర్చుండుకు అంగన్వాడీ సెంటర్స్ పనిచేస్తున్నాయి. ఈ అంగన్వాడీ సెంటర్స్లో ఎవరైతే రెగ్యులర్ పనిచేస్తున్నారో వారికి ట్రైనింగ్ ఇవ్వ వలసిన అవసరం ఉంది. అపాయింటమెంట్ ఇచ్చిన వెంటనే ట్రైనింగ్ ఇచ్చి వదిలేస్తే కాదు. పూర్తిగా బేసిక్స్ పిల్లలకు నేర్చవలసిన అవసరం ఉంది కాబట్టి ఎప్పటికప్పుడు వాళ్ళకు ట్రైనింగ్ ఇస్తూ, అదే విధంగా వారికి ఇస్తున్న వేతనం పెంచాల్సిందిగా కోరుతున్నాను.

వారు ఎన్నో సౌర్య్ పెంచమని కోరారు. కాబట్టి అంగన్ వాడీ వర్కర్స్ వేతనాలు పెంచాల్సిందిగా కోరుతున్నాను. అదే విధంగా ఏదైతే మిడడ్ మీల్స్ ఇంప్లిమెంట్ అవుతుందో ఆ మిడడ్ మీల్స్ స్టీమ్ స్టాండర్డ్ మెయింటేన్ చేయాలి. మనం రేఫ్సెన్సుకు ఇచ్చే మొత్తాలు చాలడం లేదు. తప్పని సరిగా కిచన్ పెట్ట్ ఏర్పాటు చేసి వారికి ఇచ్చే మొత్తాలు కూడా పెంచ గలిగితే మంచి నాణ్యత కలిగిన భోజనం పెట్టే అవకాశం ఉంటుందని మీకు మని చేస్తున్నాము.

...

ప్రైవేటు సూర్య్లో ట్రాన్స్పోర్టుకు సంబంధించి, బస్సులు తిప్పుతున్నారో, అది కూడా పిల్లల ప్రాణాలకు సంబంధించిన విషయం కాబట్టి, దానిమీద కూడా ప్రత్యేక శర్ధ తీసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. ఆ బస్సుల కండిషన్ ఏవిధంగా ఉంది, ట్రైవర్స్ లైసెన్స్ పాందినప్పటికీ కూడా వాళ్ళ ఎంత జాగ్రత్తగా నడుపుతున్నారన్నది ఎప్పటికప్పుడు చెక్కచేసి, ఏ తప్పు జరగకుండా, పిల్లల ప్రాణాలకు నష్టం జరగకుండా, ఈ బస్సులు తిప్పే ఏర్పాటు ప్రభుత్వం చేయాలని కోరుతున్నాను.

అదేవిధంగా కెజి టు పిజి అని తెలుగుదేశం పార్టీ మానిఫిస్టోలో పెట్టారు. దానిమీద కూడా కొంత క్లారిటీ ఇవ్వాల్సిన అవసరం ఉంది. ఎందుకంటే కింద సూర్య్ ఎడ్యుకేషన్లో ఎలాగూ ప్రభుత్వ సూర్య్లో చదువుతున్నారు కాబట్టి, ఫీజు భారం వాళ్ళమీద ఉండదు. ప్రాయ్యర్ ఎడ్యుకేషన్లో మనం ఫీజు రియింబర్స్ మెంటను సక్రమంగా ఇవ్వగలిగితే, వాళ్ళ ఫీజలు చెల్లిస్తున్నాం కాబట్టి, ప్రత్యేకంగా మానిఫిస్టోలో పెట్టారు కాబట్టి, పిల్లలు ప్రైవేటు సూర్య్కి

వెళ్లినపుటికీ కూడా వాళ్లు పేదరికంలో ఉంటే, ప్రవేటు సూల్స్కి వెళ్లే వాళ్లకి కూడా ఈ ఫీజలు చెల్లిస్తే ఈ కెజి టు పిజి తెలుగుదేశం పార్టీ మానిఫెస్టోలో పెట్టినదానికి ఉపయోగం ఉంటుంది. దానికి కూడా గౌరవ మంత్రిగారు స్పష్టతనిస్తే బాగుంటుంది.

అదేవిధంగా ఇంటర్వైడ్యెట్ ఎడ్యూకేషన్. ఈ ఇంటర్వైడ్యెట్ ఎడ్యూకేషన్కు సంబంధించి కొన్ని నిబంధనలు పెట్టడం జరిగింది. 2 ఎకరాలు భూమి ఉండాలి, 8,000 ఎస్ఎఫ్టి సాంత భవనాలుండాలి. మరి ఆ విధంగా ఉండాలంటే 4 సెక్షన్లు మంజూరు చేస్తామని చెప్పటం జరిగింది. ఈ రూల్స్ పాటించేవిధంగా కొన్ని కాలేజీలుంటే, ఇంటర్వైడ్యెట్ ఎడ్యూకేషన్ను పూర్తిగా ఈ కార్పోరేటు కాలేజీలు టేకోవర్ చేశాయన్న విషయం మనందరకు తెలిసినదే. ఈ కార్పోరేటు కాలేజీలు నడిపే విధానం, మరి ఖచ్చితంగా 8,000 ఎస్ఎఫ్టి సాంత భవనాలు, 2 ఎకరాలు భూమి ఉండేవిధంగా ఉంటే 4 సెక్షన్లు మంజూరు చేస్తే, మరి ఏవిధంగా ఈ కార్పోరేట్ కాలేజీలలో వేలాది స్వాంధెంట్ చేరుతున్నారు? మరి ఈ నిబంధనలను పాటిస్తున్నారా అనేది ఖచ్చితంగా ప్రభుత్వం చూడవలసిన అవసరం ఉంది. మరి కార్పోరేట్ కాలేజీల్లో చేరిన పిల్లలకు వసూలు చేస్తున్న ఫీజులను ప్రభుత్వ నిబంధనల ప్రకారమే వసూలు చేస్తున్నారా? అలాగే, వాళ్లని చదివించే తీరును, ఎందుకంటే సుమారు 16 నుంచి 18 గంటలవరకు పిల్లలను కోచింగ్ ద్వారా కార్పోరేట్ కాలేజీలు చదివించిన విషయం వాస్తవం. మరి అంత ఒత్తిడి పిల్లల మీద పెడితే, వాళ్లు అగీకారం తెలిపినా సరే, తల్లిదండ్రులు అగీకారం తెలిపినా సరే అది మంచి పద్ధతా, కాదా అనేది మనం ఆలోచించవలసిన అవసరం ఉంది. ఆలోచించి మంచి పద్ధతి కాదనుకొంటే దానినెలా అరికడతారనే విషయమై కూడా ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకోవాలి.

అదేవిధంగా, గేమ్స్, లైబ్రరీ, లాబ్ నీటిన్యూటినీ కూడా ఈ కాలేజీలలో పిల్లలు ఎంత సమయం ఆ సౌకర్యాలను వినియోగించుకుంటున్నారనేది చూడవలసిన అవసరం ఉంది. 10వ తరగతి పిల్లలకు ఇప్పుడు ఏవిధంగా అయితే గ్రేడింగ్ సిస్టం పెట్టటం జరిగిందో, ఆ విధంగా ఇంటర్వైడ్యెట్లో కూడా గ్రేడింగ్ సిస్టంను పెట్టగలిగితే, చాలావరకు ఈ ఒత్తిడి అనేది పిల్లల మీద హాయ్స్ట్ మార్కులు రావాలని...

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్స్ పూర్తి చేయండి, 3 గంటలకు మంత్రిగారి ప్రసంగాలు ప్రారంభమవుతాయి.

శ్రీ వెంకటసుజయ్కృష్ణరంగారావు రాపు(బోబ్బిలి): ఇన్స్పీట్యూట్ అడ్వైజ్మెంట్స్కిగానీ, తల్లిదండ్రుల ఒత్తిడికి గానీ... గ్రేడింగ్ సిస్టం పెడితే ఈ ఒత్తిడి తగ్గే అవకాశం ఉంటుంది. దానిని కూడా ఆలోచించమని కోరుతున్నాను. మరి ప్రభుత్వ జూనియర్ కాలేజీల్లో విపరీతంగా స్టాఫ్ కొరత ఉంది. ఈ స్టాఫ్ కొరతను తగ్గించేందుకు తప్పకుండా పర్మిషన్ జూనియర్ లెక్చరర్స్ను

నియమించవలసిన అవసరం ఉంది. అలా కాకుండా మనం టెంపరరీ లెక్చరర్స్‌ను నియమిస్తే, కనీసం, అకడమిక్ ఇయర్కు ముందు నియమించుకోగలిగితే పూర్తిగా పాతాలు చేస్తే అవకాశం ఉంటుంది. మనం ఈ టెంపరరీ లెక్చరర్స్‌ని నియమించేటప్పటికే రెండు నెలలు అకడమిక్ కాలెండర్ అయిపోతుంది. అక్కడున్న ఫ్రిన్సిపల్ ఇంత శాతం ఫలితాలు రావాలని ఈ టెంపరరీ లెక్చరర్స్‌కి టార్గెట్ ఇవ్వడం వలన, ఆ లజ్జా గ్రాలను అందుకోవడానికి అనేక పద్ధతుల్లో పిల్లల్ని పాస్ చేయటానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు.

అలాగే డిగ్రీ కాలేజీలకు సంబంధించి, డిగ్రీ కాలేజీలు మీకు తెలిసినట్లుగా ఒక్కప్పు ఇంజనీరింగు కాలేజీ ఉంటే, మరొకేవు ఆర్ట్స్, సైన్స్, కామర్స్ కాలేజీలున్నాయి. వీటన్నిటిలో కూడా ప్రసుతం అడ్మిపస్చ తగ్గుతూ వస్తున్నాయి. ముఖ్యంగా సైన్స్, ఆర్ట్స్ డిగ్రీ కాలేజీల్లో ప్రైంగ్రెసియంగా పడిపోతుంది. మరి, ఆ సైన్స్ స్కూడెంట్స్ ఇంజనీరింగ్‌కు వెళ్తున్నారా, అంటే ఇంజనీరింగు కాలేజీల్లో కూడా వేలాది సీట్లు మిగిలిపోతున్నాయి. దీనికి ముఖ్యంగా ఏమిటి కారబం అని మనం ఒకసారి చూస్తే, వాళ్ళ ఇంజనీరింగు గాని, ఆర్ట్స్ గాని, సైన్స్ గాని ఏ డిగ్రీ అయినా కానివ్యండి. ఈ డిగ్రీ పాసయ్యాక, కనీసం 25 శాతం మందికి కూడా ఉద్యోగాలు రాని పరిస్థితి. మరి ఉద్యోగాలు రానప్పుడు, అంత డబ్బు భర్పుపెట్టి, ఏంటి లాభం అని తల్లిదండ్రులు, పిల్లలు ఆలోచించి, ఏదైనా టెక్నికల్గా పని నేర్చుకుంటే ఉద్యోగం వచ్చే పరిస్థితి ఉంటుంది. మరి అలా కాకుండా ఇంత పెద్ద చదువు చదవి కూడా ఉపయోగం లేకుండా పోతుందనే ఒక ఆలోచన వస్తుంది. కాబట్టి దీనిగురించి ప్రత్యేకంగా మనం ఆలోచన చేయవలసిన అవసరం ఉంది. చదువు పూర్తయేసురికి, ఉద్యోగం వచ్చే విధంగా, పిల్లలను తయారుచేయవలసిన అవసరం ఉంది. మరి ఆ విధంగా తయారుచేయాలంటే, ఒక ఇంజనీరింగు చదివిన తర్వాత, ఏయే పరిశ్రమలు పెట్టుకుంటారో, వారికి ఎంప్లాయిమెంట్ ఇస్తారో, ఆ పరిశ్రమల అవసరాలు తెలుసుకుని, మీకెలాంటి ఇంజనీరు కావాలి, ఇంజనీరింగు క్వాలిఫికేషన్‌తోపాటు ఇంకా ఇతర క్వాలిఫికేషన్ ఏమి కావాలో తెలుసుకునే విధంగా, ఇండష్ట్రియుల్ ఇనైస్టిట్యూషన్‌కి tie-up పెట్టుకోగలిగితే, అవసరాలకు తగినట్లుగా మన విద్యార్థులను తీర్చిదిద్దే అవకాశం ఉంటుంది. పారిశ్రామికవేత్తలు కూడా వాళ్ళని తీసుకునే పరిస్థితి ఉంటుంది.

అదేవిధంగా ఈరోజు ఇంజనీరింగ్ కాలేజీల్లో వేల సంఖ్యలో సీట్లు మిగిలిపోయే పరిస్థితి ఉంది. ఈ సీట్లు మిగిలిపోతున్నాయంటే అక్కడ ఖచ్చితంగా మనం స్టోండర్స్ మెయింటెన్ చేయాల్సిన అవసరం ఉంది. స్టోండర్స్ మెయింటెన్ చేయాలంటే ముఖ్యంగా ఫ్యాక్ట్రీ కొరత విపరీతంగా ఉంది. అప్పిలియేటెడ్ కాలేజీల్లో ఈ ఫ్యాక్ట్రీ కొరత తీరాలంటే, మంచి స్టోండర్స్ క్వాలిటీ లెక్చరర్ ఉండాలంటే, ఖచ్చితంగా అప్పిలియేషన్ ఇచ్చే యూనివర్సిటీకి, ఈ కాలేజీల్లో లెక్చరర్స్‌ని నియమించే విషయమై ప్రముఖ పాత్ర ఇవ్వగలిగితే, ఖచ్చితంగా కొంతవరకు మంచి లెక్చరర్స్‌ని నియమించే అవకాశం ఉంటుందని తెలియజేస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, స్కూల్స్ ఏ పరిస్థితిలో ఉన్నాయో, ఎయిడెడ్ కాలేజీలు కూడా అదే పరిస్థితిలో ఉన్నాయి. ఈరోజు సుమారు 90,000 మంది ప్రభుత్వ కాలేజీల్లో చదువుతుంటే, ఎయిడెడ్ కాలేజీల్లో 1,33,000 మంది చదువుతున్నారని మినిష్టరుగారిచ్చిన బుక్‌లెట్లో ఉంది. కాబట్టి ఇంత సంఖ్యలో పిల్లలు చదువుతున్నప్పుడు, ఎందుకు ఎయిడెడ్ కాలేజీలను పూర్తిగా పట్టించుకోకుండా వదిలేశారో ప్రభుత్వం చెప్పవలసిన అవసరం ఉంది. సంవత్సరాల తరబడి పోస్టులు నిండకుండా ఉన్నాయో, ఆ పోస్టులన్నీ కూడా ఖచ్చితంగా నింపి, ఎయిడెడ్ కాలేజీల్లో చదువుకుంటున్న సుమారు 1,33,000 మంది విద్యార్థులందరికి న్యాయం చేయాలని మీద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

అదేవిధంగా యూనివర్సిటీల పరిస్థితి కూడా అలాగే ఉంది. యూనివర్సిటీలు చాలా ఆర్థికపరమైన ఇబ్బందుల్లో ఉన్నాయి. యూనివర్సిటీలకు మించి ఎక్కడా మనకు ఎడ్యుకేషన్ ఇన్సిట్యూషన్ ఉండవు. కాబట్టి వాటిని మోడల్గా ఉంచవలసిన అవసరం ఉంది. అక్కడ రీసర్చ్ జరిగే అవకాశం ఉంటుంది. మరి రీసర్చ్ జరిగినదగ్గరే అభివృద్ధి చెందే అవకాశం ఉంటుంది కాబట్టి, యూనివర్సిటీల గురించి ప్రత్యేకంగా ఏదైతే ప్రస్తుతం ప్రభుత్వం నాన్‌ప్లాన్ ఖర్చే ఇవ్వటం జరగుతుంది. ప్లాన్లో యుజసి గ్రాంట్ల ద్వారా కొంచెం వస్తుంది. అలాకాకుండా, నాన్ ప్లాన్ గాని, ప్లాన్ గానీ ఏదైనా యూనివర్సిటీకి పూర్తి స్థాయిలో ప్రభుత్వం మర్హతు ఇవ్వాల్సిన అవసరం ఉంది. ఆవిధంగా ఇస్తే, యూనివర్సిటీలకు చాలావరకు ఈ అఫీలియేటెడ్ కాలేజీలను నడవటానికి, అదేవిధంగా హాయ్యర్ ఎడ్యూకేషన్ రీసర్చ్‌కు వాళ్ల ప్రాధాన్యత ఇచ్చి ముందుకెళ్లే అవకాశం ఉంటుంది. అలాగే అక్కడ ఎగ్గిక్కుటివ్ కౌన్సిల్స్, అకడమిక్ సైట్స్‌లలో సంవత్సరాల తరబడి మెంబర్స్‌ను నియమించడంలేదు. వాళ్లందరీ కూడా నింపితే, వాళ్ల సలహాలు, సూచనలు ఇచ్చి, ఆ యూనివర్సిటీలను చక్కగా నడవటానికి అవకాశం ఉంటుంది.

అదేవిధంగా, కొన్ని కొత్త యూనివర్సిటీలు పెట్టడం జరిగింది. మనకు "నాలెడ్జ్ కమీషన్" ఇండియాలో ఉన్న జనాభా ప్రకారంగా, 1500 పైగా యూనివర్సిటీలు ఉండవలసిన అవసరం ఉందని చెప్పడం జరిగింది.

...

అధ్యక్షా, దివంగత నేత శ్రీ వై.ఎస్.రాజశేఖర రెడ్డి గారు చాలా కొత్త యూనివర్సిటీలు మన రాష్ట్రంలో ప్రారంభించడం జరిగింది. ఆ తరువాత ఆ యూనివర్సిటీలను అభివృద్ధి చేయలేదు. దానివల్ల ఆయా యూనివర్సిటీల కింద అస్థియేటెడ్ కాలేజీలు వంద నుండి రెండు వందల దాకా ఉన్నప్పటికీ, ఆ అస్థియేటెడ్ కాలేజీలకు ఉన్న సౌకర్యాలు కూడా ఈ యూనివర్సిటీలకు లేకపోవడం చాలా దురదృష్టకరం. ఉదాహరణకు రాజమండ్రిలో ఉన్న ఆదికవి సన్మయ యూనివర్సిటీలో టీచింగ్ పోస్టులు 25 కాగా, నాన్‌టీచింగ్ పోస్టులు 5 ఉన్నాయి. సాంత బిల్డింగ్లు కూడా లేవు. అటువంటి పరిస్థితుల్లో, వాళ్ల అస్థియేటెడ్ కాలేజీలకు మాత్రం స్వంత బిల్డింగ్లు ఉండాలి, మీకు 50 మంది లెక్కర్స్ ఉండాలి అని చెప్పడం ఎలా

ఉంటుందో ఒకసారి ఆలోచించాలి. కొత్త యూనివర్సిటీలకు గత సంవత్సరం కన్నాకూడా ఈ ప్రభుత్వం బడ్జెట్లో తక్కువగా కేటాయించింది.

మిస్టర్ డిప్యూలీ స్పీకర్: త్వరగా ముగించండి.

శ్రీ రాపు వెంకట సుజయ్ కృష్ణ రంగారాపు రాపు (బొభీలి): అయిపోవచ్చింది సర్. కాబట్టి, తప్పనిసరిగా మంత్రిగారు ఈవిషయమై ఆలోచన చేయాలి. కొత్త యూనివర్సిటీలు అభివృద్ధి చెందాలంటే అదనంగా నిధులు మంజారు చేయాలి.

అదేవిధంగా, హాయ్యర్ ఎడ్యూకేషన్కు సంబంధించినంతవరకూ ఫీ-రీథంబర్స్‌మెంట్ కంటే కూడా గొప్ప చర్య ఏదీ ఉండదని నేను భావిస్తున్నాను. దివంగత నేత శ్రీ వై.ఎస్.రాజశేఖర రెడ్డిగారు ఫీ-రీథంబర్స్‌మెంట్ పథకం ప్రవేశపెట్టి పేద విద్యార్థులకు కూడా చదువుకునే అవకాశం కల్పించారు. అటువంటి పథకాన్ని కొనసాగించే అవసరం ఈ ప్రభుత్వానికి కూడా ఉంది. కాబట్టి, విద్యాసంవత్సరం ప్రారంభం కాకముందే, ఈ ఫీ-రీథంబర్స్‌మెంట్ మీద పూర్తి స్వస్థతను ఇవ్వాల్సిందిగా నేను కోరుతున్నాను. ఎందుకంటే, పేద విద్యార్థుల ఆర్థికస్థితి అంతంత మాత్రంగానే ఉంటుంది కాబట్టి, ముందే స్వస్థత ఇష్టే, ఇంజనీరింగ్‌లో చేరాలనుకునే విద్యార్థులు వారికి ఎలిజిబిలిటీ ఉంటే, వాళ్ళు కోర్సుల్లో చేరడానికి నిర్దయం లీసుకోగలుగుతారు. కాబట్టి ఈ విషయంలో విద్యా సంవత్సరం ప్రారంభం కాక మునుపే ఫీ-రీథంబర్స్‌మెంట్ విషయమై పూర్తి స్వస్థతనీయాలి.

(గౌరవ సభాపతి అధ్యక్ష స్థానంలో ఉన్నారు)

ఈ సంవత్సరం బడ్జెట్ కేటాయింపుల్లో ఫీ-రీథంబర్స్‌మెంట్కు రూ.2100 కోట్లు కేటాయించినట్లు చెప్పారు. గత సంవత్సరం బకాయిలు రూ.900కోట్లు ఉన్నాయని చెప్పున్నారు. ఈ సంవత్సరం సుమారు రూ.3000కోట్లు ఫీ-రీథంబర్స్‌మెంట్కు అవసరం కాగా, గత సంవత్సరం బకాయిలు కూడా కలుపుకుంటే మొత్తం రూ.3900కోట్లు బడ్జెట్లో కేటాయించాల్సి ఉండగా, కేవలం రూ.2100 కోట్లు మాత్రమే కేటాయించారు. ఇంకా రూ.1800 కోట్లు కూడా అదనంగా కేటాయిస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

ఫీ-రీథంబర్స్‌మెంట్కు సంబంధించి ప్రైదరాబాద్‌లో చదువుతున్న ఆంధ్రా విద్యార్థులకు కూడా పూర్తి స్వస్థతనివ్వాల్సిన అవసరముంది. అంతేగాక వాళ్ళకి తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఫీ-రీథంబర్స్‌మెంట్ ఇవ్వడానికి ముందుకు రాకపోతే, ఖచ్చితంగా మన పిల్లలు కాబట్టి, మనం వాళ్ళందరికి ఫీ-రీథంబర్స్‌మెంట్ చేయాల్సిన అవసరముంది. తెలంగాణ ప్రభుత్వం ప్రభుత్వం ఉత్తర్వు సంఖ్య.3 ద్వారా, 21 బి.సి.కులాలను బి.సి.లుగా గుర్తించట్లేదని చెప్పడం జరిగింది. ఈ 21 కులాల్లో ఎక్కువగా మా ఉత్తరాంధ్రకు చెందిన వారున్నారు. ఖచ్చితంగా మన ప్రభుత్వం

చోరవ తీసుకొని, తెలంగాణ ప్రభుత్వంతో మాట్లాడి, ఆ 21 కులాలను కూడా బి.సి.లుగా గుర్తించేవిధంగా చర్యలు తీసుకోవలసిన అవసరముంది. ఇప్పటికే ఎంసెట్ కొన్సిలింగ్ ఫస్ట్ ఫేజ్ పూర్తయ్యింది. ఇసెట్ కొన్సిలింగ్ పూర్తయ్యింది. బిఇడి కి ఇప్పటికే పెఢ్యాల్ కుడా ఇప్పఁడం జరిగింది. మరి ఫస్ట్ ఫేజ్లో అన్యాయం జరిగిన బి.సి.లకు ఏవిధంగా న్యాయం చేస్తారు? సెకండ్ ఫేజ్లోనై ఎంసెట్, ఇసెట్, బిఇడి కొన్సిలింగ్ లలో బి.సి.లకు అన్యాయం జరగకుండా ఉండేదుకు చర్యలు తీసుకోవలిందిగా, విద్యకు అత్యధిక ప్రాధాన్యతను ఇవ్వాల్సిందిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుకుంటూ, నేను ఇచ్చిన సలహాలను, సూచనలనూ ఉపయోగాపడితే వాటిని పరిగణనలోనికి తీసుకోవాలని గౌరవ మంత్రిగారిని కోరుకుంటూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ రిపబ్లికన్ మార్కెట్ రాజు గారు.

శ్రీ పి.విష్ణుకుమార్ రాజు(విశాఖపట్టం-నార్త్): అధ్యక్షా, నేను ఏదైతే మాట్లాడాలనుకున్నానో అవస్త్రా ఆయన మాట్లాడేశారు. (సభలో నవ్వులు). నేను నిజం చెబుతున్నాను. నేనేదైతే మాట్లాడాలనుకున్నానో, అవస్త్రా ఆయన మాట్లాడేశారు. కాబట్టి, వారు మాట్లాడిందే, నేను మాట్లాడినట్లుగా రికార్డు చేసుకోండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ మీ సమయంలో, మీ పరిధిలో మాట్లాడిండి..

(కొందరు సభ్యులు అలా మీరు మాట్లాడినట్లుగా రికార్డు కాదు, అని చెప్పగా)

శ్రీ పి. విష్ణుకుమార్ రాజు: అధ్యక్షా, అలా ఐతే, నేను క్లప్పంగా మాట్లాడతాను. పేరుకి కార్పొరేట్ కాలేజెన్ అధ్యక్షా. వాటిని ప్రాక్టికల్గా చూస్తే, కోళ్ళ పెంపకం ఎలా ఉందో అలా ఉంది. పోల్ట్రీన్ కంటే అన్యాయంగా ఉంది. పక్కపక్కన కూర్చోబెట్టేస్తున్నారు. ఏ.సి.రూమ్స్ అంటున్నారు. అది సెంట్రల్ ఏ.సి.కాదు. ఒక రూమ్లో 70 మంది, 80 మందిని కూర్చోబెడుతున్నారు. ఏ.సి.లు కూడా స్నాట్ ఏ.సి.లు అధ్యక్షా. వరుసగా రెండు గంటల పాటు కూర్చుంటే, వాళ్ళ పీటిం వదిలిన గాలినే, మళ్ళీ వాళ్ళే పీల్చాల్సి వస్తుంది. రెండు మూడు గంటలకి తలనొప్పి వచ్చేస్తుంది.

కార్పొరేట్ కాలేజీకు, స్కూల్సుకు ఫీజుల విషయమై కంట్రోల్ లేదు. ఎల్.కే.బీ.కి కూడా ఫీజులు రూ.10,000/- నుండి రూ.12,000/-గా ఉంటోంది. ఇది చాలా విచిత్రం. నేను ఆంధ్రాయునివర్షిటీలో ఇంజనీరింగ్ చదివినప్పుడు నేను కట్టిన ఫీజు సంవత్సరానికి రూ.2,300/-. ఎవరిష్టమైచ్చినట్లు వాళ్ళ ఫీజులు పెంచేస్తున్నారు. దీనికి కూడా ప్రభుత్వం తప్పనిసరిగా ఏదోఒక లిమిట్ పెట్టవలసిన అవసరముంది. ఎందుకంటే మంచి చదువు వస్తుందని కానీ, సోషల్ స్టేట్స్ కోసమో గానీ సామాన్యులు కూడా వారి పిల్లల్ని ప్రైవేట్ స్కూల్సులో

చేర్పించడం జరుగుతోంది. కాబట్టి ప్రభుత్వం ఫీజ్ కంటోన్మ తప్పనిసరిగా పెట్టాలి. లేకపోతే ఫీజులను విచ్చులవిడితనంగా పెంచేస్తారు.

అదేవిధంగా ప్రభుత్వ పార్శాలల్లో సౌకర్యాలు చాలా ఇబ్బందికరంగా ఉన్నాయి. బెంచేలు ఉండవు. త్రాగడానికి మంచినీళ్ళు కూడా సరైన విధంగా ఉండవు. టాయ్లెట్స్ మరీ ఫోరాలిఫోరంగా ఉంటున్నాయి. రన్చింగ్ వాటర్ ఉండదు. కాబట్టి, ప్రభుత్వం ప్రత్యేక దృష్టిసారించి విధ్యకు అత్యధిక ప్రాధాన్యతనివ్వాలి.

అధ్యక్షు, ఎక్కువ సమయం లేదంటున్నారు కాబట్టి, విద్య, వైద్యం గురించి కలిపి మాట్లాడుతున్నాను. డైరెక్టర్ అఫ్ పబ్లిక్ హెల్థ్ అండ్ ఫామిలీ నెల్సన్, National Programme for Prevention & Control of Diabetics, Cancer, Cardio Vascular Diseases and Stroke.. అని వారు ఒక కార్యక్రమాన్ని ఇచ్చారు. వారి లక్ష్యాలు చాలా బాగున్నాయి. ఇవన్నీ to prevent and control common ncd through behaviour and life style controls, provide early diagnosis and management of common diseases అని వీరు చెప్పుడం జరిగింది. కానీ, నా ఉద్దేశంలో ఈ అనారోగ్యాలకు మూలకారణం గురించి, ప్రాథమిక విద్యాస్థాయిలో కాకపోయినా, మాధ్యమిక విద్యాస్థాయిలోనైనా, ఈ అనారోగ్య లక్షణాలు ఎలా ఉంటాయి? ఎలాంటి లక్షణాలు కనబడితే, ఎటువంటి అనారోగ్యానికి దారితీస్తుంది, అనేటువంటి హెల్ట్ ఎడ్యుకేషన్ తప్పనిసరిగా ఉండాల్సిన అవసరముంది. ఈ సభలో ఇంతమంది సభ్యులున్నారు. ఎంతమందికి హోర్ట్స్ ఎటాక్ వచ్చేముందు లక్షణాలు ఎలా ఉంటాయో తెలిసి ఉంటుంది చెప్పమనండి. చాలా మందికి తెలిసుండదు.

నాకు మూడుసార్లు హోర్ట్స్ ఎటాక్ వచ్చింది. హోర్ట్స్ ఎటాక్ వచ్చే లక్షణాలు ముందే తెలిసి గంటలో హోస్పిటల్కు చేరుకోగలిగితే 99% is the survival rate మీకు తెలుసు. హోర్ట్స్ ఎటాక్, క్యాన్సర్ లక్షణాలు సెకండరీ ఎడ్యుకేషన్ నుంచి ప్రత్యేక సబ్జెక్ట క్రింద పెడితే బాగుంటుంది. Coronary heart disease మీద ఒక సంస్ గాల్ హెల్థ్ స్టడీ రెపోర్ట్ ఒకటి ఇచ్చింది. ప్రపంచంలో 72 లక్షల మంది హోర్ట్స్ ఎటాక్ తో ప్రతి సంవత్సరం చనిపోతున్నారు. According to the latest trends and estimates మన భారతదేశంలో 2020 సంవత్సరానికి 26 లక్షల మంది చనిపోతారు. Only because of heart attack. ఇది అందోళన కలిగించే పరిస్థితి. ప్రస్తుతం భారతదేశంలో 14 లక్షల మంది చనిపోతున్నారు. ప్రతి గంటకు 162 మంది చనిపోతున్నారు. 80-90% deaths can be prevented provided we know what are the symptoms. డాక్టర్ దగ్గరకు వెళితే గాని ఈ లక్షణాలు తెలియను. డాక్టర్ దగ్గరకు వెళ్ళాలంటే ముందు మనకు హోర్ట్స్ ఎటాక్ రావాలి. అప్పటి వరకు డాక్టర్ దగ్గరకు వెళ్ళం. దీని గురించి చాలా మందికి తెలియదు. తప్పనిసరిగా సెకండరీ ఎడ్యుకేషన్ నుంచి ప్రత్యేక సబ్జెక్టగా పెట్టవలసిన బాధ్యత ఉంది.

ప్రతి రోగానికి నివారణ ఉంది కానీ ఆత్మహత్యకు నివారణ లేదు. ఆత్మహత్య ధోరణిని కూడా మనం ఆలోచించాల్సి ఉంది. First time in the world history. First global report on suicide prevention. This report calls for action to address a large public problem. This was given by World Health Organization Director-General and we have to follow. నెన్నో 04-09-2014 ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ ప్రచురించింది. This is a call. ప్రపంచంలో ప్రతి సంవత్సరం ఎనిమిది లక్షల మంది ఆత్మహత్యలతో చనిపోతున్నారు. ప్రతి 40 సెకన్డుకు ఒక వ్యక్తి చనిపోతున్నాడు. 15 నుంచి 29 సంవత్సరాల వయస్సు ఉన్న వారిలో జరుగుతున్నాయి. Men above 50 years and women over 70 years ఆత్మహత్య ధోరణి ఎక్కువగా ఉన్నాయి. 70% suicides occur in the upper and middle income group people. అంటే మన భారతదేశం లాంటి దేశాలలో జరుగుతున్నాయి. మన భారతదేశంలో 2012వ సంవత్సరంలో 2,58,075 మంది ఆత్మహత్యలతో చనిపోయారు. జనాభాలో 21.1 శాతం మంది అంటే లక్ష మందిలో 21 మంది చనిపోతున్నారు. Prevention is the need of the hour. To reduce these suicide tendencies the Government has to take some precautionary measures. ప్రజలలో అవగాహన, నిరాశా, నిష్పమాల నుంచి బయటపడే కార్యక్రమాలు స్వీకరించాలి.

...

శేస్పర్ కూడా చాలా విపరీతంగా పాకిపోతుంది. భారతదేశంలో 2010వ సంవత్సరంలో 5,56,000 మంది క్యాస్పర్తో చనిపోయారు. ఇప్పుడు 25 లక్షల మంది క్యాస్పర్ రోగులున్నారు. ప్రతిరోజు 1544 మంది క్యాస్పర్తో చనిపోతున్నారు. క్యాస్పర్, హర్టాలటాక్ డయాబెటిక్, బీఫీ ఎందుకు వస్తుందో తెలిపే ఒక చిన్న పుష్టకాన్ని తయారు చేసి స్వీకరించాలి. This is a necessity and we have to act in that direction. Sir, I thank you for giving me this opportunity.

శ్రీ బోండా ఉమమహాశ్వరరావు (విజయవాడ-సెంట్రల్): అధ్యక్షా, ఆనాడు తెలుగుదేశం ప్రభుత్వ హాయాంలో శ్రీ నారా చంద్రబాబునాయుడు గారి నాయకత్వంలో, దానికి ముందు శ్రీ నందమూరి తారక రామారావు గారి పరిపాలనలో పట్టణాభివృద్ధి, గ్రామీణాభివృద్ధి ఒక స్వర్ణయుగంగా ఉండింది. స్థానిక సంస్థలు వాటి నిర్వహణ మీద ఒక స్పష్టమైన విధానముంది. సమితీల స్థానంలో మండలాలను ప్రవేశపెట్టి వాటి ద్వారా పరిపాలనను ప్రజలకు మరింత చేరువ చేసిన ఘనత ఆనాటి తెలుగుదేశం పార్టీ వ్యవస్థాపకుడు శ్రీ నందమూరి తారక రామారావు గారికి చెందుతుంది.

(అధికారపక్షం పార్టీ సభ్యులు బల్లలు చరివారు)

2004వ సంవత్సరం తరువాత వచ్చిన కాంగ్రెస్ పార్టీ పాలనలో అన్ని వ్యవస్థలను బ్రమ్మపట్టించినట్టే, స్థానిక సంస్థలను కూడా నిర్విర్యం చేశారు. రాజ్యాంగపరంగా వచ్చిన ఎస్సు, ఎస్సు రిజర్వేషన్లు కాకుండా దేశంలోనే మొట్టమొదటచిసారిగా స్థానిక సంస్థలలో 9 శాతం బీసీలకు, 20 శాతం రిజర్వేషన్లు కల్పించిన ఘనత తెలుగుదేశం ప్రభుత్వానిదే. పంచాయితీ సంస్థలలో మహిళలకు 33 శాతం, బీసీలకు 34 శాతం, ఎస్సులకు 17.5 శాతం ఎస్సులకు 7.5 శాతం రిజర్వేషన్లు ఇవ్వడం జరిగింది. ప్రతి కార్పోరేషన్సు, మునిసిపాలిటీలను, గ్రామాల వ్యవస్థను పటిష్టపరిచే విధంగా మార్కిట సదుపాయాలు త్రాగునీరు, పారిశుధ్యం, డైనేబీ వ్యవస్థలకు పూర్తిగా మెరుగుపరిచి వాటిని అన్ని రకాలుగా ఆధునికరించి అత్యంత సుందరంగా తీర్చిదిద్దిన ఘనత ఆనాటి ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు గారిదే. ఆనాడు భారతదేశంలోనే అత్యంత పటిష్టమైన వ్యవస్థను తీసుకొని వచ్చి సుందర సగరంగా తెలుగుదేశం ప్రభుత్వ హాయాంలో ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు గారు తీసుకొని వస్తే ఆ తరువాత వచ్చిన కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం అన్ని నగరాలల్లో 44వ స్థానానికి దిగజార్పి ఇష్టారాజ్యంగా చేశారు. కార్పోరేషన్సు, మునిసిపాలిటీలను, గ్రామాలను మురికికూపాలుగా మార్పిన ఘనత 10 సంవత్సరాల కాంగ్రెస్ పాలనకు చెల్లుతుంది. కనీసం కార్పోరేషన్లో స్థానిక సంస్థలకు ఎన్నికలు సరైన సమయంలో పెట్టుకుండా ఇష్టారీతిగా కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం వ్యవహారించిన తీరు వల్ల కేంద్రం నుంచి మన రాష్ట్రానికి రావలసిన వేల కోట్ల రూపాయల నిధులు రాకుండా ఈ రాష్ట్రం తీవ్రంగా సష్టాయింది. ఆ కారణంగా మునిసిపాలిటీలు, కార్పోరేషన్లు పూర్తి స్థాయిలో దెబ్బతిన్నాయి. మునిసిపాలిటీలకు 29-09-2010తో గడువు ముగిస్తే ఎన్నికలు నిర్వహించడానికి దైర్యం లేని ఆనాటి కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వ విధానాల వల్ల పూర్తిగా మూడున్నర సంవత్సరాలపాటు ప్రత్యేక అధికారుల పరిపాలనలో ఇష్టారీతిన, ఎవరికి అందింది వాళ్ల దోచుకొని రాష్ట్రంలోని స్థానిక సంస్థలను, కార్పోరేషన్సు, మునిసిపాలిటీలను అడ్డగోలుగా దోచుకొన్నందున ఈ రోజు ఈ నూతన రాష్ట్రంలో ఏ మునిసిపాలిటీకి, కార్పోరేషన్కు వెళ్లి చూస్తే జీతాలు కూడా ఇవ్వలేని పరిస్థితులలో అని ఉన్నాయి. ఇని మేము చెబుతున్న విషయాలు కావు, కాగ్ నిర్ధారించింది.

...

జ.ఎన్.ఎన్.యు.ఆర్.ఎమ్. అనే ఒక పథకాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వం తీసుకొచ్చింది. దానికి సంబంధించి 251 పథకాలకు గాను రూ.11,907 కోట్లు మంజూరు చేస్తే అందులో 28 పథకాలను మాత్రమే పూర్తి చేసి రూ. 2014 కోట్లతో చేపట్టిన 17 మురుగునీటి పథకాలకు గాను ఒక్క దానిని కూడా పూర్తి చేయలేని ఘనత ఆనాటి కాంగ్రెస్ పాలకులది. దానివల్ల అనేక ఇబ్బందులోచ్చాయి. ఇవ్వాళ నూతన రాష్ట్రంలో చెప్పుకోలేని పరిస్థితులున్నాయి. నిజయవాడ మునిసిపల్ కార్పోరేషన్లో సిబ్బందికి కనీసం ఇవ్వాళ జీతాలివ్వలేని రీతిలో స్పెషల్ ఆఫీసర్ల పరిపాలన జరిగింది. జెఎన్ఎన్యూఆర్ఎమ్ నిధులను డైవర్ట్ చేసి ఇష్టారీతిన అడ్డగోలుగా వాడడం వల్ల వడ్డిల భారం పడి కార్పోరేషన్ సర్వాశనమయ్యాంది. రూ.2028 కోట్లతో చేపట్టిన 34 తాగునీటి పథకాల పనులు కూడా ప్రారంభించలేదు. అట్లాగే రూ. 1159 కోట్లతో చేపట్టిన ఐదు హౌసింగ్ పథకాలలో ఏ ఒక్కటి కూడా ఇంకా పూర్తి కాలేదు. అట్లాగే తాగునీటి

పథకాల అమలులో భారీ అవినీతి జరిగిందని సాక్షాత్కార్ కాగ్ తప్పు పట్టింది. అంటే అన్నింటిలో అవినీతే....జలయజ్ఞం ధనయజ్ఞం లాగా, గనుల కుంభకోణం లాగా, సెబ్జల సేరుతో భూములు కొట్టేసినట్లుగా, జెన్వెన్స్ యుఆర్ఎమ్ నిధులను కూడా ఇష్టోరీతిన దోచేశారు. అదేదో మేం చెప్పడం లేదు. సాక్షాత్కార్ కాగ్ వారి ఆడిట్ నివేదిక చెప్పింది. అంటే గత పది సంవత్సరాల్లో ఈ రాష్ట్రంలో ఇష్టోరీతిన జరిగిన అవినీతి గురించి ఆ రిపోర్టులో చెప్పడం జరిగింది.

అలాగే తెలుగు దేశం పొలసలో అప్పటి ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబు నాయుడు గారు పంచాయతీరాజ్ వ్యవస్థను ఏ విధంగా బలోపేతం చేశారో ఒక్కసారి గుర్తు తెచ్చుకోవలసిన అవసరముంది. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం 73వ రాజ్యాంగ సవరణల మేరకు 1999లో స్థానిక సంస్థలకు 23 అధికారాలలో 15 అధికారాలను బదలాయించింది. అదేవిధంగా 1999లో 105 జీవో ద్వారా సర్వంచులు, ఎమ్పీఎలు, ఎమ్పీటిఎలు, జడ్పీటిఎలు మొదలైన వారికి అధికారాలు బదలాయించి సుమారు రూ.1200 కోట్ల విలువైన శాశ్వత ఆదాయ వనరులను గ్రామ పంచాయతీలకు, మండల పరిపత్తులకు, జిల్లా పరిపత్తులకు బదలాయించిన ఘనత అనాటి తెలుగు దేశం ప్రభుత్వానిది, ఆనాటి ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు గారిది. అలాగే 105 జీవోలో భాగంగా ఇసుక రేపులను, వృత్తిపన్నను, స్థానిక ప్రజా ప్రతినిధులకు గౌరవ వేతనాన్ని, అర్థిక క్లీఫ్ నిధులు, నీటితీరువా పన్నను, నేరుగా సర్వంచులకు, ఎమ్పీఎలకు, ఎమ్పీటిఎలకు, జడ్పీటిఎలకు ఇచ్చిన ఘనత అనాటి తెలుగుదేశం ప్రభుత్వానిదని ఈ సందర్భంగా గుర్తు చేస్తున్నాను. అలాగే మహాత్మా గాంధీ ఆశయమైన గ్రామ స్వరాజ్య సాధనకు రాజ్యాంగంలోని 73వ సవరణలకు అసుగుణంగానే స్థానిక సంస్థలను బలోపేతం చేసింది అనాటి తెలుగుదేశం ప్రభుత్వమని గుర్తు చేస్తున్నాను.

అలాగే 2004 నుంచి 2009 వరకు వై.ఎస్. ముఖ్యమంత్రిగా పున్నారు. అయితే 2004 ఎన్నికల ముందు ఆయన తన ఎన్నికల ప్రచారంలో 73వ రాజ్యాంగ సవరణల మేరకు స్థానిక సంస్థలకు అధికారాలిచ్చి వాటిని బలోపేతం చేసే జీవోపై తోలి సంతకం చేస్తానని ప్రకటించారు. కానీ ఆ హామీ అట్లాగే గాలిలో కలిసిపోయింది. ఆయన అధికారంలోకి వచ్చాక సర్వంచులను సస్పెండ్ చేయడం, చెక్ పవర్లను రద్దుచేయడం, నిధులు రాకుండా చేయడమనేది జరిగింది. అనాటి ప్రభుత్వం చేసిన నిర్వాకం వల్ల స్థానిక సంస్థలు పూర్తిగా నిర్విర్మాపై పోయాయి. ఉపాధి హామీ పనులు గ్రామ పంచాయతీ తీర్మానం ప్రకారం అమలు జరగాల్సి పున్నా కాంగ్రెస్ నాయకుల ప్రత్యక్ష జోక్యంతో జిల్లా కలెక్షన్ ద్వారా మంజూరు చేయించుకొని అధికార దుర్వాసియోగానికి పాల్పడ్డారు. ఇది మేం చెప్పడం కాదు అధ్యక్షా. కాగ్ ఆడిట్ నివేదికల ద్వారా బయటపడిన విషయాన్ని ఈ సందర్భంగా నేను సభకు తెలియజేస్తున్నాను.

అలాగే వై.ఎస్.రాజశేఖర రెడ్డి తరువాత వచ్చిన కాంగ్రెస్ ముఖ్యమంత్రులు కూడా తాగు నీటిని, రోడ్డును పారశుద్ధ్యాన్ని డెయినేజ్ వ్యవస్థను పట్టించుకోకుండా పక్కన పెట్టేసి పూర్తిగా నిర్వహించాలని చేశారు.

అనాడు 500 నుంచి 700 జనాభాకలిగిన ఏ చిన్న గ్రామానికి వెళ్లినా అక్కడ సిమెంటు రోడ్డు తారు రోడ్డు, తాగునీటి వసతి, పారిశుద్ధ్యం, మొదలైన మాలిక వసతులన్ని కల్పించి గ్రామాలను పటిష్ఠం చేసినఫునత ఆనాటి తెలుగుదేశం పాలనలో అప్పటి ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నారా చంద్ర బాబు నాయుడు గారికి దక్కింది. అది ఈనాటికీ ప్రజలు చెప్పుకుంటున్న సత్యమని గుర్తు చేస్తున్నాము.

కానీ కాంగ్రెస్ పార్టీ పాలనలో రోడ్డు, తాగునీరు పారిశుద్ధ్యం లాంటి మాలిక వసతులను పట్టించుకోకుండా ఇష్టారీతిన వ్యవహారించినందువలన అంటువ్యాధులు ప్రబలి పోయి అన్న వ్యవస్థలు కూడా దెబ్బతిన్నపరిస్థితి వుండేది.

తాగునీటి పథకాల అమలులో భారీ అవినితి జరిగిందని కాగ్ నిర్ణయించింది. 2007-2012 మధ్య కాలంలో రూ. 4965కోట్లలో మొత్తం 538 పనులు పనులు చేపట్టవలసి వుండగా అందులో 250 పనులు ప్రారంభం కాకుండానే డబ్బులు తినేసిన ఫునత రాజశేఖర రెడ్డి గారి కాంగ్రెస్ పాలనలో జరిగింది. మరి ఈ రోజున ఈ నూతన 13 జిల్లాల రాష్ట్రంలో ఈ నాటి ముఖ్యమంత్రి ఈ నూతన రాష్ట్రం అభివృద్ధి మీద అత్యంత శ్రద్ధ పెట్టడం జరిగింది. ఎందుకంటే పల్లెలే దేశానికి పట్టుకొమ్మలని, నగరాలలోని రోడ్డును బట్టే నాగరికతను అభివృద్ధిని అంచనా వేయవచ్చునన్న పెద్దల సిద్ధాంతాన్ని బట్టి ఈ రోజున ఒక పెద్ద మహో యజ్ఞాన్ని ఈ ప్రభుత్వం చేపట్టడం జరిగింది. అందులో భాగంగానే ఈ ప్రభుత్వం ఏడు మిషన్లను, ఐదు గ్రిడ్డును ఏర్పాటు చేయడుం ద్వారా ఈ రాష్ట్రంలో అనేక అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను ఈ ప్రభుత్వం చేపట్టడం జరుగుతుంది. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో రోడ్డు తాగునీరు, పారిశుద్ధ్యం తదితర మాలిక వసతులన్ని కల్పించడం ద్వారా స్థానిక సంస్థలను మరింత బలోపేతం చేసే విషయంలో కానీ, పట్టణాభి వృద్ధిని మరింత ముందుకు తీసుకెళ్లడంలో కానీ ఈ ప్రభుత్వం చిత్తశుద్ధితో కృషి చేసేవిధంగా ఈ ప్రభుత్వం యొక్క బడ్జెట్ ప్రసంగంలో పేర్కొన్న విషయాన్ని ఈ సందరంగా నేను గుర్తు చేస్తూ నాకు ఈ అవకాశం కల్పించినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటూ సెలవు తీసుకుంటున్నాము.

శ్రీ అయితాబత్తుల ఆనంద రావు (అమలాపురం): అధ్యక్షా, పంచాయతిరాజ్ డిమాండ్ మీద ప్రసంగించడానికి నాకు అవకాశమీచ్చినందుకు ముందుగా మీకు ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాము. ఈ రోజు గ్రామాలు అభివృద్ధి చెందితేనే దేశం అభివృద్ధి చెందుతుందని, స్వపరిపాలన, అధికార నికేంద్రికరణ జరగాలని మన పూజ్య భాస్కర్ మహాత్మా గాంధీగారు

తెలిపారు. కానీ మన దేశంలో 1952 నుంచి ఎక్కువ కాలం అధికారంలో వుండి మన దేశాన్ని ఎక్కువ కాలం పరిపాలించిన కాంగ్రెస్ పార్టీ అన్ని కోణాల్లోనూ గ్రామ పంచాయతిలను నిర్విర్యం చేసింది. అదే పార్టీ 2004 ఎన్నికల ముందు అధికారంలోకి వస్తే స్థానిక సంస్థలకు అధికారాలన్నీ బదలాయిస్తామని ఎన్నికల వాగ్దాన చేసిన వై.ఎస్.రాజశేఖరరెడ్డి గారు అధికారంలోకి వచ్చాక ఆయన పాలనలో గ్రామ పంచాయతిల పాలన పూర్తిగా చికటి రాజ్యంగా మారింది.

...

ఎందుకంటే, నారా చంద్రబాబు నాయుడుగారు గంతంలో ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు జన్మభూమి కార్యక్రమం తీసుకొచ్చారు. అప్పుడు రాష్ట్ర బడ్జెట్ చాలా తక్కువ. ఆ కార్యక్రమంలో అప్పుడు సుమారు రూ.1600కోట్ల రూపాయలు వెచ్చించి 70వేల ఆవాసాలలో పది, పదిహేను సార్లు జన్మభూమి జరిపి ఎన్నో పనులు చేపట్టి పూర్తి చేశారు. కానీ దానికి ఇమిటేషన్స్గా ఇందిరమ్మ ఆదర్శ గ్రామాలు అని పేరుపెట్టి రాజశేఖర రెడ్డి గారు గ్రామ పంచాయతిలకు షైనాన్స్ నిధులు గానీ, ఎస్జిఆర్ఎస్ నిధులు గానీ, ప్రత్యేక గ్రాంట్లు కూడా ఇవ్వకుండా గ్రామ పంచాయతిలకు కేటాయించాలిన నిధులను ఇందిరమ్మ పథకానికి మళ్ళించి గ్రామ పంచాయతిలను పూర్తిగా నిర్విర్యం చేశారు. ఆ రోజులలో అనగా 2004-09వరకు గ్రామ పంచాయతిలో చిన్న పనులు కూడా చేసుకోవడానికి నిధులు లేక సర్వంచేలు శాసనసభ్యులు, అధికారుల చుట్టూ తిరిగే పరిస్థితిని రాజశేఖర రెడ్డిగారు కల్పించారు. ఇటువంటి విషయాలలో గ్రామాలలో పరిపాలన బాగుపడాలంటే, రాజకీయ చైతన్యం గ్రామస్థాయికి వెళ్లాలనే ఉద్దేశంతో స్వర్గీయ ఎన్.టి.రామారావు గారు పంచాయతీ సమితులను రద్దుచేసి మండల వ్యవస్థను ప్రవేశపెట్టారు. అంతే కాకుండా కేవలం గ్రామాల అభివృద్ధి అంటే ఆర్థిక వనరులు ఒకటే కాదు, స్థానిక సంస్థలకు సకాలంలో ఎన్నికలు నిర్వహించాలి. అలాగే వాటిలో రిజర్వేషన్లు కూడా అమలుచేయాలి. సామాజిక సమతుల్యతను, సామాజిక న్యాయాన్ని పాటించాలి.

తెలుగుదేశం పార్టీ 1995లో అధికారంలోకి వచ్చినపుడు ఎస్టీలకు 13శాతం, ఎస్టీలకు 8.23శాతం, బీసీలకు 34శాతం స్థానిక సంస్థలలో రిజర్వేషన్లు కల్పించినది. ఆ విధానం 2006వరకు కొనసాగింది. కానీ కర్రాటుకు చెందిన కె.ఇ.క్రష్ణమూర్తి అనే ఆయన సుప్రీంకోర్సులో కేసు వేసినపుడు స్థానిక సంస్థలలో రిజర్వేషన్లు 60శాతానికి మించరాదని, 50శాతంలోపీ ఉండాలని సుప్రీంకోర్సు తీర్చు ఇచ్చిన దరిమిలా 2010 వరకు ఆ తీర్చు మీద స్వందించకుండా కేంద్రంలోని యూపీయే అధినేత అయిన సోనియగాంధీ గారిని కోరకుండా, రాజ్యాంగ సవరణ చేయకుండా, దళిత, గిరిజన, బీసీ వర్గాలకు 60శాతం రిజర్వేషన్లు దక్కకుండా చేసిన ఘనత వారికి దక్కింది. ఆ విధంగా కుంటిసాకులు చెబుతూ స్థానిక సంస్థలకు ఎన్నికలు నిర్వహించలేదు. కాంగ్రెస్ పార్టీ రాష్ట్రంలో అధికారంలో ఉన్నంత కాలం స్థానిక సంస్థలకు సక్రమంగా ఎన్నికలు జరిపిన దాఖలాలు లేవు. 1975 నుంచి 1983 వరకు, 1992 నుంచి 1994వరకు, 2011 నుంచి 2013 వరకు కాంగ్రెస్ పార్టీ అధికారంలోకి వచ్చిన తరవాత స్థానికసంస్థలకు ఎన్నికలు జరపకపోవడం వారి లక్ష్మణం, అలవాటుగా మారింది. ఆ తరవాత

అధికారంలోకి వచ్చిన రాజశేఖరరెడ్డి గారు కూడా ఆ లక్ష్మణాన్ని తూ.చ. తప్పకుండా పాటించారు. బీసీలకు 20ళాతం ఉన్న రిజర్వేషన్లను ముఖ్యమంత్రి నారా చంద్రబాబు నాయుడు గారు 33ళాతానికి పెరిచారు. తరవాత వచ్చిన ప్రభుత్వాలు వాటిని 50 శాతానికి పెంచారు. అలాగే బీసీలకు 20ళాతం రిజర్వేషన్లు ఉండగా ఎస్టీ రామారావు గారు దానిని 33ళాతానికి పెంచారు. మొట్టమొదటిసారిగా ఎస్టీ, ఎస్టీ, బీసీలకు ఈ రాష్ట్రంలో జడ్పు చైర్మాను పదవులలో రిజర్వేషన్ కల్పించిన ఘనత ఎస్టీ రామారావు గారికి దక్కింది. ఏ విషయంలో చూసినా వారి పాలన ఆర్థికవంతమైనది.

రాజీవ్ గాంధీ పేరుతో ఒక పథకం, ఇందిరా గాంధీ పేరుతో మరో పథకం కాంగ్రెస్ పార్టీ తీసుకొచ్చింది. ఇందిరాగాంధీ పేరుతో ఇందిరమ్మ ఇళ్లు పథకం, రాజీవ్ గాంధీ పేరుతో పల్లెబాటు కార్యక్రమాలు తీసుకొచ్చిన అప్పటి ముఖ్యమంత్రి రాజశేఖర్ రెడ్డి గారు రాజీవ్ గాంధీ గారు 1992లో చేసిన 73, 74 రాజ్యాంగ సవరణలకు అనుగుణంగా కేంద్రం నుంచి నేరుగా పంచాయతీలకు వచ్చే నిధులను ఇప్పకుండా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తన వద్దే ఉంచుకొని పూర్తిగా పంచాయతీలను నిర్మించి చేసింది. కానీ తెలుగుదేశం పార్టీ అధికారంలోకి వచ్చిన తరవాత చంద్రబాబు నాయుడు గారి ఆధ్వర్యంలో 2002లో గ్రామ పంచాయతీలకు అప్పగించాల్సిన 28, 29 అధికారాలలో 15 అధికారాలను పంచాయతీలకు బదలాయించారు. సుమారు రూ.1200కోట్ల రూపాయల శాశ్వత నిధులను పంచాయతీలకు సమకూర్చారు. 73వ రాజ్యాంగ సవరణ తెచ్చిన రాజీవ్ గాంధీ పేరుతో ఎన్నో పథకాలు ప్రవేశపెట్టారు గానీ ఆ రాజ్యాంగ సవరణ ద్వారా కల్పించాల్సిన అధికారాలను మాత్రం గ్రామ పంచాయతీలకు కల్పించలేదు.

ఇసుక వేలంపాటలు ఇంతకు ముందు గనులు, భూగర్భ శాఖ ఆధ్వర్యంలో ఉండేవి. 1999లో జీవో నం.356ను చంద్రబాబు నాయుడు గారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు జారీ చేసి ఇసుక వేలంపాటల ద్వారా వచ్చే ఆదాయంలో 25 శాతం ఆ గ్రామ పంచాయతీలకు, 25 శాతం మండలానికి, 50 శాతం జిల్లా పరిషత్తుకు చెందేలా చేసి ఆ నిధులను స్థానికంగా వినియోగించేలా విష్ణువాత్సక నిర్మయం తీసుకొంటే, ఆ తరవాత అధికారంలోకి వచ్చిన రాజశేఖరరెడ్డిగారి ప్రభుత్వం గ్రామ పంచాయతీలకు చాలా అన్యాయం చేసింది. స్థానిక సంస్థలకు వచ్చే ఆదాయాన్ని తోలగించి ఇసుక వేలంపాటలపై మరలా గనుల శాఖకు అధికారాన్ని అప్పచేస్తారు. మా గోదావరి జిల్లాలలో ఇసుక వేలంపాట ద్వారా వచ్చే ఆదాయాన్ని ప్రౌదరాబాద్ నగరానికి తరలించారు. ఇందిరమ్మ అదర్చ గ్రామాల పథకం, రాజీవ్ పల్లెబాటు పథకం, ఆ తరవాత ప్రవేశపెట్టిన రచ్చబండ కార్యక్రమం ఎందుకు నిర్వహించారంటే తెలుగుదేశం పార్టీ సానుభూతిపరుతైన సర్వంచులను అణగదొక్కడంకోసం, వారి పదవులు తోలగించడంకోసం, వారికి వేతనం రాకుండా చేయడం కోసం మాత్రమే. అదర్చ గ్రామాల పేరుతో పంచాయతీల ఆధ్వర్యంలో ప్రత్యేక కమిటీలు వేసి ఆ కమిటీల ద్వారా వచ్చే ఆదాయాన్ని జిల్లా ఇస్చార్చి

మంత్రులకు, కలెక్టర్లకు అప్పగించిన పాలనా కాలం 2004-09వరకు తెలుగుదేశం సానుభూతిపరులను సంపూర్ణంగా నిర్విర్యం చేసిన ఘనత రాజశేఖరరెడ్డి గారికి దక్కుతుంది.

రాజశేఖరరెడ్డిగారి పరిపాలనా కాలంలో గ్రామ సర్వంచులకు కనీసం గౌరవవేతనం కూడా ఇవ్వలేదు. గ్రామ పంచాయతీలకు నెలకు రూ.600/-లు, మేజర్ గ్రామపంచాయతీలకు నెలకు వెయ్యి రూపాయలు చోప్పున తెలుగుదేశం పార్టీ అధికారంలో ఉన్నప్పుడు గౌరవ వేతనం ఇచ్చి అధికారాలను అప్పగిస్తూ నిర్ణయం తీసుకుంది. కానీ రాజశేఖర్ రెడ్డి గారు అధికారంలోకి వచ్చిన తరవాత వారికి కనీసం గౌరవ వేతనం కూడా ఇవ్వకుండా పూర్తిగా నిర్విర్యం చేశారు. గ్రామ పంచాయతీలకు స్టోంప్ డ్యూటీ ద్వారా వచ్చే మొత్తం తప్ప ఇతర వనరులేమీ లేవు. తెలుగుదేశం పార్టీ అధికారంలో ఉన్నప్పుడు స్టోంప్ డ్యూటీలో మూడు శాతం గ్రామ పంచాయతీలకు వస్తే, రాజశేఖర్ రెడ్డిగారు అధికారంలోకి వచ్చిన తరవాత దానిని రెండు శాతం తగ్గించి కేవలం ఒక్క శాతం మాత్రమే ఇచ్చారు. ఇది కూడా చాలా అన్యాయం. ఆదాయం తగ్గడంతో గ్రామ పంచాయతీలు సష్టఫోయాయి.

అదే విధంగా ఏకగ్రివంగా ఎన్నికెన గ్రామ పంచాయతీలకు రాజశేఖర్ రెడ్డి గారు రూ.5లక్షల నుంచి రూ.15లక్షలు ఇస్తామని ప్రకటించారు. 340 గ్రామ పంచాయతీలు ఈ రాష్ట్రంలో ఏకగ్రివంగా ఎన్నికెతే ఒక్క పైసా కూడా ఆ పంచాయతీలకు ఇవ్వలేదు. ఆ విధంగా ఆయా గ్రామ పంచాయతీలను పూర్తిగా నిర్విర్యం చేశారు, ఆయా గ్రామ ప్రజలను పూర్తిగా మోసం చేశారు. ఈ రాష్ట్రంలో స్థానిక సంస్థల బలోపేతం గానీ, నిధులు అందించడం గానీ, అణగారిన వర్గాలు, బడుగు బలహీనవర్గాలకు సంపూర్ణమైన అధికారం కల్పించింది తెలుగుదేశం పార్టీ ప్రభుత్వం, ఎష్టి రామారావుగారు, చంద్రబాబు నాయుడు గారని తెలియజేస్తున్నాను. అన్ని విషయాలలో కాంగ్రెస్ పార్టీ అమాయకులైన దళితులను మోసం చేసి పూర్తిగా వారి ఓట్లతో అధికారాన్ని పొంది కూడా వారికి అన్యాయం చేసిన విషయం వాస్తవం. సభా ముఖంగా కొన్ని విషయాలు చెబుతాను. నిర్వహించి గ్రామ పురస్కారానికి సంబంధించి సర్వంచులకు, ఎంపీటీసీలకు సరైన శిక్షణ ఇవ్వలేదు. గ్రామ పంచాయతీలకు నిధులను 15 శాతం నుంచి 20శాతానికి పెంచాలి. అలాగే పంచాయతీలలో డంపింగ్ సమస్య తీవ్రంగా ఉంది కాబట్టి రెండు, మూడు గ్రామాలకు ఒకచోట అయినా ప్రభుత్వ భూమి అందుబాటులో ఉంటే ఆ డంపింగ్ సమస్య కూడా పరిస్థితమవుతుంది. గ్రామాలలో ప్రస్తుతం శ్వశానవాటికలకు కూడా స్థలం అందుబాటులో లేదు. ఉన్న స్థలాలు ఆక్రమణకు గురయ్యాయి. ముఖ్యమంత్రి గారు రోడ్డు గ్రిడ్, వాటర్ గ్రిడ్ లాంటివి ప్రకటించారు, భవిష్యత్తులో గ్రామ పంచాయతీలు సంపూర్ణంగా అభివృద్ధి చెందాలంటే ఈ ప్రభుత్వ ఆధ్వర్యంలోనే సంపూర్ణంగా గ్రామాల అభివృద్ధి చెందుతాయి కావున ప్రభుత్వం ఈ దిశలో చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుకుంటూ సెలవు తీసుకుంటున్నాము.

...

శ్రీమతి ఉపులేటి కల్పన (పామరు): అధ్యక్షా నమస్కారం. ఈరోజు రెవెన్యూకి సంబంధించిన డిమాండ్స్ మీద మాట్లాడటానికి అవకాశం ఇచ్చినందుకు పెద్దలకు నా కృతజ్ఞతలు తెలియచేస్తున్నాను. అధ్యక్షా, ఈరోజు సెప్టెంబర్, 5వ తేది. ఈరోజు సర్వోపాధి రాధాకృష్ణన్ గారి జయంతి. ఈరోజుని మనమందరం టీచర్స్‌డే గా జరువుకుంటాం. ఈ సందర్భంగా అటూ, ఇటూ కూడా అనేక మంది టీచర్ వృత్తి నుంచి ఎంఎల్ఎలుగా వచ్చిన శాసన సభ్యులున్నారు. అందరికీ నా టీచర్స్‌డే శుభాకాండ్లు.

అధ్యక్షా, రాష్ట్ర పునర్వ్యవస్థకరణ చట్టంలో శేషాంధ్రప్రదేశ్‌కి రుణాలు, ఉద్యోగాలు, పించనుదారులు జనాభా ప్రాతిపదికన కేటాయించడం జరిగింది. అది 58 : 42 గా కేటాయించినందువలన ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో వ్యయం కూడా 58 శాతం కన్నా ఎక్కువగా ఉందని మనకు బడ్జెట్ ప్రసంగంలో మంత్రి గారు చెప్పారు. కానీ రాష్ట్రానికి వచ్చిన ఆదాయం సేల్స్టాయిక్స్ గానీ, స్టోంపు దూక్స్ టీప్స్, రిజిస్ట్రేషన్ ఫీజు, మోటార్ వాహనాల పన్ను, ఎక్కుజూ పన్నుల ద్వారా వచ్చే ఆదాయం, మైనింగ్ ద్వారా వచ్చే ఆదాయం, శేషాంధ్రప్రదేశ్‌లో మొత్తం మీద పన్నుల ద్వారా గానీ ఇతరతా వచ్చిన ఆదాయం ఉమ్మడి రాష్ట్రంలోని ఆదాయంలో 47 శాతంగా ఉందని మంత్రి గారు చెప్పారు. ఈ బడ్జెట్‌లో పన్ను పన్నాళ్ల రూ.37,000 కోట్లుగా 2014-15కి బడ్జెట్ అంచనా చేయడం జరిగింది. అదే విధంగా నాన్స్టాట్స్ రెవెన్యూ రూ.9000 కోట్లుగా ఇవ్వడం జరిగింది. అయితే గత సంవత్సరం బడ్జెట్ ఎస్టిమేషన్, రివైజ్షన్ ఎస్టిమేషన్ రెండూ కూడా రూ.72442 కోట్లు గా చూపించడం జరిగింది. రెండూ ఒకటే ఫిగర్ ఇవ్వడం వలన కరెక్షన్ గా అంతే ఖర్చు పెట్టారా లేకపోతే సరైన ఫిగర్ ఇవ్వలేక అదే ఫిగర్ని కంటిన్యూ చేశారా నాకు తెలియడం లేదు. బడ్జెట్ అకోంటు నుంచి 2012-13వ సంవత్సరంలో చూస్తే మొత్తం ట్యూక్స్, నాన్స్టాయిక్స్ రెవెన్యూ రెండూ కలిపి రూ.75,000 కోట్లు కాగా సంవత్సరాభీవు ధీ 15 శాతం వేసుకుంటే ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో 2014-15కి ఆ ఆదాయం రూ.99,000 కోట్లు అవుతుంది. పాపులేషన్ పీర్ ప్రకారం 58 శాతంగా అంచనా వేస్తే ట్యూక్స్, నాన్స్టాయిక్స్ రెవెన్యూలు కలిపి రూ.57,000 కోట్లుపుతుంది. కానీ బడ్జెట్‌లో ఆ రెండూ కలిపి కేవలం రూ.46,000 కోట్లు ఉంది. ఇక్కడ సుమారు రూ.11,000 కోట్లు లోటు బడ్జెట్ చూపిస్తున్నారు. ఈ లోటు బడ్జెట్ని ఏ విధంగా భర్తి చేస్తారో బడ్జెట్‌లో ఎక్కడా చెప్పాలేదు. ఈ ప్రభుత్వం పదే లోటు బడ్జెట్ కొరకు కేంద్రం సహాయం చేస్తుందని చెబుతున్నారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం ఈ రకమైన హామీ ఇచ్చిందా అని అడుగుతున్నాను.

గతంలో మాజీ ప్రధానమంత్రి మన్సోహన్ సింగ్ గారు రాజ్యసభలో ఈ బిల్లును ప్రవేశపెడుతూ ప్రసంగంలో ఆయన మొట్టమొదటటి సంవత్సరం లోటు బడ్జెట్ని కేంద్ర ప్రభుత్వమే భరిస్తుందని చెప్పడం జరిగింది. అయితే చట్టంలో దీనికి సంబంధించి ఎక్కడా రాయలేదు. అలాంటి హామీ ఏమైనా కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇచ్చి ఉంటే శాసన సభలో చెబితే బాగుంటుంది. పోలవరం ప్రాజెక్టులాగే దీనికి కూడా ఒక అర్దమేన్స్ని ఇచ్చి ఉంటే చట్టబద్ధత

ఉండేదని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను. ఒకవేళ కేంద్ర ప్రభుత్వం ఎలాంటి హామీ ఇవ్వకపోతే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ ఆదాయాన్ని ఎలా పెంచుకుని లోటుని భర్త చేస్తుందో మాకు అనుమానంగా ఉంది. వ్యాట్ ట్యాక్చుని పెంచి భర్త చేస్తారా లేక రిజిస్ట్రేషన్ ఫీజులని పెంచి భర్త చేస్తారా అని అడుగుతున్నాను. ఇప్పటికే గతంలో కిరణ్ కుమార్ రెడ్డి గారి ప్రభుత్వం అన్ని వస్తువుల మీద 20 శాతం వ్యాట్ ట్యాక్చు విధించడం వలన వస్తువుల ధరలన్న ఆకాశాన్ని అంటి పేదవాళ్లకు బుతుకు భారంగా మారింది. పన్న రేట్లు గానీ, స్టాంపులు, రిజిస్ట్రేషన్లకు సంబంధించిన పన్నుల రేట్లు గానీ, ప్రాప్తి వాల్యూన్ గానీ ఎలాంటి పరిస్థితుల్లో పెంచడం ఏమాత్రం సమర్థనీయం కాదని తెలియచేస్తున్నాను.

గత ప్రభుత్వం ధరలు విపరీతంగా పెంచి ట్యాక్చులు ఎక్కువగా పెంచి ప్రజలను ఇబ్బంది పెట్టడం వలన కేంద్రంలో బిజెపి ప్రభుత్వం అధికారంలోకి రావడానికి అదే కారణమనే విషయం మనందరికి తెలుసు. ప్రజల మీద భారం మోపి ధరలు పెంచిన ప్రభుత్వాలు ఎప్పుడూ కూడా మనలేదు. ధరలు ఏ ప్రభుత్వం పెంచినా వాళ్లందరికి ఇదే గతి పట్టిస్తారని మీద్యారా తెలియచేస్తున్నాను. ఏ పన్నులు పెంచకుండా రెండు సార్లు మంచి మెజారిటీ సీట్లు సంపాదించుకుని అధికారంలోకి వచ్చిన ఘనత దివంగత నేత డా.వై.ఎస్.రాజశేఖర్ రెడ్డి గారికి సాధ్యమైందని తెలియచేస్తున్నాను. తెలుగుదేశం పార్టీ అధికారంలోకి రాగానే రాష్ట్రపరిధిలో ఉన్న పన్నుల విధానాన్ని సమగ్రిగా పరిశీలిస్తుంది. పన్నుల విధానం చెల్లింపుదారులకు స్నేహపూర్వక వాతావరణంలో ఉంటుందని ప్రకటించారు. గత ప్రభుత్వం పెంచిన వ్యాట్ రేట్లను తగ్గించాల్సిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది. రెవెన్యూ పెరగాలంటే ముఖ్యంగా ట్యాక్చు నిర్వహణ వ్యవస్థని క్రమబద్ధికరించడం అదే విధంగా రెవెన్యూ లీకేజీలను అరికట్టడం.....

శ్రీ సి.హాచ.అయ్యన్నపాత్రుడు(నర్సీపట్టం): సార్, సభ్యురాలు మాటల్లాడుతూ వై.ఎస్.రాజశేఖర్ రెడ్డి గారి హాయాంలో రెండు సార్లు బ్రహ్మండంగా పరిపాలన జరిగిందని చెప్పారు. ఆ టైములో ఆమె తెలుగుదేశం పార్టీలో పాలిటిష్యూర్స్ మెంబరుగా ఉన్నారు. ఆమె ఇప్పుడు మాట మార్చే ఎట్లా?

శ్రీమతి ఉపులేటి కల్పనః ప్రస్తుతం గురించి మాటల్డాడండి.

శ్రీ కె.ఇ.కృష్ణమూర్తి (పత్రికొండ): అధ్యక్షా, సభ్యురాలు మాటల్లాడుతూ మనోహర్ సింగ్ గారు ఆరోజుల్లో రెవెన్యూ పెంచినందుకే ప్రభుత్వం పడిపోయిందని చెబుతున్నారు. మరొకవైపు రెవెన్యూ పెంచకుండా మీరు లోటు బడ్జెట్ ఎట్లా పూరిస్తారని స్పీచ్లో చెబుతున్నారు. అంటే రెవెన్యూ పెంచమనా, వద్దనా అర్థమయ్యేలా చెప్పడం లేదని తెలియచేస్తున్నాను.

శ్రీమతి ఉపులేటి కల్పనః అధ్యక్షో, ట్యూక్సులు పెంచకుండా ఉన్న ట్యూక్సులని సక్రమంగా పసూలు చేయడం వలన, వ్యవస్థ నిర్వహణని క్రమబద్ధికరిస్తూ కలెక్షన్లు ఎక్కువ చేయాలని చెబుతున్నాను. ట్యూక్సులు పెంచి భారం మోపకుండా చూడమని వారిని కోరుతున్నాను. రెవెన్యూ లీకేజీలను అరికట్టాలి. అధిక పస్సులు ప్రజల మీద మోపడం సబబు కాదని ప్రభుత్వానికి తెలియచేస్తున్నాను.

...

అయితే మనం పస్సులను పెంచినప్పుడు ఎక్కువ మంది పస్సులను ఎగ్గొట్టడానికి అడ్డుదారులు త్రైక్కడానికి ప్రయత్నం చేస్తారు. కాబట్టి గత శతాబ్ధ కాలంలో మనం చూస్తే వ్యక్తిగత ఆదాయపు పస్సును ఉదాహరణగా తీసుకుంటే, ఎప్పుడైతే వ్యక్తిగత ఆదాయపు పస్సు రేట్లను తగ్గించారో స్వతపోగా ప్రజలు ముందుకొచ్చి పస్సులను చెల్లించడం, తద్వారా ఆదాయం పెరిగిన దాఖలాలు ఉన్నాయి. 20 సంవత్సరాల క్రింత ఆదాయపు పస్సు వసూళ్లు, సెంట్రల్ ఎక్స్ప్రెస్ మరియు కస్టమ్స్ డ్వౌటీ కంటే చాలా తక్కువగా ఉండేవి. అయితే అంచెలంచెలుగా ఆదాయపు పస్సు రేట్లను తగ్గించడం వలన సెంట్రల్ ఎక్స్ప్రెస్ మరియు కస్టమ్స్ డ్వౌటీ కంటే ఎక్కువగా ఆదాయపు పస్సులు జమకావడం మనం చూస్తున్నాం. దానిని ప్రభుత్వం దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. అలాగే ప్రాపర్టీ ట్రాన్స్‌ఫర్మ్ పైన, రిజిస్ట్రేషన్ చార్టీలను తగ్గించాల్సిన అవసరం ఉంది. ఈ పస్సులు ఎక్కువగా ఉండటం వల్ల నల్లధనం ఎక్కువపుతుంది. దానిని అరికట్టాలంటే చిన్న రైతులకు వెనులుబాటు కలిగించే విధంగా అయిదు నుంచి పది లక్షల లోపు విలువ కలిగిన ప్రాపర్టీ రిజిస్ట్రేషన్కి స్టోంపుడ్వౌటీ నుండి మిసహోయింపునివ్వాలని లేదా రేటు తగ్గించాలని కోరుతున్నాము. అదేవిధంగా రిజిస్ట్రేషన్ డిపార్ట్మెంటులో శ్లోబ్ రేటు విధానాన్ని అమలు చేసినట్లయితే చిన్నకారు రైతులకు వెనులుబాటు ఉంటుందని మేము భావిస్తున్నాము.

ఇకపోతే కాగ్ రిపోర్టులు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని నిశితంగా విమర్శించిన పరిస్థితిని సూతనంగా చూశాము. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఎక్కువగా రెవెన్యూయేతర ఆదాయ వనరుల మీద ఆధారపడుతుందే తప్ప స్వతపోగా ఆదాయాన్ని పెంచుకునే ప్రయత్నాలను చేయడం లేదని, చేసిన అప్పులు ప్రభుత్వ సిబ్బంది బీతాలు, వడ్డీలు కట్టడానికి సరిపోవడం లేదని, రాష్ట్ర అభివృద్ధికి కావాల్సిన నిధులను స్వతపోగా రెవెన్యూ మార్గాలను పెంచుకోవడం ద్వారా సమకూర్చుకోవాలని కాగ్ స్పష్టం చేసింది. అయితే బడ్జెట్లో పస్సుల విధానాన్ని పట్టిప్పం చేయడానికి, ఆదాయ మార్గాలను పెంచుకోవడానికి, క్రొత్త ఆదాయ మార్గాల అన్వేషణకు సంబంధించిన ప్రయత్నాలు ఎక్కడా కనిపించలేదు. అంతేగాక, ఈ బడ్జెట్ అంచనాల్లో కొంత కాలానికి సంబంధించిన, ఉమ్మడి రాష్ట్రానికి సంబంధించిన రెవెన్యూన్ని కూడా రిప్లిక్ చేశామని చెప్పడం జరిగింది. దానికి సంబంధించి ఎక్కడా కూడా బడ్జెట్లో మెస్సన్ చేయలేదు.

ఇకపోతే, ప్రభుత్వాలు ఎక్స్ప్రెస్ రేట్లను పెంచితే మద్యపాసం వినియోగం తగ్గుతుందని అపోహాలు పడుతున్నారు. కానీ రేట్లు పెరిగినప్పటికీ రేట్లకు సంబంధం లేకుండా ఎప్పటికప్పుడు

వినియోగం కూడా పెరిగిపోతోంది. కాబట్టి ప్రభుత్వాలు కేవలం ఆదాయ వనరుగా మాత్రమే దీనిని చూడకుండా ప్రజల అరోగ్యాన్ని, సమాజంలో వారికి ఉన్న భద్రతను కూడా దృష్టిలో పెట్టుకొని, ఎక్కువ్ రేట్లను తగ్గించాల్సిందిగా కోరుతున్నాము.

అదే విధంగా మద్యపానం వల్ల అనేక కుటుంబాలు విచ్చిస్తుమైపోతున్నాయి, విచ్చిస్తుం కావడమే కాకుండా సమాజంలో కూలినాలి చేసుకొని బ్రతికే ప్రజానీకం, వారి సంపాదనలో ఇంతకు ముందు 25 శాతం ఖర్చు చేస్తే, ఇప్పుడు 50 శాతం వరకు ఖర్చు పెట్టడానికి వెనుకాడటం లేదు. అందువల్ల కుటుంబాలు విచ్చిస్తుమపుతున్నాయి. కాబట్టి మేము కోరేదేమంటే, ఈ ప్రభుత్వం వారి ఎన్నికల హామీలో మద్య నియంత్రణ కోసం జిల్లాకోక డి-అడిక్షన్ సంటర్సు ఏర్పాటు చేస్తామని చెప్పారు. మరి బడ్జెట్లో చూస్తే ఆ దిశగా ప్రయత్నాలు జరిగినట్లు ఎక్కుడా కనిపించడం లేదు. కేవలం పేపర్ల మీద మ్యానిఫస్టోలోనే ఇవన్నీ కనిపిస్తున్నాయి, ప్రత్యక్షంగా చర్యలు తీసుకుంటున్నట్లు ఎక్కుడా కనిపించడం లేదు. 1983 నుండి 1989 వరకు అమలు చేసిన వారుణీవాహిని దగ్గర నుంచి నేటి వరకు ఏ ప్రభుత్వం అధికారంలో ఉన్న ప్రజలను ఎడ్యుకేట్ చేయడానికి, దాని వల్ల సామాజికంగా ఆర్థికంగా వచ్చే ఇబ్బందులను ప్రచారం చేయడానికి ఎవ్వరూ చిత్తశుద్ధితో పని చేయలేదు. అయితే ఎన్నికల మ్యానిఫస్టోలో తెలుగుదేశం పార్టీ హామీనిచ్చిన విధంగా మద్యపాన నియంత్రణకు డి-అడిక్షన్ సంటర్లను ఏర్పాటు చేసి నియంత్రించాల్సిందిగా మేము కోరుతున్నాము.

గతంలో తెలుగుదేశం పార్టీ వ్యవస్థాపకుడు ఎన్టి రామారావు గారు బ్రతకున్నప్పుడు మద్యపానాన్ని పూర్తిగా నిపేధించడం జరిగింది. ఆ సమయంలో పూర్తిగా నిపేధించామని చెబుతూ, పన్నులను విపరీతంగా పెంచడం కూడా జరిగింది. ఆ విధంగా పన్నులను పెంచిన ఒక సంవత్సరంలోవే మద్యాన్ని మరలా ప్రవేశపెట్టారు, కానీ పెరిగిన పన్నులను మాత్రం తగ్గించలేదు. ప్రతి ఒక్కరూ భరించాలని, ఆ భారాన్ని అందరి మీదా వేస్తూ పన్నులను పెంచడం జరిగింది. అంతేకాకుండా టీడీపీ హాయాంలో ప్రతి సంవత్సరం క్రమం తప్పకుండా విద్యుత్ చార్జీలను పెంచుతూ వచ్చారు. ఇప్పుడు అదే ప్రభుత్వం మరలా అధికారంలోకి వచ్చింది కాబట్టి ప్రజలందరూ భయపడుతున్నారు. చరిత్ర మరలా పునరావృతం అపుతుందేమో మరలా చార్జీలను పెంచుతారేమోనని భయపడుతున్నారు. కాబట్టి ఇలాంటి పన్నుల భారాన్ని పెంచే ప్రభుత్వం వద్ద - పన్నుల భారాన్ని మోపకుండా ఎలాంటి క్రొత్త పన్నులను విధించకుండా, పవర్ టారిఫ్ ట్యాక్స్ రేట్లు, మున్సిపల్ పన్నులు, వాటర్ చార్జీలు వంటివి పెంచకుండా ఉన్న డా.వైఎస్ రాజశేఖరరెడ్డి గారి పరిపాలన లాంటి పరిపాలన కావాలని ప్రజలందరూ ఎదురుచూస్తున్నారు. త్వరలో ప్రజల ఆశలు నెరవేరుతాయని అశిస్తూ విరమిస్తున్నాను.

MR.SPEAKER: Now reply by the Minister for Agriculture.

శ్రీ పత్రిపాటి పుల్లారావు(చిలకలూరీపేట): అధ్యక్షు, వ్యవసాయం, పశునంవర్ధకం మరియు మత్స్య పరిశ్రమకు సంబంధించిన డిమాండ్స్ మీద ఏడుగురు సభ్యులు మాటల్లాడటం జరిగింది. ఆలపాటి రాజేంద్ర ప్రసాద్ గారు, విశ్వేశ్వరరెడ్డి గారు, శ్రీనివాసిరెడ్డి గారు, సుబ్బారావు గారు, రామానాయుడు గారు, రాజూ గారు అదే విధంగా వర్కు గారు ఈ విధంగా మొత్తం ఏడుగురు సభ్యులు మాటల్లాడటం జరిగింది. ఈ ఏడుగురు గౌరవ సభ్యులు సభ దృష్టికి తీసుకొచ్చిన అంశాలేమంటే, తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం వ్యవసాయం పట్ల అత్యధిక ప్రాధాన్యతనివ్వడం, ప్రధానంగా సభ్యులు ఆలపాటి రాజేంద్రప్రసాద్ గారు మాటల్లాడుతూ సాయిల్ టెస్ట్ ల్యాబ్స్ కావాలి, వాటి ద్వారా భూసార పోషకాలు ఏ విధంగా డెఫిసిట్ ఉందో తెలుసుకొని అవసరమైన చర్యలను తీసుకోవాలని కోరడం జరిగింది. ఈ సాయిల్ టెస్ట్ ల్యాబ్స్ ని వీలైనన్ని ఎక్కువ కేంద్రాలను ఏర్పాటు చేసి, సూక్ష్మ పోషకాల లోపం ఉన్న వాటిని సబ్సిడీ మీద ఇవ్వాలని ప్రభుత్వం ఆలోచన చేస్తోంది.

అదే విధంగా సీడ్ విలేజ్ ప్రోగ్రామ్స్ ని ఎక్కువ చేయాలని అడిగారు. సీడ్ విలేజ్ ప్రోగ్రామ్స్ ని కూడా వీలైనన్ని ఎక్కువ గ్రామాల్లో తీసుకొని ఏ గ్రామానికి ఆ గ్రామంలో విత్తనోత్పత్తి జరిగే విధంగా ప్రభుత్వం ప్రాధాన్యతనివ్వడం జరుగుతోంది. అదేవిధంగా గౌరవ సభ్యులు మాటల్లాడుతూ, గ్రీన్ హోస్, పాలిపొన్, మేడినెట్ హోస్ వంటి వాటిని ఎక్కువగా ప్రోత్సహించాలని కోరడం జరిగింది. వీటన్నింటికి ప్రభుత్వం ఎకరానికి రెండు లక్షల నుంచి రెండున్నర లక్షల వరకు సబ్సిడీనిచ్చి ప్రోత్సహించడం జరుగుతుంది. పండ్ల సాగు, పూల తోటల సాగు, కూరగాయల సాగును ప్రభుత్వం ప్రోత్సహిస్తోంది.

అదేవిధంగా, కాటన్, చిల్డ్రన్, ప్యాటీ వంటి పంటలను తక్కువ పెట్టుబడితో ఎక్కువ పంట వచ్చే విధంగా ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతోంది. దానికోసం ఇక్కిశాటని అనుసంధానం చేసుకొని, రైతులకు 10 శాతం నుండి 30 శాతం వరకు పెట్టుబడి తగ్గే విధంగా, అదనంగా 10 శాతం దిగుబడి పెరిగే విధంగా ప్రయత్నం చేస్తూ ఇక్కిశాటతో ఒక ఎంచియుతో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ముందుకు వెళుతోంది. తద్వారా రైతులకు తక్కువ పెట్టుబడితో ఎక్కువ లాభాలను చేకుర్చే విధంగా నిర్ణయం తీసుకొని ముందుకు వెళ్లడం జరుగుతోంది. ఆ విధంగా ఆగ్రో బెస్ట్ ఇండస్ట్రీస్ ని ప్రోత్సహించాలనే దృక్కథంతో ప్రభుత్వం ఆలోచన చేస్తోంది. రాష్ట్రంలో ఉన్న 13 జిల్లాల్లో వ్యవసాయ అనుబంధ పరిశ్రమలను ఏర్పాటు చేయడం కోసం, ఏ జిల్లాలో ఏ పంటకు అనుకూలంగా అనుబంధ పరిశ్రమలను ఏర్పాటు చేస్తే అనుపుగా ఉంటుందో ఆ రకమైన చర్యలను కూడా తీసుకోవడం జరుగుతోంది.

...

ఆ విధంగా ప్రభుత్వం వ్యవసాయానికి, వ్యవసాయంతో పాటు అనుబంధ రంగాలైన హర్షికల్చర్, సెరికల్చర్ మరియు లైవ్స్టోక్, ఫిషరీస్ అదే విధంగా ప్రాస్టికల్చర్ ను కూడా ప్రభుత్వం ప్రోత్సహించడం జరుగుతోంది. వ్యవసాయంతో పాటు వ్యవసాయ

అనుంబంధరంగాల వైపు రైతులను ప్రాత్పహించి లాభదాయకమైన రంగాల వైపుకు కూడా రైతుల్లో ఒక అవేర్నెన్స్‌ను తీసుకువచ్చి, స్క్రో డెవెలప్‌మెంట్ ప్రాగ్‌మ్స్ క్రింద అవగాహన కల్పించే దిశగా రైతులను పయనింపజేసి వ్యవసాయంలో లాభసాటి మొత్కువలను, ప్రయత్నాలను ప్రభుత్వం చేస్తోంది. ఆ విధంగా వ్యవసాయరంగాలో 2000-2001 వ సంవత్సరంలో మొత్తం జి.డి.పి.లో వ్యవసాయరంగానికి 18.76 శాతం ఉంటే అది 2012-2013 వ సంవత్సరానికి వ్యవసాయరంగాలో 11.65 శాతానికి జి.డి.పి. పడిపోయింది. అందుకు కారణం రైతు వ్యతిరేక విధానలే. తద్వారా దేశంలో మరియు మన రాష్ట్రంలో వ్యవసాయ రంగం సష్టోల్లో కూరుకుపోయింది. ఆ విధంగా 1994వ సంవత్సరంలో మన రాష్ట్రంలో పౌక్కారుకు 26 క్షీంటాళ్ళ దిగుబడి మాత్రమే ఉండగా, 2004వ సంవత్సరంలో పౌక్కారుకు 31.11 క్షీంటాళ్ళకు దిగుబడిని సాధించడం తెలుగు దేశం పార్టీ ప్రభుత్వ హాయాంలో జరిగింది. ఆ విధంగా వ్యవసాయరంగానికి 2003-04 వ సంవత్సరంలో 9.42 శాతం బడ్జెట్‌ను కేటాయిస్తే, ఆ తరువాత అధికారాన్ని చేపట్టిన ప్రభుత్వాలు కేవలం 4.60 శాతం నిధులను బడ్జెట్‌లో కేటాయించడం జరిగింది. క్రమంగా వ్యవసాయరంగానికి ప్రాధాన్యత ను కూడా తగ్గించడం జరిగింది. ఆనాటి తెలుగుదేశం పార్టీ ప్రభుత్వ హాయాంలో మన రాష్ట్రంలో 20 లక్షల టన్నుల నిల్వ సామర్థ్యం గల గోదాములను ఏర్పాటుచేస్తే, ఆ తరువాత అధికారాన్ని చేపట్టిన కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రభుత్వాలు కేవలం 5 లక్షల టన్నుల నిల్వ సామర్థ్యం గల గోదాములను మాత్రమే నిర్మాణం చేయడం జరిగింది. ఆ తరువాత రాజశేఖరరెడ్డి గారి హాయాంలో ఉచిత కరెంటు సరఫరా నెపంతో వ్యవసాయానికి సకాలంలో నాలుగైదు గంటలు కూడా విద్యుత్ సరఫరా చేయకుండా రాష్ట్రవ్యాప్తంగా లక్షల ఎకరాల్లో పైర్లు నీరు అందక ఎండిపోవడం జరిగింది. మేం ఉచిత విద్యుత్ సరఫరా చేశామని, రైతులకు ఆదర్శంగా ఉన్నామని, గత ప్రభుత్వం రైతులకు మేలు చేసిందని కొంత మంది సభ్యులు చెప్పడం జరిగింది. కరెంటు సరఫరా కోసం రైతులు రోడేక్కితే జైల్లల్లో పెట్టిన సంఘటనలున్నాయి. కరెంటు కోసం రైతులు ధర్మాలు చేస్తే, బట్టలూడదీసి డ్రాయర్లతో జైల్లల్లో కూర్చోబెట్టిన దృశ్యాలు కూడా ఉన్నాయి. ఆ విధంగా మొదట్లో ఏడు గంటల ఉచిత విద్యుత్ అన్నారు, కనీసం రోజుకు నాలుగైదు గంటలు కూడా విద్యుత్ సరఫరా కాలేదు, తద్వారా లక్షల ఎకరాల్లో పంటలు ఎండిపోవడానికి గత ప్రభుత్వాలు కారణమయ్యాయి.

(ప్రతిపక్షపార్టీ సభ్యుల చేత సభకు అంతరాయం)

అధ్యక్షు, ఆనాడు టి.డి.పి. ప్రభుత్వ హాయాంలో రాష్ట్రవ్యాప్తంగా పట్టభద్రులైనటువంటి ఏడు వేల మంది నిరుద్యోగ యువతను వ్యవసాయ విస్తరణాధికారులుగా నియమిస్తే, ఆ తరువాత కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రభుత్వం, వై.ఎస్.ఆర్. ప్రభుత్వం 2007వ సంవత్సరంలో ఆదర్శ రైతుల పేరుతో కాంగ్రెస్ పార్టీ కార్యకర్తలను నియమించింది. ఆ ప్రకారంగా కాంగ్రెస్ పార్టీ కార్యకర్తలను ఆదర్శ రైతులుగా నియమించి రూ. 168.00 కోట్ల ప్రజాధనాన్ని దుర్యాన్యిష్టమైగం చేయడం జరిగింది. అదే విధంగా మేధోమధనం పేరుతో మరో రూ.127.00 కోట్ల ప్రజాధనాన్ని

ఆనాటి వై.ఎస్.ఆర్. ప్రభుత్వం దుర్యానియోగం చేసింది. అంటే అటువంటి మేధోమథనం పద్ధతులను మేం అనుసరించాలా? మీ సభ్యులే ప్రస్తావించారు కాబట్టి నేను చెబుతున్నాను.

(ప్రతిపక్షపార్టీ సభ్యుల చేత సభకు అంతరాయం)

మేధోమథనం నిర్పాంచామని, ఆదర్శ రైతులను నియమించామని మీ సభ్యులే చెప్పారు. మేధోమథనం చేస్తే రూ. 127.00 కోట్ల ప్రజాధనాన్ని దుర్యానియోగం చేశారు. ఫెయిలూర్ మిషన్స్ తీసుకువచ్చి ఆనాటి ప్రభుత్వం ప్రజాధనాన్ని కొల్లగొట్టడం జరిగింది. మీ సభ్యులే మాట్లాడారు కాబట్టి నేను గుర్తుచేస్తున్నాను.

(ప్రతిపక్షపార్టీ సభ్యుల చేత సభకు అంతరాయం)

ఆ విధంగా కేంద్రంలో ఎన.డి.ఎ. ప్రభుత్వం రాష్ట్రంలో బి.డి.పి. ప్రభుత్వం అధికారంలో ఉన్న కాలంలో రూ. 500.00 కోట్ల విలువైన 50 లక్షల టమ్ముల బియ్యాన్ని తీసుకుని వచ్చి గ్రామాల్లో రోడ్లను, డైస్కాను నిర్మించడం జరిగింది. మీరోచీన గత పది సంవత్సరాల కాలంలో కాంగ్రెస్ పార్టీ గానీ, వె.ఎస్.ఆర్. గానీ రూ. 54 వేల కోట్ల విషత్తు సహాయం క్రింద రాష్ట్రానికి ఇవ్వమని కేంద్రాన్ని కోరితే కేవలం రూ.4.00 కోట్ల విషత్తు సహాయాన్ని కూడా పొందలేకపోయారు. అదే మీ ప్రభుత్వానికి మా ప్రభుత్వానికి ఉన్న తేడా. మీ సభ్యులే గుర్తు చేశారు కాబట్టి నేను మాట్లాడుతున్నాను.

(ప్రతిపక్షపార్టీ సభ్యుల చేత సభకు అంతరాయం)

అదే విధంగా కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రభుత్వ హాయాంలోనే రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా 13 లక్షల మంది రైతులు సుమారు 35 లక్షల ఎకరాల్లో క్రావ్ హలిడేని ప్రకటించారు. ధాన్యగారంగా, భాండాగారంగా పిలువబడే గోదావరి జిల్లాల్లోనే రైతులు సమిష్టిగా క్రావ్ హలిడేని ప్రకటించడం జరిగింది.

అధ్యక్షా, 2004వ సంవత్సరంలో వరి సాగు పొక్కారుకు రూ.23,000/- లు రైతకు ఖర్చు అయ్యేది. అదే పొక్కారు వరి సాగుకు ఈరోజున రూ.65,000/- లు ఖర్చులపుతోంది. ఎవరు దీనికి బాధ్యులు? కేంద్రంలో ఉన్న యు.పి.ఎ. ప్రభుత్వం సబ్విడీలు తగ్గించి, ఇన్ఫుట్ కాస్ట్ పెంచడం జరిగింది. ఆనాడు కేంద్ర ప్రభుత్వం వ్యవసాయ రంగంలో తీసుకున్న అష్టవ్యస్త విధానలవల్లే పొక్కారు వరి సాగుకు రూ.65,000/- లు ఖర్చు చేయాల్సినస్తోందంటే వ్యవసాయరంగం ఈనాడు నష్టాల్లో కూరుకుపోవడానికి కారణం అయింది. తెలుగు దేశం పార్టీ ప్రభుత్వం అధికారంలో ఉన్నప్పుడు రైతుబంధు, రైతు మిత్ర, రైతు బజార్ ద్వారా రైతాంగానికి ఎన్నో ప్రయోజనాలు చేకూర్చే నిర్ణయాలను తీసుకోవడం జరిగింది. ఆ తరవాత అధికారం

చేపట్టిన కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రభుత్వం గత పది సంవత్సరాల కాలంలో వ్యవస్థలన్నింటిని నిర్విర్యం చేయడం జరిగింది. రైతుకు మేలు చేకూరే ప్రతి ప్రయోజనాన్ని గత ప్రభుత్వాలు నిర్విర్యం చేయడం జరిగింది. అన్నింటిని ప్రతిపక్షపార్టీ సభ్యులు ప్రస్తావించారు కాబట్టే నేను గుర్తు చేస్తున్నాను.

గత ప్రభుత్వాలు ఎరువుల ధరలను పద్ధాలుగు పర్యాయాలు, పెట్రోల్ ధరలను 35 పర్యాయాలు, డిజెల్ ధరలను 29 పర్యాయాలు పెంచారు. తద్వారా రైతులపైన తీవ్రమైన భారాన్ని మోహిందెవరు? మీరు కాదా? ఆనాడు బ్రహ్మండంగా చేశాం, రైతుకు మేలు చేశామని ఈసొడు మాట్లాడుతున్నారు. ఎక్కడ రైతుకు మేలు చేశారని నేను సభాముఖంగా అడుగుతున్నాను. మేధోమధనం కార్యక్రమంలో గానీ, బయోడిజెల్ మెక్కల కుంభకోణంలో గానీ, ఇన్ఫుట్ సబ్సిడీ స్టోర్లో గానీ, ఎరువుల మిక్సింగ్ ప్లాంట్లు ఎవరికి ఉన్నాయి? ఆ విషయం మీకు తెలుసు. చివరకు వ్యవసాయరంగాన్ని కూడా అవినీతిమయం చేసిన చరిత్ర గత ప్రభుత్వానిది. అదే విధంగా రైతుల ఆత్మహత్యలు, కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రభుత్వం రాష్ట్రంలో అధికారం చేపట్టినట్టే రైతు ఆత్మహత్యలు ఉండవని చెప్పారు. రైతే రాజున్నారు.

(ప్రతిపక్షపార్టీ సభ్యుల చేత సభకు అంతరాయం)

అధ్యక్షా, రైతే రాజున్నారు. రైతును ప్రతి విషయానికి రోడ్ మీదకు లాగారు. రైతే దేశానికి వెన్నముక అని అన్నారు. చివరకు రైతు వెన్ను విడిచారు. 2004వ సంవత్సరంలో షై.ఎస్.ఆర్. అధికారాన్ని చేపట్టిన నాడు రాష్ట్రంలో రైతు ఆత్మహత్యలుండవని చెప్పారు. కానీ, రైతు ఆత్మహత్యల పరంపర ఆనాటి నుంచే మొదలైంది. ఎన్.సి.ఆర్.బి. లెక్కల ప్రకారం రాష్ట్రంలో 2004వ సంవత్సరంలో 2,646 మంది రైతులు అప్పుల బాధలతో ఆత్మహత్యలు చేసుకున్నారు. అదే విధంగా 2005లో 2,490 మంది, 2006లో 2,607 మంది రైతులు, 2007లో 1,790 మంది, 2008లో 2,105 మంది, 2009లో 2,414 మంది, 2010లో 2,520 మంది, 2011లో 2,206 మంది, 2012లో 2,572 మంది, 2013లో 2,630 మంది రైతులు మొత్తం కలిపి రాష్ట్రాష్టంగా 24,012 మంద రైతులు ఈ పది సంవత్సరాల కాలంలో ఆత్మహత్యలకు పాల్చడారు. ఆనాడు మా పాలన స్వర్ణయుగంలాగా జరిగిందని మీ సభ్యులే మాట్లాడుతున్నారు. ప్రతిపక్షసభ్యులు మాట్లాడుతున్నారు కాబట్టే నేను మరొకసారి గుర్తుచేస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, గత కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రభుత్వ హాయాంలో జయతీఘేష్ కమిటీ, స్టోమినాథన్ కమిటీ వేశామని ప్రతిపక్షపార్టీ సభ్యులు చెప్పారు. నేనూ చెబుతున్నాను. కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రభుత్వ హాయాంలో గత పది సంవత్సరాల కాలంలో 18 కమీషన్లను ఏర్పాటుచేశారు. స్టోమినాథన్ కమిటీ, హుడా కమిటీ, వైద్యనాథన్ కమిటీ, జయతీఘేష్ కమిటీ, సేన్ గుప్తా కమిషన్, మెహతా కమిషన్, సి.పాచ్. హనుమంతరాసు కమీషన్సు, ఎల్.కె.జా కమిషన్, అశోక్ మిత్రా కమిటీ,

ఎస్.ఆర్.సేన్ కమిటీ, అలోక్ కమిటీ, రాధాకృష్ణ కమిటీ, మోహన్ కందా కమిటీ, రామచెన్నారెడ్డి కమిషన్, కోనేరు రంగారావు కమిటీ తదితర కమిటీలను, కమీషన్లను ఆనాటి కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసింది. కానీ ఏ ఒక్క కమిటీ సిఫారస్‌లను ప్రభుత్వం పరిగణనలోకి తీసుకోలేదు. సాక్షాత్తు జయతీఘ్నేష్ గారే స్వయంగా మీడియా ముందుకు వచ్చి కమిటీ సూచనలను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పరిగణనలోకి తీసుకోలేదని చెప్పడం జరిగింది.

(ప్రతిపక్షపార్టీ సభ్యుల చేత సభకు అంతరాయం)

మీ సభ్యులే జయతీఘ్నేష్ కమిటీ, స్వామినాథన్ కమిటీ గురించి ప్రస్తావించారు. అందుకే నేను వాటిని ప్రస్తావించాను. రైతులను మోసం చేయడానికి కమిటీలను వేశారు తప్ప రైతు ప్రయోజనాలను కాపాడడం కోసం మీరెక్కడైనా కమిటీ సూచనలను అమలుచేశారా అని నేను అడుగుతున్నాను. ఎక్కడా అమలుచేయలేదు. అందుకనే ఈనాడు తెలుగు దేశం పార్టీ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి రావడం జరిగింది.

...

ఎక్కడన్నా అమలు చేశారా అని నేను అడుగుతున్నాను. ఎక్కడా అమలు చేయలేదు కనుకనే ఈనాడు తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం కాంగ్రెస్ పార్టీ 10 సంవత్సరాలలో ఏవిధంగా అస్తవ్యస్త విధానాలుతోటి, వ్యవసాయం అంటే రైతు భయపడే విధానాలు ఏవైతే చేసిందో ఆ విధానాలన్నింటికి సప్పుత్తి చెప్పి సమగ్రమైన వ్యవసాయ విధానాలు అమలు చేయడానికి అన్ని రకాలుగా ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. ఈరోజు రైతు సంక్లేషం కోసం చంద్రబాబు నాయుడు గారు పాదయాత్ర చేసి రైతుల్లో ధైర్యాన్ని నింపే ప్రయత్నం చేశారు. వ్యవసాయ మిషన్స్ పెట్టాము. ఈరోజు ఒక విజన్‌తో, మిషన్‌తో రైతుల్లో ఆత్మ విశ్వాసాన్ని నింపడం కోసం ఈ నాడు పొలం పిలుస్తోంది కార్బుకమాన్ని తీసుకున్నాం. ప్రతి గ్రామంలో పొలం పిలుస్తుంది కార్బుకమాన్ని తీసుకున్నాం. అదే విధంగా ఈనాడు ప్రాణాలకు తెగించి రైతుల కోసం నిరాపోర దీక్ష కూడా చేశారు. చంద్రబాబు నాయుడు గారు ఇంకుడు గుంతలు లీయించారు అని అపహోళం చేశారు మీ సభ్యులు. అంటే ఇంకుడు గుంతలు తీస్తే ఏ కమీషన్ రావని మీరు ఆ పని చేయలేదు. ఇంకుడు గుంతలు తీస్తే ఎక్కడా కమీషన్ రావు అందుకనే మీరు చేయలేదు.

(ప్రతిపక్ష పార్టీ సభ్యులచే సభకు అంతరాయం.)

గత 10 సంవత్సరాల మీ ప్రభుత్వ పరిపాలనలో మీరు సక్రమంగా పనిచేసి ఉంటే రుణ మాఫీ ఎందుకు ప్రకటించాల్సి వచ్చేది. కనుకనే రాజశేఖర రెడ్డి గారు అనుసరించినవే ఈనాడు కూడా అనుసరించాలని అంటున్నారు. అంటే దోహిడి విధానం మేము కూడా అనుసరించాలనా, అంటే మీ భావన ఏమిటి, మీ భావన ఒక్కసారి చెప్పండి. రైతులను చొక్కాలు విడదీసి పోలీసు స్టేషన్లో ఉంచిన విధానాలను మేము అనుసరించాలనా, మీరుచెప్పండి. ఈ విధంగా అనేక

నీర్లయాలను 10 సంవత్సరాల కాలంలో అనేక రకాలుగా రైతుల్ని మోసం చేసే విధానాలు చేశారు. రైతుకు నష్టం చేసే విధానాలను అవలంబించారు ఈనాడు వ్యవసాయం అంటే భయపడే పరిస్థితికి తీసుకు వచ్చారు. సెజ్లు, ధర్మల్ ప్లాంట్స్ , ఓడ రేవులు. కోస్ట్ల కారిడార్ పేరుతో లక్షలాది ఎకరాలు రైతుల నుండి లాక్స్‌ని పారిశ్రామిక వేత్తలకు కేటాయించారు. కర్మలు జిల్లాల్ రైతులకు తెలియకుండా వారి భూములను వైఎస్.విజయలక్ష్మీ డైరెక్టరుగా ఉన్నటువంటి, విజయలక్ష్మీ ఇండప్రైస్‌కు కేటాయించారు. రైతుల భూములన్నీ సెజ్ల నేరట మాయం చేశారు అధ్యక్షా. అటువంటి వారు రైతాంగానికి సూచనలు చేసేటువంటి పరిస్థితి ఉందంటే, ఏనిధంగా ఆలోచన చేయాలో ఒక సారి ఆత్మ విమర్శ చేసుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది.

కనుకనే ఈ నాడు 2008లో రైతు రుణమాఫీ చేయవద్దు అని ఆనాడు రాజశేఖర రెడ్డి గారు చెప్పారు. ఆనాడు కేంద్రప్రభుత్వం దేశం మొత్తం కలిపితేనే రూ. 60 వేలకోట్లు చేయలేదు. ఈనాడు తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం చంద్రబాబు నాయుడు గారు ఈ రాష్ట్రంలో డ్యూక్స్ రుణాలు రైతు రుణాలు రూ.50 వేలకోట్లు వరకు ఈ నాడు రుణమాఫీ చేస్తున్నాం.

(ఈ సందర్భంలో అధికారపక్ష సభ్యులు బల్లలు చరిచారు.)

(ఈ సందర్భంలో ప్రతిపక్ష పార్టీ సభ్యులచే చేసి చెప్పండి అంటూ అంతరాయం)

రుణమాఫీ చేసి చూపెట్టబోతున్నాం. రూ1.50 వేల లోపు రుణాలు ఒక్కొక్క డ్యూక్స్ గ్రాపుకు రూ. 1.00 లక్ష రూపాయలు ఎన్నీ, ఎస్టీలకు, చేనేతలకు, మొత్తం కలిపి సుమారు రూ.50 వేల కోట్ల రూపాయలు రుణమాఫీ చేసినటువంటి ఘనత తెలుగుదేశం ప్రభుత్వానిది.

(ఈ సందర్భంలో ప్రతిపక్ష పార్టీ సభ్యులచే చేసి చెప్పండి అంటూ అంతరాయం.)

బంగారు రుణాలు మాఫీ చేశాం, కట్టినటువంటి వారికి కూడా మాఫీ చేస్తాం. ఈ విధంగా కష్టోల్లో ఉన్న రైతును బయటకు తీసుకు వచ్చి వ్యవసాయాన్ని పండుగ చేసే వరకు తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం నిరంతరం కృషిచేసే ప్రయత్నం చేస్తుంది. ఈనాడు గౌరవ సభ్యులు అడిగారు వ్యవసాయాన్ని ఏనిధంగా లాభసాటిగా చేస్తారు అని, వ్యవసాయాన్ని లాభసాటిగా చేయడం కోసం అన్ని విధాల ప్రయత్నం చేస్తాం. ఈ రాష్ట్రంలో సమగ్రమైన అభివృద్ధి కోసం 7 మిషన్స్ ఏర్పాటు చేస్తే, 7 మిషన్లలో ఒకటి వ్యవసాయ రంగం. ఈ 7 మిషన్స్ ద్వారా సమగ్రమైన అభివృద్ధి జరగాలి. పేదరికం పోవాలి. వ్యవసాయాన్ని లాభసాటిగా చేయాలి. వ్యవసాయాన్ని పండుగ చేయాలి. రైతు సంక్లేషం కోసం, రైతు పక్షపాతిగా ఈ ప్రభుత్వం ఉండాలనే పట్టుదల, దీక్షతోటి మా ప్రియతము ముఖ్యమంత్రి గారు ఈ రాష్ట్రంలో వ్యవసాయం లాభసాటిగా చేసేంత వరకు అత్యధిక

ప్రాధాన్యతను ఇచ్చి వ్యవసాయ బడ్జెట్ ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది. అందులో 13 శాతం వరకు ఈనాడు వ్యవసాయ బడ్జెట్కు కేటాయించడం జరిగింది.

లోటు బడ్జెట్ ఉంది, అనేక సమస్యలున్నాయి, కష్టాల్లో ఉన్నాం, ఇచ్చిన మాటకోసం రైతులు కష్టాల్లో ఉన్నారు కాబట్టి ఆ కష్టాల్లో నుండి రైతులు రుణ విముక్తి పొందే వరకు కూడా రైతు రుణమాఫీకి తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం కట్టబడి ఉంది. ఆ విధంగా ఈనాడు వ్యవసాయదారుడు అంటే పట్టు నిడవని వాడు, ఎన్ని కష్టాలు ఎదురైనా, ఎన్ని ఆటు పోట్లు తగిలినా కురక్కెత్తంలో అభిమస్యడిగా పోరాడిన వాడు రైతు అధ్యక్షా. అ విధంగా రైతు కోసం, వ్యవసాయాన్ని సగర్వంగా చేయడం కోసం, సగర్వంగా సమాజంలో తలెత్తుకొని టిప్పిగా నిలబడటానికి రాబోయో తరం ఉత్సాహంగా, ఉల్లాసంగా వ్యవసాయాన్ని ప్రధాన వృత్తిగా స్వీకరించడానికి తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం కృషిచేస్తుంది. ఆ విధంగా ఈనాడు నవ్యాంధ్రపదేశ్ రూప శిల్ప చంద్రబాబు నాయుడు గారి ఆలోచనా ఆచరణా, అభ్యర్థయం, సంపూర్ణ వ్యవసాయం అధ్యక్షా. దానికోసం ఈ ప్రభుత్వం కట్టబడి ఉంది. ప్రతి జిల్లాలో మొగా పుడ్ పోర్ట్లు ఏర్పాటు చేయబోతున్నాం.

ఆ విధంగానే డైప్ ఇరిగేషన్ ప్రమోట్ చేయబోతున్నాం. ఏదైతే 13,50,000 ఎగ్జిస్టింగ్ పంవెసెట్స్ ఉన్నాయో, ఆ పంవెసెట్స్ అన్ని రీస్టేషన్ చేసి, సోలార్ పంవెసెట్స్తో రైతుకు 9 గంటలు విమ్యుత్ కూడా ఇవ్వబోతున్నాం. మీరు 7 గంటలు ఇస్తామని 4 గంటలు ఇవ్వబట్టే రైతులు కరెంట్ అడిగితే జైల్లాలో పెట్టారు. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత అక్టోబర్ 2 వ తేదీ నుండి 9 గంటలు విమ్యుత్ను అందించి రైతును ఆదుకోబోతుంది ఈ ప్రభుత్వం. డైప్ ఇరిగేషన్ ద్వారా కానీ, భూసార పరీక్షలు నిర్వహించి పొత్తు కార్బూలు జారీ చేయబోతున్నాం. మనిషికి ఏ విధంగా పొత్తు కార్బూ తీసుకోబోతున్నారో ఈనాడు సాయిల్ టెస్ట్ ద్వారా భూమికి కూడా పొత్తు కార్బూలు జారీ చేయబోతున్నటువంటి ఘనత తెలుగుదేశం ప్రభుత్వానిది.

(ఈ దశలో అధికార పార్టీ సభ్యులు బల్లలు చరిచారు.)

అన్ని రకాలుగా ఈ నాడు ప్రభుత్వం, ఫిషర్స్‌లో చూసుకుంటే లాభదాయకమైన నెక్టారుగా ఈరోజు ఉంది. చాపల ఉత్సత్తి దార్లు కానీ, రొయ్యల ఉత్సత్తి దార్లు కానీ, ఎకరాకు రూ.1.50 వేలు నుండి రూ.4.00 లక్షలు ఆదాయం పస్తోంది కాబట్టి ఆ రంగాన్ని ప్రోత్సహించి రాబోయో 5 సంవత్సరాల కాలంలో ఆ రంగాన్ని రూ.60.00 వేల కోట్ల వాల్యూంకి తీసుకు వెళ్లడానికి అన్ని రకాల ప్రయత్నం ప్రభుత్వం చేస్తుంది. కనుక గత 10 సంవత్సరాల్లో వ్యవసాయాన్ని మరియు వ్యవసాయ అనుబంధ రంగాలను గత ప్రభుత్వాలు నిర్వీర్యం చేసినయో, ఆ యెక్క అస్తవ్యస్త విధానాలకు స్వస్తి పలుకు తుంది ఈ ప్రభుత్వం. సమగ్ర వ్యవసాయాభివృద్ధికి తెలుగుదేశం

ప్రభుత్వం అన్ని రకాల ప్రణాళికలతో ఒక విజన్తో వ్యవసాయాన్ని రాబోయే కాలాల్లో వ్యవసాయాన్ని లాభసాటిగా చేస్తుంది.

అందుకు కావల్సిన అన్ని రకాలుగా ప్రయత్నాల్ని ఈ ప్రభుత్వ చేస్తుంది. వ్యవసాయానికి 9 గంటలు విధ్యుత్ ఇసాం. మీరు చేయలేనటువంటి పనిని తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం చేస్తుంది. రైతు పక్షపాతిగా, రైతు సంక్షేపమం కోసం ఈ ప్రభుత్వం కట్టబడి ఉందనే విధంగా రైతులందరిచేత ఈ ప్రభుత్వం మా కోసం పనిచేస్తుందనే నమ్మకాన్ని, విశ్వాసాన్ని చందబాబు నాయుడు గారి ప్రభుత్వం చేయబోతుంది, చేసి చూపేడతాము. రాబోయే 5 సంపత్తురాల కాలంలో వ్యవసాయాన్ని లాభసాటిగా మార్పుడమే తెలుగుదేశం ప్రభుత్వ లక్ష్యం. తక్కువ పెట్టుబడితో ఎక్కువ దిగుబడులు సాధించి వ్యవసాయాన్ని పండుగ చేసేంత వరకు కూడా యువతను, మహిళలను వ్యవసాయం వైపు ఆసక్తి కనపరిచే విధంగా ఈ ప్రభుత్వం ముందుకు పోతుందని మీకు తెలియజేస్తు, సభ్యులు ఇచ్చిన సూచనలను తప్పకుండా పరిగణన లోకి తీసుకొని వ్యవసాయ అభివృద్ధి కోసం, వ్యవసాయ రంగానికి ప్రాధాన్యతగా ఉపయోగపడే సలహాలన్నీ కూడా పరిగణన లోకి తీసుకోవడం జరుగుతుందని గౌరవ సభ్యులందరికీ తెలియజేస్తు, గౌరవ సభ్యుల సూచనలను తప్పకుండా పరిగణన లోకి తీసుకుంటామని, మంచి సలహాలన్నీ కూడా ఆచరణలో పెడతామని తెలియజేస్తు ఈ డిమాండ్సు ఆమోదించవలసిందిగా గౌరవ సభ్యులందరినీ కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

...

శ్రీ రావు వెంకట సుజయ్ కృష్ణ రంగారావు రావు (బోబీలి): అధ్యక్షా, వ్యవసాయశాఖామాత్యులు మాట్లాడుతూ, రైతులను అన్నివిధాలా ఆదుకుంటామని ప్రభుత్వం తరపున చెప్పడం జరిగింది. మరి ఒక ముఖ్యమైన విషయాన్ని గౌరవమంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకొన్నున్నాను. ఎందుకంటే రైతులు అనేక ఇబ్బందులకు గురవుతున్నారు. విజయనగరం జిల్లాలోని లచ్చయ్యపేట గ్రామంలో ఎన్సిఎ పేరుతో ఒక పైవేటు మగర్ ఫ్యాక్టరీ ఉంది. ఆ మగర్ ఫ్యాక్టరీలో గత సీజన్లో రైతులు సరఫరా చేసిన చెరుకుకి సంబంధించి బకాయి రూ.25 కోట్లు పైగా ఉండిపోయింది. అదేకుండా రైతుల పేరు మీద రూ.50 కోట్లకు పైగా బినామీ లోస్లు కుడా ఎన్సిఎ మగర్ యాజమాన్యం తీసుకోవడం జరిగింది. రోజూ ఆ ఫ్యాక్టరీవద్ద రైతులు రోడ్స్కెక్కి, ధర్మలు నిర్వహించి, సెక్షన్ 144 ను కూడా విధించడం జరిగింది. రైతులు 3,00,000 టన్నులను మగర్కేన్ వేసి ఉన్నారు. ఆ యాజమాన్యం మీద ఎవరికీ నమ్మకం లేదు. ఆ మేనేజింగ్ డైరెక్టర్ ని కూడా ముంబయిలో ఎకనామిక్ అఫెన్సెస్ కేసు నమోదు చేసి, అరెస్ట్ చేయడం జరిగింది. మరి నవంబరు మంచి కొత్త సీజన్ వస్తుంది. కాబట్టి దయచేసి, ప్రభుత్వం తప్పనిసరిగా చర్యలు తీసుకుని, Industrial Development and Regulation Act, 1951 ప్రకారం యాజమాన్యాన్ని ప్రభుత్వమే తీసుకొని రాబోయే సీజన్లో 6 నెలల పాటు ఫ్యాక్టరీని సడిపి, రైతులను రక్షించి, వాళ్ళకి రావలసిన నిధలను అన్ని ఇప్పించేవిధంగా చర్యలు తీసుకోవాలని, ఈ

విషయమై తప్పనిసరిగా రైతులకు ఒక స్పష్టమైన హోమీని ఇచ్చి, ఆదుకోవాలని మీద్యారా నేను మంత్రిగారిని, ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

శ్రీ తేట త్రిమూర్తులు (రామచంద్రపురం): అధ్యక్షాం, వ్యవసాయశాఖా మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన 2014-15వ సంవత్సరపు బడ్జెట్కి మనస్వార్తిగా మధ్యతు పలుకుతూ, ఈరోజు వ్యవసాయం గురించి గొరవ మంత్రిగారు మాటల్డడుతూ, ఒకనాడు వ్యవసాయాన్ని వదిలేసి, పట్టుణాలకు వెళ్లిపోయిన రైతులందరూ మళ్ళీ తిరిగి పర్లెలకు వచ్చి, వ్యవసాయం చెయ్యాలి అనే విధంగా, వ్యప్సాయరంగాన్ని అభివృద్ధి చేస్తానని చెప్పినందుకు మనస్వార్తిగా కృతజ్ఞతలు తెలుపుతున్నాను. అదేవిధంగా ఈరోజు వ్యవసాయానికి అనుబంధంగా ఉన్న సంస్థల్లో, మత్స్యశాఖకు సంబంధించిన కొన్ని సూచనలను తెలియజేస్తాను. వ్యవసాయంతోపాటు మత్స్యశాఖను ప్రోత్సహించవలసిన అవసరం ఉంది. ఈ మత్స్యశాఖకు సంబంధించిన సుదీర్ఘమైన తీరప్రాంతం అంతా కుడా...

మన రాష్ట్రంలో ఉన్న 13 జిల్లాలకి సంబంధించి శ్రీకాకుళం నుంచి నెల్లూరు వరకు ఉన్న తీర ప్రాంతాన్ని, మత్స్య శాఖకు సంబంధించిన అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను చేపట్టాలి. మత్స్యశాఖతోపాటు, లక్ష్మాది ఎకరాల వ్యవసాయ భూములు చెరువులుగా మారిన సందర్భముంది. ఈ వ్యవసాయ భూములు చెరువులుగా మారినందున, ఈ రాష్ట్రానికి, ఈ దేశానికి, ఇతర దేశాలకు వెళ్లటం వలన కరెన్సీ రూపంలోగాని, మన దేశానికి గాని, రాష్ట్రానికి గాని, రైతాంగానికి గాని, మత్స్యకార్బూకులకు ఉపయోగపడే అనేక కార్యక్రమాలు ఈ రోజున ప్రభుత్వం చేపట్టవలసిన అవసరం ఉంది. దాంట్లో భాగంగానే, మన రాష్ట్రం ఏర్పడిన తర్వాత ఈ 13 జిల్లాలలో ఏమే ప్రాంతాల్లో ఏమేమి కావాలో నిన్న గొరవ ముఖ్యమంత్రిగారు చాలా స్పష్టంగా చెప్పడం జరిగింది. దాంట్లో National Fisheries Development Board (NFDB) అనే సంస్థ ఈ దేశానికి సంబంధించింది హైదరాబాదులో ఉంది. హైదరాబాదులో ఉండటానికి గల కారణం ఏమంటే 23 జిల్లాలుగా తెలంగాణతో కలిపి ఉన్నస్వచ్ఛ ఉంది. ఇప్పుడు విడిపోయాం కాబట్టి, Regional Office ని కాకినాడ ప్రాంతానికి తీసుకురావాలని కోరుతున్నాను. ఎందుకు చెబుతున్నానంటే, 13 జిల్లాలలో తీర ప్రాంతంగా, మధ్యస్థంగా ఉన్న ప్రాంతం కాకినాడ. కాకినాడలో రీజనర్ ఆఫ్స్ ఏర్పాటుకి అనువైన అవకాశాలున్నాయి. ఎందుకంటే కాకినాడలో ఈ రీజనర్ ఆఫ్సుకి సంబంధించి ఇప్పటికే Central Institute of Education ఉంది. (**బెర్**) అలాగే Fisheries Research Station కూడా ఉంది. National Fisheries Board Development (NFDB) కావలిన అన్ని అవకాశాలు ఇక్కడున్నాయి.

పైన చెప్పిన అంశాలతోపాటు, అక్కడ ఫిషరీస్కి సంబంధించిన స్థలాలు కూడా ఉన్నాయి. కొత్తగా కొనవలసిన అవసరం లేదు. ఈ శాఖ దగ్గర రూ.10 కోట్లు నిధులు కూడా ఉన్నాయి. చేపల చెరువులు, రొయ్యలు చెరువులు తప్పకున్న రైతుల దగ్గర నుంచి సెన్ రూపంలో వసూలు

చేసిన నిధులతో ప్రభుత్వం అనుమతిస్తే.. స్థలాలు కూడా రెడీగా ఉన్నాయి. భవనాలు కట్టుకోటానికి నిధులు కూడా ఉన్నాయి. కాబట్టి మా ప్రాంతంలో ఉన్న మత్స్యకారులకు గాని, రైతులకు గాని ఉపయోగపడే విధంగా రీజనల్ ఆఫీస్ నిర్మాణాన్ని తప్పనిసరిగా చేపట్టవలసిందిగా రైతాంగం తరపున మరియు మత్స్యకారుల సోదరుల తరపున కోరుతున్నాను.

(వైఎస్సెర్ కాంగ్రెస్ పార్టీ సభ్యులు శ్రీ జి. శ్రీకాంతరెడ్డిగారు మైకు ఇవ్వమని గౌరవ సభాపతిని కోరారు)

మిషనర్ స్పీకర్: మినిషపరు గారూ.

శ్రీ డత్తపొటి పుల్లారావు: అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు శ్రీ వెంకట సుజయ కృష్ణ రంగారావుగారు మగర్కేన్ రైతుల గురించి సభ దృష్టికి లీసుకొచ్చారు. గత ప్రభుత్వంలో ఈ మగర్కేన్ రైతులకు బకాయిలు ఉన్నమాట వాస్తవం. తప్పకుండా వీటికి పరిష్కారం కనుగొని రైతుల బకాయిలను క్లియర్ చేయవలసిన అవసరం ఉంది. మగర్కేన్ రైతుల బకాయిలను క్లియర్ చేసేందుకు, ఈ ప్రాక్షార్థిను ఏవిధంగా రన్ చేయాలి అనేది ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుంది. మగర్ ప్రాక్షార్థిలున్న ప్రతి జిల్లాలో కూడా బకాయిలున్నాయి. చిత్తారు, గుంటూరు, విజయనగరం జిల్లాలలో కూడా ఉంది. తప్పకుండా గౌరవ ముఖ్యమంత్రితో చర్చించి, బకాయిలను క్లియర్ చేయటం జరుగుతుంది.

సభ్యులు తోట త్రిమూర్తులుగారు మత్స్యశాఖ గురించి చెప్పారు. నేను ఉదయం ప్రశ్న వచ్చినప్పుడు గౌరవ సభ్యులకు కూడా తెలియజేశాను. కోస్తా తీర ప్రాంతంలో National Fisheries Board Development (NFDB) Regional Office ని ఏర్పాటుచేయాలని గత రెండు నెలల క్రితం కేంద్రమంత్రివర్యులు రాధామోహన్‌సింగ్ గారిని కలిసి, Regional Office ఒకటి ఇవ్వమని మేం కోరడం జరిగింది. తప్పకుండా రీజనల్ ఆఫీస్‌ని ఏర్పాటుచేస్తామని కూడా చెప్పారు. తప్పకుండా రీజనల్ ఆఫీస్‌ని కోస్తా ప్రాంతంలో ఏర్పాటు చేయడం జరుగుతుంది. ఆ ఏవిధంగా కమీషనరీటని కూడా ఏర్పాటుచేయాలి. ఎందుకంటే ఈనాడు భారతదేశంలోనే ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర మత్స్యశాఖ అగ్ర స్థానంలో ఉంది. After Bifurcation కూడా చేపల ఉత్తుత్తిలో, రొయ్యల ఉత్తుత్తిలో భారతదేశంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రమే అగ్ర స్థానంలో ఉంది. కాబట్టి, కమీషనరీట మరియు రీజనల్ ఆఫీసు రెండూ కూడా కోస్తా ప్రాంతంలోనే ఏర్పాటుచేయడం జరుగుతుందని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

(వైఎస్సెర్ కాంగ్రెస్ పార్టీ సభ్యులు జి. శ్రీకాంతరెడ్డి, విశ్వేశ్వరరెడ్డి గారు మైకు ఇవ్వమని గౌరవ సభాపతిని కోరారు)

మిస్టర్ సీకర్స్ విశ్వేశ్వరరెడ్డిగారూ దయచేసి కూర్చోండి. శ్రీకాంత్‌రెడ్డిగారు మాటల్చాడండి.

శ్రీ జి. శ్రీకాంత్‌రెడ్డి (రాయచోబి): అధ్యక్షు, మంత్రిగారు ఆ రకమైన ఆవేశంతో, మాటల్చాడటం సహజం. ఆయనకు మంత్రివాదవి ఇచ్చారు కాబట్టి, అవిధంగా మాటల్చాడి ఉండొచ్చు. కరపు ప్రాంతాల్లో వర్షాభావం నెలకొన్న పరిస్థితులవల్ల మామిడితోటలు, అరిటితోటలు చాలా దారుణంగా ఎండిపోతున్నాయి. కన్నవిడ్డిల్లగ పెంచుకున్న చెట్లు కళ్ళముందు ఎండిపోతున్నాయి. పూర్తిగా తోటలు ఎండిపోయే పరిస్థితి వస్తోంది. ఎండిపోయిన తోటలకు ఒక పాలసీని లీసుకోస్తే బాగుంటుంది. మంత్రిగారికి ఒక సూచన. పూర్తిగా తోటలను కోల్పోతున్నారు కాబట్టి, ల్యాండ్ అక్యూజిషన్లో రైతుకు ఏవిధంగా అయితే చెల్లిస్తున్నామో, అవిధంగా చెల్లించటానికి ఏమైనా అవకాశం ఉంటుందా? లేదా, ఎండిపోయిన చెట్లకు పూర్తి స్థాయిలో ఇంత అమోంట అని ఖిక్కు చేసి, నష్టపరిహారంగా ఇస్తే బాగుంటుందని ఒక సూచన.

...

గౌరవ మంత్రిగారు మాటల్చాడుతూ, రైతుల అత్మహత్యల గురించి చెప్పారు. ఇదే ప్రభుత్వం గతంలో ఉన్నప్పుడు ‘రైతులు తినింది అరగకుండా, నష్టపరిహారం కోసం చస్తున్నారు’ అని అనిన మాట వాస్తవమా కాదా, అని మంత్రిగారు తెలుసుకోవాల్సి ఉంది. అంత ఘోరంగా రైతులను అవమానించిన మీరు రైతుల గురించి మాటల్చాడితే ఎలా? కమిటీలు వేశామని చెప్పున్నారు. మా సభ్యులు విశ్వేశ్వర రెడ్డి గారు చాలా బ్రహ్మండంగా చెప్పారు. (అధికార పక్షం నుండి అభ్యంతరం) ఆయనోక్కడికే కాదు, మా అందరికి కూడా తెలుసు. జయంతి ఘోవ్ కమిటీ వేసిన తరువాత, ఆ కమిటీ రిపోర్టు చూసిన తరువాతనే రైతులకు ఉపయోగపడే ఏధంగా..., (అధికార పక్షం నుండి అభ్యంతరం) వినే ధైర్యం ఉండదు అధ్యక్షు వీళ్ళకి (అధికారపక్ష సభ్యులనుద్దేశించి)....ఆ కమిటీ రిపోర్టు చూసిన తరువాతనే రైతులకు ఉపయోగపడేవిధంగా ఆరోగ్యశీలీ, ఫీ-రీఇంబర్స్‌మెంట్ పెట్టారు. ఈరోజు వీళ్ళు రూ.50,000 కోట్ల రుణమాఫీ చేస్తున్నాము అంటున్నారు. కానీ, బడ్జెట్లో రూ.4000కోట్ల మాత్రమే చూపించారు. ‘వాళ్ళ పాస్ట్‌బుక్కులు రైతులు వాళ్ళ ఇంటికి లీసుకువెళ్ళవచ్చు’ అని వీళ్ళు స్పష్టంగా చెప్పగలుగుతారా? రైతులకు మీకు పూర్తిగా రుణమాఫీ అయ్యంది అని చెప్పే ధైర్యం వీళ్ళకి ఉందా? చెప్పమనండి. ఈనెలలో కాకపోతే, రేపు నెలలో చేయగలుగుతామని చెప్పమనండి. ఏ తేదీకి ఈ రుణమాఫీ పూర్తి చేస్తారోనని చెప్పే ధైర్యం కూడా వీళ్ళకి లేదు.

రైతులకు ఉచిత విద్యుత్ ఇచ్చిన తరువాత ఏ రకంగా వారి జీవనశైలిలే మారిపోయింది. వ్యవసాయపరంగా వాళ్ళు ఏరకంగా అభివృద్ధి చెందారో, వీళ్ళు తెలుసుకోలేకపోయారు. ఉచిత విద్యుత్ను ఇస్తే బట్టలు ఆరేసుకోవాలి, అని రైతుని అవమానించిన వారు అధ్యక్షు, వీళ్ళు. మా పార్టీ పీరులోనే యువజన శ్రామిక రైతు అని ఉంది అధ్యక్షు. మీపార్టీలో మీరూ ఉన్నారు. రైతుల్ని ఏవిధంగా నిర్లక్ష్యం చేశారో గుర్తు తెచ్చుకోమంటున్నాను.

పద్మశ్రవాహంలో అభిమన్యము ఏరకంగా చిక్కుకున్నాడో, ఆరకంగా ఈరోజు రైతు చిక్కుకున్నాడని చెప్పారు. ఆ పద్మశ్రవాహం వేసింది నీళ్ళే (అధికారపక్ష సభ్యులనుద్దేశించి) అధ్యక్షా. అది మరచిపోయి ఏదేదో చెప్పుంటే ఎలా అధ్యక్షా. ఈరోజు రైతులు కష్టాల్లో ఉన్నారంటే, తెలుగుదేశం అనుసరించినటువంటి విధానాలు ఏవైతే ఉన్నాయో, ఆ కారణాలు చెప్పుకోకుండా..., మరొక విషయం అధ్యక్షా, పది సంవత్సరాలు పాటు మా ప్రభుత్వం ఉంది అంటున్నారు. దయవుంచి, సభాముఖంగా ఒక విషయం చెబుతున్నాం. 2004 నుంచి 2009 వరకు మా ప్రభుత్వం. అప్పుడు, మేము రాజశేఖర రెడ్డిగారి మనుషులం. 2009 నుంచి 2014 వరకు మీ అలయన్న ప్రభుత్వం ఉన్నది అనే మాట మర్మిపోకండి. ఆ ఐదు సంవత్సరాలు మీ సహకారంతో ఆనాటి ప్రభుత్వం పరిపాలన సాగించిన మాట మరచిపోయి, మొత్తం పది సంవత్సరాల పాలనను మాకు అంటగట్టడమేమిటి? గౌరవ మంత్రిగారు ఆలోచన చేయాలి. ప్రతి ఒక్క విషయానికి పది సంవత్సరాలు, పది సంవత్సరాలు అంటారు. మేము చెప్పున్నాం. 2004 నుండి 2009 వరకు స్వార్థయుగం. రైతులకు మేలు జరిగింది. అన్ని తరగతుల ప్రజలు సంతోషంగా ఉన్నారనే మాట మర్మిపోయి మాటల్లాడుతున్నారు. ఇప్పటికైనా రాజకీయాలు మానేసి, రైతుకు మంచి చేయడానికి ప్రయత్నం చేయమనండి. బడ్డెట్ కేటాయింపుల్లో ఫామ్ మెక్కెజెప్పెన్కు రూ.90కోట్లు కేటాయించారు. ఈ రూ.90 కోట్లతో ఏరకంగా యాంత్రీకరణ చేస్తారు? (డిప్పెంట్ ఇరిగేప్పెల్లో 90 శాతం సభ్యులు ఇచ్చి, ఎస్సు, ఎస్టీలకు ట్రీగా ఇచ్చినటువంటి ఘనత రాజశేఖర రెడ్డి గారిది. వీళ్ళ బడ్డెట్ కేటాయింపుల్లో అని చేయగలుగుతారన్న నమ్మకం కనబడడం లేదు. వాటిపైన దృష్టిపెట్టండి. అంతేకానీ పది సంవత్సరాలు, పది సంవత్సరాలంటూ నిమర్యలుచేస్తూ, ఐదు సంవత్సరాల మీ అలెయన్న పాలన గురించి మరచిపోయి మాటల్లాడడం శేయస్తరం కాదని తెలుసుకోవాల్సిందిగా గౌరవ సభ్యులను కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ సీకర్స్ శ్రీనివాసులు గారు.

శ్రీ కాలువ శ్రీనివాసులు (రాయదుర్గం): సార్, నేను శ్రీకాంత్రేడ్డి గారిని ఒక్కటే అడుగుతున్నాను. మీది యువజన శామిక రైతు పార్టీ అయితే, గత ఎన్నికల్లో 60 మందికి పైగా మీరు గెలిచి వచ్చారు. ఎన్నికల్లో ఏ ఒక్క ఓటురుకైనా యువజన శామిక రైతు పార్టీ నుంచి మేము నిలబడ్డామని చెప్పారా? (మేము చెప్పే గెలిచాము అంటూ వైఎస్సార్ కాంగ్రెస్ పార్టీ సభ్యులంతా ముక్క కరంతో బదులివ్వసాగారు.) మీ మేనిఫెస్టోలో మీ పార్టీ యువజన శామిక రైతు పార్టీ అనే పేరే పేర్కొనలేదు. మీరు మా వ్యవసాయం గురించి మాటల్లాడితే ఎలా? శ్రీ రాజశేఖరరెడ్డిగారి హాయాములో దళారులకు, దోర్జున్యకారులకు వ్యవసాయం పండగైంది. రాజ్యం దళారుల భోజ్యం అయ్యంది.

మిస్టర్ సీకర్స్ సూర్యరావు గారు.

శ్రీ గొల్లపల్లి సూర్యారావు (రాజోల్) : అధ్యక్షా,

మిస్టర్ స్పీకర్ : సూర్యారావు గారు. Please be brief.

శ్రీ గొల్లపల్లి సూర్యారావు (రాజోల్) : అధ్యక్షా, మంత్రిగారు వ్యవసాయం గురించి చాలా విపులంగా వివరణ ఇవ్వడమే కాకుండా, రాబోయే రోజుల్లో రైతులకు ఆశాజనకమైన పరిస్థితులుంటాయన్న భరోసా ఇవ్వడంజరిగింది. పూర్వంలో వ్యవసాయం అనేమాట పలికేముందు పాడి-పంటలకు ప్రాధాన్యం ఇచ్చేవారు. తండ్రి-కుమారుడు, భార్య-భర్త, లేదా అన్న-చెల్లి వంటి మానవనంబంధాల వలె ఈ పాడి-పంట అనుబంధం కలిగివుంటాయి. ఎప్పుడైనా పక్కతి వైపరీత్యాల వల్లనో, మన అజాగ్రత్తవల్లనో వ్యవసాయం దెబ్బతిన్నప్పుడు, ఆ రైతు ఆర్థికంగా నిలదొక్కోవాలంటే, ప్రతీ ఇంటా పాడి కూడా ఉండాలని, అంటే ఒక ఆపు ఉండాలని పూర్వకాలంలో ఈ పద్ధతిని పెట్టారు.

పశువైద్య విద్య విశ్వ విద్యాలయం, శ్రీ వెంకటేశ్వర వెటర్నరీ యూనివరిటీ అనేది ఒక గొప్ప సంస్థ. ఒహుశా మన ఆంధ్రప్రదేశ్లో వ్యవసాయ రంగానికి సంబంధించిన మొట్టమొదటి యూనివరిటీ ఇది. పశుసంపద, మత్తు వ్యసంపద, హోర్టికల్చర్... ఇవన్నీ కలుపుకొని ఒక యూనివరిటీని పెట్టుకున్నాం. ప్రైవేట విద్యాసంస్థల్లో ఈవిధమైన ప్రత్యేకమైన విద్యావకాశాలు లేవు. కేవలం ప్రభుత్వ విద్యాసంస్థలు మాత్రమే ఈ విద్యను అందిస్తున్నాయి. అందులో కేవలం 513 మంది విద్యార్థులు మాత్రమే ఉన్నారు. సరైన విద్యా సౌకర్యాలు లేక ఎక్కువ సంఖ్యలో విద్యార్థులను బయటకు తీసుకులేకపోతున్నాం. పశుసంపదకు అనుబంధమైనటువంటి ఉద్యోగమైన బాగా తక్కువైపోయారు. కాబట్టి, పాడిపరిశ్రమకు ప్రాధాన్యతనివ్వాలని కోరుతున్నాను. ప్రపంచంలో ఈ పరిశ్రమ మీద ఆధారపడి ప్రపంచంలో పోటీగా నిలబడిన దేశాలు చాలా ఉన్నాయి. కాబట్టి, పాడిపరిశ్రమకు ప్రాధాన్యతనిచ్చి, వెటర్నరీ యూనివరిటీలకు సౌకర్యాలు మెరుగుపరచి, ఇంకా ఎక్కువ సంఖ్యలో విద్యార్థులను తయారుచేసే ఆలోచన ఏమైనా ప్రభుత్వానికి ఉండా అని నేను గౌరవ మంత్రిగారని అడుగుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : మినిస్టర్ ఫర్ అగ్రికల్చర్.

శ్రీ ప్రత్మిపాటి పుల్లారావు : అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు శ్రీ శ్రీకాంత్ రెడ్డి గారు నేను ఆవేశంగా మాట్లాడానని అంటున్నారు. అది ఆవేశం కాదు అధ్యక్షా, రైతులను కష్టాల్లోకి నెఱ్చారనే బాధ మాత్రమే. శ్రీకాంత్ రెడ్డి గారికి ఆవేశంలా కనపడిపుండిచ్చు. శ్రీకాంత్ రెడ్డి గారు కొన్ని సూచనలు చేశారు. మా నాయకుడు చంద్రబాబునాయుడు గారు ‘వ్యవసాయం శుద్ధ దండగ’ అని అన్నారంటూ, వారు అనని మాటని వక్రీకరించి, ప్రచారం చేసి, 2004లో ఏవిధంగా మీరు అధికారంలోకి వచ్చారో... అది అసత్య ప్రచారం, గ్లోబల్ ప్రచారం. ఆ సంస్కృతి, ఆ అలవాటు

మీకుంది. యువజన, శ్రామిక, రైతు అని పార్టీ పేరులో పెట్టుకున్న మీరు ఎప్పుడైనా ఆ పదాలను మీ ప్రచారంలో చెప్పారా? మీరు గుండె మీద చేయేసుకుని చెప్పండి. వైస్పార్సీనీపీ అంటారు గానీ, యువజన శ్రామిక రైతు పార్టీ అని, మీ నాయకుడి నోటే కాదు, కనీసం మీ నోట అయినా వచ్చిందా? ఆ పేరు చెప్పడానికి కాదా మీరు అవమానకరంగా భావిస్తున్నారు. అధ్యక్షా, యువజన శ్రామిక రైతు అని చెప్పుకునే అర్థత ఆ పార్టీ సభ్యులకు లేదు అని తెలియజేస్తున్నాను. (వైస్పార్సీనీపీ సభ్యులచే తీవ్ర అభ్యంతరం) యువజన శ్రామిక రైతు అని మీరు ఎక్కుడైనా అన్నారా? మీరు ఎక్కడా అనలేదు. అదేవిధంగా, బట్టలు ఆరేసుకోవడానికి కరెంటు తీగలు అని మేము అన్నామంటున్నారు. అలా మేమెక్కడా అనలేదు. ఏడు గంటలు ఉచిత కరెంటు ఇస్తామని చెప్పి, నాలుగు గంటలే కరెంటు ఇచ్చి, రైతులను పోలీస్ స్టేషన్లో పెట్టిన చరిత మీపార్టీది. అలాగే అలయన్న అంటున్నారు అధ్యక్షా, అలయన్న ఎవరిది అధ్యక్షా.

...

ఐదు సంవత్సరాలు శ్రీ వై.ఎస్.రాజశేఖర్ రెడ్డి గారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నారు. ఆ తరువాత మీ (వైస్పార్స్ కాంగ్రెస్ పార్టీనుద్దేశించి) పార్టీ కార్యకర్తలకు పగలు ఒక జెండా, రాత్రికి ఒక జెండా ఉంటుంది. తల్లి కాంగ్రెస్, పిల్ల కాంగ్రెస్ కూటమి మీది. ఇది వాస్తవమా కాదా? రాష్ట్ర ప్రజలను అడగండి. (వైస్పార్స్ కాంగ్రెస్ పార్టీ సభ్యుల నుంచి అభ్యంతరాలు) కూటమి తెలుగుదేశం పార్టీది కాదు. కాంగ్రెస్, వైస్పార్స్ కాంగ్రెస్ పార్టీదే కూటమి. గౌరవసభ్యులు శ్రీ గొల్లపల్లి సూర్యారావు గారు పాడిపరిశ్రమ గురించి మాట్లాడారు. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం పాడిపరిశ్రమ అభివృద్ధి కోసం సమగ్రమైన ప్రణాళికలు రూపొందించింది. ప్రతి రైతు కుటుంబానికి పాడిపశువుల పోణా అవసరం. పాడిపరిశ్రమను ఏ విధంగా అభివృద్ధి చేయాలో అన్ని రకాల చర్యలను ఈ ప్రభుత్వం తీసుకుంటుంది.

అలాగే పశుసంవర్ధక శాఖలో చాలా పోస్టులు భాళీగా ఉన్నాయి. సదరు కోర్సును చదివిన విద్యార్థులకు మంచి ఉద్యోగావకాశాలున్నాయి. ఆ కోర్సులో విద్యార్థులు చేరేందుకు ప్రోత్సహించే చర్యలు తీసుకుంటాం. గౌరవసభ్యులు శ్రీ గొల్లపల్లి సూర్యారావు గారు మంచి సూచన ఇచ్చారు. ఆ కళాశాలల సంఖ్యను ఇంకా పెంచి ఆ రంగంలో ఎక్కువ ఉద్యోగావకాశాలు కల్పించే విధంగా చర్యలు తీసుకుంటాం.

శ్రీ దేవినేని ఉమామహేశ్వర రావు (మైలవరం) : అధ్యక్షా, నీటిపారుదల డిమాండ్సై చాలా మంది గౌరవసభ్యులు శ్రీ రఘురామి రెడ్డిగారు, శ్రీ కాలువ శ్రీనివాసులు గారు, శ్రీ ఎస్.వి.మోహన్ రెడ్డి గారు, శ్రీ జి.వి.అంజనేయులు గారు, శ్రీ చిర్మ జగ్గరెడ్డి గారు, శ్రీ నారాయణ ముర్తి గారు, శ్రీ శివరామ రాజు గారు, శ్రీ వి.ప్రభాకర్ చౌదరి గారు, శ్రీ తోట త్రిమూర్తులు గారు, శ్రీ చాంద్ బాణా గారు మాట్లాడారు. అందరికీ ధన్యవాదాలు. ఏరిచ్చిన సలహాలు, సూచనలు తప్పకుండా పరిగణనలోకి తీసుకుంటాం. 13 జిల్లాలతో ఏర్పడిన అంధ్రపదేశీలో సుమారు 3,95,83,000 ఎకరాల భూమి ఉన్నది. ఆందులో సాగు చేయగలిగిన విస్తరణ

1,99,00,000 ఎకరాలు ఉంది. 1956 నుంచి 2014 సంవత్సరం వరకు చూసినట్లే 68,90,700 ఎకరాలు మేజర్, మైనర్ ఇరిగెప్పలో సాగుతుంది. ఇంకా సాగు కావలసింది 97,00,807 ఎకరాలు. చిన్నసీటి పారుదల క్రింద 25,00,604 ఎకరాలుంది. ఎత్తిపోతల పథకాల క్రింద 6,00,720 ఎకరాలు సాగు కావలసి ఉంది. రాష్ట్రం మొత్తం మేజర్, మీడియం, మైనర్, ఎత్తిపోతల పథకం క్రింద 1,01,00,233 ఎకరాలు సాగుతుంది.

మన రాష్ట్రంలో ప్రధానంగా జీవ నదులైన గోదావరి, కృష్ణ, పెన్నా, వంశధార, నాగావళి నుంచి సుమారు 1700 టీఎంసీలు నీరు వష్టుంది. సుమారు 40 నీటి బేసిన్లు, సబ్ బేసిన్లు ఉన్నాయి. ఐదు ప్రధానమైన బేసిన్లు, 35 సబ్ బేసిన్లు ఉన్నాయి. రాష్ట్రంలో నీటి వనరులు బాగా ఉన్నా, మా వెలుగోడు రిజర్వ్యాయర్ పూర్తి స్థాయిలో నిండలేదని, తెలుగుగంగకు, పోతిరెడ్డిపాడుకు నీరు రావడంలేదని, హంద్రి-సీవాకు రెండు టీఎంసీలు రాలేదని గౌరవసభ్యులు హృదయ విదారకంగా మాట్లాడుతున్నారు. గత నెల రోజుల నుంచి చాలా ప్రయత్నం చేస్తున్నాను. శ్రీశైలం రిజర్వ్యాయర్కు 485 అడుగుల నీరు ఉంది. కరపుపీడిత, వెనుకబడిన రాయలసీమ ప్రాంతాలైన కర్మనులు, కడప, చిత్తూరు, అనంతపురం జిల్లాలకు రూ.90,000 కోట్లు జలయజ్ఞం క్రింద ఖర్చుపెట్టాం. డ్యూముల నిండా నీరు ఉన్నాయని ఆ ప్రాంతాలకు తాగునీరు, సాగునీరు ఇవ్వాలని నేను చాలా ప్రయత్నం చేశాను. దురదృష్టం హంద్రి-సీవాకు 700 క్యాసెక్యూల నుంచి 1000 క్యాసెక్యూలు నీరు రాలేదు. గత నెల రోజులుగా ప్రయత్నం చేస్తుంటే రెండు టీఎంసీ నీరు కాలువలకు, చెరువులకు వెళ్ళేని పరిస్థితి ఉంది.

గాలేరు-నగరికి వేల కోట్లు ఖర్చు పెట్టారు. ఒక్క చుక్క నీరు కూడా వెళ్ళి పరిస్థితి లేదు. పోతిరెడ్డిపాడు హెడ్ రెగ్యులేటర్ 44,000 క్యాసెక్యూలుగా నిర్మారించి మొదలు పెట్టారు. 10,000 క్యాసెక్యూలు కూడా పోవడం లేదు. మొన్న ఎన్సెంబ్లీసీకి కౌద్దిగా నీరు పంపాలని, అప్పుకు రిజర్వ్యాయర్ నింపాలని 1500 క్యాసెక్యూలు దాటగా వర్షం పడి కాలువ తెగిపోయింది. ఆలస్యం అపుతుందని వెంటనే చర్యలు తీసుకొని రైతులకు నిన్నటి నుంచి నీరు వదిలాం. అప్పుకు రిజర్వ్యాయర్ నుంచి ఆ ప్రాంతానికి నీరు పంపిస్తున్నాం. ఇంత పెద్దవత్తున నీరు ఉండి కూడా క్రిందకు ఒక బేసిన్ నుంచి మరొక బేసిన్కు నీరు తీసుకువెళ్ళలేకపోతున్నాం. శ్రీశైలం ప్రాజెక్ట్ నిండింది. నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్ట్లో 590 అడుగుల నీరు ఉంది. 80 టీఎంసీ వర్షే సాగర్ నుంచి పులిచింతల ద్వారా సముద్రంలో కలుస్తుంది. పెన్నానది బేసిన్లో సోమశిల, కండలేరులలో, సోమశిల 73 టీఎంసీలకు గాను 16 టీఎంసీ పంపించలేకపోయాం. కండలేరు 64 టీఎంసీలకు గాను 11 టీఎంసీలు పంపించలేకపోయాం. రూ.90,000 కోట్లు ఖర్చు పెట్టి ఒక బేసిన్ నుంచి మరొక బేసిన్కు నీరు పంపిచలేకపోయారు. మా శాఖకు సంబంధించిన పనులు జరగాలన్నా రెవెన్యూ శాఖ, అటవీ శాఖల సహకారం అవసరం. 1983లో స్వదీయ శ్రీ సందమూరి తారాక రామారావు గారు తెలుగుగంగ ప్రాజెక్ట్ పనులకు స్వీకారం చుడితే రాయలసీమకు నికర జలాలు ఇవ్వకుండా వరద జలాల పేరుతో ప్రాజెక్ట్లు

మొదలుపెట్టినందుకు ఆనాటి ముఖ్యమంత్రి గారు సెక్రెటేరియట్కు వెళుతుంటే శ్రీ రామారావు గారి కారుకు అడ్డంగా నిలుచున్నారు. తెలుగుగంగ రాయలసీమకు జీవనాధారం, ప్రాణాధారం. తెలుగుగంగ ప్రాజెక్టు నిర్మించకపోతే ఈరోజు తిరుమల, తిరుపతికి తాగునీరు దొరికే పరిస్థితి లేదు. గోదావరి ప్రాంతంలో కాటన్దోరను, శ్రీ మౌర్ఖగుండం విశ్వేశ్వరయ్యను, కెవల్ రావును ఏ విధంగా గుర్తు చేసుకుంటున్నారో, ఆ విధంగా శ్రీ శివరామకృష్ణయ్య గారు రాయలసీమకు ఆర్థాదేవుడు.

...

అధ్యక్షా, ఈ ముఖ్యమంత్రి గారి చిత్తశుద్ధి వల్లనే రాయలసీమలో ఈనాడు రూ.90 వేల కోట్ల ఖర్చు చేసి రాయలసీమ ప్రాంతానికి పోతిరెడ్డిపాడు హాగ్ రెగ్యలేటర్ ద్వారా పది వేల క్యాసెక్యుల నీటిని తీసుకుపోవడం జరుగుతున్నది. అదే విధంగా దశాభకాలం కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రభుత్వం అధికారంలో ఉంది కదా! తల్లి కాంగ్రెస్ గానీ, పిల్ల కాంగ్రెస్ గానీ అధికారంలో ఉన్నప్పుడు గాలేరు- నగరి ప్రాజెక్టుకు ఎందుకు చుక్క నీటిని తీసుకువెళ్లలేకపోయారు? కావాలంటే నాతోపాటు ప్రతిపక్షాన్ని రమ్మించి. క్వైత్రస్టాయికి తీసుకువెళ్లి వాస్తవ పరిస్థితిని చూపిస్తాను. పది వేల క్యాసెక్యుల నీటి సామర్థ్యం దాటితే కాలువ బ్రీచ్ అయ్య పరిస్థితి ఉంది. ఈనాడు అనంతపురం కన్నిశ్శు పెడుతోంది. అతి తక్కువ వర్షపాతం నమోదుపుతుంది. 700 క్యాసెక్యుల నీరు కాదు, ఇవాళ 1,000 క్యాసెక్యుల నీరు దాటితే హంది- నీవా ప్రాజెక్టు పన్నెండు పంపుల్లో రెండు, మూడు పంపులు కూడా పనిచేయలేని పరిస్థితి ఉంది. అదే విధంగా ఈనాడు వెలుగోడు రిజర్వాయర్ నందు 16 టి.ఎం.సి. నీరు నిల్వసామర్థ్యం కల్గి ఉండే పరిస్థితి ఉందని పెద్దలు రఘురామిరెడ్డి గారు సభకు చెప్పుడం జరిగింది. కానీ, రఘురామిరెడ్డి గారికి తెలియజేసేదేమిటంబే, వెలుగోడు రిజర్వాయర్ నందు 12, 14 టి.ఎం.సి.ల నీరును ఉంచే అవకాశం లేదనే విషయాన్ని సభాముఖంగా తెలియజేస్తున్నాను. పెద్దలు రఘురామిరెడ్డి గారు ఎంతో బాధతో, ఆవేదనతో చెప్పారు. కానీ, నిల్వ సామర్థ్యాన్ని మించి ఉంచే పరిస్థితి లేదు. అంటే అంత చక్కగా,గొప్పగా పనులు చేశారు. క మీపట్టకు కక్కర్తి పడి హంది- నీవా ప్రాజెక్టు మోటార్లకు సంబంధించిన పనులు గానీ, గాలేరు- నగరి ప్రాజెక్టు పనులు గానీ సక్రమంగా జరగలేదనే వాస్తవాన్ని గుర్తించాలని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

అదే విధంగా ప్రకాశం జిల్లాలోని వెలిగొండ ప్రాజెక్టు నిర్మాణాన్ని ప్రయారిటీ ప్రకారం, ప్రణాళికాబద్దంగా నిధులు కేటాయించుకుని, నిర్మాణ పనులను చేసుకొని ఉంటే ప్రకాశం జిల్లాకు వెలిగొండ ప్రాజెక్టు ఫేజ్-I క్రింద తాగునీరు అందేది. కానీ, వేల కోట్ల రూపాయలు వెలిగొండ ప్రాజెక్టుకు ఖర్చుచేసినప్పటికి ఇవాళకు కూడా ఫేజ్-I కూడా పూర్తిచేసుకోలేనటువంటి పరిస్థితి కనబడుతోంది. అదే విధంగా తోటపల్లి రిజర్వాయర్ కూడా.

అధ్యక్షా, 1903వ సంవత్సరంలో బ్రిటీష్ కాలంలో నిర్మించిన అనకట్ట ద్వారా 64 వేల ఎకరాలకు సాగునీరు అందే అవకాశం ఉంది. పందల కోట్ల రూపాయలు తోటపల్లి

రిజర్వోయర్కు ప్రభుత్వం ఖర్చు చేసింది. ఏది ఏమైనప్పటికి తోటపల్లి రిజర్వోయర్ పనులను సత్యరమే పూర్తిచేయాలనే దృఢ సంకల్పంతో ప్రభుత్వం ఉంది. తద్వారా ఒక లక్ష పదహారు వేల ఎకరాల భూమికి సాగునీటిని అందించేందుకు యుద్ధప్రాతిపదికన తోటపల్లి రిజర్వోయర్ నిర్మాణ పనులను పూర్తిచేయాలనే కృత నిశ్చయంతో గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు ఉన్నారు. ఆ విషయమై గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు నిస్సనే సభకు హామీ ఇచ్చారు. అదే విధంగా నెనుకబడిన ఉత్తరాంధ్ర ప్రాంతంలో నాగావళి, వంశధార ప్రాజెక్టు క్రింద చేయాలిన పనులను, లిఫ్ట్ ఇరిగేసన్ పనులను, పెండింగ్ ప్రాజెక్టులను, సత్యరమే పూర్తిచేయాలనే సంకల్పంతో ప్రభుత్వం ఉందనే విషయాన్ని తెలియజేస్తున్నాను. తద్వారా నెనుకబడిన ఉత్తరాంధ్ర జిల్లాలైన విజయనగరం, శ్రీకాకుళం వంటి జిల్లాలు సుఖిక్షంగా ఉండే అవకాశం ఉంది. దేశంలోని ఏ రాష్ట్రంలోనైనా అప్పార్ట్మెంట్ పనులకు, బిల్డింగ్ పనుల నిమిత్తం ఆయా జిల్లాల్లో ఉపాధిలేనందున వలస వెళ్తున్నారు. దేశంలోని ఏ రాష్ట్రంలో బిల్డింగ్ కూలినా, అప్పార్ట్మెంట్ కూలినా వలస వెళ్లి అక్కడ పనులు చేసుకుంటున్న విజయనగరం, శ్రీకాకుళం జిల్లా తమ్ముళ్ల ఎక్కువగా ఉంటారు. పొట్టచేత పట్టుకొని కుటుంబాలతో సహా వలస వెళ్తున్న పరిస్థితి నుంచి వారిని నివారించాలనే ఉధేశంతో ప్రభుత్వం ఉంది.

అధ్యక్షు, ఈనాడు కూడా విజయనగరం, శ్రీకాకుళం జిల్లాలలోని వంశధార, నాగావళి, జంజావలి రిజర్వోయర్ల ద్వారా సుమారు 59 బి.ఎం.సి.ల నీరు వృథాగా సముద్రంలో కలిశాయి. అదే విధంగా గోదావరి నది ద్వారా సుమారు 800 బి.ఎం.సి.ల నీరు ఇప్పటికే సముద్రంలో కలిసిన పరిస్థితి కనబడింది. రాబోయే వారం రోజుల్లో కృష్ణమ్మ తల్లి కూడా ప్రకాశం బ్యారేజి ద్వారా సముద్రంలోకి వెళ్లే పరిస్థితి దాపురించింది. కానీ, రాయలసీమ ప్రాంతానికి నీరు ఇద్దామనే ఉద్దేశం ప్రభుత్వానికి ఉంది. ఇప్పటికే వేల కోట్ల రూపాయలను గత ప్రభుత్వాలు ఖర్చు చేశాయి. కానీ రాయలసీమ ప్రాంతానికి నీరు అందించలేకపోయాయి. ఆ విషయమై మళ్లీ నేను "జలయజ్ఞం - ధనయజ్ఞం" అన్నానంటే, ప్రతిపక్షం మళ్లీ నాపైన దుమ్మెత్తిపోసే అవకాశం ఉంది. ఏ విధంగా రాయలసీమ ప్రాంత ప్రజానీకం కన్నీళను తుడువాలనే లక్ష్యంతో ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుంది. గత తొమ్మిది సంవత్సరాల కాలంలో తెలుగుదేశం పార్టీ ప్రభుత్వం అధికారంలో ఉన్నప్పుడు సువర్ణావకాశంగా భావించి రాష్ట్రాభివృద్ధికి దోహదపడేందుకు మానిడిచెట్లను పెట్టిన కారణంగా 2004వ సంవత్సరానికి కాయలు కాశాయి. తరువాత ఆ కాయలను, పండ్లను కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రభుత్వాలు దోచేశాయి.

(ప్రతిపక్షసభ్యుల చేత సభకు అంతరాయం)

2004వ సంవత్సరానికి ముందు రాష్ట్రంలో తెలుగు దేశం పార్టీ ప్రభుత్వం అధికారంలో ఉంది. 2004వ సంవత్సరంలో కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి రాకముందు తొమ్మిది సాగునీటి ప్రాజెక్టుల మీద రూ.2,905.00 కోట్ల ఖర్చుచేస్తే ఆ ప్రాజెక్టులు పూర్తయేయ అవకాశం

ఉండేది. తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టు గానీ, హంది- నీవా గానీ, గాలేరు- నగరి గానీ, తోటపల్లి రిజర్వ్యాయర్ పనులు గానీ అన్ని పనులు పూర్తయే అవకాశం ఉండేది.

శ్రీ జి. శ్రీకాంత్ రెడ్డి: అధ్యక్షా.....

శ్రీ దేవినేని ఉమామహేశ్వరరావు: ఉండు తమ్ముడూ, నేను చెబుతున్నాను విను.... శ్రీకాంత్ తమ్ముడూ నీను కొత్తగా వచ్చావు. నేను చేపే నిపయాలను ఓపిగ్గా విను.

MR SPEAKER: O.K. Minister garu, you continue your reply.

శ్రీ దేవినేని ఉమామహేశ్వరరావు: అధ్యక్షా, నేను చరిత్ర చెబుతున్నాను. 2003వ సంవత్సరం చివరి నాటికి రూ. 2,905.00 కోట్లు ఖర్చు చేసినట్టే ప్రాజెక్టు పనులు పూర్తయేవి. 2004వ సంవత్సరంలో కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చింది. ఆ ప్రభుత్వం ముందు కూడా పెండింగ్ ప్రాజెక్టులున్నాయనే వాస్తవాన్ని అందరూ గ్రహించాల్సిందే. కానీ, మూడు వేల కోట్ల రూపాయల నిధులను ప్రాజెక్టుల నిర్మాణానికి ఇద్దామనే ఆలోచన చేసి ఉంటే, ఈనాడు రాయల్సీమ ప్రాంత కన్నీటి కష్టాలుండేవి కావు, వెనుకబడిన ఉత్తరాంధ్ర జిల్లాల పేదరికం తగ్గేది.

శ్రీ జి. శ్రీకాంత్ రెడ్డి: అధ్యక్షా.....

శ్రీ దేవినేని ఉమామహేశ్వరరావు: అధ్యక్షా, శ్రీకాంత్ రెడ్డి తప్పగా భావిస్తున్నాడు. నేనేనీ జగన్నాహాన్ రెడ్డి గారిని తిట్టడం లేదు. అదే విధంగా దివంగతనేత రాజశేఖరరెడ్డి గారిని తిట్టడం లేదు. వాస్తవ పరిస్థితిని సభకు వివరిస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, మీ ద్వారా రాష్ట్ర ప్రజలకు చెప్పుకుంటున్నాను. ఎందుకంటే, మంత్రిగా ప్రమాణస్వీకారం చేసే ముందు నేను ఒకసారి డాక్టర్ గారిని సంపదించాను. 120/80 బి.పి. లెవెల్స్ నాకుండేది. సుగర్ ఉండేది కాదు. కానీ, మూడు నెలలుగా గత ప్రభుత్వ పాలకుల పాపాలు చూసిన తరువాత 140/100కు నా బి.పి. లెవెల్స్ వెళ్లాయి.

అధ్యక్షా, ఆనాడు 2004వ సంవత్సరం అధికారంలోకి వచ్చిన కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రభుత్వం ప్రాజెక్టుల నిర్మాణం నిమిత్తం రూ.3,000.00 కోట్లు కేటాయించి ఉన్నట్లయితే ఆనాడే బుహృండంగా ప్రాజెక్టులన్నీ పూర్తి అయ్యేవి. కానీ ఆ పాలకులేమి చేశారంటే, ఇ.పి.సి. సిస్టమ్ తీసుకువచ్చారు. 'ఇ' అంటే ఇంజనీర్లు, 'పి' అంటే పాలిటీషియన్లు, 'సి' అంటే కాంట్రాక్టర్లు. అంటే ఇంజనీరింగ్, ప్రోక్రెటర్మెంట్, కన్ఫ్లక్షన్ అని ఉండే అర్థాన్ని జలయజ్జిం పేరుతో నవగ్రహాలుగా పుట్టించారు. ఆ నవగ్రహాలు రూ.2,905.00 కోట్లను రూ.6,618.00 కోట్లకు

ఇ.పి.సి. సిస్టమ్ ద్వారా పనులు పెంచాయి. ఈ మధ్యకాలంలో ఆ పెంచిన వ్యతాపం రూ.3,713.00 కోట్లకు చేరింది.

అధ్యక్షుడు రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా కొనసాగుతున్న ప్రాజెక్టు పనులను ప్రభుత్వం పూర్తిచేయాలంటే, 2004-2014 మధ్య కాలంలో ఇ.పి.సి. సిస్టమ్ వల్ల ప్రాజెక్టు వ్యయం పెరిగిన దృష్ట్యా పూర్తి నివరాలను తెలియజేయాల్సిన అవసరముంది. అనాడు సుమారు 54 ప్రాజెక్టుల క్రింద సుమారు రూ. 55,843.00 కోట్ల అంచనాను, సవరించిన అంచనా వ్యయం రూ.74,323.00 కోట్లకు పెరిగింది. రెండింటి మధ్య వ్యతాపం రూ. 18,480.00 కోట్లు. ప్రస్తుతం నిర్మాణంలో ఉన్న 54 ప్రాజెక్టు పనులకు గాను సుమారు రూ.47,107.00 కోట్లు ఇప్పటి వరకు గత ప్రభుత్వం ఖర్చుచేసింది. ప్రాజెక్టుల పెండింగ్ పనులను పూర్తి చేయాలంటే ప్రభుత్వానికి సుమారు రూ.18,000.00 కోట్లు అవసరముంటుంది. నేను ఇందాక చెప్పిన వ్యతాపం 2010-11 వ సంవత్సరానికి సంబంధించినదే. ఇ.పి.సి. విధానంలో, ల్యాండ్ అక్షీజిప్స్ కు గానీ, ఆర్ అండ్ ఆర్ క్రింద గానీ, రెహబిలిటీప్స్ కు గానీ అనుమతులకు గానీ ఆనాడు మనమే ఖర్చుచేశాం. తీరా వచ్చిన కాంట్రాక్టర్ ఒక ప్రాజెక్టు డిజైన్ తీసుకువచ్చి, పాన్ గిసి డబ్బును వృధాగా ఖర్చుచేయడం జరుగుతోంది. మన దగ్గర సుమారుగా ఐదు వేల మంది ఇంజనీర్లు విధులను నిర్వహిస్తున్నారు. బ్రహ్మండమైన గోల్డ్ మెడలిస్టులున్నారు. కానీ, వాళ్లు చెక్ చేసే పరిస్థితి ఆనాడు ఉండేది కాదు. ధర్ల పార్టీ వచ్చి వాళ్లే చెక్ చేస్తారు. కానీ మన ఇంజనీర్లు కేవలం సంతకం చేయాల్సిన పరిస్థితి ఆనాడు ఉండేది. ఆ విధంగా ఇ.పి.సి. సిస్టమ్ పెట్టి సర్వవాశం చేసింది గత ప్రభుత్వం. ఈనాడు ఇ.పి.సి. విధానాన్ని అమలుచేసి ప్రాజెక్టు పనులను మొదలుపెట్టి, స్విడప్ చేయాలంటే పెరిగిన అంచనాల ప్రకారం రూ.4,000.00 కోట్లు అదనంగా అడుగుతున్నారు. ఇందాక చెప్పిన వ్యతాపం రూ.18,480.00 కోట్లు మరియు రూ.4,000.00 కోట్లుగా ఈనాడు ఉన్న మొత్తం మళ్లీ ప్రాజెక్టులు పూర్తయే నాటికి మరో నాలుగు వేల కోట్ల రూపాయలకు చేరుతుంది. మొత్తం ప్రాజెక్టుల నిర్మాణ వ్యయం రూ. 25,368.00 కోట్లకు చేరే అవకాశం ఉంది. ఇవాళ రాష్ట్ర ప్రజలను మీ ద్వారా నేను అడుగుతున్నాను. ఇ.పి.సి. అవసరమా? కాలువ పనులు చేయడానికి ఇ.పి.సి. విధానం అవసరమా? డెల్ఫ్ఱో డెల్ఫ్ఱో మాడ్రాజేప్స్ పనులకు ఇ.పి.సి. విధానం అవసరమా?

...

రాష్ట్ర ప్రజలను మీ ద్వారా అడుగుతున్నాను. కాలువ పనులు చేయడానికి, డెల్ఫ్ఱో అధునీకరణకు, కృష్ణా డెల్ఫ్ఱో అధునీకరణకు ఈసీసీ అవసరమా? ఇవాళ రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా 40,000 చెరువుల ద్వారా 25,60,000 ఎకరాలు మైనర్ ఇరిగేప్స్ కింద ఉంది. గత దశాబ్దకాలంలో 25,60,000 ఎకరాల ఆయకట్టులో 2004-05లో 6,30,000 ఎకరాలు, 2005-06లో 9,23,000 ఎకరాలు, 2006-07లో 9,32,000 ఎకరాలు, 2007-08లో 9,03,000 ఎకరాలు, 2009-10లో 6,81,000 ఎకరాలు, 2010-11లో 9,97,000

ఎకరాలు, 2011-12లో 11,27,000 ఎకరాలు, 2012-13లో 13,43,000 ఎకరాలు, 2013-14లో 11,56,000 ఎకరాలకు పడిపోయింది. అంటే మన రాష్ట్రంలో రూ.45వేల కోట్లు ఖర్చు పెట్టినది మైనర్ ఇరిగేస్వన్ కింద భర్యుపెట్టినా బాగుండేది. ఉదయం వారి నియోజకవర్గంలోని చెరువులు బాగుచేయమని మిత్రులు గిద్దలూరు శాసనసభ్యులు శ్రీ అశోకరెడ్డి గారు అడిగారు. ఈ విధంగా వేల కోట్ల రూపాయలు వెచ్చించి మైనర్ ఇరిగేస్వన్లో చెరువులను బాగుచేసినట్లయితే ఒకోక్కు చెరువుకు పది, పదకొండు, పన్నెండు లక్షల రూపాయల చోప్పున మరమ్మత్తులకు ఇచ్చినట్లయితే, ఒక ప్రణాళిక ప్రకారం బాగుచేసినట్లయితే, ఫీడర్ ఛానళ్ల బాగుచేసుకున్నా, చెక్కుద్వాములు నిర్మించుకున్నా బాగుండేది.

నీరు-మీరు పథకం గురించి, ఇంకుడు గుంతల పథకం గురించి ముమ్మల్ని ఎగతాచి చేసి మీరు చేసిన ఘనకార్యం ఏమిటి? జలయజ్ఞం ద్వారా ఇన్ని వేల కోట్ల రూపాయలు వెచ్చించి ఒక్క చెరువును కూడా బాగుచేయలేదు. అప్పట్లో అనగా స్వాతంత్యం రాకముందు అప్పటి జమీందారులు తవ్వించిన చెరువుల కింద సాగవుతున్న వ్యవసాయాన్ని దెబ్బతీసే అధికారం మీకెవరు ఇచ్చారు? నికర జలాలు కావాలి, మాకు అన్యాయం చేయవద్దని రాయలసీమలో ఉధ్యమాలు చేశారు. అప్పటి ముఖ్యమంత్రి ఎస్టీ రామారావు గారిని సెక్రటేరియట్లోకి వెళ్లినియకుండా అడ్డంగా నిలబడితే ఆయన బాధతో, కోపంతో ముఖ్యమంత్రిగా ఉండి కూడా రోడ్డు మీద పడుకుని తన బాధను, ఆవేదనము, నిరసను వ్యక్తం చేశారు. తెలుగుగంగ పథకం ద్వారా అప్పటి మద్దాను నగరానికి తాగునీరు అందించడంతోబాటు వెనుకబడిన రాయలసీమ ప్రాంతానికి సాగునీరు, తాగునీరు ఇవ్వాలని ఆ మహానాయకుడు దూరధృష్టితో మూడు దశాబ్దాల క్రితం చేపట్టిన తెలుగుగంగ పథకంతోబాటు, రకరకాల ఆలోచనలతో హంద్రి-నీవా, గాలీరు-నగరి పథకాలు చేపట్టారు. అప్పుడు ఆ పథకాలకు మంచి పీర్లు పెట్టే అదృష్టం మాసినియర్ నాయకులు శ్రీ కె.ఇ.కృష్ణమూర్తి గారికి దక్కింది. ఆ రోజు ముఖ్యమంత్రిగా ఎస్టీ రామారావు గారు, ఇరిగేస్వన్ మంత్రిగా కె.ఇ.కృష్ణమూర్తి గారు ఉన్నారు. కానీ కొందరు రాయలసీమ నాయకులు ఉధ్యమాలు చేసి, అప్పటి ముఖ్యమంత్రి ఎస్టీ రామారావు గారి కారుకు అడ్డం పడుకున్నారు. తరవాత ఎస్టీ రామారావు గారి ఇంటివద్దకు వెళ్లి కూడా ధర్మ చేశారు.

ఎవరికి రాని సువర్ణావకాశం బచావత్ బ్రిటిషుస్వర్ రూపంలో రాజశేఖరదేశ్సిగారికి వచ్చింది. గతంలో ఎప్పడో 1972లో కర్రాటుక, మహారాష్ట్ర, అంధ్రప్రదేశ్లకు నదీ జలాల పంపకానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం దగ్గరకు వెళ్తే కేంద్ర ప్రభుత్వం కృష్ణా నదీ జలాల బ్రిటిషుస్వర్ 2000 సంవత్సరం వరకు నీటి కేబాయింపులు కేంద్ర ప్రభుత్వం ముందు మన రాష్ట్రం తరపున వాదనలు వినిపించి నీటి పంపకాలు పొందారు. 2000వ సంవత్సరం వరకు ఆ తీర్పు అమలులో ఉంది. ఆ తరవాత అల్పట్టి ద్వార్మ ఎత్తు పెంపు సమయంలో శ్రీ దేవగౌడ గారు ప్రధానమంత్రిగా

ఉన్నారు. అయినా అప్పటి తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం అడ్డుపడి ఆ డ్యూం ఎత్తును 517 మీటర్లకు తగ్గించడం జరిగింది. ఆ తరవాత 512 నుంచి 516 పెంచడం జరిగింది. ఆ తరవాత ఈ ట్రిబ్యూనల్ ఏర్పాటుకోసం సుప్రింకోర్పుకు మూడు రాష్ట్రాలూ కలిసి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి చెప్పుకుంటే కేంద్ర ప్రభుత్వం ట్రిబ్యూనల్ ఏర్పాటుచేస్తూ మీకు ఏమైనా ఇబ్బందులు ఉంటే ట్రిబ్యూనల్ ముందు మీ మీ వాదనలు వినిపించమని చెప్పడంతో 2000వ సంవత్సరం నుంచి 2003వ సంవత్సరం వరకు చర్చలు జరిగాయి. కేంద్ర ప్రభుత్వం 2004లో సుప్రింకోర్పు మాజీ న్యాయమూర్తి జస్టిష్ బ్రిజెష్ కుమార్ నేతృత్వంలో ముగ్గురు సభ్యులతో కృష్ణ జలాల ట్రిబ్యూనల్ను ఏర్పాటుచేసింది. అప్పుడు నేను ఈ సభలో శాసనసభ్యునిగా ఉన్నాను, ముఖ్యమంత్రిగా రాజశేఖరరెడ్డిగారున్నారు. అప్పుడు నేను ముఖ్యమంత్రి గారూ, మీరు గతంలో కృష్ణ నదీజలాలను రాయల్సీమకు తరలించడంకోసం ఉద్యమాలు చేశారు, ఇప్పుడు మరలా కృష్ణ ట్రిబ్యూనల్ ఏర్పాటంది కాబట్టి అఫిలపక్ష సమావేశం పెట్టండి, మా కష్టప్రాపొలు చెబుతాం, మీం కూడా మెట్టప్రాంతం నుంచి వచ్చాం, నాగార్జునసాగర్ కాలువ చివరి ఆయకట్టు కింద, ఎత్తిపోతల పథకాల కింద నీరందని పరిస్థితులున్నాయి, మా కష్టాలు, బాధలు వినడానికి అఫిలపక్ష సమావేశం పిలవండి, ప్రధాన ప్రతిపక్ష నాయకుడు చంద్రబాటు నాయుడు గారు కూడా వస్తారు అని నేను ఒక శాసనసభ్యుడిగాచెబితే పో, పోవయ్యా చెప్పవచ్చావు, కూర్చు, నీకేమి తెలుసు, పైన మా ప్రభుత్వం ఉంది, రాష్ట్రంలోనూ మా ప్రభుత్వం ఉంది, ట్రిబ్యూనల్ ముందు వాదనలు వినిపిస్తాం, మన రాష్ట్ర హక్కులను కాపాడుతాం, రాయల్సీమ కష్టాలు, మా కష్టాలు మాకు తెలుసు, మీరు మాటల్లాడకండి అంటూ మా నోరు మూయించారు.

బ్రిజెష్ కుమార్ ట్రిబ్యూనల్ ముందు రాష్ట్ర వాదనలు వినిపించడానికి ముస్టిం మైనారిటీలకు విద్యా, ఉద్యోగ రంగాలలో రిజర్వేషన్స్‌పై ప్రోకోర్పులో ప్రభుత్వం కేసు ఓడిపోవడానికి ప్రధాన కారకులు అప్పటి అడ్డకేట జనరల్ సుదర్శన్ రెడ్డి గారు. ఆయనను ఆ పదవి నుంచి తప్పించాలని కొన్ని పార్టీలు అప్పటి ముఖ్యమంత్రి గారి మీద పత్రించి తీసుకోస్తే ఆయనను అడ్డకేట జనరల్ పదవి నుంచి తప్పించి బ్రిజెష్ కుమార్ ట్రిబ్యూనల్ ముందు మన రాష్ట్రం తరపున వాదనలు వినిపించడానికి నియమించారు. కర్రాటుక ప్రభుత్వం తరపున ప్రముఖ న్యాయవాది శ్రీ నారీమన్ వాదిస్తే మన రాష్ట్రం నుంచి సుదర్శన్ రెడ్డి గారు వినిపించారు. బాధతో సభ నుంచి ఎన్నోసార్లు వాకోట చేశాం, పదే పదే కోరాం, కానీ ఆయన అన్ని నాకు తెలుసు, మీరు కూర్చుండి, మీం చేస్తాం, చూస్తామని చెప్పారు. మొన్న ఒక సోదరుడు సభలో మాటల్లాడుతూ హంద్రి-నీవాకు, గాలేరు-నగిరికి నికరజలాలేవి అని అడిగారు. నికలజలాలు ఎవరివల్ల రాలేదు? నికరజలాలు ఎవరు ఇవ్వాలంటే కేంద్ర ప్రభుత్వం నియమించిన ట్రిబ్యూనల్ ఇవ్వాలి. ట్రిబ్యూనల్ ముందు సమర్థవంతంగా మన వాదలు వినిపించాలి. వెనుకబడిన ప్రాంతం, కరపుపీడిత ప్రాంతమైన రాయల్సీమకు నికర జలాలు కావాలి. అప్పటి ప్రభుత్వం ఒక లేఖ కూడా ఇచ్చింది. ఎంత బాధాకరమంటే పైన ఒక రైతు కాలువ తూములు తీస్తుంటే కింద ఉన్న రైతు బతిమాలి చెప్పాడు, భయపెట్టి చెబుతాడు, ప్రాణాలకు తెగించి పైన తూము వేయకుండా

తన పాలానికి వచ్చే నీటిని కాపాడుకుంటాడు. ఆ విధంగా పాలాలలో మనం చూస్తుంటాం. కానీ ఎగువ రాష్ట్రంలో ప్రాజెక్టులు కడుతుంటే నేను ఇక్కడ జలయజ్ఞం చేస్తున్నాను, ప్రాజెక్టులకు నీరు అడగను, పైన ప్రాజెక్టులు కట్టినా ఫర్మలేదని అప్పటి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, అప్పటి ముఖ్యమంత్రి నిమ్మకు నీరెత్తినట్లు కూర్చుంటే ఇప్పుడు ఏమి జరిగిందంటే వెలుగొండ ప్రాజెక్టుకు, గాలేరు-నగరికి, హంద్రీ-నీవాకు నికరజలాలు రాలేదు. నదిలో నీటి లభ్యత లేదు. డిసెంబర్ బిలిటీని 75 శాతం నుంచి 65 శాతానికి తగ్గించి మనకు లేని నీటిని క్రియేట్ చేసి పైన కర్రాటక, మహారాష్ట్రలకు బ్రిజేష్ కుమార్ ట్రిబ్యూనల్ నీరు పంచిపెట్టింది. లేని నీటిని లెక్కించి డిసెంబర్ బిలిటీని 75 శాతం నుంచి 65 శాతానికి తగ్గించింది. ఆ విధంగా జరుగుతున్నప్పుడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తరఫున ప్రాణాలోడ్డి, అవసరమైతే పెద్ద పెద్ద న్యాయకోవిదులను తీసుకొచ్చి ట్రిబ్యూనల్ ముందు మన వాదనలు వినిపించి మన హక్కులను కాపాడుకోవాలి.

ఆల్ఫ్రోడ్ ఎత్తు 5 మీటర్లు మూడు అంగుళాలు పెంచుకొనే విధంగా బ్రిజేష్ కుమార్ ట్రిబ్యూనల్ కర్రాటకు అనుకూలంగా తీర్చు ఇచ్చింది. ఆల్ఫ్రోడ్ ఎత్తు 18 అడుగులు పెరిగితే శ్రీశైలానికి వరద నీరు అక్షోబర్లో వస్తుంది. అక్షోబర్, నవంబర్లో జలాలు వస్తే రాయలసీమ ఏమి కావాలి? కృష్ణ డెల్టా ఏమి కావాలి? నాగార్జునసాగర్ ఆయకట్టు ఏమి కావాలి? ఆ విధంగా ట్రిబ్యూనల్ తీర్చు వస్తే అప్పటి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిమ్మకు నీరెత్తినట్లు కూర్చుంది. అప్పుడు చంద్రబాబు నాయుడు గారిని ప్రకాశం బ్యారేజ్ వద్దకు తీసుకొచ్చి మహో ధర్మ చేసి చెప్పాము. ప్రభుత్వ కళ్లు తెరిపించాలని ఆయన మండుటెండలో ధర్మ చేసి రేపు ప్రకాశం బ్యారేజ్కు నీరు రాదు, రాయలసీమకు కరవు వస్తుంది, కృష్ణ డెల్టా ఎండిపోతుందని చెప్పారు. సాగర్ ఆయకట్టు బీడు పడుతుందని చంద్రబాబు నాయుడు గారు మహో ధర్మ చేస్తే మమ్మల్ని ఎగతాళి చేశారు.

...

సంవత్సరం తిరక్కుండానే పాపం చనిపోయి ఎక్కడున్నారో మహోనుభావుడు ఎర్రన్యాయుడు గారిని కృష్ణ నది దగ్గర కూర్చోబెట్టి వేలాది మంది రైతులతో మహోధర్మ చేయడం జరిగింది. అప్పుడు మీరు కూడా ఉన్నారు. ఆ రెండు మహో ధర్మాలలో మీరే సాక్ష్యం. "బ్రిజేష్ కుమార్ ట్రిబ్యూనల్ తీర్చిపోబోతోంది, మనకు కష్టాలు వస్తున్నాయి, రాబోయే రోజుల్లో ఆలమట్టీ ఎత్తు పెంచే విధంగా నిర్ణయాలు జరుగుతున్నాయి, మనకు అన్యాయం జరుగుతోంది, మీరు వెంటనే ప్రధానమంత్రి గారి దగ్గరకి వెళ్లండి, కేంద్రంలో మీకు 30 మంది ఎంపీలున్నారు, వెంటనే పార్టీమెంటులో వత్తిడి తీసుకువస్తే ఆ తీర్చు అగుతుంది" అని బతిమాలి చెప్పాము. అడుక్కున్నాము. ఏ మాత్రం పట్టించుకోలేదు. జడ్డిమెంటు వచ్చింది. తాపీగా నిమ్మకు నీరెత్తినట్లుగా కూర్చున్నారు.

ప్రధాన ప్రతిపక్ష నాయకులుగా ఉన్న తెలుగుదేశం పార్టీ అధ్యక్షులు చంద్రబాబు నాయుడు గారు శాసన సభ్యుడిగా ఉన్న నన్ను సుఫ్ఫీం కోర్సుకి పంపించి స్పృష్ట లీవ్ పిటీషన్

వేయించారు. స్పెషల్ లీవ్ పిటీషన్ నేని ఆ తీర్పు అమలు చేస్తే గజిట్ అయితే మాకు అన్యాయం జరుగుతుంది, తాగునీరు, సాగునీరు ప్రశ్నార్థకమహుతుందని నేను వెళ్లి రైతులతో కలిసి సుప్రీంకోర్పులో స్పెషల్ లీవ్ పిటీషన్ వేశాను. తరువాత కిరణ్కుమార్ రెడ్డి గారి ప్రభుత్వం కళ్లు తెరచి అన్ని పార్టీలతో అఖిల పక్కాన్ని ధిల్లికి తీసుకువెళ్లి ప్రధానమంతి గారిని కలవడం జరిగింది. మీరు ప్రధానమంతి గారి దగ్గరకి వెళ్లిన వారిలో ఆ డెలిగేషన్లో మీరు కూడా ఉన్నారు. అప్పుడు ఆ ఎన్వెల్పీని రాష్ట్రప్రభుత్వం తరఫున సుప్రీంకోర్పులో వేశాం. సుప్రీం కోర్పు కూడా ప్రభుత్వాలు ఎన్వెల్పీలో ఉండాలి కాబట్టి అన్యాయం జరిగినప్పుడు రమ్మనమని చెప్పి నాకు సుప్రీం కోర్పు వెసులుబాటు ఇచ్చింది. ఏదేవైనా సరే రాష్ట్ర విభజన జరిగింది కాబట్టి వెంటనే బ్రిజేస్ కుమార్ ట్రిబ్యూనల్ తీర్పుని గజిట్ చేయమని సుప్రీం కోర్పులో నారీమణ్ గారు చాలా పెదవత్తున వాదనలు వినిపించారు. సుప్రీం కోర్పు అంధపదేశ్ ప్రభుత్వానికి, తెలంగాణ ప్రభుత్వానికి నాలుగు వారాల సమయమిచ్చింది. ఆ తీర్పు గజిట్ అయితే ఆల్మటి ఎత్తు 18 అడుగులు పెరుగుతుంది కాబట్టి ఆ నీళ్లను వాడుకోవచ్చు, ఆ వాటర్ ద్వారా విద్యుత్తు వస్తుంది, సాగునీరు వస్తుంది 20 లక్షల ఎకరాలు అదనంగా సాగుచేసుకోవచ్చని కర్లాటక ప్రభుత్వం, మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వం భావించాయి. ఆ విధంగా చేస్తే శ్రీశైలం ప్రాజెక్టుకి నీళ్ల రాని పరిష్కారి ఏర్పడుతుంది. అవన్నీ పట్టించుకోకుండా మేము జలయజ్జం చేశాం, మేము సడుస్తుంచే నీళ్లస్తున్నాయని చెబుతుంటే బాధేస్తుంది. ఒకళ్లను తిట్టులనో, లేనివాళ్ల గురించి మాటల్లాడాలనో కాదు. మొన్న రాయలసీమ వెళ్లాను. ఏ ఎన్వెల్పీని కదిలించినా మా కాలువ బాగు చేయి, మా లిష్టు బాగు చేయి. మా ప్రాజెక్టుకి స్థిర్ముఖ్యం, మా ప్రాజెక్టుకి డబ్బులిమ్ము, మా చెరువులకి మంచిస్థిర్ముఖ్య అని పార్టీలక్రతింగా ప్రతీ శాసన సభ్యుడు కష్టాలు బాధలు చెబుతున్నారు. అందువలన రూ.8486 కోట్లు బడ్జెట్ ఇచ్చారు. ప్లాన్లో రూ.3210 కోట్లు ఇస్తే, నాన్ప్లాన్లో రూ.5275 కోట్లు ఇచ్చారు. ఈ మొత్తం రూ.8486 కోట్లలో రూ.4628 కోట్లు వడ్డిలకి కట్టాలి. ఈపీసీ విధానం ద్వారా కాకుండా నాన్ ఈపీసీలో ఉన్న పనులను ఒక ప్రణాళిక ప్రకారం అంటే ఈ రెండు సంవత్సరాల్లో ఈ ప్రాజెక్టు పూర్తి చేస్తాం, ఈ మూడు సంవత్సరాల్లో ఈ ప్రాజెక్టు చేస్తాం అని నిర్ణయించి పుంటే బాగుండేది. అందుకే మేము ఒక నిర్ణయం తీసుకున్నాం. వెనుకబడ్డ ఉత్తరాంధర్లో వంశధార ప్రాజెక్టు కింద నాగావళి కింద ప్రాజెక్టులు టేక్స్ చేయాలని నిర్ణయించాం. తేటపల్లికి రూ.220 కోట్లు ఖర్చుతుంది కాబట్టి ఆ ప్రాజెక్టు పూర్తి చేయాలి. వెలిగొండ ఫేజ్.1 కి స్థిర్ముఖ్యాలని భావిస్తున్నాం. ఎందుకంటే దాని వలన ప్రకాశం జిల్లాలో తాగునీరు వస్తుంది. కొంత మేర సాగునీరు వస్తుంది. శాసన సభ సమావేశాలైన తరువాత మా అధికారులను తీసుకు వెళ్లి హంద్రినీవా కాలువ మొత్తం పరిశీలించి ఎక్కడ బాటిల్నెక్స్ ఉన్నాయి, ఎక్కడ మోటర్లకు ఇఱ్పింది ఉంది, ఎక్కడ కాలువలకు ఇఱ్పింది ఉంది, ఎక్కడ నష్టైలు జరిగాయి అదే విధంగా ఏమేరకు వాటిని బాగు చేసుకోగలమని ఒక ప్రణాళిక వేసుకోవడం జరిగింది. ఆ విధంగా ముఖ్యమంతి గారు నిన్న స్వయంగా ఒక సంవత్సర కాలంలో ఈ బడ్జెట్లో ఇచ్చిన ప్రాజెక్టులు కాకుండా మూడు ప్రాజెక్టులకి కూడా నిధులు కేటాయించాలని, కేంద్రం నుంచి డబ్బులు తేవాలని, రాష్ట్ర విభజన జరిగినప్పుడు ప్రాజెక్టులకి డబ్బులు ఇస్తామని చెప్పారు కాబట్టి వాటికి కూడా డబ్బులు

తేవాలని ప్రయత్నంలో భాగంగా నిన్న స్వషటగా ముఖ్యమంత్రి గారే మా శాఖ తరఫున హమీ ఇచ్చినందుకు ముఖ్యమంత్రి గారికి ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. తప్పకుండా ఆ ప్రాజెక్టులని పూర్తి చేయడమే కాకుండా ఏదైతే సభ్యులు తమ నియోజక వర్గాల్లో సమస్యలు చెప్పారో, జిల్లాల్లో సమస్యలు చెప్పారో... పోతిరెడ్డిపాడు గురించి గానీ గాలేదు సగరికి సంబంధించి గానీ ఎక్కడెక్కడైతే లిప్పు ఇరిగేషన్ కి సంబంధించి గానీ, మొహన్ రెడ్డి గారు చెప్పినట్లుగా కర్మాల్లో చెక్కడ్యము కట్టడం వలన వచ్చే ఇట్టందులు గానీ ఈ విధంగా సభ్యులు చెప్పిన విషయాల్లో తగు చర్యలు తీసుకుంటాము.

పులిచింతల ప్రాజెక్టుకి 2003వ సంవత్సరంలో రూ.565 కోట్లు అడ్డినిస్ట్రీషన్ శాంక్షన్ ఇచ్చాము. ఇవాళ పది సంవత్సరాలు పూర్తింది. గత సంవత్సరం కిరణ్ కుమార్ రెడ్డి గారు విజయవాడ ఎగ్గిబిషన్ గ్రోండ్లో పులిచింతల సెట్టింగ్ వేసి నీళ్లాదిలేశారు. ఇంత వరకూ ఆ డ్యాముకి గేట్లు ఎత్తడానికి కరెంటు పనులు పూర్తి కాలేదు. ఈ మూడు నెలల్లో గేట్లకు సంబంధించి రబ్బర్ లైనింగ్ పూర్తి చేసి నాలుగు టీఎంసీల నీళ్లు నిలబెట్టాము. రేపు నాగార్జున సాగర్ ఓవర్ఫౌల్ అయినప్పుడు 11 టీఎంసీల నీళ్లు నిలబెట్టాలనే ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. దానితోబాటు కరెంటు పనులు కూడా పూర్తి చేస్తాం. రాబోయే సంవత్సరంలో 22 టీఎంసీలు, ఆ షై సంవత్సరంలో 42 టీఎంసీలు ఆ విధంగా డ్యామ్ సీప్సీని దృష్టిలో పెట్టుకుని చేస్తాం. ల్యాండ్ అక్కిజిషన్ కి సంబంధించి ఆర్ అండ్ ఆర్ పనులు పూర్తి కాలేదు. రీపోబిలిషెన్స్ పనులు పూర్తి కాలేదు. ఇళ్లు కట్టడం పూర్తి కాలేదు. పులిచింతలని జాతికి అంకితం చేశారు.

పోలవరం ప్రాజెక్టుని కూడా త్వరితగతిన నాలుగు సంవత్సరాల్లో పూర్తి చేయాల్సిన అవసరం ఉంది. పోలవరం ప్రాజెక్టు అధారిటీ క్రింద కేంద్ర ప్రభుత్వం జాతీయ ప్రాజెక్టుగా ప్రకటించింది. ల్యాండ్ ఎక్కిజిషన్, ఆర్ అండ్ ఆర్, అన్ని అనుమతుల విషయంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం బాధ్యత తీసుకుంటుంది. అది బహుళార్థ జాతీయ ప్రాజెక్టుగా వచ్చినప్పుడు 960 మెగావాట్ల విద్యుత్ పన్చుంది. నిశాఖపట్టణానికి, గోదావరి జిల్లాలకు 7,20,000 ఎకరాలకి గ్రావిటీ డ్యారా నీళ్లాస్తాయి. గోదావరికి 10 లక్షల ఎకరాలకు నీళ్లాస్తాయి. క్వాట్స్ డెల్టా 13 లక్షల ఎకరాలతో స్థిరికరించబడుతుంది. 25 లక్షల మంది ప్రజలకు మంచి నీళ్లాస్తాయి. ఈవిధంగా ఆ ప్రాజెక్టుని పూర్తి చేసి శ్రేష్ఠం దగ్గర ఆదా చేసుకునే నీళ్లని రాయలసీమ కరువు పీడిత ప్రాంతాన్ని వెనుకబడ్డ ప్రాంతాన్ని ఆదుకునే అవకాశం ఉంటుంది. వాళ్లకు నీళ్లిచ్చే అవకాశం ఉంటుంది.

అనంతపురం జిల్లాలో లిప్పు ఇరిగేషన్ కింద నీరు-చెట్టు కార్బూకుమం కింద వాటర్ కన్సర్వేషన్ మిషన్ పెట్టి ఏదైతే మైనర్ ఇరిగేషన్లో పడిపోయిన ఆయకట్టునంతా కాపాడాల్సిన అవసరం ఉంది. ఇరిగేషన్ డిపార్ట్మెంటు, అగ్రికల్చర్ డిపార్ట్మెంటు, ఫారెస్ట్ డిపార్ట్మెంటు, మునిసిపల్ అడ్డినిస్ట్రీషన్ డిపార్ట్మెంటు, రూరల్ డిపార్ట్మెంటు, ఉపాధి హమీ డ్యారా ఈ డబ్బులన్నీ క్రోడీకరించి రూ.5000 కోట్లు సమీకరిస్తాము. ఒక శాసన సభ్యుడో, ఒక మంత్రో

నెర్లయం తీసుకుని ఒక చెక్కడ్యము పెట్టడం, కాంటూర్ ట్రైంచెన్ తవ్వి ఒక చెట్టు పెట్టడమో కాకుండా శాస్త్రీయ పద్ధతుల్లో శాటిలైట్ ద్వారా మ్యాపింగ్ చేశాం. అనంతపురం జిల్లాలో 3500 పాయింటు వచ్చాయి. ఈ పాయింట్లన్నీ మైనర్ ఇరిగేషన్ ద్వారా, రూరల్ డెవలప్ మెంటు ద్వారా ఈ శాటిలైటు మ్యాపింగ్ ని చెక్ చేయిస్తున్నాము. సప్టోబరు మూడవ వారంలో 13 జిల్లాల్లోని ఆరు శాఖల అధికారులని, ప్రజా ప్రతినిధులని కూడా అహ్వానిస్తున్నాము. శాటిలైటు మ్యాపింగ్ ఎలా వచ్చింది, గ్రోండ్ రియాలిటీన్ ఇలా ఉన్నాయి, 50 సంవత్సరాల్లో ఈ పసులు చేశాం, రాబోయే రోజుల్లో ఇవి చేసుకోవాలి, జల సంరక్షణ ద్వారా నీళ్ళ కాపాడుకోవాలి, పద్ధ వర్షపు చుక్కని ఒడిసిపట్టుకోవాలి, గ్రోండ్ వాటర్ పెంచుకోవాలి, వెనకబడ్డ ప్రాంతాల్లో మెట్ట ప్రాంతాల్లో ఇంవ్ ఇరిగేషన్, స్ప్రింకల్ ఇరిగేషన్ పెట్టి నీరు-చెట్టు కార్బూకమం ద్వారా కరువు పీడిత ప్రాంతాలని, వెనకబడ్డ ప్రాంతాలని ఆదుకోవాలనే ఉండేశంతో పెద్దయొత్తున ఈ వాటర్ కన్సర్వేషన్ మిషన్కి ముఖ్యమంత్రి చైర్మన్ గా మా డిపార్ట్మెంటు పెద్దన్నగా ఉండి ఆరు శాఖలని సమన్వయం చేసుకుని కరువు ప్రాంతాల్లో వెనకబడ్డ ప్రాంతాల్లో ఈ కార్బూకమాన్ని చేపడతాం.

...

ప్రాధాన్యతా క్రమంలో ఏవైతే ప్రాజెక్టులు ఉన్నాయో వాటికి కేంద్ర నుండి ఏపిబిపి, త్రిబులార్, జైకా ఈ నదుల గురించి ఉమాభారతి గారిని రెండు సార్లు కలిశాము. మొన్న రాష్ట్ర విభజన తర్వాత కూడా ముఖ్యమంత్రి గారు వెనకబడ్డ ప్రాంతాల ప్రాజెక్టులకు డబ్బులు ఇవ్వాలని కోరడం జరిగింది. పోలవరం ప్రాజెక్టుకు సంబంధించిన కాలువల నిమిత్తం గతంలో ఖర్చు పెట్టిన రూ.5000 కోట్లను రియంబర్ చేయమని అడుగుతున్నాము, అలాగే రూ.2000 కోట్లను బడ్జెట్లో కేటాయించమని అడిగాము. దాని మీద పోలవరం ప్రాజెక్టుకు సంబంధించిన అధికారులను త్వరలోనే పంపించబోతున్నారు. అటు రాష్ట్రప్రభుత్వం ఇటు పిపిల్ అందరం కలిసి సమన్వయంతో చేసుకొని, పోలవరం ప్రాజెక్టుని త్వరితగతిన పూర్తి చేయాలి. ఉత్తరాంధ్ర ప్రాజెక్టులను త్వరితగతిన పూర్తి చేయాలి. రాయలసీమలో పెండింగ్లో ఉన్న ప్రాజెక్టులన్నీంటినీ ప్రాధాన్యతా క్రమంలో పూర్తి చేయాలి.

ఇవి కాకుండా గోదావరి డెల్ఫో, కృష్ణా డెల్ఫో, ఘర్ బ్యాంక్సు, కరకట్టలు ఇవన్నీ కూడా చేసుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది. ఈ మెడ్రాజెషన్ పనులను శాసనసభ సమావేశాల తర్వాత గోదావరి డెల్ఫో అధికారులను మరియు ప్రజాప్రతినిధులను అహ్వానిస్తూ, కృష్ణా డెల్ఫో మెడ్రాజెషన్ మీద పశ్చిమ గోదావరి, కృష్ణా గుంటూరు, ప్రకాశం ఈ నాలుగు జిల్లాలకు సంబంధించిన ఎమ్మెల్సీలు ఎమ్మెల్సీలు మరియు ఎపీలను ఆహ్వానించి 14వ తారీకున గుంటూరులో ఒక సమావేశాన్ని ఏర్పాటు చేస్తున్నాం. మా డిపార్ట్మెంటులో ప్రస్తుతం ఉన్న అధికారులందరినీ సమన్వయం చేసుకొని, జలయజ్ఞం ధనయజ్ఞంగా కాకుండా, ఈ విధంగా వేల కోట్లను దోచిపెట్టి వ్యవస్థ అంతా ఇన్ని రకాల ఇబ్బంద్సల్లో పడే విధంగా కాకుండా, ప్రస్తుతం ఉన్న పనులన్నీ క్యాన్సిల్ చేద్దామంటే రూ.20 వేల కోట్లు, ఉన్న రేట్లతో as it isగా వాళ్ళ ఒప్పుకున్న

ఒప్పందాల ప్రకారం ముందుకెళ్లడానుంటే రూ.4 వేల నుండి రూ.10 వేల కోట్లకు పెరిగే పరిస్థితి ఉంది.

ఇప్పటికిప్పుడు రద్దు చేసి క్రొత్తగా టెండర్లను పిలుద్దానుంటే రూ.20 వేల కోట్లకు వెళుతుందో ఎన్ని వేల కోట్లకు వెళుతుందో తెలియని విధంగా ఉంది. ఇప్పటికి ఒప్పందాలు జరిగి ఉన్నాయి. అందుకే ప్రాజెక్టు వారీగా సమీక్షించుకొని గొండ రియాలిటీస్‌ని అక్కడ ఉన్న ప్రజాప్రతినిధులను అందరినీ సమన్వయపరచి ప్రాజెక్టులను పూర్తి చేయాలి, ప్రయారిటైజ్ చేసుకోవాలి, ప్రాజెక్టులు మాత్రం పూర్తి కావాలనే లక్ష్యంతో ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబు నాయుడు గారు ఉన్నారు. ఈ ప్రాజెక్టులన్నింటినీ ఎట్టి పరిస్థితుల్లో పూర్తి చేయాలి, రాబోయే 5 సంవత్సరాల్లో ఈ ప్రాజెక్టులను పూర్తి చేసి, ఆ ప్రాజెక్టులను పూర్తి చేసి అదృష్టం తెలుగుదేశం పార్టీకి, ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబు నాయుడు గారికి, ఆయన ఆధ్యర్యంలో పని చేసే అదృష్టం మాకు వచ్చింది కాబట్టి, తప్పకుండా ప్రాజెక్టులన్నింటినీ పూర్తి చేస్తామని తెలియజేస్తా సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ క. శ్రీధర్ రెడ్డి(నెల్లూరు, రూర్లీ) : అధ్యక్షా, తమరి ద్వారా గౌరవ మంత్రివర్గ సభ్యులందరికీ ఒక చిన్న సూచన చేస్తున్నాను. విమర్శ కాదు. మంత్రులు మాటల్లాడేటప్పుడు సంయుక్తమనం పాటిస్తే బాగుంటుంది. హుందాగా మాటల్లాడితే ఇంకా బాగుంటుంది. మంత్రిగారు అనేక విషయాలను చెప్పారు. తల్లి కాంగ్రెస్ - పిల్ల కాంగ్రెస్ అని లేకపోతే పందికొక్కులు అని మాటల్లాడారు. దయచేసి గమనించండి, ఆ విధంగా రెచ్చగొట్టడం మంచిది కాదు. ఇవతల నుంచి మేము లేచి ఎన్టి రామార్ప గారి గురించో వైప్రాయ హోటల్ గురించో మాటల్లాడితే చర్చలు ప్రక్కదారి పడతాయి. దయచేసి, ఆ ప్రక్క ఈ ప్రక్క రెండు ప్రక్కల కూడా సమర్థవంతంగా మాటల్లాడే వ్యక్తులు ఉన్నారు. చర్చలను నేరుగా ప్రజల్లోకి పంపిద్దాం.

మంత్రి గారు చాలా చక్కగా చాలా విషయాలు చెప్పారు. అదేవిధంగా అల్పట్టి గురించి చెప్పారు. ఆంధ్రల పాలిటి శాపంగా మారిన అల్పట్టి ప్రాజెక్టుకు దేవేగోడ గారు ప్రధానమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు తెలుగుదేశం పార్టీకి చెందిన నలుగురు మంత్రులు ఆ క్యాబినెట్లో ఉండి రూ.300 కోట్లు ఏపటిపి నిధులు అల్పట్టి ప్రాజెక్టు మంజూరు చేసిన మాట వాస్తవమా కాదా? ఆ రూ.300 కోట్లు నిధులతో అల్పట్టి ప్రాజెక్టు ఎత్తు పెరిగిన మాట వాస్తవమా కాదా అనేది కూడా చెబితే బాగుంటుంది. చివరిగా మంత్రిగారు చెప్పారు. జరిగే పరిణామాలను చూస్తుంటే నాకు బీపి మగర్లు జాప్తపుతున్నాయని చెప్పారు. మనందరం మంత్రి గారు ఆరోగ్యంగా ఉండాలని కోరుకొంటున్నాం. ఒక వేళ బీపి మగర్లు పెరిగే అవకాశం ఉంటే వారు రాజీనామా చేసినట్లయితే, ప్రక్కనే సీనియర్ నాయకులు బుచ్చయ్య చౌదరి గారు ఉన్నారు, తెలుగుదేశం పార్టీని స్థాపించినప్పటి నుండి ఆ జండాను మోసిన వ్యక్తి. (మైక్ కట్ అయ్యంది)

శ్రీ పి.శ్రీనివాసులురెడ్డి (కోపూర్): అధ్యక్షా, ముందుగా గౌరవనీయులైన ఇరిగేషన్ శాఖామంత్రి శ్రీ దేవినేని ఉమామహాశ్వరరావు గారు అద్భుతంగా, గత 10 సంవత్సరాల కాలంలో ఈ రాష్ట్రంలో ఇరిగేషన్ మీద జరిగిన ప్రతి అంశం గురించి ఎంతో లోతైన విధానంలో వాస్తవాలను చెప్పారు. ప్రతిపక్ష సభ్యులు నోరెత్తుకుండా, నోరు మెతపకుండా ఇట్లూ అటు చూడకుండా, అద్భుతంగా ఈ సభను రక్తి కట్టించినందుకు వారికి ప్రత్యేకమైన ధన్యవాదాలను తెలుపుతున్నాను.

MR.SPEAKER: Please come to the point.

శ్రీ పి.శ్రీనివాసులురెడ్డి : గౌరవ సభ్యులు కోటంరెడ్డి శ్రీథర్ రెడ్డి గారు మాట్లాడారు. నిదిలేచింది మొదలు, రావడం రావడం ఏ ప్రశ్న అడిగినా ముందు వైఎస్ రాజశేఖరరెడ్డి గారి పేరుతో మొదలు పెట్టి వైఎస్ రాజశేఖరరెడ్డి గారి పేరుతో ముగిస్తున్నారు. దివంగతనేతని ఎన్నికల్లో నిరంతరం వాడుకొని, ఈరోజు మాట్లాడుతున్నారు. మీపార్ట్ పేరు మీకు ఈరోజు గుర్తొచ్చింది, చెప్పుకోవడానికైనా సిగ్గుండాలి, సంస్కరం ఉండాలి. (అంతరాయం) ఎన్నికల సందర్భంలో రాజశేఖరరెడ్డి గారి పేరును చెప్పి ముందుకు పోయిన పరిస్థితిని మీరు గుర్తు పెట్టుకొవాలి. తమరి ద్వారా గౌరవ మంత్రి గారికి మనవి చేసేదేమంటే, అత్యంతబాధాకరమైన విషయం, మంత్రి గారు మా జిల్లాను విస్కరించారు. పెన్నా డెల్టా మోడ్యూలేషన్ కార్బూకమం గురించి ప్రస్తావించలేదు. ఆనాడు రాజశేఖరరెడ్డి గారు ఎప్పుడో బ్రిటీష్ వారి హాయాంలో కట్టిన సంఘం బ్యారేజీకి 2005-06 ప్రాంతంలో శంఖుస్థాపన చేస్తే ఈరోజు మాట్లాడిన మా జిల్లాకు సంబంధించిన గౌరవ సభ్యుడు, ఏమయ్యా.. నీకు ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టుల గురించి బాధ్యత లేదా? (శ్రీ క. శ్రీథర్ రెడ్డిని ఉద్దేశించి) జిల్లా రైతంగం పట్ల నీకు చిత్తశుద్ధి లేదా? వేరే విషయాలు మాట్లాడావు, పెన్నా డెల్టా అధునికీకరణ కార్బూకమం గురించి ఎందుకు మాట్లాడటం లేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : శ్రీనివాసులు రెడ్డి గారు మీ విషయాల గురించి మీరు మాట్లాడండి. స్పీకర్..

శ్రీ పి.శ్రీనివాసులురెడ్డి : అధ్యక్షా, మా బాధను మా ఆకందనను మీరు అర్థం చేసుకోండి. నేను గౌరవ మంత్రిగారికి మనవి చేసేదేమంటే, సంఘం బ్యారేజీని నిర్మిస్తామని రూ.25 కోట్లను ఖర్చు పెట్టారు, నెల్లారు బ్యారేజీని కడతామని రూ.85 కోట్లను ఖర్చు పెట్టి పనులను అర్థంతరంగా ఆగిపోయాయి. పెన్నా డెల్టా అధునికీకరణ కార్బూకమాలను చేపట్టి ఇప్పిసి విధానంలో, కొలగొట్టే కాంట్రాక్టర్లు అర్థంతరంగా పనులను ఆపేశారు. కాబట్టి తమరి ద్వారా మనవి చేసేదేమంటే, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోనే నెల్లారు జిల్లా అంటే పూర్తి డెల్టా ప్రాంతం. నా నియోజకవర్గంలో ఒక్క ఎకరం కూడా నాన్ డెల్టా ప్రాంతం లేదు. పూర్తి డెల్టా ప్రాంతమైన నా

నియోజకవర్గంలో ఈ మూడు ప్రాజెక్టులను పూర్తి చేసి మా రైతాంగాన్ని ఆదుకోవాలని తమరిద్వారా గౌరవ మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ జి.శ్రీకాంత్‌రెడ్డి (రాయచేటి): చాలా సంతోషం అధ్యక్షా. ప్రమాణ స్వికారం చేసిన మూడు నెలల తర్వాత ప్రాజెక్టులపైన మంచి అవగాహనతో మాటల్లాడిన మంత్రి గారిని వ్యక్తిగతంగా అభినందిస్తున్నాను. ముఖ్యంగా, మాటల్లాడే ముందు కొన్ని నీజాలను గమనించి ఉంటే బాగుండేది. మంత్రి గారు మాటల్లాడుతూ 2004లో బ్రిజెష్ కుమార్ ట్రైబ్యూనల్ వచ్చిందని చెప్పారు. 2004లో బ్రిజెష్ కుమార్ ట్రైబ్యూనల్ వస్తుంది నికర జలాల కేటాయింపులు ఉండవు, వాళ్ళ ఒక నిర్దిశం తీసుకుంటారనే సదుద్దేశంతోనే రాజశేఖరరెడ్డి గారు జలయజ్ఞం కార్యకమాన్ని ప్రారంభించి, వీలైనన్ని ప్రాజెక్టులను పూర్తి చేయాలని తపించిన వ్యక్తి రాజశేఖరరెడ్డి గారు. ఆ విషయాన్ని మర్చిపోయారు.

(అంతరాయం)

సోదరులారా.. ఒక సూచన చేసేటప్పుడు ఓపికగా ఏనాలి. అంతకు మునుపు 1994 నుంచి 2004 వరకు అధికారంలో ఉన్న చంద్రబాబు నాయుడు గారు, అన్నింటికీ శంఖుస్థాపనలు చేసుకుంటూపోయి ఒక ప్రాజెక్టుకు కూడా ఒక్క రూపాయిని కూడా ఖర్చు పెట్టుకపోవడం వలన ఈ దుస్థితి వచ్చింది. 2004 తర్వాత అధికారంలోకి వచ్చిన రాజశేఖరరెడ్డి గారు ఏ విధంగా తపించారో, ఆ విధంగా చంద్రబాబు నాయుడు గారు ఇరిగేషన్ పై ఫోకన్ చేసుంటే మనకు నికర జలాలు కేటాయించబడేవి.

ఆరోజు తెలుగుగంగ ప్రాజెక్టును మహానీయులు ఎన్టి రామారావు గారు ప్రారంభించారు. కానీ ఆ ప్రాజెక్టును రాజశేఖరరెడ్డి గారు పూర్తి చేయబట్టే ట్రైబ్యూనల్ నుంచి 30 టిఎస్‌ల అల్టోప్స్ జరిగింది. వారు సర్క్యాస్ట్‌గా మాటల్లాడినా రాయలసీమ కష్టాల గురించి చెప్పినందుకు మా సోదరుడ్ని నేను అభినందిస్తున్నాను. అప్పును రాయలసీమ కష్టాల గురించి మాకు తెలుసు, ఏ రకంగా మేము నష్టపోతున్నాము, అనునిత్యం ఏ విధంగా అన్ని రకాలుగా మేము వెనుకబడిపోతున్నాం, మా ప్రాజెక్టులన్నీ మాకు రావాల్సిన సీళ్లన్నీ ఎటో వెళ్లిపోతున్నాయనే బాధ ఎప్పటి నుంచో మాకు ఉంది. ఆ కారణంచేతనే పోతిరెడ్డిపాడును ప్రారంభించారు. అయిదు సంవత్సరాల్లో ఆయన చేసిన పనులు, ఎన్టి రామారావు గారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు చేసిన పనుల గురించి పదే పదే చెప్పుకున్నారు, కానీ చంద్రబాబు నాయుడు గారి పేరును ఒక్కసారి కూడా చెప్పుకోలేని పరిస్థితుల్లో తాను ఉన్నారంటే దానికి సిగ్గుపడాల్సింది పోయి, ఇంకా ఏదేదో రాజకీయాలు మాటల్లాడితే ఎట్లా? మంత్రిగారు ఒక మాట అన్నారు, మూడు నెలల కాలంలో ఈ ప్రాజెక్టుల వర్ధకు తిరిగిన కారణాన్ని బట్టి నాకు బీపి వచ్చిందని అన్నారు. బీసీ వచ్చే ఉంటుంది. కారణం, 2004 నుండి 2009 వరకు రాజశేఖరరెడ్డి

గారి ఆలోచనలతో జరుగుతున్న ప్రాజెక్టుల ప్రగతిని చూసి ఉమామహాశ్వరావు గారికి ఖచ్చితంగా బీపీ వచ్చి ఉంటుంది. అదే విధంగా తెలుగు గంగ నికర జలాల గురించి మా నాయకులు ఎన్టి రామారావు గారి కారుకు అడ్డంగా కూర్చున్నారు. కానీ ఎన్టి రామారావు గారి కారు మీద చెప్పులు వేసిన సంస్కృతి మాకు లేదు. ఆ సంస్కృతి ఎవరికి ఉందో ఆలోచన చేసుకోవాలి.

...

ఆనాడు స్వర్గీయ శ్రీ సందమూరి తారకరామారావు గారు రాష్ట్రానికి ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్న కాలంలో వారు పయనిస్తున్న కారుకు నీళ్ళకోసం అడ్డంగా కూర్చోవడం జరిగింది. కానీ ఎణ్ణి రామారావు గారి కారుపైన చెప్పులు విసిరేసిన చరిత్ర, సంస్కృతి మాకు లేదు. ఆ సంస్కృతి ఎవరికి ఉందో ఒకసారి ఆలోచన చేసుకోవాలిన అవసరముంది. మొం ఇప్పటికి కూడా స్ఫ్ట్టంగా ఒక విషయం చెబుతున్నాం. దాదాపుగా హంద్రి- నీవా, గాలేరు- నగరి, తోటపల్లి, వెలిగొండ ప్రాజెక్టు గానీ, ఏ ప్రాజెక్టునైతే ప్రయారిటీ పెట్టుకున్నారో 1994వ సంవత్సరం నుంచి 2004వ సంవత్సరం వరకు వీళ్ళ కేటాయించిన నిధుల యొక్క చిట్టాను చెప్పమనండి? మాటా మాటల్లడితే జలయజ్ఞం, ధనయజ్ఞం అని అంటారు. ఆనాడు దేనికోసం రాజశేఖరరెడ్డి గారు జలయజ్ఞాన్ని మొదలుపెట్టారు? ఆయన జలయజ్ఞం పేరున వారి హాయాంలో ఖర్చు చేసిన మొత్తం రూ. 47 వేల కోట్లు. కానీ లక్ష కోట్లు రూపాయలని వీళ్ళ మాటల్లడుతుంటారు. ఆ రూ.47 వేల కోట్లు మెత్తంలో వారి హాయాంలో ఎన్ని ప్రాజెక్టులను పూర్తిచేశారనే విషయమై ఒక్క ప్రాజెక్టు పైన చర్చ జరపడానికి మొం సిధంగా ఉంటాం. భైర్యం ఉంటే ప్రతి ప్రాజెక్టు దగ్గరకు రమ్మనండి. మొం తీసుకువెళ్ళాం. మా ప్రాంతంలో వెలిగల్లు ప్రాజెక్టు నిర్మాణాన్ని ఆనాటి కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రభుత్వం పూర్తిచేసినది. ఈరోజున హంద్రి- నీవా ప్రాజెక్టు నిర్మాణాన్ని మరో సంవత్సర కాలంలో పూర్తిచేసుకోగల్లతున్నామంటే, దాదాపు ఎనభై శాతం పనులను ఆనాడు రాజశేఖరరెడ్డి గారి హాయాంలో పూర్తిచేయడం జరిగింది కాబట్టే మీరు ఈనాడు ప్రాజెక్టుల గురించి చెప్పుకునే పరిష్కారి కల్గింది. అదే విధంగా వెలిగొండ, తోటపల్లి, వంశాధార ప్రాజెక్టుల నిర్మాణాల గురించి కూడా చెప్పుకోవాల్సిఉంది.

అధ్యక్షా, గౌరవ మంత్రి గారికి ఒకటే తమరి ద్వారా సూచిస్తున్నాం. రాజకీయకోణంలో మాటల్లడకుండా రాయలసీమ ప్రాంతానికి సంబంధించినటువంటి గాలేరు- నగరి ప్రాజెక్టుకు 40 టి.ఎం.సి.లనీరు, హంద్రి- నీవా ప్రాజెక్టుకు 43 టి.ఎం.సి.ల నికర జలాలను సాధించే దిశగా ఆలోచన చేయండి. ఆనాడు రాజశేఖరరెడ్డి గారు ప్రాజెక్టు నిర్మాణాన్ని పూర్తిచేశాడనే విషయాన్ని గౌరవ మంత్రి గారు మరచిపోయి మాటల్లడడం మంచిది కాదు. ఈరోజు ఉదయం గౌరవ మంత్రి గారు మైనర్ ఇరిగేప్పు గురించి చదివారు. 2004వ సంవత్సరం నుంచి లెక్కలను ఈరోజు ఉదయం గౌరవ మంత్రి గారు సభకు చదిని వివరిచారు. 2004వ సంవత్సరంలో ఆరు లక్షల ఎకరాలు ప్రాజెక్టుల నిర్మాణం కారణంగానే సాగులోకి వచ్చింది. అంటే గత ప్రభుత్వ దుష్టపరిపాలన వల్లే ఆ విధంగా జరిగింది. 2009వ సంవత్సరానికి దాదాపుగా 13 లక్షల ఎకరాలకు సాగునీరు అందించటే మైనర్ ఇరిగేప్పు పైన చెరువుల పైన ఆనాడు రాజశేఖరరెడ్డి

గారు దృష్టి పెట్టబట్టే ఆ స్థితికి రావడం జరిగింది. ఇప్పటికైనా గౌరవ మంత్రి గారు ఇటువంటి విమర్శలు మానడం మంచిది. ఎందుకంటే ప్రాజెక్టులపైన వారు సదభిప్రాయంతో మాటల్డాడారు కాబట్టి నేను సూచన చేస్తున్నాను. పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్మణాన్ని కూడా సత్వరమే పూర్తిచేయాలని అనునిత్యం రాజైభరట్టి గారు పరితపించేవారనే విషయం మీకు తెలుసు. పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్మణాన్ని పూర్తిచేసిన తరువాత ఆ నికర జలాలను రాయలసీమకు రప్పించే విధంగా ప్రణాళికను సిద్ధం చేయమని గౌరవ మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను. దుమ్మగూడం టెల్పాండ్ను నేపశల్ ప్రాజెక్టుగా డిక్లేర్ చేయించి తద్వారా రాయలసీమకు నికర జలాలను తీసుకువచ్చే ప్రయత్నం చేయాల్సిందిగా గౌరవ మంత్రి గారిని కోరుతున్నాడు. ఎందుకంటే, గౌరవ మంత్రి గారు రాయలసీమ ప్రాంతం గురిచి పదే పదే మాటల్డాడుతున్నాడు. నిజంగానే నేను సంతోషపడుతున్నాను. రాయలసీమ ప్రాంతానికి ఉపయోగపడే విధంగా దుమ్మగూడం టెల్పాండ్ ప్రాజెక్టు నిర్మణాన్ని పూర్తిచేసి మా ప్రాంతానికి మరో వంద టి.ఎం.సి.ల నీరు వచ్చే విధంగా చేస్తే ఎప్పుడూ మా ప్రాంత ప్రజాసీకం మీకు రుణపడి ఉంటుంది. ఎప్పటికి మిమ్మల్ని గుర్తు పెట్టుకునేందుకు మేం ప్రయత్నం చేస్తాం. ఆ రెండు పనులను మొదలుపెట్టే పనిలో మీరు ఉండాలి గానీ, చేసిన వాళ్ల పనులను చెప్పుకుని మీరు ఏదో సాధించామని చెప్పుకోవడంలో అర్థం లేదు.

శ్రీ ఆలపాటి రాజేంద్రప్రసాద్ (తెనాలి): అధ్యక్షా, మీ ద్వారా గౌరవ మంత్రి గారికి ఒక సూచన చేయాలని అనుకుంటున్నాను. కృష్ణ డెల్ల్ ఆధునికీకరణ డెల్ల్ రైతాంగ చిరకాల స్వప్నం. ఆధునికీకరణ పనులు చాలా చిన్నతనంగా ఉండేలాగ, కంటి క్రింది తుడుపు లాగా జరుగుతున్నాయి. కొన్ని రీచ్లకు సంబంధించిన పనులు ఇంకా ప్రారంభానికి నోచుకోలేదు. ఇప్పుడే గౌరవ మంత్రి గారు చెబుతున్నారు. సంవత్సరం సంవత్సరం దాటిపోతే ప్రాజెక్టు పనుల అంచనా వ్యయం మారిపోతోందని, ఎక్కువేషం పేరుతో ప్రజాధనం దుర్వినియోగమవుతోందని ఎంత పెద్ద కాంట్రాక్టరైనా సరే వాళ్ల మీద చర్యలు తీసుకునే విధంగా ఒక కార్యక్రమాన్ని చేపట్టాలని మంత్రి గారు ఇందాక చెప్పడం జరిగింది. సాగునీటిని పొదుపు చేసుకోవాల్సిన అవసరముంది. అదే విధంగా ఇతర ప్రాంతాలను కాపాడుకోవాల్సిన అవసరం కూడా మనకుంది. ఎందుకంటే మా ప్రాంతమంటే ఇతరులకు అసూయ. మా ప్రాంతం గోరె తోక బెత్తెడు లాగే, నీళైతే ఉన్నాయి గానీ పేరుకే డెల్ల్ ప్రాంతం అని చెప్పుకుంటున్నాం. కానీ రైతుకు దిగుబడి ప్రతి సంవత్సరం తగ్గిపోతోంది. అందుకే డెల్ల్ ప్రాంతం ఆధునికీకరణ జరగాలి. డెల్ల్ ప్రాంతాన్ని కాపాడుకోవాల్సిన అవసరముంది. డెల్ల్ ప్రాంతానికి సాగునీరు రావాలంటే డెల్ల్ ప్రాంతాన్ని ఆధునికరించాలి. గౌరవ మంత్రి గారు ప్రత్యేక దృష్టి సారించి ఆధునికీకరణ పనులు వేగవంతంగా పూర్తిచేయుటకు అవసరమైన చర్యలు సత్వరమే తీసుకోవాల్సిందిగా తమరి ద్వారా వారిని కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్: ఈ సందర్భంగా రెండు అంశాలను సభ దృష్టికి తీసుకురావల్సినపోంది. ఒకచేమిటంటే, 2004వ సంవత్సరం తరువాత రాయల్సీమ ప్రాంతంలో శంఖుస్థాపన చేసిన ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులన్ని కూడా కృష్ణ జలాల్లో సర్పస్వ వాటర్ పైన ఆధారపడి చేసినటువంటివే. ఈ సందర్భంగానే అనాడు ప్రభుత్వం బ్రిజేవ్ కుమార్ బ్రిబ్యునల్కు సర్పస్వ కృష్ణ జలాల మీద హక్కులు కోరబడడం లేదని ఒక లెటర్ ఇచ్చిన మాట కూడా వాస్తవం.

రెండవ అంశమేమిటంటే, బ్రిజేవ్ కుమార్ గారు బెంచ్ పైనే ఉండి వివిధ రాష్ట్రాల యొక్క వాదనలు వినేటప్పుడు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర వాదనలు చాలా బలహిసంగా ఉన్నాయి, సరిగ్గా అవగాహనలేకుండా వాదిస్తున్నారని చెప్పిన మాట వాస్తవం. నాకు తెలిసినటువంటి రెండు అంశాలను సభ దృష్టికి తీసుకురావల్సిన అవసరముందనే ఉండేశంతో ప్రస్తావించాను.

శ్రీ జి.శ్రీకాంత్ రెడ్డి: అధ్యక్షౌ, తమరు చెప్పిన అంశాల్లో చిన్న క్లారిఫికేషన్ కూడా ఇవ్వాలి. మీరు చెప్పింది కరెక్షన్ సార్. ఆ లెటర్ ఏ కారణం చేత ఇవ్వాలని చెప్పింది? అప్పుడు టోటల్గా ప్రాజెక్టును నిర్మించోద్దని అన్నప్పుడు ఏదో రకంగా ముందైతే ప్రాజెక్టును నిర్మించుకోవాలనే సదుచ్ఛేశంతో ఇచ్చినటువంటి లెటర్ దానితో పాటు అదే ఉండేశంతో 1994 నుంచి 2004 వ సంవత్సరం వరకు మంచి ఉండేశంతో ప్రాజెక్టుల నిర్మాణం జరిగి ఉండి ఉంటే, ఈనాడు బ్రిబ్యునల్కు అడ్డులేకుండా అన్నార్థ్ వాటర్ వచ్చి ఉండేది. ఆ అంశం గురించి తమరు ఒకసారి ప్రభుత్వానికి గుర్తుచేయాల్సి ఉందనేది మా అభిప్రాయం.

శ్రీ కె.ఇ.కృష్ణముర్తి: అధ్యక్షౌ.....

మిస్టర్ స్పీకర్: శ్రీకాంత్ రెడ్డి గారు మీరు కూర్చోండి. మాటలాడండి కృష్ణముర్తి గారు.....

శ్రీ కె.ఇ.కృష్ణముర్తి (పత్రికొండ): అధ్యక్షౌ, శ్రీకాంత్ రెడ్డి గారు ఇందాక కొంచెం పొరపాటుగా మాటల్లాడారని అనుకుంటున్నాను. అనాడు స్వర్గీయ శ్రీ సందమూరి తారక రామరావు గారి కారు పైన చెప్పులు విసిరారని చెప్పిన మాట వాస్తవం కాదు. శ్రీకాంత్రెడ్డి గారు తప్పగా చెప్పారు. వాస్తవానికి చెప్పులు వేసిందెవరు? రాజశేఖరరెడ్డి గారు ఆనాటి భారత ప్రధానమంత్రి గారైన స్వర్గీయ శ్రీ పి.వి.నరసింహరావు గారి పైన ఆనాటి ముఖ్యమంత్రిగారైన స్వర్గీయ శ్రీ కోట్ల విజయభాసురరెడ్డి గారి పైన బహిరంగసభలో కడవలో చెప్పులు వేయించారు.

శ్రీ కాలువ శ్రీనివాసులు: అధ్యక్షౌ.....

మిస్టర్ స్పీకర్: మాటలాడండి శ్రీనివాసులు గారు.....

శ్రీ కాలువ శ్రీనివాసులు (రాయదుర్గం): అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు, శ్రీకాంత్ రెడ్డి గారు ప్రతి ప్రాజెక్టు మీద చర్చిద్దామని చెప్పారు. చాలా సంతోషం. ప్రతి ప్రాజెక్టు మీద చర్చించనికూర్చేదు. కడువ జిల్లాకు అత్యంత ప్రాధాన్యమైన ప్రాజెక్టు గాలేరు - నగరి ప్రాజెక్టు. ఆ ప్రాజెక్టు పనుల్లో గామన్ ఇండియా కంపెనీ పెద్దలు టెండర్లు దక్కించుకుంటే, గామన్ ఇండియా ఎక్కడ కనిపించదు. గామన్ ఇండియా అంటే రాజు గారి బావమరిదే అందరికి కనిపిస్తాడు. ఈ సందర్భంగా మీ అందరికి చెబుతున్నాను. అట్లాగే ఆ ప్రాజెక్టు నిర్మాణానికి గాను ఇప్పటి వరకు నాలుగు వేల కోట్లు ఖర్చు చేశారు. ఇప్పటి వరకు హాడ్ వర్స్ పనులు కూడా పూర్తి కాలేదు. ఎక్కడే వత్తులూరు దగ్గర ఒక రిజర్వ్యాయర్ నిర్మించారు. వత్తులూరు రిజర్వ్యాయర్ ఎవరికోసం కట్టారో సభ్యులు శ్రీకాంత్ రెడ్డి గారికి బాగా తెలుసు. ఎర్రచందనం స్కూలింగ్ తో సంబంధం ఉన్న ఒక నాయకుడి గ్రామ పరిసరాల్లో వత్తులూరు రిజర్వ్యాయర్ ను నిర్మించారు. రేణీగుంట దగ్గర శ్రీనివాస రిజర్వ్యాయర్ ఎవరి కోసం కట్టారో మిత్రులు శ్రీకాంత్ రెడ్డి గారు చెబితే బాగుంటుంది. మీరు ప్రతి ప్రాజెక్టును గురించి చర్చిద్దామంటే చర్చిద్దాం.

శ్రీ జి.శ్రీకాంత్ రెడ్డి: అధ్యక్షా, ప్రత్యేకించి నా నీరు ప్రస్తావించారు, మాట్లాడే అవకాశం కల్పించండి.

మిస్టర్ స్పీకర్: ఇరిగేషన్ మినిస్టర్ గారూ..

శ్రీ దెవినేని ఉమామహేశ్వరరావు: అధ్యక్షా, తొమ్మిది సంవత్సరాల తెలుగు దేశం పార్టీ ప్రభుత్వ హాయాంలో 1994వ సంవత్సరం నుంచి 2004వ సంవత్సరం వరకు సాగునీటి రంగంలో రూ. 10,394.00 కోట్లు ఖర్చు చేయగా, నారా చంద్రబాబునాయుడు గారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్న కాలంలో 10,60,000 ఎకరాలకు సాగు నీరు అందించడం జరిగింది.

(ప్రతిపక్షపార్టీ సభ్యులచేత సభకు అంతరాయం)

మిస్టర్ స్పీకర్: మిసిస్టర్ గారు, ఒక నిమిషం కూర్చోండి. శ్రీకాంత్ రెడ్డి గారు మీరు మాట్లాడండి.....

శ్రీ జి.శ్రీకాంత్ రెడ్డి: అధ్యక్షా, కాలువ శ్రీనివాసులు గారు చెప్పినటువంటి మాటల్లో మొదటిది "మిత్రుడికి తెలుసు" అని చెప్పాడు. కాంట్రాక్ట్ విషయంలో గానీ, నీ తప్పు ఫలానా చోట ఉందని చెప్పినప్పుడు గానీ, తప్పుడు పనులు చేసినట్టుగా బుజువు చేసిన మరుక్షణమే రాజకీయాల్లోనుంచి తప్పుకునేందుకు సిద్ధమే. ఎర్రచందనం స్కూల్లకు గురించి శ్రీనివాసులు గారు ఒక మాట మాటారు. కానీ, ఎర్రచందనం సబ్ట్రెక్షన్ రేపటి పోర్ట్ డిస్కపస్ లో టేక్స్ చేయండి.

ఎరచందనం స్క్రింగ్కు సూత్రధారులెవరు? ఎక్కడి నుంచి తరలిస్తున్నారు? అన్ని విషయాలను చర్చించడానికి మేం సిద్ధంగా ఉన్నాం.

అధ్యక్షు, రాజశేఖరరెడ్డి గారు వత్తులూరు వెళ్లిన సందర్భంగా అక్కడి ప్రజాసీకం కోరిక మేరకు వత్తులూరు రిజర్వ్యాయర్ ను నిర్మించారు. అదే విధంగా శ్రీనివాసపురం రిజర్వ్యాయర్ గురించి కూడా కాలువ శ్రీనివాసులు గారు ప్రస్తావించారు. వెనుకబడినటువంటి ఒక నియోజకవర్గంలో ఆ శ్రీనివాసపురం రిజర్వ్యాయర్ అన్నది హంది నీవా ప్రాజెక్టు అనంతపురం జిల్లా నుంచి కడప జిల్లా మీదుగా చిత్తురు జిల్లాలో ప్రవేశిస్తుంది. కడప జిల్లాలో స్టోరేజ్ చేసుకోవడానికి ఎక్కడా అవకాశం లేదనే ఉచ్చేశంతో రేణిగుంటు దగ్గర శ్రీనివాసపురం రిజర్వ్యాయర్ ను నిర్మించడం జరిగింది.

...

మీరు రేపు పోర్ట్ డిస్ట్రిక్టుకు అనుమతిస్తే ఎరచందనం స్క్రింగ్ ఎవరు చేస్తున్నారో, ఎట్లా చేస్తున్నారో ప్రతి ఒక్క అంశాన్ని చెప్పడానికి మేము సిద్ధంగా ఉంటాం. వత్తులూరు ప్రాజెక్టు అనేది అక్కడి ప్రజలు రాజశేఖర రెడ్డి గారు వెళ్లినప్పుడు ప్రజలు కోరిక మీరకు ఆ ప్రాజెక్టు ఇచ్చారు. శ్రీనివాసపురం ప్రాజెక్టు గురించి మాట్లాడారు. వెనుకబడిన నియోజక వర్గంలో శ్రీనివాసపురం రిజర్వ్యాయర్ అనేది హందీనీవా ప్రాజెక్టు అనంతపురం నుండి కడప జిల్లా మీదుగా చిత్తురు జిల్లాకు వెళుతుంది. కడప జిల్లాలో స్టోరేజ్ చేసుకోడానికి ఎక్కడా అవకాశం లేదు అని పదే పదే విస్తారించిన తరువాత, ఒక్కచోటన్న స్టోరేజి చేసుకునే అవకాశం ఉండాలని గట్టిగా పట్టుబుట్టడంతో ఒక ప్రాజెక్టు ఆరోజు ఇవ్వడం జరిగింది. దానిని కూడా ఎగతాలిగా మాట్లాడితే ఎలాగు అధ్యక్షు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఓ. కే. సూర్యారావు గారు.. బ్రీఫ్ ప్లీజ్.

శ్రీ జి.సూర్యారావు (రాజోల్) : మేము గోదావరి మీద ఆధారపడినటువంటి రైతులు, రైతు కూలీలు ప్రజలందరం. కృష్ణానది దాని పరివాహక ప్రాంతాల ప్రజల అందోళన చేసిన తరువాత వచ్చిన బ్రిజెష్ కుమార్ ట్రైబ్యూనల్ కానీ వీటి నేపథ్యం కూడా నాకు తెలుసు అధ్యక్షు. ఎంతో పోరాడితే కానీ ట్రైబ్యూనల్ రాలేదు. ఉభయ గోదావరి జిల్లాల్లో, ఈరోజు గోదావరి నది మీద లక్షలాది ఎకరాలు ఆధారపడి ఉన్నాయి. ఇదే పోలవరం ప్రాజెక్టు మీద రోజ 5, 6 జిల్లాలు ఆధారపడి ఉన్నాయి. భవిష్యత్తులో పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్మాణం అవుతుంది అది తరువాత విషయం. ధవళేశ్వరం దగ్గర 150 సంవత్సరాల క్రితం కాటున్ మహాశయులు ఆనకట్ట కాట్టారు. ఆ ఆనకట్ట దిగువున ఉన్న రెండు జిల్లాలు సుమారు 20 ఎకరాల భూమిని సాగు చేస్తాం.

ధవళేశ్వరం ఆనకట్ట ఎగువున ఉన్న స్టోరేజ్ నీరు అది అన్యార్థ వాటర్ కాదు. ఎప్పుడైనా గోదావరి వరదలు వచ్చినప్పుడు వృథాగా 2000 టెంసీల నీరు సముద్రంలో పోతూ, కేవలం 4

కానీ, 3 టిఎంసీలు నీరు మాత్రమే నిలువు ఉండే బ్యారేజ్. ఆ బ్యారేజ్ నీరు మా ఉభయ గోదావరి జిల్లాల్లో సుమారు 15 లక్షల ఎకరాలకు సరిపోవడం లేదు. బహుళా మా రైతులు కూడా రేపు డిసెంబరు నుండి అందోళనతో ఉంటారు. గతంలో మీరు మేము మనందరం కూడా ఉభయ రాష్ట్రాల్లో ఉన్నాం కనుక తెలంగాణ ప్రాంతంలో ఉన్నటువంటి అధికారులను ఆ ప్రాంత మన శాసనసభ్యులను మంత్రులను ఒప్పించి, కాస్టో కూస్టో, ఒక టిఎంసీనో అర టిఎంసీనో పట్టకెళ్లే వాళ్లం.

MR.SPEAKER : Please conclude.

శ్రీ జి.సూర్యారావు : ఇవేళ మాకు ఒక అస్యార్థి వాటర్ లేదు. రామచంద్రాపురం కానీ, అనపరి కానీ, పాలమూరు, కొత్తపేట, అమలాపురం, ముమ్మిడి పరం, గన్నపరం, రాజోలు కానీ డెల్ఫ్టా ప్రాంతాలే. మాకు ఒక్క పంటకే ఎస్యార్థి వాటర్ లేదు. ఏదో ఆ భగవంతుడు దయవల్ల వర్షం వస్తే, లేదా వరదలు వస్తే ఆనాడు ఆ కాటన్ మహాశయుడు కట్టిసటువంటి బ్యారేజ్కి ఎగువన నిల్వ ఉంచుకున్న కొద్ది పాటు సీళ్ల మాత్రమే ఉన్నాయి.

MR.SPEAKER: What do you want?.

శ్రీ జి.సూర్యారావు : గౌరవ మల్రిగారిని కోరేదేమనగా, ఈ బ్యారేజి దిగువున గౌతమీ నది మీద కానీ, పశిష్టా నది మీద కానీ, గోదావరి దిగువున చిన్న, చిన్న అనకట్టులు కట్టి మల్లిస్టోరేజ్ పెట్టుకో గలిగితే మంచిది. ఈ రైతాంగం లాగ మేము పోరాడలేము.

MR.SPEAKER: Yes, Varma garu...

శ్రీ ఎస్వివిస్వేన్.వర్మా (పితాపురం): మాటల్లాడటానికి అవకాశం ఇచ్చిన స్పీకరు గారికి నమస్కరాలు. మా నియెజకవర్గంలో. సుమారు 30000 ఎకరాలకు గోదావరి కొంత ఉంది. మంత్రి గారిని కోరేదేమంటే ఇయర్లీ మెయింటెన్స్ పెట్టాలి. పూడిక పట్టేసి వాటర్ మువ్వెంట్ లేదు. ఇప్పుడు చెప్పుకోవలసి వస్తే గత పది సంవత్సరాలు నుంచి కూడా డిస్క్యూ పైవ్వలైన వాటర్ లిఫ్ట్ చేయడం లేదు. పంచ్ పనిచేయడం లేదు. ఈరోజు మా రామకృష్ణుడు గారి ద్వారా మంత్రి గారి దృష్టిలో పెట్టగానే వెంటనే 10 సంవత్సరాలు నుండి పెండిగలో ఉన్న పంప్సు ఆన చేయించిన ఘనత తెలుగుదేశం పార్టీది, ముఖ్యమంత్రి గారిదని చెప్పడం జరుగుతుంది. రోజుకు 200 క్యాసెక్స్ నీరు పితాపురం సివారు ఆయకట్టుకు సేవ అవుతుంది.

దానికంటే ముందుగా మాకు ఏలేరు ప్రాజెక్టు ఉంది. ఏలేరు ప్రాజెక్టులో 2004 లో అప్పుడున్న కాంగ్రెస్ రాజశేఖర రెడ్డి గారి పాదయాత్రలో ఏలేరు ఆధునికరణ చేస్తామని మా దగ్గర ఓట్లు వేయించుకున్నారు. 2004 నుండి 2008 వరకు దాని ఊసే ఎత్త లేదు. ఈ లోపల

మేమే సివారు ఆయకట్టుదారులం లక్ష సంతకాలుతో ఉద్యమం చేశాం. ఏలేరు ఆధునికరణ చేయండి రైతులు బాధపడుతున్నారు, పొలాలు పోతున్నాయని చెప్పి పోరాటాలు చేస్తుంటే, మళ్ళీ 2009 ఎలక్షన్స్కు ముందు 2008లో కాంగ్రెస్ ముఖ్యమంత్రి రాజశేఖర రెడ్డి గారు ఏం చేశారంటే, ఒక పొండేప్పన్ స్టోన్ పత్రిపాడులో వేశారు. కొన్ని వందల, వేల, లక్షల కోట్లలో జలయజ్ఞం అన్నారు తప్ప, నాలుగు నియోజక వర్గాలకు చెందిన ఏలేరు ఆధునికరణ జరుగలేదు. కిరణ్ కుమార్ రెడ్డి గారు వచ్చే సరికి..

MR.SPEAKER: Please conclude.

రెండు నిమిషాలు సార్, నా క్వాశ్న్ కూడా పోస్టోన్ చేశారు. రెండు నిమిషాలు సార్. కిరణ్ కుమార్ రెడ్డి గారు వచ్చే సరికి మేము వేలాది మంది రైతులతో కలెక్టర్ ఆఫీసు ముట్టడి, పాదయాత్ర చేశాక, టెయిల్ ఎండ్కు శాంక్షన్ ఇవ్వకుండా, హాండ్ రెగ్యులేటర్ మోడరనైజేషన్కు శాంక్షన్ ఇచ్చారు సార్. హాండ్ రెగ్యులేటర్లో పని మొదలు పెడితే, టెయిల్ ఎండ్ మొదలెట్ట కుండా ఉంటే మా నియోజక వర్గం ఫ్లడ్లో కోట్లకు పోయే పరిస్థితి వస్తుంది. అందుచేత 10 సంవత్సరాలుగా లక్షల కోట్ల, ధనయజ్ఞం, జలయజ్ఞం అన్నారు తప్ప, ఒక ఏలేరు ఆధునికరణకు సంబంధించి అరోజుల్లో రూ.140 కోట్లతో పూర్తి కావల్సిన ఏలేరు ఆధునికరణ చేయలేక పోయారు.

(మైక్ కట్ చేయబడింది.)

(ఈ సందర్భంలో సభ్యులు శ్రీ ఎస్.విఎస్.ఎన్.వర్మ మైక్ లేకుండా మాట్లాడుతూనే ఉన్నారు)

MR.SPEAKER: Please be seated. Please conclude. Yes, Minister for Irrigation. వర్మగారు దయచేసి కూర్చోండి. బుచ్చయ్య చౌదరి గారు....

(ఈ సందర్భంలో నీటిపారుదల శాఖా మంత్రి శ్రీ దేవినేని ఉమా మహాశ్వర రావు గారు మాట్లాడేందుకు పైకి లేచి, వెంటనే తమ స్థానంలో కూర్చున్నారు.)

శ్రీ జి.బుచ్చయ్య చౌదరి (రాజమండ్రి రూరల్): రాష్ట్రంలోని అనేక ప్రాంతాల్లో ఎత్తిపోతల పథకాలు నడుస్తున్న విషయం మంత్రిగారికి తెలుసు. అయితే అవి ప్రారంభించిన తరువాత వాటి మెయింటెన్స్ కోసం టెక్నికల్ అసిస్టెంట్స్ ను కాసీ, కాలువల వెయింటెన్స్ కోసం ఎలాంటి నిధులు కేటాయింపు చేయక పోవడం వలన ఈ టార్డెట్ రీచ్ కాని పరిస్థితి మనం చూస్తునారు. కోట్లది రూపాయలు భర్తు పెట్టినప్పటికీ కనీసం 1/4 వంతు భూమి కూడా సాగులోకి రాని పరిస్థితి కనపడుతుంది. ముఖ్యంగా మా జిల్లాలోనే ఉంది. నెప్పు గారికి కూడా తెలుసు. చాగల్

నాడు, చాగల్నాడు రెండో పథకం, పురుషోత్త పట్టుం ఇవన్నీ ఉన్నాయి. కనీసం 60 వేల ఎకరాలకు టార్డెట్ చేస్తే, 30 వేల ఎకరాలకు కూడా సాగులోకి రావడం లేదు.

ఒక ప్రాజెక్టు అయితే ఈ మధ్య కాలంలో దాదాపు 4 సంవత్సరాల కిందట పూర్తి చేశారు. కేవలం 300 ఎకరాలు సాగు అవుతుంది. 34,000 ఎకరాలకు టార్డెట్ చేసి రూ.80.00 వేల కోట్లు ఖర్చు పెట్టారు. కనీసం 300 ఎకరాలు కూడా సాగులోకి రాని పరిష్ఠితి ఉంది. ఇలాంటివి రాష్ట్రంలో చాలా ప్రాజెక్టులు ఉన్నాయి. నేను మంత్రిగారిని కోరేది ఒకటి, రాష్ట్రంలోని అన్ని ప్రాంతాల్లో ఉన్న ఎత్తిసోతల పథకాలు టార్డెటెడ్గా నడుస్తున్నాయా లేదా, వాటి ద్వారా సాగ వలసిన ఏస్తిర్లాన్ని పూర్తిగా సాగులోకి తేవడం కోసం ఎలాంటి చర్యలు చేపడతారు, టెక్నికల్ పర్ఫార్మాన్సు కానీ, లైనింగ్కు కానీ, కాలువల మెయింటెనెన్స్ కానీ ఎలాంటి చర్యలు చేపడతారో తెలియజేయవలసిందిగా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : మంత్రిగారు..

శ్రీ దేవినేని ఉమా మహాశ్వర రావు : అధ్యక్షా, సోదరులు, గౌరవ సభ్యులు శ్రీకాంత్ రెడ్డి గారు, బుచ్చయ్య చౌదరిగారు, శ్రీధర్ రెడ్డి గారు, వర్మ గారు, సూర్యారావు గారు, ఇంకా పెద్దలు చెప్పినవి అన్ని కూడా నోట్ చేసుకున్నాను. తప్పకుండా పరిశీలిస్తాను. ఏదైతే, 9 సంవత్సరాలు చందుబాటు నాయుడు గారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉండగా రూ.10,394కోట్లు ఖర్చుపెట్టి 10,60,000 ఎకరాలకు నీరు ఇస్తే, ఎకరానికి అయిన ఖర్చు రూ.98,057. ఈవేళ వీళ్ల రూ.41,654 కోట్లు ఖర్చు పెట్టి 4,06,722 ఎకరాలు ఒక ఎకరానికి ఖర్చు పెట్టారు. అధ్యక్షా, రూ.98057 ప్రజల సొమ్యు ఖర్చు పెట్టిన ముఖ్యమంత్రి సమర్థవంతుడా, రూ.4,06,722 ఖర్చుపెట్టిన రాజశేఖర రెడ్డి కరెక్టు అనేది విజ్ఞాలైన ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రజలే దీనిని తెలుసుకుంటారు.

ఎందుకంటే, రూ.98000 ఎక్కడా రూ.4,06,000 ఎక్కడా ఇది అర్థం చేసుకోవాలి. ప్రజలు కట్టిన పన్నులు డబ్బులు అధ్యక్షా, మీ జేబులో డబ్బులో నా జేబులో డబ్బులో కాదు. ప్రజలు కష్టపడి చమటోర్చి కట్టిన పన్నుల డబ్బుల్లో లక్షల, వేల కోట్లు మనం ఖర్చు పెడుతున్నాం. అదేవిధంగా శ్రీధర్ రెడ్డి గారు చెప్పిన దాంట్లో ఆల్ఫాట్ ప్రాజెక్టు దేవగోడ గారు ప్రధాన మంత్రిగా ఉండి ప్రాజెక్టు ఎత్తు పెంచుతుంటే, జ్యోతిబుసు గారు, లల్లూ ప్రసాద్ యదవ్ గారు, బిజపట్నాయక్ గారు, ముఖ్యమంత్రులతో కమిటీ వేయటమే కాకుండా సుప్రీం కోర్పుకు వెళ్లి ఆల్ఫాట్ డ్యూం ఎత్తును నిలువరించాము. అప్పుడు సుప్రీంకోర్పు స్పష్టంగా చెప్పిందంటే శ్రీధర్ రెడ్డి గారు కొత్తగా వచ్చారు. ఇది మా పంచాయితీ కాదని సోమయాజులు మైసూరారెడ్డి గారిని అడగండి చెబుతారు. మీరు బ్రైచ్యూస్ల ముందు చెప్పుకోండి మూడు రాష్ట్రాలు కూర్చోమంటే ఆ బ్రిప్సేషన్ కుమార్ బ్రైచ్యూస్ల ముందు చర్యలు జరిగాయి. వాదనలు సరిగా వినిపించలేకపోతే, 519 మీటర్లు ఉన్న ఆల్ఫాట్ ఎత్తు తమ్ముడూ శ్రీధర్ 524.3కు పెరిగింది.

...

MR. SPEAKER: Please Address the Chair.

శ్రీ దేవినేని ఉమామహేశ్వర రావుః ఆల్ఫట్టి ఎత్తు 519 మీటర్ల నుంచి 524.3 మీటర్లకు పెరిగింది. 2005వ సంవత్సరంలో తుంగభద్ర మొడరైజేషన్ పనులను కాంట్రాక్టర్లకు కట్టబెట్టారు. 2007, 2009 సంవత్సరాల్లో రూ.50, 70, 90 కోట్ల అయ్యాయి. ఇవాళ కాంట్రాక్టరు కర్మాటక ప్రభుత్వందగ్గర చేరి, 15 సెంటీమీటర్ల ఎత్తును పెంచుతుంటే, ఈ సిమెంట్ జాకెటింగ్ చేస్తుంటే, రేపు కెసి కెనాల్కు 2,00,000 ఎకరాలకు సాగునీరు, తాగునీరుకు ఇబ్బంది పస్తుంది. అప్పటికప్పుడు శ్రీ కె.ఇ.కృష్ణమూర్తిగారు నేను కలిసి, కర్మాలు కలెక్టరుని ఆ ప్రాంతానికి పంపించి, ఆ పనులన్నీ ఆపించాము. ఆ గుత్తేదారులకు కట్టబెట్టింది రాజశేఖర్ రెడ్డిగారి ప్రభుత్వంలో జరిగింది కాదా? ఈ వాస్తవాలు ఇలా ఉన్నాయి.

తుంగభద్ర High Level Canal (HLC), Low Level Canal (LLC) లు రాయల్సీమకు గుండెలాంటివి. బ్రిజెషన్కుమార్ ట్రైబ్యూనల్, మన రాష్ట్రం స్వర్ణ వాదనలు వినిపించలేనందున, మనకు న్యాయం జరగలేదని, వారి తీర్పులోనే చెప్పారు. కెనాల్ పైబాగాన కర్మాటక రాష్ట్ర రైతులు, వాళ్ళ ఇష్టో రాజ్యంగా సాగుచేసుకుంటున్నారు. ఇవాళ మనకు రావలసిన నీళ్ళ అన్ని కూడా వాళ్ళకి వెళ్తోంటే, వాళ్ళ సిక్రటరీస్తో మాటల్డాడి రోజుా మానిటరింగ్ చేస్తూ, మనకు రావలసిన నీళ్ళను తీసుకొస్తున్నాం. కర్మాటక ప్రభుత్వంతో మూడు దశాబ్దాలుగా ప్రభుత్వాలు మాటల్డాడినా కూడా వాళ్ళ ఒప్పుకోవటంలేదు. తుంగభద్ర బోర్డు కూడా Krishna Dispute Water Management Tribunal ముందుకు పస్తుంది. తప్పకుండా మొడరైజేషన్ పనులనుగాని, పోచెల్సి, ఎల్సెల్సి మొడరనైజేషన్ పనులను వేగవంతం చేయడంలో జౌగ్రత్తలు తీసుకొంటాం.

అధ్యక్షా, చెరుకూరి వీరయ్యగారు, రోశయ్యగారు, సుబ్బారావుగారు వీళ్ళతో నిపుణుల కమిటీని నియమించడం జరిగింది. సభ్యులు శ్రీ సూర్యారావుగారు చెప్పినట్టుగా గోదావరి డెల్టా మొడరనైజేషన్కు సంబంధించిన పనులతోబాటు, కృష్ణా డెల్టాకు సంబంధించిన పనులను కూడా ఎక్స్పర్ట్ కమిటీలో చర్చిస్తాము. ఎక్స్పర్ట్ కమిటీ తీసుకున్న నిర్ణయాలను తప్పకుండా ట్రైబ్యూనల్ ముందు ఉంచుతాం.

రాష్ట్రం కలిసి ఉన్నప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు నిర్ణయం తీసుకుని రాయల్సీమకు, తెలంగాణాకు, ఆంధ్రాకు నీళ్ళ ఇచ్చేవాళ్ళ. రాష్ట్ర విభజన జరిగిన తర్వాత పిట్టపోరు పిట్టపోరు పిల్లి తీర్చిందని, ఈరోజు ఏమైందంటే, కృష్ణా వాటర్ మేనేజ్మెంట్ బోర్డు కొత్తగా అమలులోకి వచ్చింది. కేంద్ర మంత్రివర్గులు గౌరవనీయులు ఉమాభారతిగారు ఈబోర్డుకు ఛైర్మాన్‌గా ఉంటారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి, తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రి సభ్యులుగా ఉంటారు. కృష్ణాడెల్టాకు మంచినీళ్ల కావాలంటే రెండు రాష్ట్రాల ఇంజనీర్ ఇన్ చీఫ్లు కూర్చువాలి.

రెండు రాష్ట్రాల ప్రినీపల్ సెక్రటరీన్ కూర్చోవాలి. మళ్ళీ మాకు కుదరకపోతే అప్పు కౌన్సిల్వాళ్లు నిర్ణయాలు తీసుకోవాలి. కొత్త ప్రాజెక్టులు కట్టాలన్నా, నీటి నిర్ణయాల్లో తేడా ఉన్నా, మాట్లాడుకోవాలన్నా ఇంత తతంగం జరగాల్సినుంది. గత కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం చేసిన రాష్ట్ర విభజన కుటుంబోతో ఇవాళ మన నీటిహక్కులమీద కూడ ఈవిధమై పరిస్థితి వచ్చింది.

పెన్నాడెల్లో ఆధునికీకరణ కూడా చాలా ముఖ్యమైనది. పెన్నాడెల్లాకు నిధులు కేటాయించటంలో, పనులు చేయించటంలో తప్పకుండా కృషిచేస్తాం. సోమశిల, కండలేరు జలాశయాలకు రాబోయే రోజుల్లో గోదావరి జలాలను inland water system లో ఒకింగ్సోం కెనాల్ ద్వారా తరలించే అవకాశాలను పరిశీలిస్తున్నాం. ప్రకాంబ్యారేజీ-ఎలూరు కాలువను, ధవళేశ్వరం వరకు inland water management ని అభివృద్ధి చేయడం ద్వారా, గోదావరి బేసిన్ నుంచి పెన్నా బేసిన్కి నీళ్లు తరలించే విషయమై కూడా సమగ్రమైన ప్రణాళికలను రూపొందించమని చెప్పడంజరిగింది.

అదేవిధంగా, దుమ్ముగూడెం ప్రాజెక్టు గురించి తెలంగాణ రాష్ట్రంతో మాట్లాడి... అధ్యక్షా, ప్రాణహిత-చేవెళ్ల, ఎల్లంపల్లి, ఇచ్చంపల్లిలో గాని.. మొబిలైజేషన్ అడ్వెన్చులు బాగా తిన్నారు. మన అదృష్టం. ఆ ప్రాజెక్టులన్నీ తెలంగాణకు వెళ్లాయి. లేకపోతే ఇవాళ అవస్థ చదవాలంటే ఇంకో గంట వట్టేది. మొన్న కూడా వర్గుగారు ఏలేరులో నీళ్లు కావాలంటే, వెంటనే గోదావరి నుంచి లిష్ట్ చేసి, ఆ ప్రాంత రైతాంగాన్ని కాపాడాం. శాశ్వతంగా పరిష్కారం కావాలని అడుగుతున్నారు. తప్పకుండా ఏలేరు మోడరాన్జేషన్ పనులను కూడా వేగవంతం చేస్తాం. కాబట్టి, ఈ పెండింగ్ ప్రాజెక్టులకు సంబంధించి, బడ్జెట్లో కేటాయించిన నిధుల్ని సభను ఆమోదించమని చెప్పి కోరుకుంటూ మీద్వారా సెలవు తీసుకోంటున్నాను.

MR. SPEAKER: Minister for Panchayat Raj.

శ్రీ సి.పాచ్. అయ్యన్నపోతుడు (నర్సిపట్నం): అధ్యక్షా, పంచాయతీరాజ్ డిమాండ్ మీద సభ్యులు శ్రీ జగ్గరెడ్డిగారు, శివరామరాజుగారు, బోండా ఉమామహేశ్వరరావుగారు, ఆనందరావుగారు మాట్లాడుతూ మంచి సూచనలు చేయడం జరిగింది. వాటన్నిటికీ కూడా చివర్లో సమాధానం చెబుతాను. ముందుగా టైం లేదు కాబట్టి, కొన్ని ముఖ్యమైన విషయాలను చెప్పి ముగిస్తాను.

పంచాయతీరాజ్ డిమాండ్ 31ని ఆమోదించవలసిందిగా సభలో ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది. ఈ పంచాయతీరాజ్ కోరకు 2014-15 సంవత్సరానికి రూ.5,522.32 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది. దీంట్లో మూడు విభాగాలున్నాయి. (1) పంచాయతీరాజ్ విభాగం, (2) గ్రామీణ మంచినీటి సరఫరా మరియు పారిషుధ్యం విభాగం, (3) పంచాయతీరాజ్ ఇంజనీరింగ్ విభాగం. ఈ మూడు విభాగాల ద్వారా మొట్లమొదటిది కమీషనరేట్ ఆఫ్

పంచాయతీరాజ్ విభాగం. ఈ విభాగం ద్వారా గ్రామపంచాయతీల అభివృద్ధి, గ్రామాల్లో రోడ్లు నిర్మాణం, మంచినీటి సదుపాయం కల్పించడం, పారిశుధ్యం, ఇంటి పన్నులను వసూలు చేయడం, వీధిదీపాల ఏర్పాటు మరియు నిర్వహణ, ప్రతీ ఇంటికి టాయిలెట్సు నిర్మించాలనే ఒక సంకల్పం. వీటికోసమని 13వ ఆర్థికసంఘం నిధులు, రాష్ట్ర ఆర్థికసంఘం నిధులను ఉపయోగించి ఈ పంచాయతీలను అభివృద్ధిచేయడం జరుగుతుంది. అదేవిధంగా పై నిధులను జిల్లా పరిషత్, మండల పరిషత్ మరియు గ్రామ పంచాయతీలకు 20 శాతం, 12.5 శాతం, 67.5 శాతం నిష్పత్తిలో కేటాయించడం జరుగుతుంది.

ప్రతీ సంవత్సరం జిల్లాల వారీగా బాగా పనిచేస్తున్న గ్రామపంచాయతీలను ఉత్తమ గ్రామపంచాయతీలుగా గుర్తించి, పథమ, ద్వీతీయ, తృతీయ బహుమతులు ఇవ్వాలని నిర్ణయం తీసుకోవడంజరిగింది.

రెండవ విభాగం ఏమంటే, గ్రామీణ నీటిసరఫరా మరియు పారిశుధ్యం. ఈ విభాగం కింద ప్రతీ గ్రామానికి కూడా పరిశుద్ధమైన నీటిని అందించాలని నిర్ణయం తీసుకోవడం జరిగింది. వీటికోసం ఈ సంవత్సరంలో పూర్తయి, పనిచేయనటువంటి 1300 వాటర్ స్క్యూమ్లు వినియోగంలోకి వచ్చేవిధంగా పనులు పూర్తి చేయాలని నిర్ణయం తీసుకోవడం జరిగింది.

అదేవిధంగా ప్రతీ గ్రామానికి మంచినీరు ఇవ్వాలనే ఉద్దేశంతో దానికి అవసరమైన పైప్‌లైన్సు నిర్మించాలని నిర్ణయం తీసుకోవడం జరిగింది. ఎక్కడైతే ఖోరైడ్ కింద గ్రామాలున్నాయో, మంచినీటికి అవకాశం లేకుండా ఉన్నాయో, అటువంటి గ్రామాల్లో మొదటి దశగా స్వగీయ ఎన్.టి.రామారావుగారి పేరుమీద ఎన్.టి.ఆర్ సుజల స్ఫవంతి పథకం ద్వారా పరిశుభ్రమైన నీరు ఇవ్వాలని చెప్పి, నిర్ణయం తీసుకోవడం జరిగింది.

అలాగే రాబోయే 2044 సంవత్సరం నాటి జనాభాను దృష్టిలో పెట్టుకుని, ప్రతీ గ్రామానికి, పరిశుభ్రమలకు నీరు ఇవ్వాలనే ఆలోచనతో మన ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నారా చంద్రబాబునాయుడుగారు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో ఒక వాటర్ గ్రిడ్ను ఏర్పాటుచేయాలని చెప్పి నిర్ణయం తీసుకోవడం జరిగిందని తమరి ద్వారా మనవి చేస్తున్నాము.

పై మంచినీటి పథకాలకు, చేతి పంపుల నిర్వహణకు, ఎన్.టి.ఆర్. సుజల స్ఫవంతి పథకం నిర్వహణకు, నిరుపయోగంగా ఉన్న స్క్యూమ్లను పునరుద్ధరణకు స్టేట్ ప్లాన్, 13వ ఆర్థిక సంఘం నిధులను కేటాయించడం జరుగుతుందని ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాము.

ఆదేవిధంగా ఈ సంవత్సరం ప్రపంచ బ్యాంకు ప్రాజెక్టు NRDWP Programme ద్వారా కేంద్రం నుంచి రావలసిన నిధులను అధిక శాతంలో తీసుకొచ్చి, ఈ రాష్ట్రాన్ని అభివృద్ధి పథంలో సడపటానికి నిర్దయం తీసుకోవడం జరిగిందని సనిపరంగా మనవి చేస్తున్నాము.

మూడవ విభాగం పంచాయతీరాజ్ ఇంజనీరింగ్ విభాగం. ఈ విభాగం ద్వారా గ్రామీణ ప్రాంతాలలో రోడ్లు, వంతెనలు మరియు స్కూలు భవనాలు, మండల పరిషత్తలు, గ్రామ పంచాయతీ భవనాలు మరియు వాటికి కావలసిన సదుపాయాలు కల్పించడంలో ఈ విభాగం పని చేస్తుంది.

...

అధ్యక్షుడు, మనరాష్ట్రంలో 76,895 కి.మీ. పొడవైన పంచాయతీరాజ్ రోడ్లు ఉన్నాయి. సిమెంట్ మరియు బి.టి.రోడ్లు 23,344 కి.మీ., డబ్బు.పి.ఎం.రోడ్లు 10,420 కి.మీ., గ్రావెల్ మరియు ఎర్ రోడ్లు 43,131 కి.మీ. ఉన్నాయని తమరిద్వారా గౌరవసభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాము. రాబోయే ఐదుసంవత్సరాల్లో రూ.1500కోట్లతో 5000 కి.మీ.ల మేర మెటల్రోడ్లను బి.టి.రోడ్లుగా మార్గాలని ప్రభుత్వం మాస్టర్ప్లాన్సు తయారుచేసింది. ప్రస్తుతమున్న బి.టి.రోడ్లు పునరుద్ధరణ కోసం రూ.153.75 కోట్ల నిధులను కేటాయించడం జరిగింది. మండలపరిషత్తుల్లో భవనాలు లేనిచోట్లు, భవననిర్మాణాల కోసం రూ.4.84కోట్లు కేటాయించాం. అవసరమైన చోట్ల బిడ్జె నిర్మాణాలు చేపట్టిందుకు రూ.94.12 కోట్లు కేటాయించాం. పారశాల భవనాల నిర్వహణ కోసం సుమారు రూ.9కోట్లు కేటాయించాం. అదేవిధంగా నాభార్త్ నిధులుగానీ, ఆర్.ఎడి.ఎఫ., పి.ఎం.జి.ఎస్.వై. పంట కేంద్రప్రభుత్వ పథకాలు ఉన్నాయి. మన స్నేహశీలి ప్రభుత్వం కేంద్రంలో ఉంది కాబట్టి, అధిక శాతం నిధులు తీసుకువచ్చి, ఈ పథకాలను అమలు చేయాలని మా ప్రభుత్వం నిర్దయం తీసుకోవడంజరిగింది.

అధ్యక్షుడు, ఇప్పటి వరకూ నామినేషన్స్‌పై పనులను లక్షరూపాయల వరకు ఇస్తుంటే, దానిని ఐదు లక్షల రూపాయలకు పెంచాలనే ప్రభుత్వ ప్రతిపాదన విషయమై ఇంతకుమునుపు గౌరవసభ్యులు శ్రీ జగ్గిరెడ్డి గారు ప్రస్తావించారు. నేను వారికి ఒక్కటే మాట చెప్పున్నాను. గతంలో కాంగ్రెస్‌పార్టీ అధికారంలో ఉన్నప్పుడు కూడా అప్పటి ప్రభుత్వం చాలా విషయాల్లో ఈవిధంగానే ముందుకువెళ్ళడంజరిగింది. ఇటీవల రాష్ట్రపతి పాలన విధించిన సమయంలో, గవర్నరు గారు దానిని లక్ష రూపాయలకు పరిమితం చేశారు. అయితే, మా ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత, నేను పంచాయతీరాజ్ మంత్రిని ఐదు తరువాత, ప్రతి యాభైవేలకీ, లక్ష రూపాయలకీ టెండర్లు పిలవడం ద్వారా, సనుయమంతా వ్యధా చేసేబదులు, సుమారు ఐదు లక్షల రూపాయల వరకు కూడా నామినేషన్స్ విధానంపై పనులు ఇవ్వాలని కొత్తగా ఒక ప్రభుత్వ ఉత్తర్వు కూడా ఇప్పుడంజరిగింది.

అదేవిధంగా, సభ్యులు శ్రీ శివరామరాజు గారు మాటల్లాడుతూ, ఫ్లోరైడ్ గ్రామాల్లో మంచినీటి సరఫరా అంశం గురించి ప్రస్తావించారు. ఈ విషయమై చంద్రబాబునాయుడు గారు ఒక వాటర్‌గ్రిడ్ ఏర్పాటు చేయడానికి ఇప్పటికే ఒక నిర్ణయాన్ని తీసుకున్నారు. దానిద్వారా ప్రతీ గ్రామానికి, ప్రతీ పట్టణానికి, ప్రతీ పరిశ్రమకూ కూడా మంచినీళ్ళు ఇవ్వాలని నిర్ణయం ఇప్పటికే తీసుకోవడం జరిగింది. దానిని అమలు చేయడం కోసం ఒక కమిటీని కూడా వేయడంజరిగింది. అంతేకాకుండా, సందమూరి తారక రామారావు గారి పేరుమీద, ‘ఎస్టీఆర్ సుజల ప్రవంతి’ పథకం ద్వారా, ఫ్లోరైడ్ ఉన్న గ్రామాలన్నింటికి ఈ పథకాన్ని అమలు చేయాలి, దీనికి ప్రాధాన్యతనివ్వాలని నిర్ణయం తీసుకోవడంజరిగింది.

అదేవిధంగా, సభ్యులు శ్రీ బోండా ఉమామహేశ్వర రావు మాటల్లాడుతూ, పౌరిశుధ్యం గురించి చర్యలు తీసుకోమని కోరారు. చాలా మంచి విషయం చెప్పారు. దానిగురించి ఒక మంచి ఆలోచన చేయడంజరిగింది. రాష్ట్రంలో చాలా గ్రామాలున్నాయి, చాలా పంచాయితీలున్నాయి. అన్ని పంచాయితీలకు ఆర్థికపరమైన ఇబ్బందులున్నాయి కాబట్టి, ప్రతీ మూడు పంచాయితీలకు మధ్యలో ఒక స్థలం కేటాయింపు చేసి, డంపింగ్ యార్డుగా చేయాలనీ, ఆ డంపింగ్ యార్డుకు అయ్యే ఖర్చు ఉపాధి హామీ పథకం ద్వారా చేయాలని కూడా ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకోవడం జరిగిందని సభకు తెలియజేస్తున్నాము.

అంతేకాకుండా, త్రాగునీటి పథకాల్లో అవినీతి జరిగిందని అన్నారు. వాస్తవం. ఒప్పుకోక తప్పదు. గత పది సంవత్సరాల్లో అనేకమైన ప్రాజెక్టులు కట్టారు. ఆశ్చర్యమే అధ్యక్షా. ఈ వాస్తవాల్ని అందరూ ఒప్పుకోవాలి. ప్రాజెక్టులు కట్టారు. పైప్‌లైన్లు వేళారు. కొన్ని కోట్లు ఖర్చు పెట్టారు. కానీ నీటి వనరులు లేవు. నీటి వనరులు లేకుండా ప్రాజెక్టులు ఎందుకు కట్టారో అర్థంకాని పరిస్థితి ఉంది. అధికారులను అడిగితే, వాళ్ళు ఒక్కటే మాట చెప్పున్నారు. ముఖ్యమంత్రి గారు కట్టమన్నారు, కాబట్టి మేము కట్టమని. పోలవరం ప్రాజెక్టు లేకుండా, కాలువలు ఎందుకు త్రవ్యారో? నీటి వనరులు లేకుండా, పథకాలు ఎందుకు పెట్టారో? ఇలాంటి అవినీతులు జరిగాయి. మేము వాటిని రెక్కిపై చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నామని ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాము.

గౌరవ సభ్యులు ఆనందరావు గారు పంచాయితీల గురించి ప్రస్తావించారు. గత ప్రభుత్వం, ఏకగ్రివంగా ఎన్నికెన పంచాయితీలకు ఆర్థిక సహాయం చేస్తామని ప్రకటించారు. ఇప్పటికి పంచాయితీ ఎన్నికలు అయిపోయి ఒక సంవత్సరంపైగా దాటింది. ఆ ప్రభుత్వం ఈ విషయాన్ని మర్చిపోయింది. మా ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత, సంబంధిత పైల్స్ అన్ని బయటకు తీసి, ఏకగ్రివంగా ఎన్నికలున పంచాయితీలకు ఆర్థిక సహాయం చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. దీనికి సుమారు రూ.144కోట్లు ఖర్చు అవుతుంది. 10వ తారీఖున

జరగబోయే కేబినెట్ సమావేశంలో ఆమోదం లీసుకుని, ఆయా పంచాయితీలకు డబ్బులు కేటాయించాలని నిర్ణయించడం జరిగింది.

ఈవిధంగా 2014-15 సంవత్సరంలో చేయతలపెట్టిన కొన్ని కార్యక్రమాలను, బడ్జెట్ సందర్భంగా ఈ సభలో ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది. గౌరవ సభ్యులందరూ వీటిని ఆవోదించవలసిందిగా తమ ద్వారా కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ డిప్యూటీ చీఫ్ మిస్టర్ గారు, మిస్టర్ ఫర్ రెవిన్యూ.

శ్రీ కె.శ.కృష్ణమూర్తి (పత్రికొండ): అధ్యక్షా, రెవిన్యూ విషయమై సభ్యులు చాలా తక్కువగా మాట్లాడారు. రెవిన్యూశాఖ, రాష్ట్రపథుత్వ నిర్వహణలో అత్యంత కీలకమైన శాఖ, అని అందరూ ఒప్పుకోవలసిందే. భూమి అందరికీ అవసరం. ఇది అందరికీ సంబంధించిన విషయం. ఈ భూమి వివరాలని ఏవిధంగా క్రమబద్ధికరించాలనే విషయమై రెవిన్యూశాఖ అనేక ప్రణాళికలను రూపొందించింది. దానిలో 'మీ సేవ' ప్రప్రథమమైనది. ఈ 'మీసేవ' ద్వారా దాదాపు రెండు కోట్ల ఇరవై లక్ష ల పైచిలుకు ప్రజలకు సంబంధించిన అప్పికేషన్లను సేకరించడంజరిగింది.

గ్రామాల్లో ఉన్న భూములకు సంబంధించిన దాదాపు రెండు సంవత్సరాల రెవిన్యూ రికార్డులను, చాలా జాగ్రత్తగా డిజిటలైజేషన్ చేయడంజరిగింది. కంప్యూటరైజేషన్ పద్ధతిలో వాటిని జాగ్రత్త చేయడంజరిగిందని మీకు తెలియజేస్తున్నాను. భూమి కొనుగోలుదారులు రిజిస్ట్రేషన్ చేసుకున్న సమాచారం, రెవిన్యూ శాఖకు చేరకపోవడం వల్ల, గ్రామ లెక్కల్లో తేడాలు వస్తున్నాయి. దానివల్ల పోరులు ఇబ్బందులు పడుతున్న మాట వాస్తవం.

కార్పు మరియు వెబ్ల్యాండ్ :- వెబ్ల్యాండ్లో అన్ని భూములకు చెందిన సమాచారాన్ని పొందుపరచడం జరిగింది. ఎవరైనా రైతు, తాను రిజస్టర్ చేసుకున్న పదినిముపోల్లో ఆ భూమికి సంబంధించిన సమాచారం అతనికి అందుతుంది. ఈ వెబ్ల్యాండ్ ఖాతాదారులు ఎక్కడ ఉన్నపుటికీ, కేవలం పది, పదిహేను నిముపోల్లోనే సమాచారాన్ని పొందేవిధంగా ఏర్పాట్లు చేయడంజరిగింది. ఇంతవరకు, రిజిస్ట్రేషన్ చేసుకోవాలంటే, కేవలం సంబంధిత ఎం.ఆర్.ఓ. కార్పులయంలోనే రిజిస్ట్రేషన్ చేసుకోవాల్సినచ్చేది. కానీ, ప్రస్తుతం ఎక్కడినుంచైనా ఆన్లైన్లో రిజిస్ట్రేషన్ చేసుకోవచ్చు.

గౌరవసభ్యరాలు శ్రీమతి కల్పన గారు మాట్లాడుతూ, భారత ప్రభుత్వం వ్యాట్, డిజిల్, గ్యాప్, పెట్రోల్ ధరలు పెంచినందువల్లనే, ఘరీతం అనుభవించి ఓడిపోవడం జరిగిందని చెప్పారు. వ్యాట్ మేము పెంచలేదు. వ్యాట్ను గతప్రభుత్వాలే ఇక్కడ అమలుపరిచారు. ఆ విషయం మన

ఆర్థిక శాఖామాత్యలు చెప్పారు. నేను వారి సలహాను స్వీకరిస్తున్నాను. రెవిన్యూ శాఖ ఎప్పుడూ కూడా, ప్రజలకు అందుబాటులో ఉండి, ప్రజలకు సేవ చేయడానికి సిద్ధంగా ఉంటుంది.

స్టాంప్ అండ్ రిజిస్ట్రేషన్ శాఖ, రెవిన్యూ సంపాదించడంలో చాలా కీలకమైన శాఖ అని మీకందరకు తెలియజేస్తున్నాను. ఈ శాఖ ద్వారా ప్రతి సంవత్సరం రూ.2000 కోట్ల నుండి రూ.3000 కోట్ల అదాయం వస్తోంది. 2014-15 అర్థిక సంవత్సరానికి సంబంధించినంత వరకు ఈ శాఖకు నిర్దేశించిన లక్ష్యం రూ.3407 కోట్లు కాగా, అందులో 85 శాతం మేరకు ఆగష్ట మాసాంతానికి రావడం జరిగింది. గౌరవసభ్యరాలు శ్రీమతి కల్పన గారు మాట్లాడుతూ, రిజిస్ట్రేషన్ రేట్లు పెంచుతారేమోనని అనుమానం వెలిబుచ్చారు. మార్కెట్ రేటు ఆధారంగా రిజిస్ట్రేషన్ జరుగుతుందని ఈ సందర్భంలో నేను తమరి ద్వారా సభకు తెలియజేస్తున్నాను.

...

కొత్త రాష్ట్రం ఏర్పడింది కనుక చాలా మంది ఆశలు పెట్టుకున్నారు. మార్కెట్ రేటును పెంచుతామన్నారు. రిజిస్ట్రేషన్ శాఖను రెవెన్యూ శాఖకు అనుసంధానం చేసి, రిజిస్ట్రేషన్ ఎక్కువగా చార్జ్లు పెంచకుండా మార్కెట్ విలువతో అనుసంధానం చేసే విధానాన్ని అవలంబిస్తామని తెలియజేస్తున్నాను. దీనికి గాను చిత్తురు జిల్లా కుప్పుంలో ఆండాయ్లు అప్పికేషన్ ను రూపొందిస్తున్నాం. అందులో నిజయం సాధిస్తే అన్ని ప్రాంతాలలో అమలుపరుస్తాం. అలాగే ఎలక్ట్రానిక్ ఈప్లానెబుక్ ను ట్యూపర్ ఫ్రాంట్ చేస్తున్నాం. ప్రవేశపెట్టిన రెవెన్యూ శాఖ బడ్జెట్ ను అమాదించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

MR. SPEAKER: Now, I will put the Demands for voting.

Now, the question is:

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 7913,94,13,000/- under Demand No. XXXIII (33) - Major and Medium Irrigation."

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 551,48,52,000/- under Demand No. XXXIV (34) - Minor Irrigation."

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 7523,61,91,000/- under Demand No. XXVII (27) - Agriculture."

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 913,94,51,000/- under Demand No. XXVIII (28) - Animal Husbandry and Fisheries."

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 156,87,40,000/- under Demand No. XXX (30) - Co-operation."

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 2342,85,76,000/- under Demand No. XXXVIII (38) - Civil Supplies and Administration."

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 12594,63,55,000/- under Demand No. XII (12) - School Education."

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 2349,69,85,000/- under Demand No. XIII (13) - Higher Education."

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 737,07,09,000/- under Demand No. XIV(14) - Technical Educaiton."

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 126,21,62,000/- under Demand No. XV (15) - Sports and Youth Services."

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 4387,94,44,000/- under Demand No. XVI (16) - Medical and Health.
"

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 3134,42,51,000/- under Demand No. XVII (17) - Municipal Administration and Urban Development."

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 5522,31,91,000/- under Demand No. XXXI (31) - Panchayat Raj."

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 6094,44,34,000/- under Demand No. XXXII (32) - Rural Development. "

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 1596,45,44,000/- under Demand No. V (5) - Revenue, Registration and Relief. "

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 262,36,25,000/- under Demand No. VI (6) - Excise Administration."

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 324,02,74,000/- under Demand No. VII (7) - Commercial Taxes Administration."

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 116,85,12,000/- under Demand No. VIII (8) - Transport Administration. "

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 3738,67,00,000/- under Demand No. X (10) - Home Administration. "

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 276,02,11,000/- under Demand No. XX (20) - Labour and Employment. "

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs.44,45,06,000/- under Demand No. XXVI (26) - Administration of Religious Endowments. "

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 418,47,08,000/- under Demand No. XXIX (29) - Forest, Science, Technology and Environment."

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 614,50,83,000/- under Demand No. XXXVI (36) - Industries and Commerce."

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 112,97,54,000/- under Demand No. XXXVII (37) - Tourism, Art and Culture."

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 110,80,87,000/- under Demand No. XXXIX (39) - Information Technology and Communications."

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 1,59,92,000/- under Demand No. XL (40) - Public Enterprises. "

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 65,08,51,000/- under Demand No. I (1) - State Legislature."

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 13,51,15,000/- under Demand No. II (2) - Governor and Council of Ministers."

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 598,38,62,000/- under Demand No. III (3) - Administration of Justice."

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 571,22,15,000/- under Demand No. IV (4) - General Administration and Elections."

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 14153,98,51,000/- under Demand No. IX (9) - Fiscal Administration, Planning, Surveys and Statistics."

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 154,05,74,000/- under Demand No. XIX (19) - Information and Public Relations."

(Pause)

The Motion was adopted and the Demands were granted

MR.SPEAKER: Now, the House is adjourned to meet tomorrow at 9.00 AM.

(The House then adjourned at 06.18 PM to meet again at 9.00 AM, on Saturday, the 6th of September 2014).